

KASAI ÍRÓK.

A MOHÁCSI VÉSZTŐL MAIG.

IRTA:

HAMVAI KOVÁCS ZSIGMOND.

A KASAI KAZINCZY KÖR TÁMOGATÁSÁVAL.

KASSA, 1907.

Rev 77

MESTSKA KNIZNICA-KOSICE	
Prír. č	8774/972
Cena Kčs	28.-
Sign.	RZ-2293
Odb. zn.	8774.571(03):92

Alkalmam volt a H. Kovács Zsigmond ur által szerkesztett s kiadásra készen álló „Kassai Irók” című munka kéziratát alaposabban áttanulmányozni. Már mielőtt ezt megtehettem volna, örömmel üdvözöltem H. Kovács Zsigmond urnak egy ilyen munka létesítése érdekében megindított buzgólkodását, mert az eszmét nemcsak szépnek és helyesnek, de fölöttébb szükségesnek és olyannak is találtam, mely Kassa nagy történeti múltjához s szép jelenéhez egyaránt méltó.

Akik Kassa történeti múltját ismerik, tisztában vannak vele, hogy ez a város az elmúlt idők hosszú évszázadain keresztül nemcsak az anyagiak terén töltött be fontos és nagy szerepkört, de *vezetett* a szellemiek terén is, amelyen a magyar nemzeti kulturának, tudományának és művészetnek megmérhetetlen becsü és soha el nem enyésző szolgálatokat tett. Olyan szolgálatokat, melyek mindennél előbbre valók s amelyeknek áldásait épügy érezzük ma mindannyian, amiképp érezni fogják a jövő generációk.

H. Kovács Zsigmond nagy munkája egy szép s maradandó emlékköve mindazoknak, akik Kassán élve s működve, minden idők legideálisabb s leghatékonyabb fegyverével : a tollal vívták meg a legbecsületesebb harcot: a kultusz igaz, nemes és éltető harcát. S mert e harc nemes volt s az marad időtlen-időkön át minden ízében, szükséges és méltó, hogy a feledés pora be ne borítsa ama százak és százak nevét, akik e főséges és nehéz harcnak becsületos osztályrészesei voltak,

avagy részesei máma is. Szükséges, mert megbecsülések példája fölemelő a mai napok küzdelmében, méltó pedig azért, mert emlékezetük hűséges megőrzése lelkesítő és buzdító hatással fog birni a jövőndő nemzedékekre.

Végül pedig s ami a legfőbb: fontos e munka azért, mert a kassai írók életét és működését a XVI. század elejétől a jelen időkig felölelvén, Kassa város művelődéstörténetének egy nagyon becses s hangya szorgalommal összeállított kész fejezetét képezi.

Mint ilyen munka valóban a legnagyobb mértékben érdemes arra, hogy anyagilag s erkölcsileg a legmesszebbmenő támogatásban részesítsék.

Kassa 1907. november 10.

Mihalik József s. k.

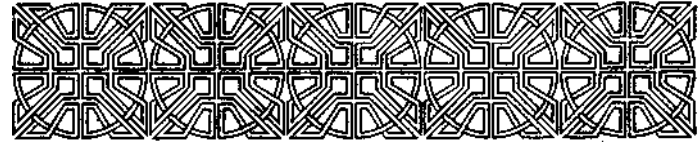
kir. tanácsos, a Magy. Tud. Akadémia tagja.

Ajánlom !

Id. Szinyei József.

I. RÉSZ

XVI. SZÁZAD

Henckel János. — Egyházi doktor s Mária királyné udvari papja. Lócse város régi polgári családjából származott. Külföldi főiskolában végezte tanulmányait s 1513-ban szülővárosa plébánosává választotta. Néhány évvel később tornai főesperessé neveztetett ki. A klasszikai műveltséghez és az alapos tudományossághoz, a természet kiváló tehetséget és az ékesszólás hatalmát csatolta. Ennek köszönhető, hogy hirtelen a királyi udvarig elhatott és Mária királyné, II. Lajos neje 1522-ben udvari papjává választotta. Budáról az akkor keletkezett nagy vallási mozgalom miatt eltávozván, Kassa város 1526. elején lelkészül hívta meg s húsvét után el is foglalta a kassai plébániát. A szerencsétlen mohácsi csata után az özvegy királyné ismételt sürgéteinek engedve, 1528. elején újból elfoglalta udvarában (Znaimban) a hitszónoki és gyóntatói hivatalt. 1530-ban Henckel Augsburgba kísérte urát. Itt sokat érintkezett Melanchtonnal és a protestantizmus egyéb férfiival. A protestáns mozgalmakkal való rokonszenve miatt Mária királyné, V. Károly császár fölkérése folytán, kénytelen volt állásától fölmenteni, de évi nyugdíjat rendelt részére s a boroszlói székesegyháznál kanonokká nevezette ki, ahol aztán el is halt 1539. november 5-én. Munkái

nyomtatásban nem maradtak reánk. De Fraknoi, nagybecsü leveleiből, melyeket Mária királynéhoz és másokhoz intézett, Henckelről írt munkájában többet kiadott. Ezek közt vannak a Kassa város tanácsához 1526-ban Budáról, Bártfa város polgáraihoz 1527-ben Kassáról, Kassa város közönségéhez 1529-ben Znaymból és Oláh Miklóshoz 1532-ben Sweidischből írott levelek. Nevét némelyek Henkelnek írják.

Gálszécsi István. — A legelső magyar reformátorok egyike. 1528 körül tanítóskodást vállalt *Kassán*, hol ekkor Fredericus András volt a mester. 1532-ben külföldre ment, hol a wittenbergi egyetem hallgatója volt. 1538 körül újból hazakerült s az új hitet terjesztve vándorolt szerte a hazában. Két könyve jelent meg, mindkettő magyar nyelven. Ezek egyike: „A Keresztyéni Tudományról való rövid könyvecske. Krakó 1538.” A másik: „Énekes könyv Cracco 1536.” (Ez utóbbi a legrégebbi magyar kóttáskönyv lehetett.) Azonban elveszett mindkettő.

Batizi András. — Magyar reformátor és vallásos költő. Előbb ujhelyi, majd tokaji lelkész. Művei: *Keresztény tudományról való könyvecske.* Krakó 1550. Írt több rendbeli vallásos költeményt 1540—1546 közt. Foglalkozott zenével is. Már *Kassán*, hol mint iskolatanító működött 1530-ban, kezdett egyházi énekeket készíteni, melyekhez a zenét is ő írta. Dallamaiban igen sok eredeti magyar jelleg van, s énekei mind dallamosak is.

A Hoffgreff-féle énekyűjteményben több éneke maradt fenn. Ilyenek: *Isác patriarka szent házasságáról. A drága és istenfélő vitéz Gedeonról szóló dalok. Jónás próféta históriája. Szép rövid három história* stb.

Dévai Biró Mátyás. — Született a XV. század kezdetén Déván, Hunyad megyében 1523—5. a krakkói

egyetemen tanult. Hazatérve szerzetes lett. 1527-ben káplán volt Tomori Istvánnál Boldog-Kővárán. 1529-ben dec. 3-tól, mint a wittenbergi egyetem hallgatója, Melanchtonnal igen bizalmas ismeretségben állott. 1531. tavaszán Budán Zápolya körében működött s Pécs felé tett útjában is elkísérte. Ezen időre esik dunamelléki reformatori működése. Budán írta 52 tételét. Még azon évben a Ferdinánd uralma alatt álló *Kassa város* tanácsa hívta meg lelkészül. Itt az urvacsorát két szín alatt szolgáltatta ki s a nemzeti nyelvet visszaállította jogába. *Kassán* való működése azonban rövid ideig tartott. Szalay Tamás egri püspök november 6-án elfogatta s Lika várába, majd Pozsonyba s onnan Bécsbe hurcolták, hol Fáber püspök több ízben idéztette maga elibe. De vissza térítése nem sikerült. Majd börtönéből menekült s Budára vonult, hol szintén börtönre vettetett. 1535-ben fogságából kiszabadulva, a következő évben külföldre ment. Sok hányattatás után Szegedi Gáspárnál talált menedéket, ki a szikszói iskola tanítását bizta rá, hol aztán másfél évig működött s buzgón terjesztette a protestáns tanokat. Franjepán egri püspök azonban itt is üldözőbe vevén, menekülni kényszerült. Hosszas külföldi zarándoklás után 1543-ban Miskolcon telepedett le. 1544-ben Debrecen választotta lelkészeül. A helvét hitvallásnak ő volt hazánkban legbuzgóbb terjesztője.

Számos munkát írt részint latin, részint magyar nyelven.

Tinódi Sebestyén. — XVI. századbeli nevezetes énekszerző és lantos. Született 1510 körül, állítólag a fehérvármegyei Tinód helységben (ma puszta). Ifjúkorában iskolákat járt, deáki tudományt szerzett. Nem kóborló, de udvari lantos kívánt lenni, azért is írja

magát „litérátus”-nak, „Sebestyén deák”-nak, azaz tanult embernek és lantosnak, de sohasem hegedősnek, mely név akkor már az énekmondók naturalista és alsóbbrendű fajtáját jelentette. Vitézi pályára lépett és egyideig (1530–35 közt) vitézkedett, míg bal kezén kapott nehéz sebe alkalmatlanná nem tette a hadi pályára. Gyógyulása közben Dombóváron írta „Jázon és Médea” c. énekét. Ekkor Török Bálint udvarában vonta meg magát, kinek személyén csodálattal csüngött s mint íródeák, ura gyermekeinek nevelője és udvari lantos, boldog napokat élt Szigetváron. Itt írta a „Judit aszszony” históriáját. Török Bálintnak török fogságba jutása után (1541) az elárvult háztól tovább vonult, Verbőczy Imréhez, István fiához Daruvárra, és megénekelte új urának 1542-iki kozári diadalát. A török terjeszkedés miatt 1544-ben elhagyta a Dunán tult. Ez időtájt Nádasdy Tamás, a protestáns nádor volt pártfogója. 1548 nyarán Nyír-Bátorban, Báthory András udvarában volt, a hol szintén politikai tárgyalások folytak. Ez időtől egészen haláláig mint állandó *kassai lakost* találjuk, a hol saját házában lakott s neje és gyermekei voltak. Időnként el-elrándult a nevezetesebb ütközetek és várostromók : színhelyére. Eger ostrománál is jelen volt (1552), melyről egy nagyobb és egy kisebb énekét írt. Kassán nyugodt életet élt és sokat dolgozott. Az egykori történeteken kívül versekbe szedte Thuróczy krónikája nyomán Zsigmond király és császár krónikáját is. Műveit összegyűjtve 1554. adta ki Kolozsvárott (a hová 1553. személyesen elvándorolt) Hoffgreffnél „Cronica” címmel, melyben minden nevezetesebb műve együtt volt, kivéve a Zsigmond királyról és János király fiáról szóló énekét; de köztük volt az „Erdély históriája” c. nagyterjedelmű verses história, mely János király halálától Frater György meg-

öléseig terjed. A „Cronica”-t hangjegyekkel adta ki és Ferdinánd királynak ajánlotta, kitől 50 forint jutalmat (mai értékben mintegy tizszer annyit) kapott I. Ferdinánd királytól nemességet nyert. Ezután életéről alig tudunk valamit. 1557. vége felé halhatott meg, mert ez év harmadik negyedében még van róla említés, míg a negyedik negyedben már özvegyét említik a város levéltári aktái, s özvegye Katalin 1559 már nemes Pozsgay Györgynek volt felesége.

Tinódi *elbeszélő költeményeket* írt, többnyire egykorú nevezetes eseményekről, a török elleni küzdelmekről és csatákról, de nem alkotott szabadon, hanem hiven ragaszkodott a való történethez, ugyszólván krónikát írt versben. Nem is volt erős képzelete; lelkiösmereti kötelességnek tartotta csak igazat mondani. Célja volt a nevezetes eseményeket megörökíteni, a hogy a krónikás teszi, de nem prózában, hanem versben. Dallamot is szerzett hozzá s kifejezi a maga hazafias érzését is. Általában laza és kronológikus szerkezetű, száraz hangú s költői rajzokban szegény, technikailag is gyöngé elbeszéléseinek hangja, a midőn hazafiu fájdalomát kifejezi, áthevül s lelkes, vagy gunyos szinezetet ad. Művei, a mily gyöngék költőileg ép oly érdekesek, mint történeti források. Tinódi énekelve, lant kíséretében adta élő verseit, maga szerzette dallamokkal s többnyire főurak udvarában, kiknek megtudta nyerni nagybecsülését, de énekelte vitézi gyűlekezetnek is. Kora históriás énekszerzői közt ő volt a legtekintélyesebb, s munkáit nemcsak elénekelte, de ki is nyomatta.

Versei leginkább alexandrinok, négyes rimmel, melyek igen gyarlók és számos strófán keresztül csak *valát* használ.

Tinódi nevezetesebb művei: *Buda veszéséről és*

Terek Bálint fogságáról: Prini P., Majlát és Terek Bálintnak fogságokról; Szitnya, Léva, Csábrág és Murány stb. Varkucs Tamás idejébe lött csaták Egörből; Kapitán György bajviadalja: Szeged dolga; Az vég Temesvár; Egervár viadaljáról (4 részben); Egri historiának summája; Budai Ali basa históriája (ebben Szondi György stb.); Erdély históriája (5 részben); Enyingi Terek János vitézsége; Hadnagyoknak tanúság; Az János királyfiáról való szép krónika; Károly császár hada Saxoniában; Zsigmond király és császár krónikája; História. Zsigmond császár fogságáról; Szulimán császár Kazul basával viadaljáról; Sokféle részegösről; Az udvarbirákról és kulcsárokról; Dávid király; Judit asszony históriája; Jázon és Médea. Művei Szilády Áron jegyzéseivel a Régi magyar költők Tárának egy vaskos kötetét teszik ki. I. Ferencz József magyar király 1897-iki ajándékából Budapesten szobrot állítottak részére. Kassa város közönsége azt a házat, a melyben Tinódi 1550-től 1557-ig lakott, *emléktáblával* jelölte meg. Az 1900 jun. 10-én történt leleplezés alkalmával *Takács* Menyhért jászói prelátnak (akkor még főgimn. igazgató) tartotta az ünnepi beszédet.

Antoninus János. — Kassai származású orvos. Iskoláit is itt végezte. Krakkóban telepedett meg, hol az ottani püspököt és alkancellárt betegségéből kigyógyította, s ezért hálaból a királyi orvosok rendébe vétetett föl. Dolgozatai többnyire verses formában jelentek meg. Egynek a címe: „Epigrammata in Antonium patrem suum, civem *Cassoviensem*, inque paternos amicos.” Krakkóban jelent meg 1544-ben.

Chiabai (Csabai) Mátyás. — Kassai iskola tanító. Zemplénből származott. 1555. apr. 13 tól a wittenbergi egyetem hallgatója s 1556. a magyar tanulók szeniora volt. 1557. foglalta el tanári székét. Stöckel, kinek Bártfán

előbb tanítványa, majd segéde volt, ajánlta a kassai városi tanácsnak. Alatta nagy hirre emelkedett az iskola; sőt a város új iskolai épületet is kezdett építeni. 1561-ben elhagyta Kassát, hihetőleg azért, mert a városi tanács fizetése kiszolgáltatásában hanyagul járt el. Munkája: „*Encomium arcis Agriae* mirabiliter ac vere divinitus servatae A. D. 1552. Conscriptum in gratiam suorum patronarum Francisci, Stephani et Dominici Dobó fratrum. Wittebergae 1556.”

Huszár Gál. — Reformator és nyomdász. Születés-helye bizonytalan. 1554-ben Oláh Miklós esztergomi érsek üldöztetése elől M.-Óvára menekült, hol a város német őrségének kapitánya Vohniczky Z. védelmébe fogadta. Ő alakította Ferdinánd uralkodása alatt Magyarországon a második vándornyomdát. 1558. apr. 18. Velykei Márk győri nagyprépost a szentszék elé idézte, mint olyat, aki a nép közt tévtanokat hirdet. A káptalan is bevádolta Ferdinánd királynál, mint eretnek könyvek nyomtatóját. Ily fenyegetett helyzetben hívta meg *Kassa város tanácsa* magyar lelkészeit. De alighogy megérkezett, Verancz Antal egri püspök 1560. október közepén Zay Ferencz kassai főkapitány által elfogatta s Egerbe hurcoltatta. Dec. 27-én a nép feltörte a börtön ajtaját s kiszabadította, mire másnap Debrecenbe menekült. Itt ugy a város mint Mélius Péter szívesen fogadták a száműzött lelkipásztort. Majd sok viszontagság után ghimesi báró Forgách Imre állandó hitszónokául fogadta s Nyitra megyében, Komjátiban talált nyugalmas otthonra. — Saját munkáin kívül kiadta Bornemissza Péter Postilláit is. 1574. Pápará hitták lelkészül, hol pestisben halt meg 1575. okt.- 23. — Munkái közül két éneke (a 71. és 72. dicséret) ma is használatban van. Felmaradt egy levele *Kassa városához* 1559. márc. 26-ról.

Károli Gáspár. — Reform. lelkész, a biblia fordító. Szül. 1529. körül Nagy-Károlyban. 1559-ben az akkor tekintélyes Göncz városa választotta meg papnak. Hogy ezen válságos időben lefelé az egész Hernád völgye Kalvin tanaihoz hajlott: abban neki nem csekély érdeme lehet. 1564- vagy 65-ben esperessé választották. — Meghalt 1590-ben Gönczön. Munkái közül a ma is használatban levő: *Szent Biblia*, még Visolban MDXC: három kötetben jelent meg (a Bibliának első magyar fordítása). Pelei János gönczi tanító s mások segédkeztek neki. Irt levelet *Kassa városához* (latin nyelven) 1563. dec. 9., Magyar szerződés 1584. márc. 28.

Pap Benedek. — Kassai polgár s buzgó protestáns volt. Kassai házáat 1564-ben adta el Sibenburger Mihálynak 237 forintért. 1579-ben már nem élt, mert fia Pap Gábor „ez világból kimúltak” mondja. Két költeménye maradt fenn. Egyik 29 négysoros strófa, a másik 9 háromsoros strófa. Szilády áron a Régi m. Költők Tárában közli.

Kauffny Tóbiás. — Városi jegyző Kassán. 1580-ban megválasztatván, május 20-ikán verssel (elégia) köszöntött be hivatalába.

Pribicer Jakab. — Besztercebányai származású, iskola-igazgató. 1575. szept. 21. iratkozott be a wittenbergi egyetemre. 1580. Kassa város tanácsa meghívására febr. 29. elfoglalja az iskola igazgatói hivatalát. 1582. dec. meghalt. — Munkái: 1. *História* de Sanheribo 60 Rege Assyriorum sat. Witebergae M.D.LXXVI.—2., *Tractatus de comera* sat. Novisoli M.D.LXXVIII.

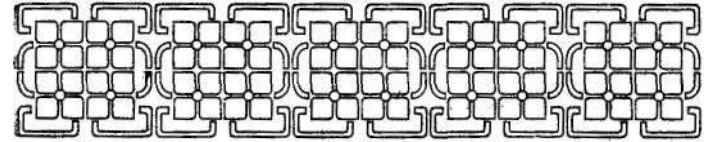
Fegyverneki (L.) Izsák. — Ev. ref. Theológus. Tanult a s.-pataki kollégiumban. Onnan Báthori István költségén a németországi egyetemekre ment 1581/2. Végre s.-pataki tanár lett. Meghalt 1589-ben. Irt egy latin levelet *Kassa város* tanácsához. Patak 1588. máj. 17. Neve ezalatt „Isaac Feguernekinus”-nak van írva.

Bocacius János. — Kassai főbíró és iskolai igazgató. Eredetileg Bocknak hitták. Szül.: 1549. Lausitznak Wetzschau nevű községében. Gäbel Miklóssal, egykori kedves tanítójával, kit egyik költeményében meg is énekelt, Magyarországra jött. A Szepességen több helyt működött. 1594. jan. 20. az eperjesi tanács ünnepélyesen meghívta az ottani kollégium vezetésére, hol rövid idő alatt nagy feltűnést keltett tudományos előadásaival. Innen terjedt el rendkívüli tudományosságának híre az egész országban. Híre még inkább növekedett, a mikor 1596. Wittenbergában mesteri fokozatot nyert a bölcsélettanból (48 társa közt ő állta ki legjobban a szigorlatot). Eperjesen 5 évig működött. Módszere nem az iskolának, hanem az életnek nevelte a fiatalságot. Híre eljutott a királyi udvarba is, — s Rudolf királytól, mivel Miksa főherceget egyik költeményében dicsőítette, „koszorus császári költő” címet kapott s hozzá 1598. aug. 12. magyar nemességet nyert. — 1599. máj. 11. a *kassai tanács* hívta őt meg az ottani iskolák vezetésére s az ő igazgatása alatt érte el a kassai iskola virágzásának tetőpontját, 1603. a város bírójává választották, de igazgatói állásáról azért nem mondott le s neve alá ezt írta: Rector utrisque Reipublicae. Bocacius a Szent Erzsébet egyház elvételeiben erőszakot látván, 1604. jan. 9. két tanácsossal Prágába indult Rudolf királyhoz, kitől azonban kihallgatás nem nyerhetett. Ez utjaból 11 terjedelmes levelet irt német nyelven Kassa város tanácsához. 1605. nov. 11. Bocskay előtt Kassa megnyitotta kapuit. Bocacius a polgárok élén a győztes vezért ünnepélyesen fogadta s ez időtől hű követője volt Bocskaynak. A korponai országgyűlés után Bocskay őt a német birodalomba küldte, hogy a német protestáns fejedelmek szövetségét kieszközölje. De Henrik

braunschweigi herceg elfogatta s a császáriaknak kiadta, kik őt a prágai várban élethosszig tartó börtönre ítélték. Fogságából lelkes neje szabadította ki. 5 évi fogság után tért vissza Kassára. A polgármesteri tisztséggel újra megkinálták, de nem fogadta el s azontul kizárólag csak az iskolának élt. — Bethlen Gábor a gyulafehérvári könyvtár őrévé tette, hol több éven át működött s több külföldi udvarnál mint követ fordult meg. Meghalt Magyar-Bródban 1621. október 31. Munkái: 1. *Celadon*, Eclaga.... Bartpha (azon alkalommal, midőn Belsius János leányát, Erzsébetet 1594. jun. 21. nőül vette.) 2. *Ungaria* gratulans sat. Bartp/hae 1595. (Miksa főherceghez). 3. *Elegiae* duae (Balog J. kisszilvási paphoz. 1595.) 4. *Oratio* de profanitate Turcicae religionis sat. Wittebergae 1596. (Értekezése, midőn a bölcseletből a mesteri fokozatot elnyerte. Selmecz városának ajánlva.) 5. *Siracides* sat. Munkái közül a „*Hungaridos libri poematum*” címűt ismerik legjobban s ezt tartják legsikerültebbnek. (Megjelent 1599. Bővebben ismertette dr. Tóth Lőrincz, a kassai főgimnázium 1884/6. Jelentésében.) De jeles még a „*Commentatio* Epsitolica de legatione sua ad Stephánium Bocskay” című is, mely különösen ránk magyarokra bir kiváló érdekl. (Ezt is kivonatban ismertette dr. Tóth Lőrincz u. ott.) Megjelent 1605-ben. *Andachtige Schoene Geistliche Lieder* (Olimpiás Carcerica) című munkájában, melynek előszava 1611. jun. 5. kelt, fogsága történetét írja le. „*Salomon Ungaricus* vel de Mathiae Corvini” című Kassa (Cassoviae 1611.), Galeotus munkájának általa javított kiadása. Ebben van üdvözlő verse II. Mátyáshoz és Thurzó György nádorhoz; végül 4 levélben versei vannak.

II. RÉSZ

XVII. SZÁZAD.

Alvinczy Péter. — Református lelkész kiváló hittudós, polemikus író és államférfi. Nagy-Váradon 1580—3-ban Pázmány Péter iskolatársa volt. 1603. szenteltetett pappá Nagy-Váradon, a hol tanári széket nyert. Egy év múlva a bihari egyházmegye esperesévé választotta, Nagy-Várad pedig papjává. 1605. elején Bocskay István meghívására Nagykerekibe ment lelkésznek. De 1606. március 5-én már *kassai lelkész* lett s az is maradt 1634. november 22. bekövetkezett haláláig. Kassán a protestáns *uniót* igyekezett létrehozni, de fáradozását nem követte siker.

Munkái közül Kassán a következők jelentek meg: *Querela Hungariae. Magyarország panasza.* Kassa, 1619. „Machiavellizáció. Kassa, 1620.” „Rezultatio plagarum castigatoris autorem Machiavel-lizationis. Kassa, 1620.” „Az urnak szent vacsorájáról való rövid intézés. Kassa, 1622.” „Dedicatio. . . az-az Cassán az királyi házbn való capolnának az abususokból Isteni tiszteletre szenteltetésekortöt predicatio. Kassa 1625.” „Qudragesima vasárnapra tartozó szent evangeliomnrak magyarázatja. Kassa 1632.” „Egy rövid uri predikáció Kassa 1632.” „Postilla.” „Két rész u. ott. 1633—4. — Kiadta még Molnár

Albert latin grammatikáját versekbe foglalva. Bod szerint magyar nyelvtant is irt.

Fábricius György (falkensteini). — Ág. ev. lelkész s koszoruzott költő. Tesehenből 1609. jött Kassára, hol 1617-ig volt lelkész. Munkái közül: „Festa Festorum” című Kassán (Cassoviae) 1611. jelent meg.

Kürty István. — Ev. esperes. 1593. telén iratkozott be a jénai egyetemre. 1601. szeredi, 1604. érsekujvári lelkész volt. 1610. újra szeredi lelkész. A zsolnai zsinat a bajmóczi és bányai egyh. kerület magyar egyházai felett inspector címmel rábizta a püspöki rendöket. Munkái közül „Az élő istenhez való aitasos imadsagokat magában Fogláló könyvecske. Deákból magyarra fordítatott . . . Kassa MDCXI” jelent meg. (Egyetlen példája a pesti ref. Collegiom könyvtárában.)

Bocacius Menyhért. — A nagyhirű Bacacius János fia, kassai származásu. Munkája: „*Oratio dominica*, polyglott a sive Pater noster in XXV. lingvis. Cassoviae 1614.”

Colnitius János. — A kassai iskola német rektora. Latin gyász verse a „Parentatia anniversaria in egregii quondam Laurentii Feia” (Cassoviae, 1615) című munkában maradt fenn.

Bellényi Zsigmond. — Abauj vármegye alispánja. Ev. ref. szülöktől származott. Munkája: „Sz. Hieronimus Savanarolának . . . elmékedései s magyarázati.” Deák nyelvből fordította Kassa 1618.

Csombor (Czombor) Márton (Szepsi) — Szül. 1594. Szepsiben. Bejárta a külföld iskoláit, többnyire gyalog, magyar csizmában (sárga csizmát s verőfényes gránát posztóból készült palástot viselt.) — 1620. kassai iskolaigazgató. Innen később Varannóra ment. Munkája: *Evropica Verietas*, avagy Szepsi Czombor Mártonnak Len-

gyel, Mazur, Prúz, Dánia, Frisia . . . Britanniai Tengeren való bujdosásában látot, hallot külömb-külob fele dolgoknak rövid leírása. Kassa 1620.

Bakai Benedek. — Sárospataki igazgató tanár. Született *Kassán*. Iskoláit itt kezdte, majd 1615. Okt. 2. a vittembergai egyetemre iratkozott be. Járt Belgiumban s Angliában. Ő volt első hazánkfia, ki tanulás végett Angliába ment. Hazajövéen, Kassán papi vagy tanítói hivaltalt viselt. I. Rákóczi György 1630. máj. 1. meghivta a s. pataki iskola igazgatójának. „De causis” címen hagyott hátra egy munkát. A s. pataki ref. egyháznak is volt lelkésze. Meghalt 1622. febr. 19.

Redmeczi T. János (széki.) Debreceni tanuló volt, hol 1605. máj. 2. subscriált (felső osztályba lépett.) Bethlen Gábor buzgó hivei közé tartozott s valószínűleg ref. pap volt 1622. Kassán tartózkodott. — Munkája: *Az Felséges* Bethlen Gábornak sat. köt. rendbeli . . . jóteteményerül minden keresztyén fő népeknek tanuságokra törökül irattatott rövid könyvecske. — Redmeczi T. János által Cassán 1622.

Hári János (váradi.) Török tolmács. Szül.: a XVI. század második felében Kecskeméten. A török nyelv-és irodalom tanulmányozásával előszeretettel foglalkozott. Bethlen Gábor fejedelem török tolmácsnak és íródeáknak vette maga mellé, s a kit aztán követségeken is használt 1624-ben a budai basához, s 1629. 30-ban Konstantinápolyba. Kisebb költeményeket és műfordításokat irt. Munkája: *Machumet Propheta* vallásán levő egy főírastudó Doctornak írásából Törökből Magyarra fordított könyv, melyet Eurail Asikinnak hinac. Cassán 1626. (Ajánlja Bethlen Gábornak.) A mohamedánok erkölcsstanával foglalkozó munka.

Csáky István (gróf). — Tárnokmester. Gróf Csáky

István Erdély főtábornoka és Wesselényi Anna fia. Szül. : 1603. máj. 3. Regete-Ruszkán, Abaujmegyében. 1614. a r. kath. hitre tért. 1620. Bécsben tanult. 1625. jun. végén nőül vette Forgách Zsigmond leányát, Évát, kivel Erdélyben N.-Almás várában élt 1625. július havában Bethlen Gábor, Erdély fejedelme Kolozsmegye főispánjává nevezte ki. Brandenburgi Katalinnak főtámasza volt és 1630. mint trónkövetelőt I. Rákóczi György kiűzte Erdélyből. 1633. aug. 25. Szendrővár (Borsod) kapitányságát és uradalmát szerezte meg a fiscustól. Erdélyi jószágait is visszanyerte. 1635. grófi rangot nyert. 1638. Szepesvárárt 123 helységgel 85.000 forintért szerezte meg. Első neje elhalván, 1640. jun. 3. Perényi György abauji főispán leányát vette nőül. A Rákóczi hadjárat alatt szerzett érdemeiért a király 1647-ben tárnokmesterré nevezte ki. Meghalt 1662. nov. 10. Szepesvárában. Nagymérvű levelezését (1626—61.) Deák Farkas közli gr. Csáky István életrajza című munkájában. A kassai levéltárban őrzött zöld könyvbe (mely nevét szinétől kapta) a családfelek a családi élet egyes mozzanatait jegyezték be.

Reich Joachim. Ág. ev. lelkész. — Szül.: Griefswaldében. 1617. Selmechányán volt vár. iskolai konrektor. Innen Kassára került s 1630. okt. 1-én Lang János, Kassa város tanácsosának temetésén ő tartotta a gyászbeszédet. Kassáról, hol német lelkész és egyh. felügyelő volt, Wallendorfba (Szepesm.) ment s itt is halt meg 1645. pestisben. Munkái: 1. *Apotheca Sacra* Psalmorum sat. gedruckt und verlegt durch Daniel Schultz Buchdruckern zu Kaschau. Kaschau 1628. 2. *Ante obitum moriens sat.* Ugyanott 1630.

Kótay Jakab. — Ev.ref. predikátor, muraszombati származású. 1622. gömöri szénior lett. Balogról hitták meg a *kassaiak* első papnak és főpredikátornak, hol

1635. márc. 12. tartotta első predikációját. Itt volt pap még 1641-ben is. Egy latin munkája Wittebergában jelent meg. Kassa város tanácsához irt leveleit a város levéltára őrzi.

Biner (Binnerius) Hilarius Ernő. — Ág.ev. lelkész s gimn. igazgató. Előbb Pozsonyban és Eperjesen volt rector, ezután Besztercére ment gimn. igazgatónak; innen *Kassára* első lelkésznek és a gimnázium felügyelőjének. Három synodusban vett részt (1652. 1653. 1656.) Meghalt 1664. okt. 14. Kassán. Munkái: *De ministrorum ecclesiasticorum* sat. 1641. *Tractatus methodica.* 1642. *Positiones miscellanae* 1643.

Kisdi Benedek. Egri püspök, kir. tanácsos. Szül. 1598. körül Szécsényben, középsorsu szülőktől. 1622. visszatért Rómából, s Pázmány Péter az ifjú papot káplánnak maga mellé alkalmazta. 1646. apr. 21. nagyvárad püspökké neveztetett ki. 1648. febr. 2. pedig III. Ferdinánd király az egri püspökséggel tisztelte meg. Főpásztorságának első gondoljai közé tartozott az országgyűlésen szorgalmazni, hogy a káptalan, biztonsági tekintetből *Kassára* tétessék át, mely oda 1650. Jászórról át is költözött, isteni tisztelet gyakorlására a szent Ferencz-rendiek templomát nyervén, hol 1657. művészi kivitelű oltárt emeltetett. Legnevezetesebb tette volt azonban a kassai akadémia alapítása.

Vallásos költészetünkben nevezetes munkát adott ki e címmel: *Cantos Catholici Regi és Új Deák és Magyar Ajitatos Egyházi Énekek és Litániák sat. Anno MDCLI.* Hely nélkül. Ujabb kiadás. Kassa 1674.

Dubovszky János. — Jezsuita pap s tanár. Szül. 1654. Höszlínben. Ügyes matematikus. *Kassán* az akadémia igazgatója volt, s egyttal matematikát is tanított. Volt igazgató a nagyszombati papnöveldeben is. Végre

Kassán a theológiát tanította, mint igazgató. Meghalt 1710. Kassán. — Irt egy munkát latin nyelven.

Horváth András (regéczi). — Iskolaigazgató, perényi, abauji származású. 1644. I. Rákóczi György a kassai ev. ref. egyház község első lelkészének helyezte be. Együttal ő volt az itteni iskola igazgatója. Nagyon hitbuzgó ember volt s gyakran bezárkózott a templomba, úgy imádkozott.

Több munkát írt latin nyelven, melyek közül a legutolsó: „De Judaeorum ante novissimum diem conversione futura oratio...Cassoviae 1658.” jelent meg.

Sámbár Mátyás. — Jézustársasági tag, tanár, hitvitázó és térítő. Szül. 1617. ápril 17. Nagyváradon. Szónoklataival és irodalmi tevékenységével állítólag 12.000 protestánst térített a r. kath. vallásra. Meghalt 1685. Febr. 14. Zágrábban.

Sok időn át Kassán működött, néhány hitvitázó műve itt jelent meg, u. m. *Három idvességös kérdés* (III. kiadás.) 1672. *A három idvösséges kérdésre a Luther és Calvinista tanítók mit felelnek?* 1667. Lilium inter spinat. Szegedy F. egri püspök emlékezete 1676.

Czeglédi István. — Református lelkész. Szül. 1618 nov. 19. Perényben, Abauj megyében. Tanult Váradon, Debrecenben és Sárospatakon. Iskolai rektor lett Sátoraljaujhelyben (1642—44.), honnan külföld egyetemre ment. Kitűnő jártasságot szerzett a zsidó és görög nyelvben. 1647. hazájába visszatérvén, Kassára hívták meg iskolai igazgatónak, hol Regéczi András lelkész mellett is segédkezett. Kitűnő szónoklataival csakhamar magára vont a közfigyelmet, annyira, hogy már 1648. a tályai virágzó ref. egyház hívta meg lelképásztorul; innen pedig 1651. végén Lorántffy Zsuzsánna fejedelemnő ajánlatára a beregszászi egyházba vitték, honnét 1653. elején

a *kassai* egyház nyerte meg lelképásztorul. Itteni hivataloskodása alatt az akkori szomorú időkben, különösen a jezsuiták miatt igen sok baia, kellemetlensége és szenvedései voltak. A zsebesi ref. prédikátor által 1670-ben Kassán elkövetett kihágásért Csáky Ferenc generális őt vonta kérdőre, s mivel a valódi tettes elő nem került, Czeglédit 200 magyar forint birsággal büntette. Még azon év szept. 18-án ál-ürügy alatt egy német tiszt lakására rontott s fogolylyá tette. Sok sanyargattatás után, 10.000 forint lefizetése mellett, kiszabadult ugyan fogságából, de 1671. máj. 27. mint a Zrinyi-Nádasdy-féle összesküvés részese, Pozsonyba idéztetett. El is indult nagy betegen, azonban útja közben a nagyszombati határban meghalt jun. 4-én. Eltemetetésére engedélyt nem adtak s így jun. 7-én minden halotti szertartás nélkül, a Pozsonyba megidézett protestáns főrendek gyászakiséréte mellett, az ápr. 30. lefejezett Bónis Ferenc mellé temettetett.

Munkái: 1. *A megtért Bünösnek* a lelki harcban való bajvivásáról írt könyvnek Első Része sat. Kassa 1659. (A 2-ik rész is megjelent ugyan 1666. előtt, de a kassai nyomdában elsikkasztották, úgy hogy csak egyetlen példánya maradt meg Czeglédinél. Ez is hihetőleg elfogatásakor elveszett). 2. *Az országok romlásáról* írott könyvnek Első Része, melyet szerelmes Hazájának békességben való maradhatásáért írt. Kassa 1659. 3. *Siralmas zarandoki* jarasbol csak nem régen haza érkezett Malach Doktornak...Szo-Beszede S.-Patak 1659. 4. Ama ritka példája s a Pogányt természet szerint gyűlölő Keresztyén között Dicsőséges emlékezetet érdemlet s érdemelhető II. Rákóczi Györgynek...Testének földben tétele felett lött Praedicatio Kassa 1661. — 5. *Baratsagi Dorgalas. Az-az Calvinista* (mert így nevezetik ma) vallasbul kicsapott, s hogy már a Sz.-Péter Hajójában

mezitelen bé-ugrott, egy Páristává lőtt Embernek megszóllítása. Kassa 1663. 6. *Redivivus Japhetke*. Kassa 1669. (Névtelenül). Sámbar Mátyás jezsuita ellen írva — 7. *A szó Jakob szava, de a kezek Esav-é...* (Kassa XVII. század), írva van az „Egy vén bial orrára való karika” cz. Cz. ellen intézett és hely nélkül 1664. nyomtatott gunyirat szerzője Sámbar Mátyás jezsuita ellen. 8. *Bőr Katalin* fölött tartott halotti oratió. Kassa 1661 Irt még több munkát is, melyek nagyobb részt Kolozsvárt és Sárospatakon jelentek meg.

Kiss Imre. — Jézustársasági áldozópap. Szül. 1631. nov. 3. 1748. lépett a rendbe. A fiatal Rákóczi nevelője s a család gyóntatója volt 18 évig. Midőn a törökök Bécszet ostromolták, ő akkor ott tartózkodott s a sebesült katonákat éjjel-nappal ápolta a golyózápor közt. Meghalt pestisben 1683. Okt. 25.

Munkái: 1. *Jesvita professorának Böcsületi* mellett ki-kező Hálá-adó Tanítvány Felel-meg Cassai Calvinisták Prédikátorának Ceglédi Istvánnak; arra a könyvecskére; melynek Titulusa Idős Noe becsületit oltalmazó Japhetke, neve a Tanítvány Athornak S. D. C. Hely és év nélkül. (Kassa 1663). — 2. *Tök, Mák, Zöld Tromfiára* Posaházinak veres Tromf Anno XDCLXVI. 30. Maji Hely nélkül. U. ott. — 3. *Posaházinak* Egy Ben-Sült veres Kolop Titulusu Feleleti megmutattatik semmire kellőnek lenni, avagy hogy Pater Kissnek pöri el nem veszett. Anno MDCLXVII. (Kassa. Végen : Irtam Munkács várában XXX. septemb. 1666). — 4. *Midőn a Méltóságos Rakoczi Ferencz*, valasztot Erdélyi Fejedelem Halotti Temetésével a nagy Hirrel Tündöklő Fejedelmi Rakoczi Hazanak Czimeres Sassa szomorú szárnyait le-eresztette; így Praedikálót Cassán Pater Kyss Imre Jesuita 1677. Esztendőben.

Filepszállási Gergely. — Ev. ref. lelkész Tornyos-Németiben. Munkája: „Praesidium Christianorum. Avagy a Keresztyének között Magyarok fegyvere.” Kassán 1664-ben jelent meg.

Gyöngyösi István. — Alispán és országgyűlési követ. Szül. 1620. Rozsnyó-Bányán, Gömör megyében, r. kath. nemes családból. 1653. ján. 4. a rozsnyói tisztujítás alkalmával Gömör megye táblabirójának nevezetett ki. 1658. a füleki helyőrségnél segédbíró volt id. Koháry István főkapitánysága alatt. 1664. után Wesselényi Ferenc mellé került komornyiknak s ennek halála után (1667) is meg maradt özvegye mellett titkárnak. Széchy Mária 1668. elején eleresztette szolgálatából s balogvári kapitánynak nevezte ki. Később kiengesztelődött iránta. Azon gyanu miatt, hogy a Wesselényi féle összeesküvésbe ő is be van avatva, elfogták s Fülek várába zárták. Kegyelem után kiszabadult. Kedves urnője, Széchy Máriaától csak 1674. vált meg végkép, mire Kr. H. Várallyán vonult meg. 1686. nov. 28. megválasztották alispánnak. 1687. szept. 17. a pozsonyi országgyűlésen képviselte a megyét. Ekkor már nagy népszerűséggel birt. 7 évig volt alispán s ekkor is csak öregségére való tekintettel fogadták el lemondását. Szabad idejét arra használta fel, hogy költői hajlamait követve, a múzsának áldozott. 1695. jelen volt a Pelsőczön tartott tisztujításon, hol Koháry István költőtársával találkozott. 1700. okt. 4. ismét megválasztották alispánnak s meg maradt egész 1704. szept. Csetneken történt haláláig. Mint ismert költő Tinódi és Zrínyi nyomain lépett fel. Számos munkái közül a „*Marsal Társalkodó Murányi Venus*” Kassán 1664. jelent meg. Később e munka több kiadást ért.

Leitmann Mihály. — Ág. ev. superintendes Szül:

1619. Sziléziában. 1661 liegniczi lelkész lett. Itt orthodoxyáért zaklattatván, 1665. *Kassára* jött német lelkésznek. Egyszersmind az iskolák felügyelője lett. 1666. jul. 15. a kisszebeni zsinaton a 6. kir. sz. város superintendensének választatott. 1668. febr. 6—8. Kassán zsinatot tartott. 1673. elvétetvén a kassai protestánsok temploma s Liefmann tisztársaival együtt a kir. kamara nevében fogságra vettetett, melyben 1 évig s 3 hóig sinylett. Kiszabadulván, térítvény adása mellett elhagyta az országot. 1683-ban visszahívták, de bár újra superintendensé választották, a meghívást nem fogadta el. Meghalt 1702. febr. 16. Budissinben. Munkáit latin és német nyelven írta, melyek azonban külföldön jelentek meg. Írt költeményeket is.

Felvinczi Sándor. — Reform. lelkész, léczfalvi, erdélyi származású. Mikor a török Váradot 1660. aug. 27. bevette, Felvinczi az el nem esett tanítókkal Debrecenbe, majd S.-Patakra ment tanulni, hol szénior is volt. Innen 1667. körül *Kassára* jött iskolaigazgatónak, hol 2 évig bölcséletet és theológiát tanított. Aztán a kassai egyház költségén külföldi egyetemekre ment. Hazajövéen, ismét Kassán volt iskolaigazgató 3 évig, mely idő alatt többször a templomban is prédikált, mert az odavaló pap Kabai Bodor Gellért az üldözés alatt foglyul ejtetett. Végre neki is menekülni kellett Kassáról s Debrecenben huzódott meg, hol később 8 éven át volt pap és esperes. Meghalt 1686. u. ott 45 éves korában. Írt magyar és latin nyelven több munkát.

Kabai Bodor Gellért. — Református lelkész, debreceni származású. Járt külföldi egyetemeken. 1667. *kassai* lelkész lett, hol a templomban a népet és ifjúságot oktatta mindaddig, míg az 1673. vallásüldözés alatt ki nem zaklatták. 1674. debreceni lelkész lett. Több

munkát írt, — de azok legfőbb részben Debrecenben adattak ki.

Illyefalvi István. — Egri kanonok és kassai plébános. A kassai „Kisdianum Seminarium”-ban philosophus és theologus volt. Munkái: 1. „*A három Idvösséges Kerdés Igazsága ellen költ Bányász Csákánynak Trompítása.* Avagy Vásárhelly Matkó István Hazugságinak másodszori megtorkolása; kiből mind a Göröcsös Botok; mind a Czigány Pallérozások; mind az Igazságra vezérlő Kalauz ellen való rothatt Istápok; mind az gyermeki Japhetkék, könnyen megczáfoltathatnak. Kassa 1669. (Az ezen munka címében említett vitairatok közül a Göröcsös-Bot alatt Pósházi Jánosnak névtelenül Kassa 1668-kiadott munkája, Czigány Pallérozások alatt Némethy Mihálynak 1669-ben megjelent Igazság Próbaköve, a Rothatt Istápok alatt Pósházi Jánosnak Patakon 1669-ben nyomtatott Igazság Istápjja, a Gyermeki Japhetkék alatt pedig Czeglédi Istvánnak Idős Noé becsületét oltalmazó Japhetke Kassa 1664. és Czeglédi által Dobroviczai Miklós neve alatt kiadott Redivivus Japhetke Kassa 1669. értendő.) 2 „Lilium Sepulchrale.” U. ott. 1675.

Kereskényi István. — Bölcs. doktor, Jézustárs áld. pap. Szül. 1641. jan. 19. Kereszten. 1659. lépett a rendbe. Az ékesszólás és bölcsészet tanára Kassán. Meghalt 1709. máj. 2. Pozsonyban. Munkái: 1. „*Corona apostolico Basilica*” sat. 1660. — 2. „*Panegyris Luctnosa*” sat. 1677. Mindkettő Kassán jelent meg. Írt több munkát is.

Fabricius István. — Gimnáziumi tanár. Tudományos, de heves természetű ember volt, a mely miatt sok bajba jutott. Járt német egyetemeken. Majd tanár lett *Kassán.* De a vallási villongások alatt 1672. kénytelen volt Kassát elhagyni. Meghalt 40 éves korában. Munkái

közül: „*In nomine Jesu*” kezdetű Kassán (Cassovia) 1670. jelent meg.

Komáromi Csipkés György. — Debreceni ref. tanár. Szül. 1628. Komáromban. Gimnáziumi tanulmányait Sárospatakon végezvén, *Kassára* jött az orthodox iskola kormányzására. Számos munkát írt latin és magyar nyelven. Ezek közül: „*Concionum sacrarum miscellaneorum centuria*” című munkája 1671. jelent meg Kassán.

Heutsch (Heuchius) Fülöp. — Ág. ev. superintendens. Szül. 1628-ban Szepesvárallyán. 1651. máj. 24-től a wittenbergai egyetemen végezte tanulmányait. Hazájába visszatérvén, 1653. Szepes-Olasziba hívták meg tanítónak. 1627. dobsinai, 1662. pedig *kassai* lelkész lett. 1672. a többi protestáns lelkészekkel együtt ő is számkivetésbe került. 1681. ismét visszatért Kassára s 1683. jul. 26-án a bártfai zsinaton superintendensnek választották meg. Munkája: „*Corona Margaularia sive sub hujus Emblemata Gloriosum Christianarum . . . Epigramma* (Klesch Margit asszony fölött 1673. máj. 17. tartott halotti predikáció. Végén : alkalmi költeményei.)

Gribóczi Mihály. — Bölcs. és theol. doktor. Jézustársasági áldozó pap s tanár. Szül. 1625. Szundákván Bereg megyében. 18 éves korában lépett a rendbe. Kassán tanított bölcséletet és teológiát. Aztán a soproni, nagyszombati és *kassai* iskolák igazgatója volt; később nagyszombati rektor, hol 1690. halt meg. Egy latin nyelvű munkája maradt fenn, mely 1674. jelent meg.

Hrabovszky Miklós. — Bölcséleti doktor. Jézustársasági áldozó pap és tanár. Szül. 1638. okt. 16. Trencsén megyében. Előbb gimnáz. tanár volt, később bölcséletet is tanított *Kassán*. Midőn a török Bécsset ostromolta, e városban volt s ott a pestises betegetek

ápolta. Maga is ennek lett áldozata 1683 aug. 22-én. Munkája: „*Liliom Nazarenum*”. Cassovia 1675.

Orosz György (csicseri). — A kassai convictus növendéke. — Munkája: *Disputatio Proemialis. De Natura, Et Objecta Logicae, Anno Salutis 1681. die 15. Februarii Cassoviae.*

Pákay János. — Bölcséleti doktor, Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1643. jul. 25. Nagyszombatban. 1659. okt. 8, lépett a rendbe. 1677. Kassán bölcséleti tanár volt s 1696-tól a növendék papok kormányzója. Meghalt 1706. Kolozsvártt. Munkái: 1. *Amoris ac doloris duellum sat. Cassoviae. 1675.* — 2. *Zodiacus Hercules—Atlantis Pannoniae sat. In alma Episcopali Universiae Cassoviensi sat. 1677.*

Scoda György. — Bölcs. és theol. doktor. Jézustársasági áld. pap s tanár. Szül. 1679. márc. 26. Kremierben (Morva.) „*Satyrae menippeae*” sib. című munkája Kassán jelent meg 1702-ben.

Pethő István. — Bölcs. doktor, jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1639. dec. 9. Pozsonyban; 1656. okt. 5-én lépett a rendbe. Kassán teológiát tanított. Meghalt 1607. febr. 21-én Lőcsén. — Egy munkáját: *Panegyris: Mulieri Forti et Sapientis sat. Cassoviae, 1681.*” adta ki. Maradt még egy másik munkája: „*Hercules Christiani*” sat. (1664), de ez nem Kassán jelent meg.

Berzeviczy György (berzeviczei). — Bölcséleti és hittudor. Jezsuita tanár. Szül. 1657. jul. 25. Berzeviczén. 1671. lépett a rendbe. Több évig tanított Nagy-Szombatban és Bécsben; majd a kassai collegium magnificusa lett. A Rákóczi-féle villongások alatt sok zaklatásnak volt kitéve, azért Bécsbe költözött s ott halt meg 1708. dec. 12. Munkái: 1. *Libellus neo. magistris philosophiae oblat. Tyrnaviae 1687.* 2. *Quatuor columnae sapientium*

U. o. 1690. sat. Kéziratban is maradtak művei, melyek közül a „Physica” sat. című a Nemzeti Múzeumban őriztetik.

Hevenesi Gábor (kis-hevesi), — Bölcséleti és theologiai doktor. Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1656. márc. 4. Miskén, Vas megyében, nemes családból. 1671. okt. 23. lépett a rendbe Sopronban. Vasszorgalmát a theologiai tudományokon kívül különösen a magyar egyházi történelemre fordította. Gyűjtött okleveleket és történelmi kéziratokat. Folyton buvárkodott s naponként csak négy órát aludt. Sokat tett s többek közt pénzt is gyűjtött a hazai tudományos intézetek emelésére. Meghalt 1715. márc. 11. Bécsben. Munkái nagy számmal jelentek meg. Ezek közül a „*Diarium adelescentis studiosi*” és a „*Calendarium Marianum*” *Kassán* adattak ki.

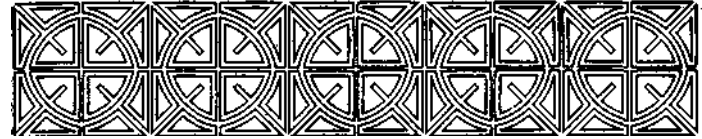
Moro Ferencz, — Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1668. nov. 25. Szent-Jánoson (Pozsony m.). *Kassán* költészetet, azután mennyiségtant tanított, egyszersmind hitszónok is volt. 1710. aug. 19. pestisben halt meg. Munkája: *Primitiae veris poetici*. *Carmen Cassoviae* 1694.

Kálmánczai Pál. — A jezsuita társaság tagja, áldozópap és tanár. Szül: 1674 okt. 28. — 1690. lépett a rendbe s *Kassán* az ékesszólást és költészetet tanította. 1701-ben Nagy-Szombatban kilépett a rendből. *Kassán* a költészeti osztályban tanított. Munkája: „*Flores verni*” sat. *Carmen*. Lőcse 1699.

III. RÉSZ

XVIII. SZÁZAD.

Timon Sámuel. — Jézustársasági pap s tanár. Szül. 1675-ben. Kassán 15 évig működött, s a mathesisen, egyházjogon s dogmaticán kívül időnként minden tudományt tanított A seminariumnak is volt praefectusa. Sok műve közül megemlítésre méltók: 1. „Syllabus vocabulorum gramaticae.” Tirn. 1702. — 2. „Celebrorum Hung. urbium et oppidorum topographiae, pars II.” Tirn. 1802. — 3. „Dies peripateticus” Tirn. 1808. — 4. „Synoptis novae chronologiae ” Pars I. 1714. P. II. 1714. P. III. 1718. P. IV. 1719. — 5. „Epitome chronologica verum Hungariae.” Kassa 1736. — 6. „Imago antiqua Hungariae” Kassa 1733. — 7. „Imago novae Hungariae” 1734. — 8. „Cassoviae vetus ac nova.” Kassa 1732.

Bossányi Farkas. — Jézustársasági tanár. Szül. 1669-ben. Kassán bölcsészetet és theológiát tanított. Leginkább tanügyi munkákat irt. Munkái: 1. *Tripartitum juris philosophici* Tirn. 1706. — 2. *Axiomata philosophica* Tirn. 1707. — 3. *Sacculus distinctionum.* Tirn. 1707. — 4. *Curiosum quare, per quia Aristotelicum resolutum.* Tirn. 1708. — 4. *Theologia polemica,* Bártfa 1715.

Csiba (Tsiba) István. — Bölcséleti és theologiai doktor, a Jézustársaság tagja. Szül. 1673. okt. 28-án.

Jeles theologiai tanár s egyszersmind avatott természetrajzíró. A kassai egyetemen több éven át működött, mint tanár. Meghalt 1719-ben. Munkája: „*Magyarország vizeiről, hegyeiről, köveiről és érceiről* (Historia physica) 1713. — Irt több munkát latin nyelven.

Henzhidai Mátyás. — Orvostudor. 1704-ben tanult Leydenben és utóbb II. Rákóczi Ferencz udvari orvosa volt, midőn Kassán 1708. jan. 1. a fejedelem elrendelte, hogy „Nemzetes Hentz-hidai Mátyás Udvari doktornak Esztendei Conventionalis fizetése lészen kész Pénz flor. 480. Hus. Kenyér annak rende szerént; négy Lovára Pénz, abrak.” Munkája: „*Dissertatio de Ordine Nativitatis. Trium Filiorum Noachi, Praes. Joanne Markhiv. Lugd. Bat. 1704.*”

Bossányi András. — Jézustársasági áldozó pap s tanár. Ez utóbbi minőségben a kassai egyetemen is működött. Szül. 1663-ban,— s meghalt 1750-ben. Jelen-tékeny művei: *Responsa matris philosophiae filio philo-sopho.*, Tirn. 1710.

Jurkovics János. — Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1657. jun. 7. Kalocsán. 1675. okt. 18. lépett a rendbe. Tanított a grammatikai s humaniorák osztá-lyaiban; azután a bölcelet és theologia tanára volt. 1692-től hét évig a kassai növendékek intézetének igaz-gatója, végül a bécsi Pázmány intézet rectora, hol 1724. aug. 19. meghalt. Munkája: „*Septem Hungariae Heroes* sat. MDCXCII. Cassoviae.” Irt más munkát is, de az Lőcsén nyomtatott.

Kis-Viczay Péter. — Ág. evang. lelkész. 1712. Kassán a magyar község lelkésze lett, hol 1748-ig működött. Irt egy latin munkát: „*Selectoria adagia*” sat. címmel, melyet 1713. Bártfán adott ki.

Gyöngyösi Pál. — Szül. 1668-ban Gyöngyösön

Hevesmegyében. Eredetileg Árva Pálnak hitták s a Gyön-gyösi nevet, az akkori idők szokása szerint, szülőváro-sáról vette föl. Tanult Sárospatakon, majd később Deb-recenben. Ez utóbbi helyen viselte a szenióri hivatalt is. Majd kiment külföldre akadémiákra, s végigjárta Német-ország nevezetesebb egyetemeit. Volt Hollandiában is, honnan átment Angliába. Itt a hatalmas angol püspöki egyház kebelében szentelték pappá. Hollandiába vissza-érve, a „theológiai doktor”-i címet és méltóságot nyerte meg. Külföldről történt hazajövele után, a gazdag de-recskei egyház választotta meg lelkészévé 1700-ban. De az egyházmegye összes papsága ellene zúdult s lelkési képesítését kétségbe vonták. A piskolti „szent generalis” (egyházkerületi közgyűlés) megfosztotta hivatalától s így 1709-ben távoznia kellett Derecskéről. — 1713-ban *Kassára* jött, hol az egyház hivei a nagy képzettségű embert lel-készükké választották. Itt az 1723-ban fölszentelt Mária szoborra valaki egy gúnyverset ragasztott, melyet neki tulajdonítottak. E miatt nagy pert indítottak ellene. A per folytán (bár kiderült, hogy a gúnyvers szerzője nem ő volt), nemcsak hivatalát veszítette, de száműzetésre is ítélték. 1724-ben hagyta el az országot s előbb Len-gyel majd Poroszországba ment. Itt I. Frigyes Vilmos az odera-frankfurti egyetemen tanári állást adott neki s ott is fejezte be viszontagságteljes életét 1743-ban. Irt számos munkát latin nyelven, melyek — bár nagy-részben magyar vonatkozásuk — másutt jelentek meg.

Conty Lipót. — Latin verset irt a következő gyűj-teményes munkába: „*Acumira poetica in Tricoli Hun-gariae enata a Parnasso Cassoviensi cum icone regni Hungariae et aliquot familiarum nobilium exhibente.*” Cassoviae 1716.

Kapi Ferencz (kapivári.) — A kassai kisdí-intézet

növendéke. Sárosmegyei származású. Munkája: „Comitia regnorum ac provinciarum Ungariae.” 1717. Cassoviae.

Csepelényi Ferencz. — Bölcséleti és hittudor. Jezsuita tanár. A nagyszombati egyetem kancellárja. Szül. 1676. Győrött. - 1691. lépett a jezsuita-rendbe. Tanulmányai bevégeztével Erdélybe küldetett, hol világi ruhában több. tantárgyat tanított. Innét felsőbb tanulmányok előadására *Kassára*, majd Nagy-Szombatba helyeztetett Volt igazgató Kassán egy évig. Végül 1732 a nagyszombati főiskola kancellárja lett. Meghalt Budán 1737. május 27.

Keglevich Gábor (buzini gróf). — Tábornok, Keglevich Ádám gróf tonamegyei főispán fia. Előbb ezredes, utóbb tábornok a Koháry-ezredben. Édes anyja nevenapjára egy hosszabb magyar költeményt írt 1720-ban. Kivül a grófné ráírta : „Gábor fiam nekem csinált versei Kassán.”

Túróczy László. — Jézustársasági tag. Szül. 1682-ben. Kassán tanított 5 évig mathesist, 3 évig bölcsészetet, 4-ig teológiát. Meghalt 1665-ben. Írt sok vallási munkát. Ezek közül említésre méltóbbak: „*Prima generis humani philosophiae, numerum veteri doctrina, nova methode exposita.*” Kassa, 1720. — „*Philosophia naturae, genio, artis ingenio jucundca.*” Kassa 1720.

Mindszenti Antal. — Bölcséleti és theologiai doktor, jézustársasági áldozó pap és tanár. Szül. 1777. jul. 19. Nagyszombatban nemes szülőktől. 1702. lépett a rendbe. *Kassán* bölcséletet és teológiát tanított. Meghalt Kolozsvárott 1736. Munkái közül Kassán jelent meg: „*Fasti Hungariae.* 1721. Cassoviae.”

Spangár András. — Jezsuita tanár. Tanított a kassai egyetemen, s főleg mint magyar egyházi szónok működött s mint író is nagy tevékenységet fejtett ki. Szül. 1677-ben s meghalt 1744-ben. Munkái; „*Bib-*

liothecae S. S. patrum synopsisim Tirn. 1722.” — „*Concordantias Marianus Tirn. 1721.*” — „*Magyar Krónika*” Kassa 1734. — Ő adott ki először irodalmunk történetét tárgyaló munkát magyarul „*Magyar Könyvtár*” cím alatt Kassán 1738-ban.

Horváth Gábor. — Jézustársasági áldozó s hitszónok. Szül. 1668. ápr. 24. Győrött. Mint hitszónok több helyen működött s ezenfelül viselt más hivatalokat is. Meghalt 1740. jun. 14. Esztergomban. Két munkát adott ki magyar nyelven: 1. „*Egy mennyei hazánkba vezető angyalka*” Kassa 1724. (névtelenül jelent meg.) — 2.) „*Lelki szemgyógyító.*” Nagy-Bánya. (Ugyancsak névtelenül.) Ez utóbbi Szerdahelyi Gáspár, Kassa 1722. „*Religio*” című munkájának fordítása.

Imrikovics György. — Jézustársasági áld. pap. Szül. 1696. szept. 8. Nagy-Szombatban. 17 éves korában lépett a rendbe. Több helyen volt alkalmazva. Munkái: *Musae peregrinae* Cassoviae. 1722. (Költemény). *Comitia sapientiae.* Ugyanott. 1723.

Szerdahelyi Gábor. — Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1661-ben. Kassán teológiát tanított s utóbb, rektorrá lett. Több vallási térítő és polemikus munkát írt — „*Religio salufica contra Joann. Csécsi*” (sárospataki kollégiumi tanár). Kassa 1722. — Nem vallási műve.: „*Celebrium Hungariae urbium et oppidum chronographia.*” Kassa 1722.

Gottwaldt Ferencz — Gimnaziumi tanuló a szónoklati osztályban Kassán. Munkája: „*Comitia sapientiae*”, Anno 1723. Cassoviae.

Dzián István. — Jezsuita pap s tanár. Szül. 1695. Velsiczen (Barsm.) Kassán hallgatta a teológiát s ugyanott tanította a bölcséletet 4 évig. Azután tábori lelkész. lett. Később Budán s Kaposvárott igazgató, *Kassán* pedig

spiritualis. Meghalt, a rend feloszlatása után, 1779-ben. Irt pár munkát latin nyelven, melyek 1723-ban és 1732-ben jelentek meg Kassán.

Csáky Imre (kőrösszeghi és adorjáni gróf). — Bibornok és kalocsai érsek. Csáky István országbíró s második neje Melíth Klára fia. Szül. 1672. okt. 28. Szepesvárában. — Lipót király már ifju korában apáttá nevezte ki. Kassán 1682—1685-ig járt iskolába. Majd a bécsi egyetemre ment s a Pázmány intézetben 5 évig tanult. 1693 bölcselettudor s egri kanonok lett. 1694. őszén Rómába ment, hol tudorrá avatták. Mielőtt Rómát odahagyta volna, egy kis melodramát adott ki, melynek tárgya Magyarország, a rabláncából szabadult haza. Versben van írva. 1695. nyarán tért haza s 1696. máj. 1. már fölszentelt pap és *kassai plebános* volt. 1702. esztergomi kanonok s dec. 10. váradi püspök s bihari örökös főispán lett. Rákóczi kormánya Csákynek, ki ezalatt Bécsben lakott, ugy családi, mint egyházi birtokait lefoglalta. Résztvett az 1708. pozsonyi országgyűlésen s a béke ügyét melegen fölkarolta. 1710. jun. 1. egyszerre pozsonyi préposttá, kalocsai érsekké, bácsi főispánná, az egri püspökség adminisztratorává s Heves és Külső-Szolnok megyék főispánjává neveztetett ki. 1717. jul. 12. bibornok lett. Hivatalos levelezéseit magyarul vitte. Udvarában két zenekar és énekesek is voltak. 1720. 62 darabból álló képtárt vásárolt. Az ország karainak és rendeinek azon kívánatát, hogy a királyságban való örökösödés Magyarországon a női ágra is kiterjesztessék, ő tolmácsolta 1722. jul. 3. a király előtt. Szepes, Bács és Biharmegyék főispánja is volt. Meghalt 1732. augusztus 28. Nagyváradon. Irt több munkát latin és német nyelven. „*Urteste napi predikáció*” című munkája, melyet Debrecen piacán 1724. mondott: Kassán jelent meg.

Fuchs Grottfried Zsigmond. — Theol. doktor, apostoli hittérítő s tábori lelkész volt Magyarországon. „*Responsum*” kezdetű munkája, melyet báró Falkenstein csanádi püspöknek ajánlott, *Kassán* 1724. jelent meg.

Riederer Péter. — Jézustársasági theológus és tanár. Szül. 1697. apr. 13. Győrben. 1715. lépett a rendbe; Kassán a bölcészetet tanította. Theológiai tanulmányait bevégezve, a harmadik próbaévben 1728. kilépett a rendből. Munkája : „*Bellum pacis artibus feliciter*” sat. Cassoviae 1724. (Költemény.)

Podlusányi Zsigmond (balási). — Jézustársasági pap, egyetemi tanár, később plebános. Kassán mint tót hitszónok működött, hol tanított is. Az itteni egyetemen két éven át etikát tanított. 1719. kilépett a rendből s előbb Liskán, majd más helyeken lett plebános. Meghalt 1758. jan. 20. Korponán. Munkái: 1. *Parochus duodenario* sat. Cassoviae 1724 2. *De rebus gestis Hungariae regum.* 1742.

Szörényi Sándor. — Munkája: „*Philippicae Sacrae*”. Cassoviae 1725. V. kiadás.

Kövér András. — Jézustársasági áldozópap. Szül. 1699. márc. 12. Érsekújvárott. Különböző helyeken tanárkodott. Munkái: 1. *Epistolae herourh et heroidum Hungariae.* Cassoviae. 1725. (Elegia). 2. *Palaestra* literaria super argumenta polemia oratorie disputans. Cassoviae 1726.

Pelz József — Munkája: „*Enchyridion juris canonici*” sat. Cassoviae. 1727.

Marossi Imre. — Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1700. nov. 6-án Nagyszombatban, protestáns szülőktől. Valószínű, hogy eredeti neve Maróthy volt s áttérése alkalmával változtatta azt Marossira. A jezsuita rendbe 1719. okt. 11. lépett Bécsben. *Kassán* a gram-

matikai és bölcseleti osztályban tanított. Meghalt Kassán 1728. apr. 30. Munkája: „*Metamorphoses*” sat. Cassoviae 1728. (Költemény).

Rajcsányi János. — Jézustársasági tag s tanár. Kassán a bölcsészetet és teológiát tanította. Írt magyarul és latinul polemikus vallási művet. Meghalt 1733-ban.

Berzeviczi János. — Jezsuita tanár. Szül. 1629. jan. 4. Sárosmegyében protestáns szülőktől. Tanulmányai végeztével katona lett. 1714. az egyházi hatóság engedelmével nejétől elválván, a jezsuita-rendbe lépett. Nagyváradon a grammatikai osztályt tanította. Több évig volt hittérítő. Majd 16 éven át magyar és tót hitszónok Magyarországon és Erdélyben. Később több rendház főnöke s mint a kolozsvári szeminárium igazgatója halt meg 1750. jul. 22. Munkája: *Egy tévelyedett juhocskának menyei*, pásztorától kért és nyert vezérlő oktatása. Kassa 1731.

Graff Gábor. — Bölcs, s theol. doktor. Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1696. márc. 20. Příbovön. (Morvaorsz.) Nagyszombatban tanult. Majd belépett a jezsuita rendbe s 1722—5. a teológia hallgatója volt. Azután Kassára jött s tanította a mathesist és bölcseletet 3 éven át, később pedig a teológiát 8 éven keresztül. Volt rector Nagy-Szombatban és Budán, könyvvizsgáló Pozsonyban, végre Kassán a nyomda igazgatója, hol 1759. máj. 23. meghalt. „*Problema philosophicum*” című munkája Kassán jelent meg 1731-ben.

Görgey Kristóf (görgei és toporczy). — Bölcseleti és teológiai doktor, jezsuita áldozópap s tanár. Szül. 1685-ben. 17 éves korában lépett a rendbe. Tanított Kolozsvárott, Nagyszombatban és Besztercebányán. A kassai rendháznak igazgatója, s végül az egrinek is rektora volt. Meghalt Egerben 1747. Latin munkái közül a „*Theológia catholica*” című *Kassán* 1732-ben jelent meg.

Palkovics Imre. — Bölcseleti és theol. doktor, Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1704. okt. 23. Deménden (Hontm.) 1722. lépett a rendbe. Tanította az etikát Kassán s később teológiát és dogmatikát. Szerepelt egyházi szónokként is. Meghalt Budán 1759. aug. 15. Munkái: 1. *Dissertatio commentario* sat. 1732. 2. *Idea christiani militis* sat. 1742. 3. *Traditionis eulsiasticae* sat. 1746.

Kunics Ferencz. — Bölcseleti és teológiai doktor. Jézustársasági áldozópap. Szül. 1697-ben. Kassán tanított 1738-tól 1741-ig (1741. rektor). Majd ismét 1759. jul. 8-ig, 1761. máj. 11-ig s 1762-ben is. Meghalt 1763. okt. 26-án Sopronban. Kassán kiadott munkái: 1. *Hieronimi Stridomiensis epistolae selectae*. Cassoviensis 1739, 2. *Regulae juris canonici auditoribus oblatae*. U. ott 1741. 3. „*Szedéciás*” keserves játék Kassa 1752. 4. „*Compendium historium*” sat. 1732. 5. „*De regnis-et vrbis provinciis*” 1732. (E két utóbbi nem Kassán jelent meg).

Prockenfeldt Ferencz. — Bölcseleti és theol. doktor, Jézustárs. áldozópap s tanár. Szül. 1681. febr. 17. Leibachban. Kassán előbb mennyiségtant, majd teológiát tanított. Meghalt 1744. okt. 29. Kolozsvárt. Egy munkája: *Manuele horographicum* sat. Cassoviae. 1733—4. jelent meg.

Rost Tamás. — Bölcseleti és theol. doktor, Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1695. Okt. 11. Nagy-Zomborban. A humaniorákat és bölcseletet tanította három évig Kassán. Meghalt 1765. dec 12. Pozsonyban. Munkái nagyobbrészt Kassán jelentek meg. Ezek: 1. *Historia Mariana* sat. 1733. Cassoviae. 2. *Manuele horographicum* sat. U. o. 1733. 3. *Eloquentia pathetica* sat. U. ott 1734. 4. *Epitome chronologia* sat. U. o. 1736; 5. *Extractus litterarum* sat. U. p.

Felker András. — Bölceleti doktor. Jézustársasági áldozópap. Szül. 1698. nov. 30. Szakolczán. 1734. Kassán a bölcelet tanára volt. Meghalt 1737. márc. 22. Zsolnán (Trencsén m.). Kassán két munkát adott ki latin nyelven; egyiket: „Arcana naturae et artis”, másikat „Celebriones hungariae reges” címmel.

Fischer József (nagyszaltnyai báró) — Kir. kamarai igazgató. Fischer Mihály báró és Klobusiczky Julianna fia. A kassai jezsuita kollegiumban tanult, hol 1734. a szépművészetek és bölcelet baccalaureusa lett. Bacskó és Budamér örökös ura, arany Sarkantyus vitéz, cs. kir. kamarai tanácsos (1760—1770), a kassai kamarának 40 évig tanácsosa. Munkája: „Proemial logicae” Cassoviae 1734.

Földesi János (bölc doktor.) Jézustársasági áldozópap. 1819. Nagy-Szombatban I. éves novitius volt. Azután több helyen működött. 1758/9. Kassán, mint hitszónok, a növendékek főnöke és könyvtárnok. Irt 2 munkát latin nyelven, mindkettő Kassán jelent meg. Az egyik 1736, a másik 1737-ben.

Baranyai János. — Egyházi férfit. Irt egy munkát, mely Kassán 1737-ben tót nyelven jelent meg. Címe: „Lelki orvosság.”

Balogh József. — Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1710-ben. Tanított a kassai egyetemen is. Műve: „Praerogativus philosophiae et naturae et artis test. probatus”. Kassa 1737.

Hermann János György. — Ág. ev. lelkész Kassán. 1707. szept. 15-től Wittenbergában tanult. Hazájába visszatérvén, a kassai német egyház diaconusa lett és 1711. júl. 23-án pappá szentelték föl. Később Eperjesre helyezték át. Azonban visszatért Kassára, hol mint első lelkész működött. Meghalt 1747-ben. Munkája: „Die

Recht-seeligen Augen” Kaschau. 1738. (Két halotti gyászbeszéd). Katekizmust is adott ki, mely sokáig volt használatban templomban úgy mint iskolában. Kéziratban több egyházi beszéde maradt.

Hicsoldt Pál. — Bölceleti doktor. Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1701. jan. 21-én Szamarócsán (Trencsén). 1719. lépett a rendbe. 1738—40-ig bölceleti tanár s hitszónok Kassán. Majd tót hitszónok Pozsonyban, néhány évig hittérítő, rektor Ungvárt, és végre a kassai nemesi convictus kormányzója. Meghalt 1752. febr. 18. „*Fragmenta ungaricae historia*” sat. című munkája Kassán (Cassoviae) jelent meg 1738-ban. Irt több munkát is latin nyelven.

Schmitt Miklós. — Bölcs. és theol. doktor. Jézustárs. áldozópap, egyetemi cancellár. Szül. 1707. dec. 6. Nagymartonban. Meghalt 1757. Nagyszombatban. Kassán következő munkái jelentek meg: 1. *Triumphus* laureati D. Joannis Francisci Regis soc. sat. A poetis Cassoviensibus dicati anno 1738. Cassoviae. 2. *Palatium regni Ungariae rebus pace* sat. Cassoviae 1739, (III. kiadás o. ott 1760.)

Lipsics Mihály. — Bölceleti és theol. doktor. Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1703. szept. 19. M.-Óvárrott (Mosonym.) 1720. lépett a rendbe. 1738—41. tanult Kassán bölceletet. Munkái: 1. „Algebra seu analysis speciosa”. Cassoviae 1738. 2. „Statica de varietate” sat. 1840. U. ott 13 rajztáblával. 3. „Poeta christianus sat.” A poetis Cassoviensibus dicatur”. 1740. U. ott. 4. Hungariae coelestis” sat. U. ott. 1741. 5. „Causa forensis” sat. U. ott. 1741.

Kornelli János. — Egyetemi cancellár és tanár a kassai egyetemen. Szül. 1686-ban. Több panegyricus munkáján kívül legfigyelemreméltóbbak: „Fragmenti Hist.

Hungariae" Cassov. 1738, 40, 43. évi kiadások. „Dialectica." Cassov. 1744. Meghalt 1748-ban.

Pirolt János. — Jézustárs. áldozópap és hitszónok. Született Selmeczbányán. 1714. lépett a rendbe. Számos munkája jelent meg Kassán latin nyelven 1738—1749-ig.

Ghillány Károly (lázi és berniczei báró.) — Munkája: „Algebra" sat. címen megjelent Kassán, latinul 1739-ben.

Krcho József. — Jézustárs. áldozópap s tanár. Szül. 1716. márc. 3. Zsolnán. Tanított Nagy-Szombatban s Lőcsén, hol a rend feloszlata után 1780. halt meg. Munkái: 1. *Poeta christianni* sat. 1740. Cassoviae. 2. *Causae forenses* sat. 1741. Cassoviae

Kelcz Imre jézustársasági tag s hittérítő. — Kiadta Mátyás király következő munkáját: „Epistolae Mathiae Corvini Regis Hungariae, ad pontifices, imperatores, reges principes aliosque viros illustres datae. Nunc primum typus excusae et notis etiam quibusdam illustratae." *Cassoviae*. 1740—44. Új kiadása: Kassa 1764. de csak az I. kötet jelent meg.

Pintér József. — Bölceleti és theol. doktor, jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1717. jul. 11. S.-A.-Ujhelyben. 1747-ben Kassán az akadémia kancellárja volt. Meghalt 1780-ban. — Számos munkája jelent meg 1741-től 1765-ig latin nyelven.

Bocsó Mátyás. — Leveleki plébános, Szabolcs-megyében. Munkája: „Az Ur házán jelentetett mennyei dicsőség." Kassa 1742. (Halotti predikáció Krutsai János felett.)

Muszka Antal. — Bölcs, és theol. doktor. Jézustársasági áldozópap és tanár. Szül. 1719. febr. 3. Szőlőson (Barsm.) nemes szülőktől. Kassán a költészetet és zsidó nyelvet tanította, — később ugyanitt az egyház-

jogot és szentírást. Egy munkája: „Invicta Joannis Corvini fortitudo. Cassoviae 1743." (Hósköltevény és elégiai levelek.) Kassán jelent meg.

Platthy Mátyás (nagy-palugyai.) — Bölcs, és theol. doktor, besztercebányai kanonok. Szül. 1725. febr. 2. Nagy-Palugyán (Liptóm.) 1743. Bécsben lépett a jezsuita rendbe. Kassán a szónoklattant s később a bölceletet tanította. Nevét számos alapítvány örökölte meg. 1796. nyugalomba vonult. Meghalt 1801. febr. 24. Besztercebányán. — Egy munkája Kassán jelent meg ily címmel: *Vindiciae graecorum*. Cassoviae 1752. (Költevény.) — Adott ki más helyeken több munkát is.

Auer Leopold. — Bölceleti és hittudor, minoritaszerzetes. Szül. Bajorországban. Egre egyházfőnök és tartományi rendfőnök. Meghalt 1759. Miskolczon 72 éves korában. Munkája: „*Venetatio lugubris*, gyászos vadászat." Kassa 1745.

Kaprinai István. — Jézustársasági áldozópap s tanár, később világi pap. Szül. 1714. szept. 14. Érsekujvárott. Tanított S.-Patakon, azután Kassán hallgatta a bölceletet. 1759-től kilenc évig tanított Kassán. Sok hívőt szerzett országszerte a katolikus egyháznak. Két évig a cigányok oktatásával is foglalkozott. 1764-től ismét Kassán tanított két évig. 1773-tól, a mikor a rendet feloszlatták, Budán tartózkodott. Meghalt 1785-ben. Több munkát adott ki latin és magyar nyelven. Ezek közül: 1. „*Eclesiae Dei propagator*, azaz: az Isten egyházának terjesztője" stb. 2. „*Urnapi bizonyítás*" és 3. „*Institutio eloquettiae sacrae*" sat. Kassán 1745., 1755. és 1768-ban jelentek meg.

Szentiványi Márton. — Munkája: „*Curiosa et selectiora variarum scientiarum Miscellanea*" sat. Cassoviae 1745.

Repszeli László. — Bölcs. és jogi doktor, Jézustárs. áldozópap és tanár. Szül. 1703. ápr. 24. Szombat-helyen. 1725. okt. 9. lépett a rendbe. Több helyen tanított, míg végre Kassán rektor, majd lelkiigazgató lett. Meghalt 1763. ápr. 24. — Több munkája jelent meg latin nyelven, s ezek közül a „*Syntagma juris hungarici*” című Kassán is megjelent 1747. és 1763-ban.

Havilovics Dániel. — Bölcsészeti doktor, mindsze-
női származású. A munkácsi egyházkerület alumnusa. IV. éves theologus volt Kassán. Munkája: „*Theologia catholicae*” sat. Cassoviae 1747.

Molnár György. — Munkája: „*Elementa gram-
maticae latinae*” sat. Kassa 1750.

Herzmarsky Ferencz. — Munkája: „*Aenderte
Gesellschaft*” sat . . . Fürsten Joann Wilh. Traut-
sohn, Grafen zu Falkenstein etc. unterthänigen Marck
Szántó vorgestellet. *Caschau* 1751.

Kolozsváry Pál. — Jézustárs. áldozópap s tanár. Szül.
1684. nov. 24. Kolozsvárott unitárius szülőktől. Rákóczi
Ferencznek 1707—8-ban titkára volt. 1709-ben a kath.
vallásra tért. 1711. dec. 9. jezsuitává lett. Utolsó nap-
jait Kassán töltötte, hol 1731. Apr. 25. meghalt. Latin
és magyar nyelven írt munkái közül Kassán „*Missiók
könyve*” 1749 és „*Menybevezető ut*” 1751 jelentek meg.

Hávor János. — Jézustárs. áld. pap, később világi
lelkész. Szül. 1708. nov. 25. Szécsényben. 1723. okt.
14. lépett a rendbe. 1750—7. rector volt Kassán. 1770
ben a kassai nyomda igazgatója lett s ez állásban volt
még 1773-ban is, mikor a rend feloszlattatott. Több
munkája jelent meg latin nyelven.

Gyalogi János. — Bölcs. doktor, Jézustárs áldozópap
és hitszónok. Szül. 1686. jan. 6. Gyöngyösön. 1701.
lett jezsuita. 1707 még mint jezsuita növendék, több

társával együtt kénytelenített Rákóczi hadai elől Nagy-
Szombatból kivándorolni. 1716 Marosvásárhelyre hitszónoki minőségben küldetett. Közönségesen magyar Cice-
rónak nevezték s szónoklataival több hivat szerzett
egyházának. Időközben számos helyen fordult meg,
míg végre 1751-ben Kassára jött, hol 1755-ig tartózkodott.
1760. Budán nyugalomba ment, hol a következő évben
meg is halt. Számos munkát írt latin és magyar nyelven.
Közülök 3 jelent meg Kassán. 1. „*Az Orsolitáknál*
templom dedikációja napján sat. Predikáció, melyet
1752. Szt. Iván havának 25. napján tartott. — 2. „*Ad
Cassovienses Collegii scholastico*” 1753. Kassa. (Költ.)
— 3. *Panegyrici sanctorum patronarum regni Hunga-
riae*, t. i. nagyasszonyokról, szentekről sat. Kassa 1754.

Liesgang József. — Jézustársasági áldozópap. Szül.
1719. febr. 12. Grácban. 1834. okt. 23. lépett a rendbe.
1751 a mennyiségtant tanította Kassán. Tanított másutt
is. Legfontosabb az Ausztriában és Magyarországon
eszközölt fölmérése. Meghalt 1799. mart. 4. Lembergben.
Munkáit kizárólag latin nyelven írta s Bécsben adta ki.

Puchberger Márton. — Theol. és bölcs. doktor.
Jézustárs áldozópap s tanár. Szül. 1715. aug. 3. Eger-
ben. 1733 után Kassán bölcseletet tanított, meghalt
1796. okt. 24. Győrött. Munkái: 1. *Dissertatio phisica
de corpore generatim* sat. Cassoviae. 1752. — 2.
Dissertatio de causis motuum in corporibus. U. ott. 1764.

Fabri Ferencz. — Jezsuita pap s tanár. Szül.
1726. Léván. 1743 Bécsben lépett a rendbe. 1753.
Kassán a poesis tanára. A rend feloszlása után (1773)
zsigárdi plebános és lévai egyház ker. alesperes. Meg-
halt 1791. Zsigárdon. Munkája: *Locumtenentes Hun-
gariae* Requibus Austriacis. Cassoviae. 1752. (vers.)

Gottgeisel János. — Bölcs. s theol. doktor, jezsuita

tanár. Szül. 1726. jul. 16. Pozsonyban. 1743 lépett a rendbe. Tanította több helyen a mennyiségtant s bölcséletet; majd egyideig a hittudományokat Kassán is. A rendnek 1773. történt feloszlata után pap lett az esztergomi egyházmegyében. Meghalt 1794. Pozsonyban. Munkája: „Palatini Ungariae” sat. Cassoviae 1753. (Költem.)

Pethő Gergely. — Munkája: „Rövid magyar krónika” 1753 Kassa.

Faludi Ferencz. — Bölcséleti doktor, Jézustársasági áldozópap. Szül. 1704. ápr. 1. Németujvárott (Vas m.) német szülőktől. 16 éves korában lépett a jezsuita rendbe. Volt tanár Bécsben. 1734. áldozópappá szentelték. Papi hivatalát Budán a Vizivárosban kezdte meg mint hitszónok. Innen Besztercére, majd ismét Bécsbe ment, hol 1736—7-ben a Pazmaneumban tanított. Innen Grácba, majd Linczbe ment. Még a tanév befejezése előtt Rómába küldték a Szt. Péter templomba gyóntatónak. A távollét hazájától nemes kebelében a hazaszeretetet még erősebb lánggra lobbantotta, s arra az elhatározásra bírta, hogy nemzete elhanyagolt nyelvét fejlessze s alászülyedt irodalmát tőle telhetőleg emelje s gazdagítsa. Üres óráit fordításokkal s versirással töltötte. 5 év eltelté után visszahívták, s előbb N.-Szombatba ment, majd Bécsbe nevezték ki az akkor felállított Theréziánium első igazgatójává. — 1759 a jezsuiták pozsonyi könyvtárának igazgatója lett. 1773. jul. 21. (Ganganelli brevéje) a jezsuita-rend eltöröltetvén, visszavonult Rohoncra, hol csendes, háborítlan munkássága közben érte el a halál 1779 a Batthányiak birtokán. *Kassán* kiadott munkái: 1. *Constantinus Porphirogenitus*. Jeles játék. Kassa 1754. — 2. *Istenes jószágra és szerencsés boldog életre oktatótt nemes ufi.* (olaszból)

Kassa 1787. — 3. *Anthológia* Faludi F. munkáiból Kassa 1836.

Haller László (hallerkeői gróf). — Máramaros-megye főispánja. Szül. 1717-ben. Meghalt 1751. márc. 1. midőn épen a hétszemélyes tábla elnökévé neveztetett ki. A magyar nyelvért épen úgy buzgólkodott, mint dédapja H. János, a „Hármas Istória” írója, akinek példáján lelkesült. — Munkája: *Telemakus bujdosásának történetei*. Melyet francia nyelven írt Fen. Saligniák Ferencz. Magyarra fordítva. Most pedig magyar hazánk fő, közép és alacsony rendének örömére, kedves és bölcs mulatóságára dicséretes költségén kinyomattatott Szalai Barkóczi Ferencz egri püspök. Kassa 1755.

Csukás Benjámín. — Bölcséleti doktor. Heves és Külső-Szolnok megyék táblabírája, ügyvéd és a kassai Foglár-féle intézetben a magyar törvény tanára. — Munkája: *„Panegyricus divo ivoni dictus.* (Kassa) 1755.

Kéri Ferencz, Borgia. — Bölcs, s theol. doktor, Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1702. okt. 10. Kenyézlőn (Szabolcsm.) nemes családból. 17 éves korában lépett a rendbe. *Kassán* a papnövendékek convictusának volt igazgatója. A jezsuiták 19-ik általános gyűlésére a magyarországi összes rendházak részéről Rómába őt küldték, hol Ricci Lőrinczet jezsuita generálissá választották meg. — Számos latin nyelvű munkát írt. Ezek közül a „*Dissertatio de luce ejusque proprietatibus*” című *Kassán* 1756. jelent meg.

Róth Károly. — Bölcséleti és theolog. doktor, Jézustárs. áldozópap s tanár. Szül. 1721. máj. 16. Budán. A bölcsélet tanára volt *Kassán*, s később az akadémia kancellárja. Meghalt Esztergomban, hol a rend feloszlata után papi minőségben működött. — Munkái közül a következő: *Dissertatio physica de luce* *Kassán* jelent meg (Cassoviae 1756.)

Hertl Ignác. — Bölcsészeti doktor, Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1702. jan. 1. Szakolczán (Nyitram.) 1721. okt. 28. lépett a rendbe. Nagyszombatban és Bécsben több évig tanított; azután Budán és Nagyszombatban 5 évig, majd Kassán 4-ig adta elő a bölceletet és mathesist. A cs. kir. hadseregben tábori lelkész volt. Meghalt 1775-ben Kőszegen. — Munkája: „*Elementa arithmeticae*” sat. Cassoviae 1758.

Faber Keresztély Farkas báró. — Gr. Pálffy Leopold magyar gyalogezredének vezérlő ezredes kapitánya. 1759. körül *Kossán* állomásozott. — Munkája: „*Hadi embernek oktatása*” sat. Kassa 1759. (Ford. németből Dobai Székely Sámuel).

Fridrich Orbán. — Szent-Ferenczrendi szerzetes s a rend történetirója. — „*Historia seu compendiosa descriptio provinciae Hungariae ordinariis minorum*” című munkája Kassán 1759. jelent meg.

Bárczay (Bárczai) Klára. Göncz-Ruszkán 1763-ban, a midőn még csak 16 éves volt, egy imakönyvet fordított magyarra, mely „Jó illatu füst” címmel *Kassán* 1763-ban, majd 1795. és 1803-ban jelent meg.

Monsperger András. — Jézustársasági áld. pap. Szül. 1708. nov. 2. Kaposvárott. 1737-ben *Kassán* retorikát tanított. Meghalt Nagyszombatban 1771. jun. 10. Munkája: „*Metamorphosis rhetoris in philosophum Cassoviae 1797.*”

Prileszky János (prileszi). — Bölcs. és theol. doktor, Jézustárs. áld. pap s tanár. Szül. 1709. márc 16. Prileszen (Trencsénm.) Kassán a költészeti és retorikai osztályt tanította, s ugyanitt 1765—72-ig a nyomda igazgatója s az egyetem utolsó rektora lett. Meghalt Trencsénben 1790. Eletét majdnem kizárólag a szent atyák és egyházi írók munkáinak kiadására fordította. — *Kassán*

következő latin nyelvű munkái jelentek meg. 1. *Historia Mariana* sat. (1733.) — 2. *Ludi poetici* (1733.) — 3. *Eloquenti pathetica* sat. (1734.) — 4. *Irenaei* sat. (1765.) — 5. *Sancti Justini* (1765.) — 6. *Acta et scripta* sat. (1765.) — Irt több munkát is.

Kereskényi Ádám (kereskényi). Bölceleti doktor. Jézustársasági áldozópap. Szül. 1713. jan. 24. Komáromban. 1729. lépett a rendbe. Tanított igen sok helyen. 1767—8. a nyomda igazgatója Kassán. „*Mauritius császár*” című szomorujátéka, melyet magyar nyelvre fordított, Kassán 1767. jelent meg. (Metastásiótól 3 végzésben.) — „*Cijrus*” című, ugyanon írótól fordított szomorujutékát a nagyszombati egyetemen 3-szor adták elő.

Kovács Ferencz. — Jézustárs. áldozópap. Szül. 1717. november havában Dobronokon (Baranya m.) 1740—48. theológiát tanult Kassán. Következő munkái: 1. *Hitbéli okoskodás* sat. 1766. és 2. *Szent Norbert premonstrati patriárka, magdeburgi érsek dicsérete*. 1768. Kassán jelentek meg.

Langa Márk. — Szent Ferenczrendi szerzetes. Munkája: „*Signum sacrum*”, *szentséges jel*. Vagyis a kenyér és bor Jézusnak valóságos teste és vére az oltári szentségben. Melyet . . . Hétze mezővárosában az Ur szent testének ünnepe napján 1767. számosan egybegyűlt hallgatók előtt, az ellen mondó református atyafiak vakmerő esztelenkedési, mint annyi lövöldözései ellen együgyű beszéddel védelmezett s oltalmul felvállalt. Most pedig az Ur Szent testének, egy különös nagy-tisztelője istenes költségével, világosságra bocsájtott előjáróinak engedelméből” Kassa 1768.

Grossinger János. — Jézustárs. szerzetes, később világi pap. Sz. 1728. Komáromban. 17 éves korában lépett a rendbe. 1769—70. a kassai konviktusban volt

igazgató. Kassán theológiát is tanított. Tanulmányozta a muzeumok természetrajzi osztályát s ilyen gyűjteményt állított fel Kassán. Meghalt 1803-ban. Irt több latin nyelvű munkát.

Gerő György. — Jézustársasági áldozópap s tanár. Szül. 1732. aug. 12. Szekszárdon. 1752. lépett a rendbe. Pár évig tanított Ungvárott. Elhalt sorvadó lázban 1768. aug. 28. Munkája: „*Keresztény Herkulesnek Bullióni Godofrédnek hadi munkái*”. Irta deákbold *Kassa* 1768.

Fröhlich Jakab. — Pálos szerzetes, pozsonyi származású. 1764-től vasárnapi hitszónok Pesten. 1773-ban a rend főnöke és városi plebános Kassán. — Német nyelven írt ily című munkája: „Erster von Übergab” sat. Kassán 1773-ban jelent meg.

Kögler János. — Jézustárs. áldozópap és tanár. Szül. 1737. jun. 9. Grätzban. *Kassán* etikát tanított. A rend feloszlása után, 1773-ban. Judenburgba (Steier) vonult. — Munkája: „*Lobrede auf die heilige Elisabeth*” sat. Kaschau 1772. — Kassán ezenkívül még két német egyházi beszéde jelent meg 1773-ban.

Fülep (Fülöp) Gábor (őri.) Ev. ref. superintendens. Szül. 1739. S. Szentpéteren. Járt külföldi egyetemeken. Utrechtben a magyar biblia kiadása körüli munkában segédkezett. 1773. sáros-pataki tanár, 1797-ben superintendens lett. A s.-pataki tanárságot ekkor a s.-szentpéteri lelkeséggel cserélte fel. — Magyar nyelven kiadott munkái közül négy rendbeli Kassán jelent meg 1787—1792. közt.

Baróti Szabó Dávid. — Jezsuita, később világi pap és tanár. Szül. 1739. apr. 10. Baróton, Háromszékmegyében. A jezsuita rendbe 1757. nov. 30. lépett Udvarhelyen. Ujonc-éveit Trencsénben kezdte. 1760. Székesfehérvárott lett tanár. 1763—1765. Kolozsvárt s

Egerben tanított. Végre 1766—70. Kassán végzi a theologiai tanfolyamot, hol aztán pappá is szenteltetett. Tanított Nagy-Váradon s Besztercebányán. Ez utóbbi helyen, midőn a 3-ik próbaévet töltötte, érte a rendnek 1773-ban történt feloszlata. Ekkor ideiglenesen Komáromba rendelték, mint az esztergomi egyházmegyébe beosztott papot szónoklattan tanítására. 1777-ben pedig Kassára helyezték át, hol állandóan maradt s a felsőbb osztályokat tanította. Itt aztán nyugalomba került s Ferencz királytól irodalmi törekvéseinek jutalmául 600 forintnyi nyugdíjat kapott. Kassáról később átköltözött *Virtre* Pyber Benedekhez s ott mindenkitől tisztelve és ünnepeztetve, folytonos munkásság közt élte le vidám életét. Meghalt 1819. nov. 22. Virten (Komárom m.) — Résztvett a „kassai Magyar Muzeum” kiadásában 1788—92. Ennek 8 negyedében, számos verse mellett, mutatványokat adott Milton „Elvesztett paradicsoma”-ból; Virgil első eklogáját is itt közölte; írt egy Epistolát Bacsniyhoz is. Több verse jelent meg a Magyar Hirmondóban (1781/82, 1792/94.) Munkái: 1. *Uj mértékre vett külömb verseknek három könyvei.* Kassa 1777. — 2. *Paraszti majorság* (Vanieré-től fordítva) Kassa 1779/80. Két kötet. — 3. *Kisded szótár* (versben) Kassa 1784. (a 2-ik kiadás, mely 1792. jelent meg, sokkal bővebb s tisztán szótár alakú.) — 4. *Verskoszoru.* Kassa 1785. Három szakasz. — 5. *Ki nyertes a hangmérséklésben?* Kassa 1787. — 6. *Költeményes munkái.* Kassa 1789. Két kötet. (Bővített kiadás Komárom 1802.) — 7. *Métóságos báró generális Orczy Lőrincz urnak halálára.* A bus hazához. Pest 1789. — 8. *Abauj vármegye ünnepe napjára.* Szent György hava 16. napján 1790. (Két költemény, az egyiket Bacsnanyi írta). — 9. *A magyar lovassághoz.* Versek 1789. — 10. *Örven-*

dezö vers t. n. Szabolcs várm. örömnünpére. 1791. Kassa. — 11. *Szab. kir. Kassa városához*, (midőn József nádor a Tiszán innen felkelt nemes vitézeket megtekintette.) Kassa 1797. — *Kazinczyhoz* versben és prózában írt levelei megjelentek a Kazinczy F. levelezése I. kötetében és a Horvát Ádámhoz írott, annak válaszával ugyanott. — A kassai premontrei-rend, irodalmi érdemeinek méltatásául, a rend tulajdonát képező főutcai ház falába egy diszes márványtablát tétetett következő felirással: „Ebben a Házban, Hol Hajdan királyok és Fejedelmek laktak, Hol hitvallók szenvedtek vértanuságot, Hol Jezsuita Tudósok munkálkodtak Istenért és Hazáért, Itt élt 1777-től 1797-ig *Baróti Szabó Dávid*; nála és vele együtt alapították 1787. november 13-án *Kazinczy Ferencz és Bacsóányi János* a *Kassai Magyar Társaságot* és Első folyóiratunkat a *Magyar Muzeumot*. Megjelölte a Kassai Premontrei Főgimnázium 1897–98. évi Ifjusága.”

Klein Efraim. — Ag. evang. rector volt Kassán a XVIII. század második felében. Munkái közül Kassán jelentek meg: 1. „Specimen enucleatoris” . . . Cassoviae 1776. (II. kiadása u. ott 1792.) — 12. „*Minden-napi közönséges és barátságos letelek* a levélírásban gyakorlatlanok kedvéért” sat (Fémer Kilián álnév alatt jelent meg 1776-ban.)

Bessenyei Sándor (nagy-besenyői.) — M. kir. testőr. György író testvére. 1764. márc. 29. már a testőrségnél szolgált. Több hadjáratban vett részt, s azok bevégeztével szabolcsmegyei birtokára vonult, hol 1809. febr. 24. meghalt. Apró kísérleteinek egy része a Kassai Muzeumban jelent meg. Munkája: „*Az elveszett paradicsom és a visszanyert paradicsom*”. 4 könyvben. Milton után franciából fordította. Kassa 1796.

Csák Gellért. — Premontrei jászói kanonok, uraji (Gömör m.) nemes származású. A bölcseletet a kassai jezsuitáknál hallgatta; a jogot az egri Foglár-féle collegiumban; a teológiát — 1750. Szept. 29. a premontreiek közé lépve — a conventben hallgatta. Debrődön 3 évig volt lelkész. 1757. jan. 9. Jászón lett plebános és 1780. márc. 8. jászói praelátus. Meghalt 1786. apr. 3-án 62 éves korában. Munkája: *Főtiszt. Sauberer András* jubilaris papnak második új miséje alkalmatosságával történt 1776. örvendetes jubileumos praedikáció. Kassa.

Fark Kristóf. — Jezsuita. Később jogakadémiai tanár. Amikor a rendet feloszlatták, megvált a papi pályától s 1777/8-tól Kassán jogakad. tanár lett és a hazai törvényt tanította. (Örmény származású volt.) 1800—1. prodékán lett s ő tartotta a tanévet megnyitó beszédet, öt rendbeli munkát adott ki latin nyelven, melyek mind Kassán jelentek meg.

Tomka Szászky J. — Munkája: „Introductio in orbis antiqui et hodierni geographiam” sat. Kaschau. 1777.

Bányász Mihály. — A kassai akadémián a történelem és bölcselet hallgatója. Munkája: „*Historemata selecta de religione in genere primum*” sat. Cassoviae 1778.

Láng Ignác. — Akadémiai tanár Kassán 1796-ban a pesti egyetem bölcseleti tanszékére Schechius L. kiválólag őt ajánlotta. De a pályázatról, a lélek szabadságát tárgyaló munkája miatt lemaradt. Írt egy latin munkát „*Materia tentaminis*” sat. címmel. 1778.

Koppy Károly (József). — Bölcs. doktor, kegyesrendi áldozó pap és tanár. Szül. 1741. febr. 26. Vácon, hol atyja mészáros volt. 1779. Kassán az akadémián a történelmet tanította s egyszersmind könyvtár-őr volt. Ily című latin munkája: „*Historemata pragmatica Hungariae*” sat. négy kötetben Kassán 1778. jelent meg.

Rajnis József. — Jézustársasági tag és tanár. Született Kőszegen 1741. jun. 4. (hol német nyelvű atyja városi tanácsos volt). Meghalt Keszthelyen 1812. szept. 23. Alsó iskolái bevégeztével 1757. a jezsuita rendbe lépett. 1762–3-ban Kassán hallgatott bölcsészeti előadásokat. Majd középiskolai tanár lett. 1773. magyar poetikát írt, melyet 1781. „Magyar Helikonra vezérlő kalauz” címen Győrben adott ki, melyben a magyar versmérték elveit állította fel s verseivel mint példákkal világosította. 1789. kiadta az „Eklogák”-at (Magyar Virgilius I. darab. Pozsony). Ehez csatolta polemikus művét: „A kőszegi poétának mentő írása” címmel, melyben Baróti támadásaira felelt. 1807. a nagy mecénás, Festetich Gy. gróf által a keszthelyi Georgiconhoz neveztetett ki igazgatónak. Itt végezte be Virgilius Georgiconjának becses fordítását s megkezdte az Aeneis fordítását, melyet azonban közbejött halála miatt be nem fejezhetett.

Komáromi András. — Jézustársasági áldozó pap s tanár. Szül. 1742. dec. 30. Széplakon. 1759. okt. 18. lépett a rendbe. A rend feloszlatakor Kassán az ékes-szólást tanította. Itt azután is megmaradt, mint a humaniorák tanára 1795-ig, midőn az Akadémia hitoktatója lett. 1820 ünnepelte Nagy-Csében 50 éves papi jubileumát. Meghalt Leleszen 1825. Kassán következő munkái jelentek meg: 1. „*Carmen* homoribus” sat. 2. „*Carmen* quod dou Antonio b. Andrászi” sat. 3. „*Carmen* jubilaum . . . Joannis B. Molnár” sat. 4. *Carmen* jubilaum Ladislaus Kende” sat. (1780–1791.)

Klein János Sámuel. — Ág. evang. lelkész. Szül. 1748. jan. 22. Bártfán. Atyja u. ott lelkész és író volt. 1784. januárban Kassán lett a német gyülekezet lelkipásztora. Később Gölniczbányán esperes. Meghalt 1820-

dec. 10. Írt több munkát latin és német nyelven. Ezek közül a következők: 1. *Der Christ* sat. 2. *Gölnitz* sat. 3. *Treuer Unterthanen Herzenserhebung* sat. 1789–1790-ben; - 4. *Katekhizmus* 1795. és 5. *Die Pflicht des Christen* sat. 1801. Kassán jelentek meg.

Mihalóczy György. — Jogi doktor, akadémiai tanár. Szül. 1749. Héthárson (Sáros m.) 1776-ban Batthányi József hercegprimás, egy neki átnyújtott dicskölteményért 24 arannyal jutalmazta. Ezután csakhamar a kassai gimnáziumhoz neveztetett ki, a hol hivataltársával Baróti Szabó Dáviddal 4 évig a legbensőbb baráti viszonyban élt. 1780. a nagyváradi gimnáziumhoz helyeztetett át. Meghalt 1801. jul. 27. Nagyváradon. — A következő munkája: „*Elégia Miksa főherceg kir. Fenséégének Kassára érkezése alkalmából*” Kassán 1777-ben jelent meg.

Rimanóczy Ferencz. — R. kath. nagyprépost. Szül. 1749. Zemplén vármegyében. 1765-ben az egri semináriumba lépett. Ugyancsak Egerben később három éven át tanárkodott. Innen a kassai akadémiához neveztek ki hitszónoknak. Utóbb ugyanitt plébános és kolbai apát lett. Mint ilyent káptalani nagypréposttá és püspöki helyettes kanonokká léptették elő. Meghalt 1721. ápr. 23. Munkája: *Divus Joannes* apostolus et evangelista sat. Anno reparatae salutis 1771. mense Majo die 5-a Agriae.

Hatvany Pál. — Kir. táblai jegyző, Bihar és Szabolcsvármegye táblalabirája. Szül. 1750. jul. 12-én Debrecenben. 1775. ápr. 24-től az ottani főiskola felsőbb osztályaiba lépett. — „*Némely feljegyzésre méltó történetek*” sat. című munkája Kassán jelent meg 1796-ban.

Gedeon János. — Megyei alispán, kir. tanácsos. Kassán végezte iskoláit. 1790. ügyvédi vizsgálatot tett s Tornamegye tisztii alügyésze lett. Később főszolgabíró,

majd első alispán. 1813. okt. 13. kir. tanácsossá lett. Munkája: „*Tentamen historicum*” sat. Cassoviae 1783.

Kovács Flórián (nagy-daróczy). — Szatmári püspök. Szül. 1754. máj. 4. Diósgyőrött. A logikát Kassán végezte, hol 1770. a jezsuita rendbe lépett. A bölcsészetet Bécsben végezte 1773-ban, mire a teológiát hallgatta. A rend feloszlata után jogot hallgatott Egerben. 1775. okt. 28-án Egerben ismét az egyházi rendbe lépett. Kitünő szónok volt. 1821. dec. 18-án szatmári püspökké nevezetett ki. — Ily című munkája: *Szent Orsola társaságnak* öröm ünnepén, midőn szabad és királyi Kassa városában bé-vezettetésének és lakásának 100 esztendejét jeles isteni tisztelettel tartaná.” Kassa 1798. jelent meg.

Kazinczy Ferencz. — A magyar irodalom reformátora, a nyelvújítás vezére. Atyja József Abaujmegye táblabírája, anyja Bossányi Zsófia. Szül. 1759. okt. 27. Ér-Semlyénben, anyai nagyanya Bossányi Ferencz, bihari főjegyző s országgyűlési követ házánál, hol 8 éves koráig gondozták. Szülei ekkor Regmeczen (Abaujm.) laktak s első levelét ekkor (1764.) írta hozzájuk. 1767-ben a szülei házhoz került vissza, s ott egy Késmárkról bozott luteránus diáktól tanulta a latin és német nyelvet. 1768. Késmárkra ment, a német nyelv elsajátítása végett; 1769. szept. 11-én pedig Sárospatakra, hol a görög nyelvet magától tanulta s már ekkor fordítgatott Anakreonból. A költészet iránt már ezidőben nagy vonzalmat tanusított. 1775-től a jogon kívül a teológiát is hallgatta. Szorgalmasan olvasgatta a latin és görög klasszikusokat, Gessner Idylljeit, Gellért meséit, a Kartigámot, Bessenyei műveit stb. 1779. jul. 15. az utolsó közvizsgálat alkalmával szónoklattal bucsuzott el az iskolától. Szept. 9-én Milecz Sámuel tornai uradalmi ügyészhez ment *Kassán* patvariára. — Itt ismerkedett meg Barótival, majd

1780-ban Révaival egy váradi ut alkalmával. Okt. 18-án bucsut vett Kassától. 1782. Bernáth Józsefhez ment patvariára Pestre, hol megismerkedett Orczyval, Rádayval, gr. Teleky Józseffel s másokkal. Majd Zemplénbe ment aljegyzőnek; ezen állását azonban a főjegyző kétszínű viselkedése miatt elhagyta s átment Abaujba, hol a megye levéltárát rendezte. — 1786. nov. 11-én foglalta el Kassán tanfelügyelői állását, mely állásra gr. Török Lajos kassai tankerületi főigazgató ajánlása folytán lett kinevezve. Tanfelügyelői kerülete: Szepes, Sáros, Zemplén, Ung, Bereg, Gömör, Torna, Abauj, Borsod, Heves, Jászság és Kis-Kunság megyékből állt, Kassa székhelylyel. Fizetése 600 fr., 1789-től azonban már 1500 fr. volt s négy segéde főszolgabírói rangban. — 1787. nov. 13-án Kassán Barótival és Bacsányival szövetkezve, megindították a „Magyar Muzeum”-ot Bacsányival azonban nem tudott megegyezni; ezért szakított vele s 1789. Széphalmi Vincze név alatt Kassán egy új folyóiratot, az „Orpheus”-t alapította, melyből 8 füzet jelent meg 2 kötetben. — 1790. május 12-én írta a korona őrszobájában Budán (Hamlet fordítása elé) azt a történeti fontosságú ajánló levelet, melyben a magyar színészet ügyét hathatósan sürgette. Kevéssel ezután Kassára rándult. Kassáról jun. 27. Regmeczre tette át állandó lakását, hol irodalmi munkássága közben a magyar színpad repertoirjának gyarapításán fáradozott. — 1791. apr. 1-én a helytartó tanács fölmenté hivatalától s így jövedelme tekintélyes részétől elesett. Nem akart többé szolgálni. Atyjának és nagybátyja Kazinczy Andrásnak kérésére azonban máj. 7-én felrándult Bécsbe. De itt a király helyett Ferencz trónörökös fogadta, ki kérelmét nem teljesítette. Bécsi tartózkodása alatt ismerkedett meg Hajnóczy Józseffel,

mely ismeretsége aztán végzetessé lett reá nézve. Bécsből szept. 10-én érkezett Regmeczre, s onnan este Széphalomra, hol kastélya távolléte alatt már fölépült. Regmeczen harmadfélét töltött munkában és meglegedésben. — Ekkor azonban nagy szerencsétlenség érte. A Martinovics-féle összeesküvésbe levén bonyolodva: 1784. decz. 14-én éjjel Regmeczen elfogták, — s először az ujhelyi fogadóba, majd onnan Budára szállították. Itt Almássy Pál titkos tanácsos közbenjárására nehéz bilincseitől megszabadították ugyan, de azokat decz. 29-én, a midőn birái elé kellett lépnie, ismét lábaira tették. Azzal vádolták, hogy a *reform-kátét* leirta s azt másokkal is közölte. S bár a könyvet elégette: csupán a miatt, mivel feladni, illetve bejelenteni elmulasztotta, 1795. máj. 8-án a hétszemélyes tábla pallosra és jószágvesztésre ítélte. Ezt az ítéletet a király fogságra változtatván, okt. 7-én d. u. 2 órakor Brünnon át a spielbergi várba vitték, hol a börtön nedvessége miatt megbetegedett. Innen 1796. az obroviczi fenytőházba, 1799. jun. 22. Kufsteinbe, 1800. jun. 30. a franciák közeledtére Csehország, Pozsony és Pesten át Munkácsra vitték, hova aug. 25-én érkezett meg. 1801. jun. 28. visszanyerte szabadságát; vagyona azonban fogsága alatt majdnem teljesen semmivé lett. A bányácskai (Széphalom) domb s egy csekély szőlő maradt mindössze részére. Belefáradva a sok hányattatásba, nyugalomra vágyott s egykori főnöke, gr. Török Lajos leányát Zsófiát 1804. nov. 11. nőül vette. Széphalmon telepedett le, hol 3 szobából álló lakása volt. A sok anyagi gond s gyermekei szaporodása annyira nyomták, hogy imitt-amott elszórva levő apró birtokain lassan túladott. Még gazdag könyvtárát is eladta a s-pataki ref. iskolának 2000 forintért. Mindamellet 53.000

forint adósság maradt utána. E szomorú viszonyok közt is Kazinczy élete minden percét nagy eszméinek szentelte. A 42 éves korában már ősz férfi alig tért vissza szülői hajlékába, már ismét belemerült dolgozataiba. Kitűzte a neologizmus zászlaját s Széphalom lett a magyar irodalom központja egész a 20-as évekig. Az ő agitációja folytán lett a nyelvújítás ügye országossá. Élte alkonyát földerítette azon szives és kegyetes fogadtatás, melyet az összes irói-kar részéről talált Pesten, midőn 1828. elején a nádor által a Magy. Akadémia rendszabályai készítésével megbízott küldöttség tagjául kineveztetvén, néhány hónapot a fővárosban töltött. 1830. nov. 17-én a M. Tud. Akadémia igazgatósága őt a történeti osztály fizetéses rendes tagjává nevezte ki. 1831-ben a Zemplénben kitört kolera folytán támadt inség által támogatott baj áldozatává lett. Meghalt aug. 22-én s özvegyét 7 gyermekkel hagyta hátra. Egyik fia, Lajos 1848/9-ben honvéd tábornok volt, — s kít az osztrák 1849. okt. 25-én Aradon föbe lövetett. A Magy. Tudom. Akadémia 1832. szept. 9. közülésén József nádor jelenlétében Kölcsey F. mondott fölötte emlékbeszédet. Kazinczy születésének 100-ados évfordulóját 1859-ben országosan megünnepelték, mi az akkori politikai viszonyok közt kétszeres fontossággal birt. Desewffy Emil gróf a nemzeti lelkesedés alkalmát megragadva gyűjtést rendezett Kazinczy F. emlékére s munkái kiadásának folytatására. Az így begyűlt 50.000 forintnyi összegből Kazinczynak szegény sorsban élő maradékait segélyezték. Ezenfelül megvették a széphalmi birtokot és a régi roskadt kastély helyébe dór stílü mauzoleumot építettek. — Kassán Kazinczynak következő munkái jelentek meg: 1. *Magyarország geographica*, az-az földi állapotának lerajzolása.

1775. 2. *Az amerikai podocz és Kazimir keresztyén vallásra való megtérése* 1776. 3. *Gessner Salamon Idylliumai* 1788. 4. *Bács megyeinek összeszedett levelei*. Költött történet. 1789. 5 *Hivatalba vezető beszéd*, melyet a kassai tudománybeli megye nemzeti iskoláinak legelső királyi visitoraihoz tartott sat. 1789. 6. *Kazinczy Ferencz* külföldi Játszó-Szinjének első darabja Hamlet. Shakespeare és Schröder után. Szom. játék 6 felv. 1790. 7. *Kazinczy előbeszéde* az általa fordított Sallustiushoz 1824. 8. *A hajdan garázda*, ma már Teleki-ház leigázása 1831.

A „Kassai Kazinczy-kör” az u. n. *Fekete-Sas* nevű épület Fő-utcai homlokzatán Kazinczy Ferencz emlékének megörökítése végett egy *diszes emléktáblát* helyeztet el, melyet az 1901. évi aug. 19-én Kassán tartott „Országos dalárszövetség” versenye alkalmával leplezett le. Az ünnepi beszédet *Rákosi* Jenő tartotta s a dalárszövetség a „Hymnus”-t és „Szózat”-ot énekelte el. Az ez alkalomra készült, *Szabados* Ede szatmári ev. ref. tanár által irt pályanyertes óda elszavalásán kívül *Münster* Tivadar kir. tan. polgármester szintén tartott beszédet, melynek kapcsán a város nevében átvette az „Emléktábla”-t. A kassai premontrei-rend Fő-utcai házában Barótival és Bacsányival együtt Kazinczy emléke is meg van örökítve.

Genersich János. — Theol. tanár. Szül. 1761. aug. 15. Késmárkon. A magyar nyelv megtanulása végett a debreceni ref. kollegiumba ment. Járt külföldi egyetemeken is. Meghalt 1825. máj. 18. Számos munkát irt német nyelven. Ezek közül „Emma” (Leb. einer glücklichen Mutter) 1819. és „Blüthen von Jean Paul Richter und Georg Herder” 1821. Kassán jelentek meg.

Bacsányi János. — Szül. Tapolczán, Zalamegyében 1763. nemes szülőktől (Kazinczy szerint nem volt nemes.)

Udvari fogalmazó, a Magy. Tud. Akadémia levelező-tagja. A törvényt Budán az egyetemen végezte. 1784. báró Orczy Lőrincz fia István mellett nevelő lett. Ennek halálával 1785. végén a kassai kamarai igazgatóságnál gyakornok, majd 1787-ben alapította Barótival és Kazinczyval a Kassai Magyar Muzeumot. 1793-ban egy költeményeért (M. Muzeum 1792 II. évnegy. 56. 1.) hivatalából elbocsátották. Ezután gr. Forgách Miklós nyitrai főispánnak lett magántitkára. 1795-ben a Martynovich-féle összeesküvés alkalmával elfogták. Egy évre terjedő fogságát előbb Budán, majd Kufsteinban töltötte, honnan 1796. máj. 23. szabadult ki. Ekkor Bécsben a bankó-hivatalnál nyert alkalmazást. Ez időben adta ki jegyzetekkel Ányos Pál munkáit (Magyar Minerva, Bécs 1798.) és dolgozott Ossián fordításán, mely azonban csak részben készült el. (Erdélyi Muzeum V. 1816.) 1804-ben nov. elején valóságos udvari fogalmazó lett s 1805. nov. 10-én nőül vette Bécsben Baumberg Gabriellát (megh. 1839. Lincz), kinek német verseit 1805. és 1807. kiadta. Napoleon 1809. Bécsset megszállván, a bassanói herceg, Bacsányi kufsteini fogolytársa, vele fordította le Napoleon császárnak a magyarokhoz intézett proklamációját, mely miatt Bacsányi kénytelen volt a béke megkötése után a francia sereget követni. Ettől fogva Párisban élt 2000 frank évi kegypénzen, melyet megadtak neki akkor is, mikor az osztrák sereg 1814-ben a francia fővárosba bevonult. Linzben halt meg 1845. máj. 12-én. A Magy. Tud. Akadémia 1843-ban, 80 éves korában választotta levelező-tagjává. Toldy Ferencz 1857. aug. 5. tartott fölötte emlékbeszédet. Könyvtárát a Magy. Nemz. Muzeumnak hagyta. Költeményei s cikkei a műfordításról, továbbá az irodalmat illetők, megjelentek a Magyar Hirmondó (1785), Magyar Muzeum (1787—90), Orpheus

(1790), Szépliteraturai Ajándék (1821—6) és Tudományos Gyűjtemény (1825. I. 3.) című folyóiratokban.

Munkái: 1. *A magyarok viézege* 1785. 2. *Hét magyar hazafi érzékenységei*, tekintetes nemes Abaujvármegye örömmünnepeén Bőjtmarshava 16. 1790. 3. *Ode ad inclytos* sat. 1796. 4. *Mantua*. 1799. (Költemény). 5. *A magyar tudósokhoz* 1821. 6. *Batsányi János versei*. 1. kötet Buda 1827. (Szerző arcképével). 7. *Batsányi János* poétai munkái 1835. 8. *Batsányi János költeményei*, válogatott prózai írásaival egyetemben. Pest 1866 (Kiadta Toldy Ferenc). A kassai premontrei rend házában Barótival együtt Batsányi emléke is meg van örökítve.

Bernáth Miksa (László) dr. — Hit- és bölcs. tudor, premontrei igazgató tanár. Szül. Jászón 1764. jan. 6. A premontrei rendbe lépett. 1787. szept. 22. misés pappá szenteltetett. Előbb tornai káplán, majd pozsonyi központi papnevelői igazgató lett. 1795-ben Tornán plebános. Ez állásáról két év múlva leköszönt s Vácson a bölcsélet tanára lett. 1802-ben, az előbb eltörölt premontrei rend visszaállítatván, ismét ebbe lépett s Jászón mint teológiai tanár működött. 1808. felső-metzenzéfi plebánosnak nevezték ki; — majd 1812-ben a kassai nemes ifjak convictusának igazgatását bízták reá. Végül 1816-ban jászóvári préposttá választott. Meghalt 1829. febr. 8. Kassán. A *Lang-féle katekizmust* fordította magyarra 1800-ban. Kéziratban maradtak: *Magyar Theológiája* (1820—24. 4. kötetben), továbbá tótul, magyarul és latinul irt egyházi beszédei.

Szirmay Antal (Szirmai). — Munkái: 1. „Magyarzátya azon szóknak, melyek a magy. orsz. polgári s törvényes dolgokban előfordulnak, némely rövidebb formákkal megmagyarázva. Cassoviae. 1806.” — 2. „Notitia historica” Stb. „Comitatis Zempleniensis. Cassoviae.” 1798.

Ónadi Sámuel. — Munkája: „Arany csésze, avagy az ó és új testamentomi szenteknek fohászokásaiból s imádságaikból összeszedetett imádságos könyvecske”. Kassa. 1801.

Dayka Gábor (ujhelyi). — Gimnáziumi tanár. Szül. 1768. máj. 8-án Miskolcon, hol atyja István szabómester volt. 1784. okt. havában Kassára jött a bölcsélet hallgatására. Itt Szolártsik Sándorral vetélkedett a tanulásban. Sokat betegeskedett. Előbb Lőcsén, majd Ungváron lett tanár. Innen, egészsége helyreállítása végett Kassára jött 1796. jul. 28-án. De gyógyulást nem talált s még ugyanazon év okt. 20-án elhalt Ungvárott sorvadásban. Verseinek csekély része jelent meg életében. Egyik fordítása *Óvil hesoidje*: „Pelope Ulysseshez” a magy. muzeumban (1787.) Kazinczy *Orpheusában* is megjelent néhány verse (1790.) úgy szintén a magy. Kurirban és a Hadi Történetekben. Barátja Kazinczy Ferenc szedte össze és adta ki verseit „Ujhelyi Dayka Gábor versei” cím alatt. (Pest 1813.) Életrajzzal bővített 2-ik kiadását Toldy Ferenc rendezte sajtó alá Budán 1833-ban.

Geszpiszheim C. H. báró. — Cs. kir. főhadnagy. Munkája: „*Avertissement in Betreff des Aufsuchens der Opalsteine in Königreich Ober-Ungarn*. Kaschau 1788.

Maklári János. — Ev. reform, lelkész. 1780. Sárospatakon sénior volt. Azután Miskolcon káplán. 1785. ápr. 31-től 1788. szept. 15-ig Kassán lelkész. Innen F. Dobszára, majd Bócsre került. Itt is halt meg 1815-ben. Munkái: 1. *Köznapi két hétre való reggeli és esteli közönséges imádságok*. Kassa 1788. (később még két kiadást ért.) — 2. *Ujabb két hétre való köznapi templombéli imádságok*. Kassa 1794. — Munkái másutt is jelentek meg.

Szuhányi Ferencz. — Munkái: 1. „Xaver notitia Orbis” sat. Cassoviae. 1689. 2. „Dialogi quibus natu-

ralistarum". Cassoviae. 1789. — 3. Considerationis probi" sat. Cassoviae. 1793.

Halász Takács Péter. — Bölceleti s theol. tanuló Sárospatakon. — Munkája: *Halotti versek*, melyeket. . . Miklós Sámuel . . . volt kedves professorának tisztességére hamvaiban is tisztelő alázatos tanítványa irt. Bőjtmáshava 5. 1789. Kassa.

Édes Gábor. — 1790-ben jelent meg Kassán egy munkája ily cím alatt: „Versek Kazinczy Lajos halálára.”

Dudásy Antal. — Minorita szerzetes. Gimnáziumi tanár, azután nevelő Kassán az Almásyaknál (1790.) s végre udvari káplán. Meghalt 1798. novemb. Vizsolyban 45 éves korában. A „Fizikának fundamentomi” címmel 1790. Kassán könyvet szándékozott kiadni.

Eötvös Ignác (vásárosnaményi báró.) — Bölceleti doktor, kir. főpohárnok, főispán és v. bels. titk. tanácsos. Szül. Kassán 1763. jan. 6. Jogot Kassán végzett. Ő hajtotta végre az egri érsekség, a kassai és szatmári püspökségek és káptalanok közti osztályt. — 1820. Abaujmegye valóságos főispánja s kir. főpohárnokmester lett. Meghalt 1838. jun. 12. Budán. irt több munkát latin nyelven. A „Sermo exc.” sat. című 1827 ben Kassán jelent meg.

Kóczy Dávid. — Ev. ref. lelkész. Szikszói nemes származású. — 1763. aug. 29-én Debrecenben a kollégium felső osztályába lépett. Járt külföldi egyetemeken. Hazatérte után egyideig Devecserben (Abauj m.) időzött. 1775. márc. 7. mádi lelkész lett, s itt működött 1803. jun. 23-án történt haláláig. Két munkája jelent meg Kassán — 1. „Húsz farsangi . . . predikációk” sat. (németből.) *Kassa* 1793. — 2. „A palatinatusi catechesisre irattatott magyarázat” sat. *Kassa* 1802.

Heckenast Mihály, ág. ev. lelkész. Született 1774. jan. 14. Sopronban. 1803. elején Kassára hívták meg lelkésznek. A 40-es években nyugalomba vonult s fiánál Heckenast Gusztáv könyvkereskedőnél élt Pesten, hol 1849. jan. 19. meghalt 70 éves korában. — Munkáit német nyelven írta. Ezek közül egy; „*Leichenrede am Sarge der . . . Edlen Frau Anna Rosina Pulszky v. Csellfalva verwittigten Frauen Ujházy von Budamer* den 25. Sept. 1803. Kaschau” jelent meg.

Csepcsányi Sándor (csepcsányi és mutnai.) — Akadémiai tag. Több megyék táblabírája. Szül. 1775. jun. 17. Egerben 1783-tól a *kassai*, 1810. dec. 10-től 1831-ig a pozsonyi akadémián a mennyiségtan tanára. Meghalt 1841. febr. 5. Pozsonyban. Kassán nősült meg s családot is itt alapított. irt több munkát magyar nyelven s egyet latinul. Kassán 1804-ben egy költeménye ily cím alatt jelent meg: „Szabó András ur ő nagyságának, első kassai püspöknek örvendetes bejövételére.”

Fruda Mátyás. — Sajó-gömöri ág. evang. predikátor. Munkája: „*Megkettőztetett bánatnak* idején istenben való megnyugvás”. Kassa 1793. febr. 11.

Gasparóczy Ferencz. — Ev. ref. predikátor Görgön Torna megyében, Munkája: *Örökkévalóság*, avagy oly 13 prédikációk, melyekben a pokol szörnyőségét és a menyország gyönyörűségét lerajzolta egy lelkipásztor.” Kassa 1793.

Goczigh Ignác. — Jogi doktor. Kassa egyh. megyei áldozópap; a történelem, statisztika s bányajog tanára a kassai Akadémián 1794-től 1815-ig, amikor nyugalomba vonult. Az akadémia könyvtár-őre volt 1795—1604. Meghalt 1834-ben 69 éves korában. Könyvtárát a kassai akadémiának hagyta. Latin nyelven irt munkái Kassán 1797—1799. jelentek meg.

Pirosini Ferencz. — Munkája : *Volkommener Unterricht von der Verfeinerung des Hanfs und des Flachses.* — Zum Nutzen des Publikums auf Kosten der freyen Stadt Kaschau herausgegeben. 1795.

Domokos Sámuel. — Abauj megye főügyésze és táblabíró. Meghalt 1818-ban Korlátón. Munkái: 1. *Az t. n. Abauj m. felülő nemes sereg kapitány auditora D. S. urnak felelete*, melyet ezen vármegye főnót. Selyebi Tiszta Ferencz urnak, a felülő nemes sereg meghiteltetésének alkalmatosságával élő szóval mondott beszédére tett. 1797. Kassa. — 2. *Az t. n. Ab. várm. vitézlő nemes sereg kapitány auditora D. S. urnak azon nemes seregnek* 1798. eszt. bold.-asszony havának 12. napján lett eloszlásával közreadott végbucsutétele Kassa 1798.

Igaz Simon. — Munkája : „*Okosdi Sebestyén, a köznép számára iratott könyv Salzmanntól által német nyelven, Igaz Simon által magyar nyelven.*” Kassa 1797. (Az előszó kelt Vadászon Abauj vármegyében 1797. jan. 5.)

Vuchetich Mátyás. — Munkája: „*Conspectus legum criminálum apud hungariae*” sat. Cassoviae (év nélkül.)

Moyzes Mihály (kis.-kunsági.) — A kassai kir. főiskolában a természet bölcséletnek volt hallgatója. Munkája; „*A nemzeti nyelv virágzásán való öröm.*” Kassa 1801. (Költemény.)

Fridrichofszky József. — R. kath. lelkész. Irt számos költeményt latin nyelven (1802-1805,) melyek mind Kassán jelentek meg önálló kötetben. Egyet magyarul is irt (1805) „*Főtiszt. Bódenlősz Mihály urnak*” cím alatt, melyet Raisz Ágoston nótára is alkalmazott.

Homolkay Ádám. — Bölcsélettanhallgató Kassán. Munkája: „*Perenne amoris momentum, quod dno*

Andrae Szabó, Almae diocesis Cassoviensis in prae episcopo, occasione suae augurationis oblatum a 1804. (Cassoviae).”

Perthes Gábor. — Premontrei tanár a kassai főgimnáziumban. — Munkái: 1. *Hymenaeon Alexandro et Ottiliae Péchy etc. Cassoviae* 1804. — 2. *Applausus musarum Jaszoviensium honoribus III. ac. Rev. Dni Andrae Szabó primi eppi Cass.* 1804. — 3. *Serennis Hung. Principi et Archiduci Austr. D. Jos. Palatino, dum nobilis insurr. promovendae causa cum Statibus et Ordinibus Inl. Cottus Bihariensis ageret.* 1809. — 4. *Ode Panegirica festis honoribus III. ac. Rev. Dni-Lad. e Com. Eszterházy de Galantha, miser div. Eccl. Rosnav. Eppi etc.* *Nomine gymn. Rosn. Can. Reg. Praem. dicata.* Cass. 1815.

Desewffy József (tarkói és cserneczkai gróf.) — Országgyűlési követ, több megye táblabírája és a M. Tud. Akadémia igazgató és tiszteleti tagja. Szül. 1771. febr. 13-án Kriviánban (Szepesm.). Kassára 9 éves korában került iskolába. A gimnáziumi tanfolyamot — egy arra kevés hivatottsággal bíró tanító vezetése alatt — kevés sikerre végezte. Majd Koppi vette át nevelését, ki a tudományokat, különösen a történelmet és irodalmat megkedveltette vele. Pesten a kegyesrendieknél a római és görög klasszikusok lettek kedvenceivé. — Így lett egyik kitűnősége azon köröknek, melyek akkor csak igen gyéren buzgólkodtak a nemzeti ügy mellett s egyik legnemesebb érzelmű s legmiveltebb fia a hazának, melynek javát szóval és tollal haláláig előmozdítani törekedett. — A bölcselmi tanfolyam bevégezése után Kassára került, hol a törvényt végezte. Majd beutazta Olaszországot, honnan költészeti és művészeti ismeretekkel tért vissza. 1806. szept. 25. gr. Sztáray Leonórárt vette nőül. 1830. mint az országos küldöttség egyik

tagja, a sajtóról külön véleményt adott be, melyet később magyarul kidolgozva, 52 §-ra osztott. A Magy. Tud. Akadémia alkotásánál jelen volt s az alaprajzon ő is dolgozott. 1830. nov. 11-én igazgató, 1831. febr. 15. tiszteletbeli tag lett. Kazinczy Ferencznek hű barátja s pártfogója volt; legszebb művei közé tartozik a Kazinczyhoz írt epistolája. Meghalt 1843. máj. 2. Pesten. Az Akadémiában 1843. máj. 15. Toldy Ferencz tartott fölötte gyászbeszédet. — A nemzeti irodalomnak a fél-föld fővárosában *Kassán* tüzhelyet akart állítani s megalapítá a „Felsőmagyarországi Minerva” című évnegyedes folyóiratot, melyet titkára Dulházy Mihály szerkesztett. Ebbe írt költeményeket, történeti, nyelvészeti és gazdasági cikkeket. Verseket írt az „Orpheus”-ba, „Erdélyi Muzeum”-ba, „Zsebkönyv”-be, „Nefelejts”-be, „Regélő”-be, „Szépliteratúrai Ajándék”-ba, „Auróra”-ba, „Hébé”-be, „Budapesti Árvizkönyv”-be. Prózaí s költői dolgozatai megjelentek a Kulcsár „Hazai s Külföldi Tudósításai”-ban s melléklapja a „Hasznos mulattató”-ban. — Munkái közül *Kassán* megjelentek: „*Ő királyi Főhercegségéhez, József nádorispányunkhoz*” (Költemény 1805.) A „Hitel” című munka taglalatja 1831. — Levelei megjelentek a Tudományos Gyűjteményben (1822.) *Meghívó levele minden magyar íróhoz* (A magyar írók élete és munkáinak megismertetése iránt). Továbbá megjelent *Kassán*: *A miskolczy színház ügyében* fölhívása s 9 levele 1817. *Sárváry Pál* debreceni tanárhoz *Kassáról* 1842. apr. 8. írt levele. *Báró Barkóczy Lászlóhoz* *Kassáról* 1843. márc. 7. írt levele.

Boross Dániel. — Ügyvéd, a kassai kir. felső iskolában a magyar nyelv és irodalom tanára 1800—1810. Munkája: *Feltételek a magyar nyelv és irodalom tudományából.* Kassa 1806.

Láng Ádám (jászai). — Magyar színész, az uttörők egyike. Szül. 1772. jul. 28. Jászó-Ujfaluban (Abaujm.), hol atyja tanító és jegyző volt. Tanult Debrecenben, *Kassán* sat. 1792. máj. 5., mikor a színház a budai dunaparton megnyílt, a „Talált gyermek” című darabban ő is föllépett. A lángeszű színészek közé tartozott. Külalakja vonzó s hangja kellemes volt. Értett a zenéhez is. Meghalt 1847. márc. 22. a Rókuskórházban *Pesten*. Számos idegen színművet fordított. Munkái közül *Kassán* a következők jelentek meg: 1. *Genovéva* (németből fordítva) 1824. Hajdankori szép és érzékeny történet. — 2. *Mátyás deák*, vagy a lovászi deputatio. Énekes vígjáték 3 felvonásban. 1824. Zenéje Zomb Józseftől. (Előadták *Kassán* 1845. márc. 20.) — 3. *Constantia*, Portugall király leánya, dráma 3 felvonásban. *Castelli* után. 1824. — 4. *A tündér lant*. Vig énekesjáték 3 szakaszban, németből fordítva. 1824. — 5. *A kisértő lélek*, vagy a 3 kívánságok. Vig fantázia énekkel, 3 felvonásban, németből 1835.

Schwarz János Mihály. — Bölcs. doktor, ág. ev. lelkész. Szül. 1774. jun. 16. Kőszegen (Vasm.) Meghalt 1858. febr. 21. Eperjesen. *Kassán* három munkája jelent meg. 1. „Wie haben wir uns auf unserm Tod” sat. 1802. Kaschau. 2. „Ein oft gehörtes, wenig befolgetes” sat. Kaschau, 1851. 3. „Für die neue Bahn der Zeit” 1854. Kaschau.

Héczei Gábor. — Hazai törvénytanduló *Kassán*. 1804-ben négy éves tógás deák volt a debreceni ev. ref. főiskolában. Egy munkája: „*Kassa öröme*”, melyet kisrédei Rhédey Lajosnak Biharvármegye főispáni adminisztrátorává lett emeltetése alkalmával írt (versekben), 1808-ban jelent meg.

Bujanovich Ede (aggteleki). — Ügyvéd s földbirtokos. Szül. Kassán 1776-ban. 1842-ben az országos gazd. társaság tagjává választották. 1850–3. a kassai kerületi adókvető bizottság ülnöke volt. Gazdasági cikkeket irt a „Der Bote” című lapba (1835), az „Ismeretű”-be (1836), „Gazdá”-ba (1841–3), „Magy. Orv. és Természettudományi Munkák”-ba (1847). Munkái: 1. „Vilcegami aneb doli” Kassa 1829. (Farkasvermek, névtelenül.) 2. „A haszonbérrendszerről.” Buda, 1843. (A magyar gazdasági egylettől 100 arannyal koszorúzott pályamunka). 3. „Ueber die verschiedenen Methoden” sat. Pest, 1846. 4. „Magtárakról” 1846. (Előbbi magyar kiadása.)

Lehoczky Mátyás (lehotkai és kistratkói). — Földbirtokos. Turócmegyei származású. Munkája: „Triumphus honoribus ect. . . die 14. Májji Anni 1808. Cassoviae obtulit in grati animi testimonium. Cassoviae.”

Gregor József. — Gimnáziumi tanár. „*A magyar világnak rajzolatja*” című munkájának bővített kiadása Kassán két ízben is megjelent. (1808–1809.)

Farkas András (holdmezei-berei.) — Vándor népköltő. Szül. 1777. apr. Hódmezővásárhelyen. Debreczenből rossz magaviselete miatt 3 éves diák korában kicsapták. Később Békésben tanítói állást nyert. 1791. jurátus lett Pesten. De föl hagyott ezzel is és vándorköltőnek csapott fel. Bejárta az egész országot és saját kis kézi sajtóján nyomott verseit — rézmetszetekkel látva el — maga árulgatta. *Kassára* vonatkozólag is irt verseket s két munkáját itt adta ki. Ezek egyike: „*A miskolczi gyűlés és verselő músának Budáról Kassára való utazása*”. (Utazás életünk, a mig meg nem halunk. Korcsmárosné! van-e jó paprikás halunk? A hal vízben lakik (de a bort szereti Az ember az ágyát ha

annak megveti.) Kassa 1810.) — A másik: „*Apolló kis rózsás kertje*, melynek kellő közepette termett, hervadhatatlan, örök illatú virágokkal kedveskedik szeretőinek.” Kassa 1810.

Pongráz János. — A kassai akadémián a magyar nyelv és irodalom tanára. — Munkája: *Állítások* a magyar nyelv és literaturának elmélkedő részéből, melyeket a kassai kir. akadémiának palotájában 1811. eszt. Pongráz János oktatásai szerint megfejtésre magára vállalt Sebők Ferencz. Kassa.

König János. — Apát-kanonok. Szül. 1779. apr. 19. Simontornyan (Tolna m.). Középiskoláit elvégezvén, a kassai papnövendékek közé lépett s németsegédlelkesz lett Kassán. Ugyanott 1823-tól plebános. 1824. mesterkanonokká lett. Meghalt 1855. febr. 6. Kassán. Munkái: 1. Predigt auf das Fest der heil. Katharina Jungfrau und Märtyrin. Kaschau 1805. — 2. Andere, welche . . . als demselbe zum Pfarrer köng. Stadt *Kaschau* gewählt worden, an den Löbl. Magister gehalten hat. Am 1. Decemb. 1823. *Ugyanott.* — 3. *Beszéd*, melyet . . . az ezen városban mélt. Telekesi Győrffy József . . . udvari tanácsos, m. kir. biztos ur előlülése alatt bevégezett tisztv. szék megújítása után a polgárok választott közönségéhez s az ujonnan választott . . . biróhoz Fischer Károly urhoz . . . 1827. márc. 16. a plebániái nagytemplomban tartott *Ugyanott.*

Rumy Károly. — bölcseleti doktor, több megye táblabirája, jogtanár. Szül. 1780. Iglón, ág. evang. válású szülőktől. Kazinczy Ferenczczel szoros barátságot tartott s tőle majd ezer levelet kapott. 1821. a pozsonyi evang. lyceum másodrektorává választották, — de innen még ez évben Bécsbe ment s ott a kath. vallásra tért át. — Cikkeket irt a „Szépliteratúra”-ba (1823-5)

és „Felső Magyarországi Minerva”-ba. (1825—1836.) — Kassán következő munkái jelentek meg: 1. *Elegie am Grabe der zu früh verblichenen Jungfrau Eleonore Rumy*. Kaschau. 1803. — 2. — *Újjonnan felfedezett módja* a létezésnek széna nélkül és kevés zabbal. Kassa 1835. — 3. — *Verzeichniss und Beschreibung der Carpathischen sat*. Kassa 1834.

Berzeviczy Vincze (berzeviczi báró). — A Magy. tudom. Akadémia tisz. tagja. Bró Berzeviczy Ferencz és bró Vécsey Teréz- fia. Szül. 1781. márc. 16. Darócson, Sáros megyében. Iskoláit Kassán járta. 1795-ben mint kadét ment előbb a Dalton, majd Alvinczy gyalogezredbe Olaszhonba. Ezredénél tanult meg magyarul. Velenczében és Milanóban kedvelte meg a játékszint. A hadjáratban sebet kapott s főhadnaggyá lett. 1807-ben kilépett, de 1809. a fölkelő horvát seregnél kapitányságot viselt. A lelkes, de kissé könnyelmű ifjú atyjával összezördülvén, ez megvonta tőle segélyét; ekkép kényszerülve volt régi kedvenc studiumára a színművészetre adni magát. Idegen név alatt lappangott Németországban. 1817. anyja kiengesztelődött iránta. Szülei nemsokára ezután elhaltak s így hazajött. 1818-ban házasságra lépett Szinyei-Merse Annával. 1829-ben alkalmá nyílt, hogy színészeti tudományát és tapasztalatait nemzeti célokra használja föl. Abauj megye és Kassa város kérelmére átvette a kassai magyar színház vezetését 1832—33-ban. Pénzáldozattal, tanítással, buzdítással mozdította elő a magyar színészet ügyét. Indítványára a megye eszközlésével a Magyar Akadémia jutalmakkal buzdítá a drámairókat. A M. tud. Akadémia 1832. márc. 10. levelező tagjai közé választotta. Meghalt 1834. apr. 5. Kassán. Gróf Desewffy József tartott fölötte emlékbeszédet az akadémiában. — A gr.

Csáky Tivadar által Kassán 1833. kiadott Játékszini Tudósításokban jelentek meg színházi kritikái. — A magyar színügyről a külföldi német színházi lapokban is jelentek meg tudósításai.

Homonnai Imre (irmesi). — Ev. ref. gimnáziumi tanár s nevelő. Szül. 1784. Diósgyőrött. Rendkívül sok viszontagságon ment keresztül. Irt prózában és versben. Több költeménye jelent meg a „Felsőmagyarországi Minervában” (1826—1831/2.) — Egy munkája: „Az emberi lélek és testnek rendkívüli való jelenései, vagy különös tulajdonságok és ritka történetek gyűjteménye.” Németből fordítva. Kassán 1830-ban jelent meg.

Dulházy Mihály. — Gr. Desewffy József titkára. Szül. 1786. febr. 2. Kassán. Az 50-es években városbíró volt ugyanitt. Meghalt 1856. nov. 10. — A „Szépliteratúrai Ajándék”-ban (1821—2.) három cikke van. A Felsőmagyarországi Minerva” című, gr. Desewffy József által alapított évnegyedes folyóiratnak 1825. januártól 1836. dec.-ig szerkesztője volt. Ebben több cikke jelent meg; köztük Bocacius János kassai polgármester és hírneves poéta élete. — Kéziratai: Abaujvármegye statistikai táblája Kassa 1819. — Jegyzetei: Kohári István füzfaversei egy-egy töredékéhez. — Munkája: Életpéldázó regék és lélekismertető ábrázolatok. A nevezetesebb írók munkáiból fordítva. Kassa 1821.

Kazsik János. — Theol. tanár, r. kath. áldozópap. Szül. 1786-ban. A kassai püspöki lyceumban az egyháztörténelem és egyházjog tanára, szentszéki ülnök. 1840. Pányban administrator. — Munkája: „Parentatio” sat. Cassoviae 1831.

Barkóczy István báró. — Munkája: „Olympusban való lételet” költötte Kisasszony havának végső napjaiban 1810. Kassa.

Kruppay Krizosztóm. — Bölceleti doktor, premontrai kanonok és főgimnáziumi igazgató, kassai származású. Szül. 1791-ben. 1812. a nyelvészeti osztály tanára lett Kassán. 1814. N.-Váradra ment. 1815. a rend prelátusának titkára. 1816. ismét N.-Váradra ment. 1817. Kassára jött vissza. 1821. újból titkár. 1824. a III. osztály tanára Kassán. 1827. A főgimnázium igazgatója. 1830. egyszersmind a Convictus kormányzója. 1848-ban a Convictus megszünte után visszatért a jászói Conventbe, hol 1852. jun. 12-én meghalt 61 éves korában. Latin nyelven írt munkái közül az alábbiak jelentek meg Kassán: 1. III. Rev. ac. Ampliss. Dno Aloysio Richter, etc. dum dignitatis munia auspicaturus Cassovia discederes. Com. Reg. e Regii Litt. Instituto Cassoviensi 1830. — 2. III. a Rev. Dno Emerico Palugyay, de eadem et Bodafalva, Eppo Cassov. dum Munus pastorale solenni ritu capesseret IX. Cal. Jun. 1832. in tesseram debite devotionis Can. Reg. Ord. Praem. e Reg. Litter Instituto Cass. 1832.

Hamrák Pál. — Premontrei rendi áldozópap, kluknói származású. 1806. esküdt a leleszi Conventben. 1809—12. Rozsnyón, 1813—15. Kassán volt gimnáziumi tanár. 1816. gimn. igazgató Rozsnyón. 1818. Jászó-Mindszenten plebános. 1831. esküdt Leleszen. Megh. 1831. dec. 25. u. ott 52 éves korában. — Munkája: „Eucomasticon, quod ill. ac. rev. dno Andrae” sat. Cassoviae 1815.

Rosty József. — Munkája: *Köszöntő beszéd* gróf Eszterházy László rozsnyói püspökhöz. Kassa, 1815.

Sihulszky József. — Munkája: „A méheknek kettős köpükben leendő könnyű új és hasznos tartásokról” Kassa, 1817.

Gazsik Ferencz. — Kassa város szenátora. Munkája: „Congeries jovialium.” Cassoviae, 1818.

Spuller Evermód. — Premontrei tanár a kassai főgimnáziumban. Kassán megjelent munkái: 1. Excell. ac III. Dno. Ignatio L. B. Eötvös etc. munus supr. Comitibus Zichy Cottos Abaujvár solemn. adeunti A. Gymn. Cassov. Die 4. Dec. 1820. 2. III. Ac. Rev. Dno. Steph. Cseh, Eppo Cass. munus past. Capessenti A. Gymn. Cass. Die 8. Maii 1821. 3. Rec. ac magn. Dni Franc. Szuhányi, sup. per distr. Cass. Direct. etc. dum sacerdotii sui Jub. ageret A. Gymn. Cass. 1821.

Holosnyai László. — Munkája: „Állítások a magy. literaturának gyarló részéből, melyeket Pongrácz Jánosnak oktatásából magyarított”. Kassa, 1820.

Déry Istvánné, Széppataki (Schenbach) Róza. — Szül. Jászberényben 1793, hol atyja gyógyszerész volt. Szinpadra 1810. lépett. 1827. Miskolcra ment. Innen hosszabb időre Kassára szerződött s itt tölté el az 1835-ig terjedő időszakot. Majd Budára ment, de onnan 1836-ban ismét Kassára jött vissza. Játszott aztán Kolozsvárott, Budán, a pesti Nemzeti Színháznál. 1838. vált meg a szinpadtól. Miskolcon halt meg 1872. szept. 29. Számtalan színművet fordított. Egy munkája: „A 16 éves királyné, vagy Krisztina szerelme és lemondása” (Hell után) 1835 és egy levele Neb. Máriához 1839. Kassán jelentek meg. Írói hírnevét különösen „Déryné naplója” című munkája alapította meg, melyet a Kisfaludy-Társaság megbízásából Törs Kálmán rendezett sajtó alá 1879—80-ban.

Vaisz József dr. — Munkája: „Elementar Rechnungslehre” sat. Kaschau 1820.

Csorba Károly. — Munkája: „Állítások a magyar literaturának elmélkedő részéből” Kassa 1821. (Holosnyay Lászlóval).

Halászi József. — Ev. ref. tanító. Munkája: *Élet-példázó regék és lélekismertető ábrázolatok*, nevezetesebb írók munkáiból fordítva. Kassa 1821.

Csáky Imre (körösszegi és adorjáni gróf). — Gróf Csáky Imre és Engel Rozália fia. Szül. 1775. Meghalt 1848-ban jun 3-án. Munkája; „Menschenkunde in Bruchstücken”. Kaschau 1853. (Cs. Imre gróf névvel).

Holéczy Mihály. — Ag. ev. lelkész és esperes. Szül. 1795. okt. 16-án Komáromban. Meghalt 1838. márc. 29. Költeményeket irt a „Felsőmagyarországi minervába” 1825. XII.

Móhl József. — Birtokos Kassán, hol 1826-ban halt el. Munkája: „Das Tokayer Weingebirge” sat. Kaschau 1828. (Munkája befejezésével és kiadásával barátját, Laszgallnert halálos ágyán bizta meg.)

Plath Nep. János. — Jogi doktor, kir. tanácsos. 1824—45-ig a kassai kir. jogakadémia tanára. Abauj-megye táblalabirája. Meghalt 1873. okt. 6. Kassán 81 éves korában. Munkái: 1. *Praecursor tribunalium sat. Cassoviae.* 1841. 2. *Kaschauer Chronik.* Kaschau 1860. Adott ki ezenfelül három munkát Nagyváradon.

Schelvics Lajos, orvos doktor, kassai származásu. Munkája: *Dissertatio in aug, medico practica de camero uteri.* Vindobonae. 1841.

Petz L. — Munkája: „Tetralogie tragischer meisterwerke” sat. Kaschau 1824. .

Szigethi Gy. — Munkája: „Mózes”. Eredeti mesék. Két könyvben Kassán 1824.

Schwartz Dániel. — Munkája: *Aufruf an die Israelien des löbl. Saroser Comitates.* Kaschau 1846.

Király (Szathmáry) Antal. — Cs. kir. kamarás, földbirtokos Szent-Léleken (most Oldalfala) és Bejében (Gömör). Neje Szendrői Török Apollónia. Meghalt 1846.

aug. 1. Bécsben. Munkái: 1. *Az oltovány*, vagy a viszonttalálkozás. Egy eredeti érzékeny vigjáték 4 felvonásban. Kassa 1825. 2. *Gróf Hard*, vagy a magára kimondott ítélet. Egy eredeti érzékeny játék öt felvonásban. Kassa 1825. 3. *Garantsai Mária*, vagy az álszeretet. Egy érzékeny játék öt felvonásban. Kassa 1832. 4. *Koszorú*, vagy egyveleges mezei virágok gyűjteménye. Koszorúba fonta . . . Kassa 1833. (Versek, elbeszélések). Valamennyi munka Vajda Pál költségén jelent meg s annak tulajdona volt. Állítólag a „Cserebogár” dallamát is ő szerezte.

Pályi Ede (családi nevének Lukics). — Színész, a magyar opera megalapítója. Szül. Pápán 1796. Előbb premontrei pap, majd színész lett. 1830-ban az erdélyi szintársulattal Kassára került s itt működött 1833-ig. Időközben sok helyen fordult meg, volt kolozsvári színigazgató is. 1836-ban ismét Kassára jött s két éven át maradt itt. Később egy ideig mint bukaresti színigazgató is működött. Egész életét a magyar színészetnek szentelte s azt idegen dalművek lefordításával magas színvonalra is emelte. Meghalt 1846. márc. 4. Kolozsvárt. Munkáinak legnagyobb részét Kassán adta ki. Ezek főképp idegen dalművek magyarra való átültetéséből állnak. Címeik: 1. *A tolvaj szarka* (Rossini). Kassa 1828. 2. *A bübájós vadász* (Wéber). Kassa 1828. 3. *Egy óra* (báró Lannoy London). Kassa 1829. 4. *Don Juán* (Mozárt) Kassa 1829. 5. *A hó* (Delavigne) Kassa 1830. 6. *A fejér asszony* (Szövegét írta Scribe, dallamát Boieldieu). Kassa 1830. 7. *Varázs sip* (Mozárt) Kassa 1832. 8. *A halott rabló* (Birch—Pfeifer). Kassa 1832. 9. *A méregkeverő* (Scribe). Szeged 1836. 10. *Boldog-asszony temploma harangozója* (Notre Dame) (Hugó Viktor). Kassa 1836.

Hollók Imre. Bölceleti doktor, nagyprépost. Született 1796. nov. 5-én Rozsnyón. Kassán volt *papnövendék*. 1821. Tornán segédlelkész. Később Rozsnyón hosszú időn át a magyar nyelv és irodalom tanára. Mint kanonok s püspöki helynök halt meg 1871. márc. 18. Rozsnyón. Írt több munkát latin nyelven. Ezek közül „Nexus nationis hungariae cum polónica” című (mely megjelenésekor elkoboztatott) — továbbá a „Historico criticae reflexiones” sat. című Kassán jelentek meg. Előbbi 1831 ; utóbbi 1835.

Árossy József. — Kassai káptalani nagyprépost és kanonok, a püspöki theol. intézet igazgatója, szül. 1797-ben. Meghalt 1870-ben Kassán. Munkája: Rede bei der Feier der 300 jährigen Begründung der von der h. Ursula benannten Geselschaf der Klosterfrauen ... zu Kaschau am 26. nov. 1737. Kaschau 1838.

Dunai Imre. — Ag. ev. gimn. tanár. Meghalt 1838. 71 éves korában. Írt egy munkát német nyelven; egy másikat „Rövid német grammatika” címmel magyar nyelven. Mindkettő Kassán jelent meg. Utóbbi 1826-ban.

Buchbinder Izráel. — Munkája: „*Uj találmány*, melyszerint juh és tehéntejből, egy minden kellemetlen szag és ártalom nélkül való túrót és sajtot készíthetni.” Kassa 1828. (Ugyanitt németül is megjelent.)

Hutter Antal. — Kegyestanitőrendi áldozár s tanár. Szül. 1797. márc. 4. Miskolczon. A Kassai *Szemlélőben* (1834). több cikke jelent meg, főleg természettudományi dolgokról.

Magyar József. — Akadémiai tanár volt 1811/13 Nagyváradon. Innen a kassai kir. akadémiához helyezték át, hol 1845-ben egyszersmind könyvbíró volt. Munkája: „Tentanen publicum” sat. Cassoviae 1826.

Pichler Alajos. — Bölceleti doktor, premontrei kanonok, körmöczbányai származású. 1825-ben a növendékpapok igazgatója volt Kassán, honnan 1830. plebánosnak ment Felső-Metzcenzéfre. Meghalt 1857. dec. 5. Jászón 64 éves korában. — Munkái: *Argumenta debita* sat. Cassoviae 1825. — 2. *Praxis theoriae* sat. Cassoviae 1827. — 3. *Amabilis pugna* sat. u. ott. 1830. — 4. *Ar Dent Vota* sat. u. ott 1849. N.-Váradon jelent meg egy munkája.

Csontos István. — Megyei hivatalnok. Szül. 1787. nov. 10. Szentesen. Katona lett 1807—8. a fölkelő seregben. — Galicziában időzése alatt mint őrmester megismerkedett Grodkovszky ezredes leányával Máriával, kit később nőül vett. — Értekezései. „Az emberiség szokás erejéről, a tudományok eredetéről, a bölcsességről.” (Felsőmagyarországi Minerva 1826.) — Munkái: „Aranyossy, vagy az árvák pártfogója.” Eredeti érzékeny játék 5 felvonásban Kassa. 1827.) — „Szépnem ügyvédje az asszonyi becsét sértegető vád okok ellen.” Kassa 1830. — „Kiki a maga szerencséjének kovácsa.” Rövid erkölcsi értekezés. Kassa 1830.

Fabry Ignác dr. — Kassai püspök. Szül. 1792. jul. 28. S.-A.-Ujhelyben, hol atyja kincstári tisztartó volt A bölcsészeti tanfolyamot Kassán hallgatta. 1813. szept. 1-én doktorrá avatták. 1722. monoki lelkész lett. 1834. Lonovics József csanádi püspök mellé ment Csanádra, s 1835. kanonoki, majd apáti méltóságot nyert. 1847-ben a nagyváradai tankerület főigazgatójává, s 1848-ban a csanádi püspökség üresedésbe jövén, káptalani helyettesé választották. — 1852-ben lett kassai püspök. Egyházkerületében iskolákra s más célokra 90.000 forintot fordított. A gót-izlésű kassai székesegyház az ő buzgalmának köszöni megújítását. 1757-ben

val. belső titkos tanácsosságot kapott s 1859. szent jobbi apát lett. Meghalt 1867-ben jun. 14. Kassán. Tudományos cikket írt ily címen: „Die restauration des Elisabeth Domes zu Kaschau.” Megjelent Bécsben 1859. — Egyházi beszédei kéziratban maradtak.

Greguss Mihály. Ág. ev. főiskolai tanár. Szül. 1793. Pusztafödemesen (Pozsony-m.) Felvilágosodott ember volt s a magyar történelemnek szabad szellemben való előadása miatt sok kellemetlenségbe keveredett. Tanított Eperjesen s Pozsonyban. Írt a „Felsőmagyarországi Minervá”-ba több cikket. Egy latin munkája Kassán 1826-ban látott napvilágot. Számos költeményt hagyott hátra magyar, latin és német nyelven.

Andrássy György (csikszentkirályi és krasznahorkai gróf) cs. kir. kamarás, v. b. t. tanácsos, Szent István r. középkeresztes vitéze. — Született Kassán 1797. febr. 5-én. A. M. Tud. Akadémia egyik alapítója 10.500 firttal. 1832 márc. 10-én a II. osztály tiszteletbeli tagjává választották. Az 1830. alakult állattenyésztő társaság titkári minőségében szerkesztette több éven át a „Gyerkönyv” című évkönyvet előbb Döbrenteyvel, majd egyedül. „Jutalom kérdés a bányászat tökéletesítése iránt” című cikke megjelent a „Felsőmagyarországi Minerva”-ban (1829. III. 58.) — Írt több munkát is.

IV. RÉSZ

XIX. SZÁZAD

Kovacsóczy Mihály. — Ügyvéd és szerkesztő. Szül. 1801. márc. 19-én Gödöllőn. Igazi irói működése Kassán kezdődött, hova akadémiai helyettes tanárnak nevezték ki. Itt szerkesztette a *Szemlélt*, a Literaturai Lapok melléklettel. Abauj megye megbízásából a Magyar Színház igazgatóságát is átvette. Ekkor több szindarabot fordított. — Költeményei és elbeszélései közül legtöbb a „Felsőmagyarországi Minervá”-ban (1827) jelent meg. Önálló munkáinak javarészét is Kassán adta ki. Ezek: 1. *A varázs rózsa*. Schulze után Kassa 1828. — 2. *Kotzebue Ágoston* jelesebb szindarabjai. Ford. többen. Kassa 1834—36. 20 kötet, — 3. *Jeruzsálemi szent János lovagrendje* története. Kassa 1837. — 4. *A keresztény kath. vallás* sat. Richter után 1837. — 5. *Barátságos vizsgálat* az angol egyházzól sat. 1838. 2 kötet. — 6. *Anglia története* 1838. sat. — Szerkesztette a „Nefejejts” című Almanachot 1832—4. 3 évfolyam; az „Árpádia” honi történetek zsebkönyvét 1833., 1835. és 1838-ban Kassán; a „Szemlélt” tudom. szépirod. és művészeti közlönyt, melléklapjával a Szépliteraturai Lapokkal 1838. jul. 1-től 1837. jun. 30-ig egyedül Kassán (a két lap hetenként kétszer jelent meg.) Kassán számos fordított művét adtak elő.

Szepesházi Károly. Munkái: 1. Directorium itinerantium juxta stationes” sat. Cassoviae. 1817. — 2.

Neuester Wegweiser durch das königreich Ungarn" (Thielével). Kaschau. 1827 — 3. „Merkwürdigkeiten des Königreiches Ungarn." I. II. Kaschau 1825. (Thielével).

Thile J. C. — Munkája: „Mosaik-Gemälde" Kaschau 1828. — Ezenkívül Szepesházy Károlylyal együtt kiadott két könyvet német nyelven 1825. és 1827-ben.

Cservenicz Antal. — Premontrei kanonok. Gyöngyösi származásu. 1816. a humaniorák II. osztályát tanította Rozsnyón. 1919. Lőcsén, 1825. *Kassán*, 1829. a felsőbb kollégiumban tanított N.-Váradon. Meghalt 1843. 51 éves korában. Munkáit latin nyelven írta. Egy ezek közül: „Ode festivis honoribus Magn. ac. rev. d. Danielis Udranczky" sat (Cassoviae) Kassán 1826. jelent meg.

Hrabovszky Dávid (hrabovai.) — Főgimn. tanár. Szül. 1804. máj. 8-án Felpéczen, Győr megyében. Nagyobb utazásokat tett. Európa különböző részeiben. 1853-ig több uri családnál nevelő, majd esztergomi főgimn. tanár. — Írt költeményeket s cikkeket az akkori lapok majdnem valamennyijébe s többek közt a „Felsőmagyarországi Minervá"-ba is. Felhívást bocsátott ki „Figyelmeztetés" cím alatt a Kassán 1837. Kovacsóczy által szerkesztett és kiadott „Literaturai Lapok"-ban (nyom. Werfer Károly). — Munkája: „Utazási rajzok Némethonban." Kassa 1837. két részben.

Grynaeus Alajos. — Theológiai doktor, címzetes kanonok és egyetemi tanár. Szül. 1804. Hradeken (Lipót). Mint tanár és lelkész több helyen működött, többek között a pesti egyetemen is. Meghalt 1860. Pesten. Költeményeket írt a „*Felsőmagyarországi Minervá"-ba* (1826) s cikket számos más lapba is. Több rendbeli munkája jelent meg magyar és latin nyelven.

Gegő Elek. — Szentferenczrendi szerzetes. A m. tud. akad. levelező tagja. Szül. 1805. márc. 25. Csik-Tapolczán. 1835. 14-én a Magy. Tud. Akadémia levelező tagjává választotta. A keleti nyelvek tanulmányozása végett Konstantinápolyba szándékozott menni, de a terve meghiúsult, e miatt a rendből kilépett. Hires szónok volt. Meghalt 1844. Pozsonyban. — „Szent hangok" (Imádságok kath. keresztények számára. Ford. G. E.) című munkája Kassán 1834. jelent meg.

Krausz Gottfried (László.) — Bölceleti doktor, premontr. r. kanonok, kir. tanácsos, főigazgató. Szül. 1805. jun. 20. Kis-Dobszán (Zemplén m.) A jogot Kassán elvégezvén, a jászóvári prem. rendbe lépett. Elvégezte a hittudományokat is s 1830. jun. 25. felavart. 1833—5. Jászón a rend növendékeinek a bölceletet, történelmet és magy. irodalmat adta elő. 1835. a pesti egyetemen bölcelet-doktori oklevelet nyert. 1835—7 a kassai gimnáziumban tanárkodott. Innen N.-Váradra ment. Ott mint igazgató egyideig a történelmet és irodalmat is előadta. 1855. hitszónok és hittanár. 1862. csupán az igazgatói teendőket végezte. 1872. A nagyváradai tankerület kir. igazgatója lett. 1879. 40 évi tanárkodása után kir. tanácsossá nevezték ki. Meghalt 1881. Febr. 20. N.-Váradon. Munkái: 1. *Örömköny*, mellyel mélt. és főtiszt. Richter Alajos urnak, a prem. Rend kanonok praelátusának főpapi székébe lett fényes beigt. alkalm. fiui tiszt. és szeret. bizonyítékául áldozott az u. a. rend zsenge reménye. Kassán 1830. — 2. A történelem gimnásiumainkban. N.-Várad 1852/3. 3. A gimnáziumi új tanrendszer összehasonlítása a régivel u. o. 1856. — 3. Kézi tankönyveink gimnáziumainkban. U. u. 1856/7. 4. Nevelési nézetek u. o. 1857/8. — Írt még számos más közleményt.

Greskovich Sámuel. Ág. evang. lelkész. — Munkája: „Leichenrede” cím alatt Kassán 1826-ban jelent meg.

Desewffy Aurél (cserneki és tarkói gróf). — A Magy. Tud. Akadémia levelező, s a Kisfaludy Társaság alapító tagja. Szül. 1808. júl. 27. Nagy-Mihályban (Zemplén m.) Atyja József, ki klasszikus műveltséggel bírt, kiváló figyelmet fordított fiának *magyar szellemben* való nevelésére. Az ifjú gróf már 10 éves korában az Iliás I. könyvét (görögül) fejből el tudta mondani. Édes anyja (Sztáray Eleonóra grófnő), ki nagyműveltségű nő volt, a francia és olasz nyelvekre oktatta. 1823-ban lépett először nyilvános iskolába Kassán, mint 1. éves filozófus. Az író és államférfi kifejlődésére nagy hatással volt az atyai ház. Ott gyülekeztek egybe számos izben a fejlődő magyar irodalom és politikai élet bajnokai. Ott ismerkedett meg Kazinczy Ferenczcel, ki az ifjú eszméinek bizonyosan már korán magasabb, komolyabb irányt adott. Kassán mindinkább belemélyedt a tudományokba. A német nyelvet magánszorgalomból tanulta meg; s közben olvasgatta az európai jogtudósok és államférfiak munkáit, AZ 1825 pozsonyi országgyűlésre atyja, mint Szabolcsmegye követe, magával vitte, hol megismerkedett s baráti viszonyba lépett gr. Széchenyi Istvánnal, báró Wesselényivel, az Eszterházyakkal és Károlyiakkal. 1826-ban hagyta el Pozsonyt s tanulmányainak befejezése végett ismét Kassára jött, hol iskoláit 1827. august. bevégezte. Majd Pestre ment joggyakorlatra, s 1828-ban Bécsbe joggyakornoknak az udvari kancelláriához. Jelen volt az 1830. országgyűlésen Pozsonyban s a király fogalmazó gyakornoknak nevezte ki. Ez országgyűlésen a király számára német naplót írt. Írt politikai cikket is. 1832. fellépett követnek Zemplénben; de Kossuthal szemben megbukott s így 1833.

a felsőházba ment, hol a vallásügyi vitában vett részt. Eljárt a magy. tud. Akadémia üléseire is. Az 1833-iki nagy árvíz után, mint a segélyző bizottság tagja, nagy tevékenységet fejtett ki a főváros nyomorának enyhítésére. E miatt Pest város diszpolgárává választotta. A reversálisok ügyében 1839. felszólt a főrendiházban s eszméit diadalra juttatta. Metternich hg. külföldre küldte nagyobb tanulmány útra. Távolléte alatt támadt a sajtó szabadabb mozgása. 1841. jan. 1-én jelent meg Kossuth „Pesti Hirlap”-jának első száma. A lapvezér csaknem börtönéből lépett a szerkesztői hivatalba, s csakhamar oly hatalommá emelkedett, melynek elvei elremitették a konzervatív tábor s modora még gr. Széchenyi Istvánban is aggodalmat keltett. Desewffy hazajötte után egész erővel akart sorompóba lépni a sajtóban — szerinte — felmerült téveszmék ellen és szintén a sajtó útján, hasonló fegyverrel szándékozott megküzdeni. 1841. közepén megszerezte a „Világ” című lapot, melyet pártja közlönyévé tett. Cikkeit a *toll könnyűsége, a stíl melegsége, egyszerű s mégis erőteljes szépsége, a nyelv hatalma jellemzik*: E tekintetben első volt a magyar irodalomban s kortársai magyar Júniusnak nevezték el. Az erőltetett munka idegeit meggyöngíté. De majd fellábadt s megjelent Pest megye gyűlésein, hol Kossuthal erős összeköttetése volt. Visszaesett a lázba s 1842. febr. 9. elhalt Pesten. A Magy. Tud. Akadémia 1833. választotta levelező tagjává; a Kisfaludy Társaságnak pedig 1836-ban lett levelező tagja. Első irodalmi kísérletei az atyja által Kassán alapított „Felsőmagyarországi Minerva” c. folyóirat I. évfolyamában (1825), keresztnevének 1 — 1 betűje alatt jelent meg. Ezek főleg esztetikai értekezések, francia s angol fordítások voltak. Költői dolgozatai is vannak e korból; — de átlátta, hogy költőnek nem született

s így ezzel felhagyott. 1833-tól az Akadémia üléseiben és munkáiban részt vett. Ő nyújtotta be Kazinczy hátrahagyott kéziratait s irt számos munkát az akkori mindenféle lapokba. Munkái közül: „Néhány szó a Hitel, Taglatat és Világ ügyében” című munkája *Kassán* 1832-ben jelent meg. Hátrahagyott műveit Ferenczi József rendezte sajtó alá.

Máczy Imre. — Főesperes plebános. Szül. 1808. nov. 3 Somodiban. 1846-ban kassai prodirector. 1848. szentszéki ülnök és 1850-től Szent-Péteren plebános; 1860-tól tárczafői főesperes Sárosban. Czikke: a *Felső-magyarországi Minervában* (1831.). Költeménye a *Nefe-lejts* című Almanachban (1832.) Munkái: 1. A Számki-vetett magyar (ered. szom. játék 4 felv.) Kassa 1834. Előadták 1836-ban. 2. *Gyászbeszéd*, melyet néh. fős. József főherceg Magyarország nádorispánja és helytartója emlékének szentelt s a kassai kir. akadém. templomban 1847. Bójt máshava 17. gyászünnepen elmondott. Kassa.

Klestinszky László (Klestinai). Nyugalm. városi főbíró és színműíró. Szül. Kassán 1809. jun. 9-én, hol atyja József megyei főpénztárnok volt. Előbb a megyét, mint tiszti alügyész szolgálta; majd 1838-tól ügyvédeskedett. Az 1842-iki tisztujtáskor megyei aljegyző lett. A magy. irodalom terén szerzett érdemeiért, gr. Desewffy József ajánlatára táblabírónak nevezték ki. Mint pontos lelkiismeretes hivatalnokot, a vármegye többbizben tiszteletdíjjal is jutalmazta. — 1848/9-ben a honvédelmi bizottmány jegyzője lett. — A 30. és 40-es években magyar műkedvelői társaságokat szervezett, s nagy népszerűségével elősegítette a magyar színművészetet. Egy-egy szindarabja zsufoolt házat csinált; s ezért még az elsőrendű színészek és színésznők is tőle kértek

jutalomjátékukra szindarabot. Olykor maga is föllépett a szinpadra. Hatalmas termete, erőteljes hangja, férfias szép alakjával a hirneves színészek mellett is megálotta helyét. Játszott Dérynével, Ballánéval, Komlóssy nével, Hubenaynéval, Barthával, id. Lendvayval, Egressy Gáborral sat. A kassai magyar színészet 18 évi küzdelem után — leginkább neki köszöni megerősödését. Igazgatása épen az 1848/9-iki nehéz időkre esett, midőn a színészek hol játszottak, hol nem. Klesztinszky is a vörös sapkás kassai zászlóalj megalakításán fáradozott, melynek hadi pénztárnoka és intendánsa lett. A válságos időkben, mikor a fiatal színészek honvédeknek csaptak fel, darabokat is irt a szintársulatnak, hol lojalist, hol rebellist. — A német rendszer alatt újból ügyvéd lett. 1858. az ügyvédeskedéstől eltiltották és csak 1858-ban nyert újra engedélyt. — 1860 el is volt zárva, mint a Széchenyi-halom egyeslet titkára, 4 napra. 1861-ben városi tanácsnok és 1867-ben első tanácsnok lett. 1370-ben pedig városi főbírónak s törvényszéki elnöknek választották. — 1872. jan. 1-én a városi főbírói hivatal s törvényszékek megszűntek s ő májusig mint árvaszéki elnök működött. Ekkor mint volt városi főbíró 300 fr. évi nyugdíjai nyugalomba lépett. A színházban 1883. nov. 22. ötvenéves írói jubileumát ünnepelte Csóka szintársulata. Meghalt a kassai közkorházban 1889. szept. 30, 1826—1849-ig majd minden pesti politikai és szépirodalmi lap rendes levelezője volt. Cikkei, elbeszélései a *Regélőben* (1835/40), *Honművészen* (1836-tól szini kritikák Kassáról), *A kassai szemléelőben* (1836), *a kassai Ábrázolt Folyóiratnak* és *Képes Ujságnak* (1848) belső munkatársa volt. A *Kaschau-Eperjeser Kundschaft-Blattot* mint főmunkatárs magyarosította s a *Kaschauer Zeitungnak* is munkatársa volt. Munkái: 1.

A rozgonyi csata vagy a véletlen viszonttalálkozás (Eredeti hazai vitézi játék, 5 felv.) Kassa 1830. — 2. *Szigetvár ostroma 1530.* (Eredeti hazai dráma 3 felvonásban). 3. *Az igaz szerelem* (szomorú játék 3 felv.) Kassa 1833. — 4. *Klestinai Klestinszky László* eredeti színjátékai I. Kassa 1836. — 5. *Magyarjátékszíni zsebkönyv.* Kassa 1839. — 6. A *Kassai Magyar színészet* 1781 — 1877. (96 év). Kassa 1878. — 7. *Zsedényi Ede* (Emlék koszoru). Kassa 1880. — 8. *A hála és öröm napja.* Egy felvonásban (Rudolf és Stefánia egybekelése emlékére) Kassa 1881. — 9. „*Az érdek*” (ered. színmű 3 felv.) — 10. *Lisardo* (Regényes színmű 3 szakaszban). 11. *Vetélytársak* (Tört. színmű 3 szakaszban) Vogel után. 12. *Nyolc okos nap* (vigj. egy felv.) — 13. *VI. Henrik ifjúkori szerelme* (Tört. színmű 5 felv.) Carrioni után. 14. *Az utolsó Frangepánok* (Ered. tört. színmű 4 felv.) Színjátékai II. kötetére 1837-ben hirdetett előfizetést. De ez pártolás híján meg nem jelenhetett. A színészet érdekében még kisedet vagyonát is feláldozta.

Fáncsy Lajos. — Magyar színész. Szül. 1809. aug. 25. Pécsett 1835. jan. 19-től Kassán vendég szerepelt. Ez év tavaszán kelt össze Meszlényi Máriával. Innen Lászlóval szövetkezve, N.-Váradra ment. Kassán 1835. adták elő „Az Aranykirály Madarász és az Uszkárnyiró” új tüneményes paródiáját (2 felv.), melyet Hopp után szabadon fordított magyarra.

Richter Vilmos. — Cikkei jelentek meg a *Magyar Házi barátban* (Kassa 1841. „Konstantinápoly rajza”), a *Pannóniában* (1842—3. Kreuz- und Querzüge in Nieder- und Oberungarn, 1844. Im Orient). Két önálló munkát is adott ki „*Serbiens Zustände*” stb. cím alatt. Pest 1840. és „*Forderungen*” stb. cím alatt Berlin 1844.

Hoffory János dr. — Orvosdoktor és szülész-mester. Született 1810. okt. hó 22-én Tornán (Abauj-Tornam.) Atyja Hoffory Bernát Tornamegye közkedveltségű sebésze volt. Az orvosi tudományokat a budapesti egyetemen hallgatta. Bevégezvén iskoláit, folyamodott Tornamegye rendeihez, kérve: engedessék meg neki, hogy az orvostanári állás elnyerhetése tekintetéből készített értekezését: „*A mérgekről s azoknak az élet műszejére való viszonyáról*” a megye rendeinek ajánlhassa, mit azok el is fogadtak. 1854-től 1868-ig mint Abauj-Tornamegye főorvosa működött. Ekkor lakását Kassáról Tornára tette át, hol 1877. dec. 31-én bekövetkezett haláláig mint magánorvos működött. Irt egy munkát latin nyelven. Címe: „*Dissertatio* inang. medica de veniis inflammantibus et corum ad organismum humanum relationibus”. 1835.

Csoltkó Fülöp dr. — Premontrei kanonok. Theológiai doktor. Szül. Jászón. 1823-ban a grammatikai osztályt tanította Kassán. 1827-ben plebános lett Jászón. Meghalt 1848. nov. 28-án 47 éves korában. Munkái: 1. „Carmen Rev. Dno Joanni nep. Danics Cathedral” stb. 1827. 2. „III. Rever. ac Ampl. Dno. Aloys. Richter” stb. Cassov. 1830. 3. „III. ac Rev. Dominico com. Zichy de eadem et Vásonykő, Eppo Rosnav. etc.” Cass. 1841. 4. Magn. ac. Rev. Domino Aloys. Richter Prael. Jaszov etc.” Cass. 1842.

Dick Lajos. — *Szilvás-Ujfalusi plebános* a kassai egyházmegyében és Abaujmege táblalabirája. Szül. 1812. Meghalt 1848. Munkája: „Carmen honoribus ill. ac. rev. dni Antonii Ocskay de eadem, episcopi Cassoviensis” stb. 1839. Cassoviae.

Desewffy Márczel (tarkői és cserneki gróf.) — Szül. 1813-ban márc. 14. Büd-Szent-Mihályon. Testvér-

bátyja gr. D. Emilnek, a M. Tud. Akadémia volt elnökének. Kiváló zenei tehetséggel s a nyelvek elsajátításában ritka emlékező tehetséggel bírt. 70 éves korában is egész részleteket mondott el Homérból, Horatiusból, Goethéből, Petrarcaból, Racineból. A jogot *Kassán* végezte. Pesten, a Curiánál szerzett ügyvédi oklevelet. A közszolgálat nem felelt meg eszményi hajlamainak és erősen kifejtett független érzelmeinek. A nyilvános szereplésről lemondott. Összes munkásságát az örök béke létesülésének ethikai s politikai föltételei vették igénybe. Emberboldogító ideáit a magányban érlelte. Meghalt Fóthon 1886. febr. 27. Munkája: „Nehány szó a közönséghez” (Aurél és Emil testvéreivel együtt) Kassa 1832. Németül két munkát is adott ki. A világbéke biztosításának intézményes kellékeiről szóló nagy munkája kéziratban maradt. Mutatványt közölt belőle az „Ország-Világ” 1885/6-ban.

Henszlmann Imre dr. — Orvostudor, kir. tanácsos és egyetemi tanár. A M. Tud. Akadémia és Kisfaludy Társaság rendes tagja. Elődei a XVI. század elején Würtenbergből kerültek hazánkba s a család egyik ága Bártfán telepedett le. Szül. 1813. okt. 13-án Kassán. Tanult szülővárosában, Eperjesen és Pozsonyban. Fáy András, Pulszky Ferenc, Szentiványi Miklós és Vandrák András társaságában s Greguss Mihály elnöke alatt alapították Eperjesen 1827-ben a „Magyar Nyelvmívelő Társaság”-ot. Gregusson kívül akkor ott még egy tanár se tudott magyarul. Henszlmann is itt kezdett tanulni magyarul. Pesten és Bécsben orvosi tudományokat is hallgatott. Páduában nyert orvosi oklevelet. Sokat időzött Velencében és Rómában. Az orvosi pályáról a régészet és művészetek felé irányította figyelmét. E téren Fejérvári Gábor mű- és régiséggyűjteménye s becses könyvtára

mellett ifjúkori barátjával, Pulszky Ferencsel kezdé magát művelni. Gyakorlati ismereteit Bécs műcsarnokában s Olasz és Németországban gyarapítá. A festészet és szobrászatra nézve legtöbbet tanult Béhm hazánkfiától, kinek Bécsben jeles gyűjteménye volt a régi remek festők műveinek metszeteiből. Az építészetet, az antik építészet remekein, Rómában kezdé tanulni. Az ó-német és goth stíl iránti különös előszeretétét a kassai és zsámbéki templom ébreszté föl benne. A kassai székesegyház tanulmányozása vezette őt arra a fölfedezésre, hogy van bizonyos alapelv, mely szerint a középkorban építettek. Ez alapelv vizsgálata, kifejtése s minden létező jelesebb goth épületre alkalmazása azóta évekig foglalkoztatta példátlan szorgalommal. A m. tud. akadémia 1841. szept. 3-án levelező, 1873. máj. 21-én rendes tagjává választotta. A Kisfaludy Társaság pedig 1843 máj. 27-én vette föl tagjai sorába. Henszlmann számos hirlapi cikkben s művében figyelmeztette a nemzetet arra, hogy mily kincsei vannak az országnak műemlékeiben s mily vétek azok elhanyagolása vagy elpusztítása. Az ilyenmü vandalismusok ellen hatályos szót emelt Henszlmann az 1846. Kassán és Eperjesen egybegyült magyar természetvizsgálók és orvosok egyesületének régiségteni osztályában. Az egyesület a M. Tud. Akadémiához is fordult ez ügyben. Henszlmann 1847-ben az Erdélyi János által szerkesztett „Szépirodalmi Szemle” főmunkatársa volt és a Csengery Antal által szerkesztett „Pesti Hirlap”-ban is több jeles dolgozata jelent meg. 1843-ban német folyóiratot indított meg irányaink ismertetésére „Vierteljahrsschrift aus und für Ungarn” címmel, melyből Lipcsében 7 kötet jelent meg. 1848-ban mint külügyminiszteri fogalmazó a német sajtóval ő tartotta föl az érintkezést. E miatt mikor Bécset hg. Windischgrétz bevette, elfogták

s 1849. augusztusig el volt zárva. 1850. külföldre ment s Angliában folytatta tanulmányait. A csúcsives építészet alaparányairól irt értekezéseiben tett felfedezéseiről 1856. emlékiratot adott be a britt építészek londoni testületének, mely ott a legnagyobb elismerésre talált. Angliából Franciaországba ment s 1857. okt. havában a francia közokt. miniszterium elé terjesztette fentebb említett nagyfontosságú felfedezéseit. A dolog nagy feltűnést keltett s III. Napóleon császár magához hívatta s a kiadás költségeihez 10.000 frankkal járult. E nagy diadal után visszatért Magyarországra 1860. s itt folytatta működését az Akadémiában és folyóiratokban. Kutatásait gazdag eredmény kísérte. 1873. a budapesti egyetemen az Archeológiai tanszékét nyerte el. 1888. dec. 5. halt el Budapesten. Nagy áldozatokkal gyűjtött műkincseit a „Felsőmagyarországi Múzeum”-nak hagyta. Értekezéseinek száma ugy magyar, mint francia és német nyelven tömérdek, sőt irt latin nyelven is. Önálló munkái is nagyszámmal jelentek meg. — Több évig szerkesztette az Akadémia Archeológiai Értesítőjét Erdy, Geduly, Ortway és Bró Nyáry Jenő társaságában, ugyszintén az Archeológiai Közleményeket és Régészeti emlékeket is. Szülővárosa Kassa, a nagyhirű dómmal szemben levő azon házat, melyben született, emléktáblával jelölte meg.

Procháska Tamás, premontr. r. áldzópap s tanár. Szül. 1815. körül Magyarfalun (Pozsony m.) 1862-ben Kassán tanár volt. Meghalt Jászón 1865. nov. 19. — Kassán következő munkája jelent meg: *Carmen jubilate* illustr. ac. Rev. Dni. Georgii Lipcsey electi Episcopi Tribunicustis sat. Cassoviae 1863. — irt több munkát is, melyek azonban Lőcsén és Pozsonyban jelentek meg.

Morovits Márton. — Kir. tanácsos, jogtudor, jogakadémiái, majd tankerületi főigazgató Kassán. Szül.

1804. nov. 23-án Bocskón (Zemplén m). Meghalt Kassán 1865. október 10-én. — 1830-ban lett hites ügyvéd; 1835-ben a kassai kir. Akadémiánál rendes tanár, azután mint a jogikar legidősbike és dékánja. Később ugyanezen jogakadémiának előbb helyettes, 1861. óta pedig valóságos igazgatója. Munkája: „Első magyar megnyitó beszéd, melyet 1844—45 oskolai év kezdetén a kassai kir. Akadémia termében tartott.” Kassa 1845.

Kaczvinszky Viktor. — Jászóvári prépost-praelatus. Szül. Kassán 1817. okt. 29-én. Meghalt 1893. feb. 5-én. Munkái: 1. „A mennyiségtan elemei” Kassa 1847. — 2. „Elmélkedés a mennyiségtan elemei fölött” (a nagyváradi főgimn. 1853/4. és 1854/5. Évkönyve). — „Nem olyan nagy baj az új pénz! Biztos utmutató a jelen körülményekben a nép számára.” Rozsnyó. 1858.

Kohauth Klabanszky Venczel. — Prem. rendi kanonok, kollini (csehországi) származású s a Cseh muzeumi társaság tagja. 1827. a kassai rendtársak prefectusa. 1828-ban elment Kassáról Rozsnyóra, onnan Nagy-Váradra; 1836-ban ismét Kassára jött gimn. tanárnak. 1843-ban a rend főnöke s gimn. igazgató. 1849. plebános Jászó-mindszenten. 1853. alesperes s a jászói kerületi népiskolák felügyelője 1865-ben nyugalomba vonult Jászóra, hol 1867. nov. havában meghalt 65 éves korában. Kassán megjelent munkái: 1. Illustr. ac. Rev. D. Joanni Sczitovszky Eppi. Rosnav mun. summ a. 1828. die 20 apr. sol situ capessenti Cass. 1828. — 2. Applaus. festinus honoribus III. Rev. ac. Ampl. Dni. Aloys. Richter etc. mun. suum. auspiciantis filiali 1830. 3. Mltsgos krasznahorkai és csikszentkirályi gr. Andrássy György urnak, midőn tek. Gömör vm. főisp. helyettesének székét elfoglalá. Kassa 1838. — 4. Tisztelet-dal

Mélt. Nagykárolyi gróf Károlyi Lajos urnak, tek. Abauj m. főisp. székébe őszutó 22. 1841-ben történt beigtatásához, a kassai kir. főgimnázium által. — 5. Compend. univ. Geograph usibus et commodo humaniões litt. discentium. Cass. 1840. Irt még több munkát is, melyek azonban másutt jelentek meg.

Gillyén Sándor. — A pesti magy. színésztársaság tagja és sugója. 35 évig működött mint színész és sugó. Meghalt 1852. aug. 18-án Pesten 53 éves korában. Több rendbeli munkát adott ki a színügyről. Ezek közül a „Magyar játékszini Almanak” című Kassán 1829-ben jelent meg.

Csemiczky Sándor (csemiczey). — Nyugalmazott lovaskapitány. — Történeti cikkei: 1. „Ázsiában, hajdan Tanais, most Don folyónak tulsó partján lakozott s régen elhunyt dicső elődi őseink által főszentségül tartott barátság frigyének példás rajzolatja; Lucianus syriai Samosata várbeli görög bölcs után”. (Felsőmagyarországi Minerva. 1829.) — 2. „Sapphó és Alceus keserve” (Ugyanott 1830). — Munkája: „A XVIII. század utolsó tizedének gyászos alkonya, u. m. az akkoron Franciaországban lobbót vetett pártütés s annak siralmas következései.” Kassa 1830.

Édér György (sopronyi). — Színész. Játszott Kassán 1823-ban, hol később is gyakrabban megfordult. A 60-as években városi, tanácsos lett Szatmártt. Fordított több szindarabot. A kassai színjátszó társaság számára fordította Holtey után 1830. „Eleonóra a sir mehyaszszonya” című szom. játékot; továbbá „A doktor és patikárius” címűt Raupach után. Kassa 1832.

Lehoczky László. — Főgimnáziumi tanár s premontr. kanonok Kassán. Munkája: „Allocutio ad. III. Rev. ac. Ampl. Dnum. Aloysium Richter, dum in S

Caud. et Exemti Ord. Praem. Praelatum solenni ritu install *Leutschoviae* 1839.”

Krizsán Bertalan. — Premontreirendű kanonok s főgimn. tanár Kassán. Munkája: „Elegia hon. III. Rev. ac. Amp. Dni. Aloys. Richter. Can. Reg. Ord. Praem. Praelati. dum ritu sol. inauguraretur. — a R. et. Gymnasio Cass. obieta Cass. 1830.”

Desewffy Emil (cserneki és tarkói gróf.) — A magy. tud. Akadémia tisztb. tagja és elnöke. Desewffy József 3-ik fia Sztáray Eleonóra grófnőtől. Szül. 1814. febr. 24-én Eperjesen. Iskoláit Kassán végezte, a hová szülei lakásukat utóbb áttették. Nagy hajlama volt a latin nyelvhez. 13 éves korában már lefordította Cicerót magyarra. Kedvenc tantárgyai voltak az államtudományok. Tanulmányainak komoly irányára nagy hatással volt a szülei ház, melyet a magyar irodalom és politikai élet férfiai sűrűn látogattak. Beutazván Európa nevezetesebb országait: Szabolcs megyében, atyja Büd-Szentmihályi birtokán telepedett le s gazdálkodott. Az elhanyagolt birtokot 16 évi fáradtságos gazdálkodás után a vidék minta uradalmává emelte. De e mellett a közügyek iránt is nagyban érdeklődött. 1836. máj. 1-én nőül vette bró Wenkheim Paulát, b. Wenkheim Béla későbbi miniszter nővérét. Ettől fogva sűrűn látogatta a fővárost, hol huzamosabban tartózkodott és irodalmi munkássága is mindjobban kiterjedt, különösen miután 1844-ben a „Budapesti Híradó” szerkesztését is átvette. Ettől fogva állandóul Pestre tette át lakását. E lap lett a konzervatív párt legerősebb vezérlapja, melyet D. E. avatott kezekkel vezetett. 1846. jun. 5-én a magy. gazd. egyesület ismeretterjesztő és földmívelési osztályának elnökeül választották. 1848-ban nem vitt szerepet. Az 1849. márciusi közös birodalmi alkotmány kihirdetése

után emlékiratot nyújtott be a bécsi kormánynak, melyben azt tanácsolta, hogy a háboru befejezése után adják vissza az országnak alkotmányát. 1850. májusban Ő felségéhez emlékiratot készített, melyet kivülről 23 elvtársa irt alá Magyarország beolvasztása ellen Ausztriába. Mindez siker nélkül maradt. Félre vonult szentmihályi uradalmába. 1855. ápr. 16. a Magy. Tudom. Akadémia elnökeül választották. 1858. dec. 28-án pedig kinevezték tiszteletbeli taggá. Neki köszönhető, hogy az Akadémia 1866. diszes palotájába beköltözhetett. — 1861-ben tagja volt az országgyűlésnek, mint Pozsony képviselője. A földhitelintézet létrejöttében az övé a legnagyobb érdem. Meghalt 1866. január 10. Pozsonyban. Emlékének a M. Tud. Akadémia 1860. jan. 28. gyászünnepélyt szentelt, melyen a gyászbeszédet utóda b. Eötvös József mondta. Politikai cikkei, melyek 1830—1848 jelentek meg a lapokban, méltó helyet foglalnak irodalmunkban. — 1849. után a német lapokban védte a konzervatív politikát. — Elnöki megnyitó és zárbeszédei az Akadémia gyűlésein 1858—61. *Zárszózat* (Kazinczy a magánkörökben. Magy. Akad. Emlékkönyv. Kazinczy Ferencz születésének 100-os ünnepéről 1859.) Munkái közül „Néhány szó a közönséghez” című, Kassán 1832. jelent meg (Aurél és Marcel testvéreivel együtt).

Heim Károly dr. — Orvosdoktor. Szül. 1814-ben Kassán, 1836-ban a pesti egyetemen nyert orvosdoktori oklevelet. Azután Kassán telepedett le, hol mint gyakorló orvos működött. 1876-ban mint egészségügyi tanácsos nyugalomba vonult. Meghalt 1887-ben. Munkája: „Dissertatio de morbis nimulatio Pestini” 1836.

Schwab Erazmus, főgimn. tanár. 1853-ban az osztrák kormány kinevezte Kassára gimn. tanárnak. 8 évig maradt itt; az alkotmány helyreállításával azonban

visszatért hazájába. Itt tartózkodása alatt rokonszenves munkát irt hazánkról. — „*Stellung des Königsthums*” sat. című munkája Kassán jelent meg 1858-ban.

Rejtényi László. Munkája: *A megholt unoka.* Vigjáték 1 felv. Kotzebue után ford. (Felsőmagyarországi Minerva 1830. I. kötet.)

Benczély Zsigmond. — Szül. Erdélyben, Székely-Kereszturon. 1822-ben postahivatalnok lett. Munkája: „Magyarország és Erdély nagyfejedelemség postaintézete.” Kassa 1840. (Kéziratai cenzurái példánya a Nemz. Muzeumban.)

Schuster Konstantin, bölcséleti doktor, előbb kassai, majd váci püspök. Szül. 1817. jul. 31. Szakolczán (Nyitra m.) — 1877. jun. lett kassai püspökké kinevezve. 1881-ben valóságos bels. titkos tanácsosi méltóságot, 1882-ben a Ferencz József rend nagy keresztjét kapta. Birta azonkívül a vaskorona-rend I. osztályát és 1885. nov. 13. váci püspök lett. Mint kassai püspök az ottani ősrégi dom restaurálásához 44.000 forinttal járult s az alsó papság helyzetének javítására 40.000 forintos alapítványt tett, — a kassai dómban pedig 15.000 forinton márványoltárt állított. 1.368.600 forintra megy azon összeg, a melyet mindenféle kulturális célokra áldozott. E mellett kifizette elődének, a volt váci püspöknek 100.000 forintot meghaladó adóságát. Meghalt 1899. jul. 23. Vácson. — Irt egy könyvet „Földismeret” címen, tanodai használatra 1847. Egyházi beszédeit a hittudományi folyóiratok hozták.

Kádas Rudolf. — Bölcséleti doktor, premontrei rendi kanonok, kir. tanácsos és nyug. tankerületi főigazgató. Szül. 1816-ban Jászón. 1839. okt. 16-án szenteltetett áldozópappá Kassán. Tanári hivatalát 1840-ben

a kassai tankerület kir. nemes nevelőintézetben kezdte. Innen Rozsnyóra, majd N.-Váradra ment.

Szépligeti. — Munkája: „A férjeiktől tiszteletet és szeretetet ohajtó magyar szépnemnek nyújtott aján-dék. Kniggéből kiszedve. Sz. által. Kassán 1830.”

Theisz Márton. — Munkái: 1. *Andachtsbuch*“ Kaschau. 2. „Die Augsburgische Confession” Kaschau 1830.

Kriebel Tivadar. — Ügyvéd. Szül. 1818. szept. 26. Eperjesen, hol atyja András ügyvéd volt és városi tanácsos. Tanulmányait az eperjesi és sárospataki kollé-giumokban végezte s 1842. megszerezte Pesten a köz- és vált. ügyvédi oklevelet. Mint ügyvéd Pesten, Pozsonyban és Kassán működött. Meghalt 1895. máj. 1. Kassán. — 1843/4. egy évig és 4 hónapig a „Pester Tageblatt” főmunkatársa volt, melyben eredeti cikkeket, fordításokat s leginkább a magyar lapokból, fordított közléseket irt. — Munkája: „A főmélt. kir. főtörvényszékeken 1847-ben váltó- és csődügyekben hozott nevezetesebb birói hatá-rozatoknak gyűjteménye.” Pest 1848. — Adott ki egy kötet költeményt is Kassán 1893-ban.

Horváth József (diószeghi). — Munkája: „*Rényesi Izidor* hasonlításai a természet templomában”. Huber József német munkája után. Kassa 1832.

Korponay János (komonkai). — Megyei levél-tárnok, a M. Tud. Akad. levelező tagja. Szül. 1819-ben Him községben (Abaujm.) — 1837. Abaujmegye aján-jatára a m. kir. testőrséghez vétetett fel, hol 5 évig szolgált. A magy. hadirodalmat kultiválta. 1843. dec. 24. a Magy. Tud. Akad. levelező tagjává választotta. — 1848. ezredes lett. 1861-ben Abaujvármegye a főlevéltárnoki állással bizta meg. Megírta Abaujvármegye Monographiá-ját. „E tökéletlen monografia elkészítése után” a már

elaggott bajnok ismét egy terjedelmes hadtudományi mű alkotásához fogott. De azt nem fejezhette be. Meghalt 1881. jan. 15. Kassán. — Munkái: 1. *Hadi földleírás.* Pest 1845. — 2. *Abaujvármegye monographiája* I. Kassa 1866—1870.

Gurdélyi Endre dr. — Orvostudor. Szül. 1819. Buzitán, Abaujmegyében. 1845-ben a pesti egyetemen nyert orvosdoktori oklevelet. 1876-ban honvédezedes volt. — Beszélyt fordított az Athenaeumba 1842. — Munkája: Orvostudori értekezés. Az életrend 1845.

Trichtl Is. Jos. — Munkája: „Gedichte und Balladen.” Kaschau 1832.

Csicsery Elek (szöllősi). — Több uradalom nyu-galm. kormányzója. Munkája: *Mezei gazdaság kézikönyve.* Burger János után németből. Kassa, 1835. Két kötet.

Fedák Orbán (Ferencz). — Premontrei kanonok s tanár. Jászói származású. 1839. gimnáziumi tanár volt Rozsnyón. 1847-ben jött Kassára. 1850-bén az ujonnan átalakított kassai gimnáziumban a latin és magyar nyelvet tanította. 1854-ben Eperjesre ment. 1857. jászói jószág-igazgató, házgondnok és préposti levéltárnok volt. Meg-halt 1874. dec. 29. Jászón, 61 éves korában. Irt több munkát: „Imádd az Istent. Imádságos könyv a ker. kath. ifjuság számára” című könyve Kassán jelent meg 1850-ben.

Vajda Péter. — Munkája: „A férfiasság” Kassán 1835-ben.

Gallik (Gállfy) András. — Orvostudor, az észak-amerikai egyesült államok nyugalmazott vezérőrnagya. 1818-ban született Berzétén Gömörmegyében. Volt keres-kező-segéd, de inkább a katonasághoz érzett vonzalmat. Azonban a kereskedői pályára lépett mégis s Kassán önálló üzletet nyitott. Az 1848. szabadságharc kezdetén

elhagyta üzletét és nejét s a Kassán alakult mozgó nemzetőrséghez állt be mint főhadnagy. A szabadságharc után kibujdosott s rendkívül sok viszontagságon ment keresztül. 1831. május havában tért vissza hazájába s fiánál Kassán vonta meg magát. Meghalt 1885. jun. 18-án Kassán. Munkái: 1. Die Folgen der Verirrung Kaschau 1845. 2. Idealismus und Materialismus. Kassa, 1846-ban.

Stanz József. — Főhadnagy. 1792-ben Szepsiben (Abaujmege) lakott. Több műve jelent meg Kassán 1835—1837.

Perger János. — Kassai püspök. Szül. 1819. márc. 5-én Csertészen (Zemplénm.) 1868. jan. 10-én lett kassai püspök, s egyszersmind pápai trónálló, szentjobbi apát és római gróf. 1875-ben 175.000 forintos alapítványt tett. Élete utolsó éveit gyógyíthatlan szív- és tüdőbaja tette nehezzé. Meghalt 1876. ápr. 5. Kassán. Cikkeket irt a Religio és Nevelésbe, a Családi Lapokba, az Egri Postába, az Egri Egyházmegyei Közlönybe. (Ebben jelent meg 1876-ban ily című munkája „Beszéd, melylyel a kassai népnevelési és közoktatásügyi ügyben egybehívott vegyes értekezletet megnyitotta.) Irt ezeken kívül könyvbírálatokat, levelezéseket különböző lapokba; tevékeny részt vett az Egyetemes M. Encyclopaedia szerkesztésében is. — Több önálló munkát is adott ki, melyek azonban mind Egerben jelentek meg.

Juhász Mihály Medárd (nemes-páni). — Premontrai rendi áldozár és gimnáziumi igazgató. Szül. 1820. nov. 14. Bujnán (Esztergom) 1849. Lőcsén gimnáziumi tanár lett. 1852. Rozsnyón a klasszika philológiát és a történelmet adta elő. 1859. Debrődön plebános; 1862-től a kassai gimnáziumban tanár s 1868-tól egyszersmind igazgató. 1872. okt. 2-án a leleszi levéltár őre

lett, hol meghalt 1891. jul. 5-én. Munkái: 1. „Örömdal” főt. Fábry Ignác tiszteletére. Nagyvárad 1847. 2. „Értekező levél a régi remekíróknak nemzeti irodalmunk fejlesztésére való hasznáról és szükségéről.” Rozsnyó. Ért. 1851—2. 3. Pótlék levél a görög remekírók befolyásáról a róm. irodalom kifejlődésére. U. o. 1852—3. 4. „Caesar, a honatya”. U. o. 1853—4. 5. „Róma és Carthago”. U. o. 1854—5. 6. „Budavár ostroma és visszafoglalása 1686-ban.” U. o. 1857—8. 7. „Visszaállítandók-e a kir. nemesi finöveldek?” Pesti Himők 1861. 8. „A magyar nemzeti irodalom története. Iskolai használatra”. Kassa 1862—4. 10. „Örömdal, mélt. és főt. Fábry Ignác kassai m. püspök urnak félszázados jub. a jászóvári prem. kan. rend kassai gymnasiumától legmélyebb tisztelete zálogául szentelve.” Kassa 1865. 11. „Gyászdal Perger János kassai püspök halálára” 1865. 12. „Compendium regular. syntacticarum de usu et consecutione temporum. In usum alumnorum cursus paedag. Ven. Conv. Jaszov.” Cassoviae, 1872. 13. „Óda Deák Ferenc halálára.” Kassa, 1876. Irt még több munkát is.

Barlay Vilmos dr. — Abaujmege és Kassa város t. főorvosa. Szül. Kassán, hol atya az Akadémia tanára volt. Irt egy munkát „Dissertio” sat. cím alatt, mely azonban Pesten jelent meg 1836-ban.

Bubics Zsigmond kassai püspök. — Született a tölnamegyei Ozorán, ahol apja az Esterházy hercegi uradalom tiszttartója volt. Ahogy kilépett az életbe, egész ifjúságát a férfikor derekáig, tisztos és lelkiismeretes munka árán vásárolt viszonylagos jólétben, gondoktól menten töltötte. Az Esterházy hercegi családnál mentorkodott, fölnevelte Esterházy Pál herceg fiait. Tanítványaival bejárta egész Európát, forrásainál tanulmá-

nyozhatta civilizációnkat s tanítványainak társadalmi állása, fényes neve, fejedelmi vagyona megadta az alkalmat arra, hogy ne csak a multat buvárolja, de láthassa a jelent is az európai társaság felső tizezrének életében. Az amatőr hajlam, a dilletánskodós művészet ebben a környezetben támadt és fejlődött ki Bubicsban. Munkássává szegődött az irodalomnak, a tudománynak, s a művészetnek, de önkéntes munkássává, aki dolgozik gyönyörűségéből, pihenőnek; de akit a munkára nem fizikai vagy erkölcsi kényszer sarkal. A negyven esztendő körül járt, amikor növendékeit szárnyukra bocsáthatta s letehetette a pedagógus tisztet. Az Esterházy hercegfiuk nevelését a nagy idők legváltóságosabb esztendejében, 1848-ban vállalta el s amire munkáját bevégezte, az abszolutizmus elaggott; szabadabb fuvalmak lengedeztek, a nemzet készült a maga és a dinasztia között támasztott ür áthidalására. Bubics, aki a férfikor javában volt akkor, akinek összeköttetései is olyanok voltak, hogy bizvást számhatott volna magának fényes karriert, nem vetette magát a politikára, hanem megvonta magát egyházmegyéjében s a győri püspökség szentszékén, mint asszeszor, csöndesen dolgozott. Ettől kezdve, közel negyven éven át, Bubics Zsigmond szakadatlanul az egyház szolgálatában állott. A mult század hetvenes éveinek elején először címzetes apátsággal tüntették ki, utóbb Esterházy Pál herceg kinevezte a patrónusa alatt álló rátóti apátság prépostjává. Ebben az időtájban Győrből Nagyváradra költözött s átvette a papszeminarium igazgatását. A nyolcvanas években két cikluson át képviselőiséget vállalt s mikor Horváth Boldizsár lemondott az Esterházy vagyon zárgondnokságáról, a volt nevelő elvállalta azt is. A munkában nem volt válogató, néha mértékletes sem. Az Esterházy hercegek bécsi

képtárát a mikor a magyar állam megvásárolta, Bubics költöztette Bécsből Budapestre és helyezte el a *Magyar Tudományos Akadémia* palotájának második emeletén. A *Nemzeti Múzeum* s az egyetem könyvtárainak gazdag kép- és metszet-gyűjteményét is ő rendezte. Hogy az irodalom is hasznát lássa fáradságának, kiadta és képekkel illusztráltatta a Nemzeti Múzeum könyvtárában meglevő *magyar várak és városok* metszeteinek katalógusát. Mielőtt kinevezték volna valóságos püspökké, egy ideig Novi püspökének a címét viselte. Kassa püspöki székebe 1887. május 30-án ült, a mikor Schuszter Konstantin Vácra ment át püspöknek. Galambféhér aggastyán, hatvanhat éves ember volt Bubics Zsigmond, a mikor Kassára került. Aggastyán volt, de nem fáradt és nem fásult ember. Gondos, éber pásztora volt a rábizott nyájnak s bőkezű mecénása püspöki székvárosában és megyéjében minden kulturális és humanitárius törekvésnek. Hogy a *Felsőmagyarországi Múzeum* Kassán új palotát kapott, abban jelentős része volt Bubics Zsigmond fáradozásának. Képtárát is, a melyben igen becses dolgok vannak, a múzeumnak ajándékozta s nemcsak szóval, de tettel, áldozatokkal is váltig demonstrálta, hogy mennyire szívén viseli ennek az intézménynek a sorsát. 1896. május 10-én, ezeréves főnnállásunk emlékére tartott városi diszgyűlésen Bubics a képzőművészetek alkotásának terén végzett sok évi fáradságos gyűjtésének ezekre rugó eredményét, képeket, fajánszokat és porcellánokat, a kassai múzeumnak adományozta s egyuttal négyezer koronás alapítványt tett ama múzeumi tisztviselő számára, a kinek gondjaira bizzák mindezeket. Kassa város közgyűlése lelkes örömmel vette az értékes ajándékot s elismerésül a püspököt diszpolgárává választotta. Püspöki székén a

kilencedik főpap volt Bubics Zsigmond. Jeles elődjei közül Palugyai Imre a nyitrai, Schusztér Konstantin a váci püspökséggel, Kunszt József pedig a kalocsai érsekséggel cserélte föl a kassai püspökséget. A tudomány jobban, mélyebben érdekelte Bubicsot a politikánál, a mult a jelennél. A tudós főpap csak vonzó, csak mód fölött kedves, de nem imponáló ember volt. Lelkesen, szeretettel dolgozott egész hosszú életén át; de munkásságával első sorban magának akart gyönyörűséget szerezni. Irt és festett, de sem könyveit, sem képeit nem szánta a nagy nyilvánosságnak, csupán kis körnek. Meghalt Bädenben (Bécs mellett) egy szanatoriumban 1907. máj. 22. Holttestét Kassára szállították, hol azt a Dómban tették örök nyugalomra.

Roxer Vilmos. — Nyugalm. jószágfelügyelő. Szül. Poprádon 1822. máj. 8-án. Iskoláit Poprádon, Miskolczon és Lőcsén végezte; az erdészeti akadémiát Selmecezen, a politechnikumot Bécsben. A szabadságharcban mint vadászkapitány vett részt s Zsibón tette le a fegyvert. Mint bujdosó, a gr. Teleky-család dolnai (Máramaros) uradalmában talált menhelyet, s itt mint erdészeti és jószágfelügyelő nyert alkalmazást. Együttal a hg. Batthány-féle bród-grobniki uradalomban és a gr. Károlyi Sándor és Ede szatmári és abauji uradalmaiban az erdőfelügyelői tiszttel lett megbízva. Még a mult században, a 60-as évek elején Ungvárt tartott erdészeti gyűlésen indítványozott egy *magyanyelvű erdészeti terminológia* kiadást, mit a tulnyomó számban levő cseh és német erdészek ellenállásának dacára, elfogadták. — A 67-iki kiegyezés után ismertette úgy a Zipser-Bótéban, mint a debreceni és kassai lapokban a szepesi vadászszóalj 48/49-iki szereplését. — A kassai „Kazinczy-kör”-ben felolvasásokat tartott a most említett zászlóaljnak *Vogel*

és *Benedek-féle* csapatok által történt nyugtalanításáról; továbbá a régi idők pénzbeli viszonyairól, és egy hét napos kárpáti kirándulásról. — „*Harc a halotti koszorúk és költséges szalagok kiküszöbölését*” illetőleg egy felhívást bocsátott ki, melynek azonban nem lett meg a kívánt eredménye. Más közügyekben is buzgólkodott. Meghalt 1906-ban Kassán.

Hudák Ede, Ágost. — Ág. ev. tanító. Szül. 1822. dec. 20-án Kassán, hol atyja városi levéltárnok volt. Iskoláit az eperjesi kollégiumban végezte, hol a bölcséleti, theologiai és jogi tanfolyamot hallgatta. 1846-ban Pozsonyban a lyceumi theol. tanfolyamra iratkozott be, s leginkább klasszikai s modern irodalommal foglalkozott. Kiváló érdemeket szerzett főleg Gölniczbánya és vidéke lepkefaunájának összegyűjtésével. 20 évig volt elnöke a szepesi városok fiók-tanítóegyletének. — Cikkei jelentek meg a „Vasárnapi Ujság”-ban (1868.), „Kassai Iskolá”-ban (1868.) Egy munkája: „*Fibel für den Schreiblese und Takttschreib-Unterricht Kaschau*” 1861-ben jelent meg.

Karsa Tamás (szentkirály-szabadjai). — Nyugalmazott vármegyei főjegyző Abauj-Tornamegyében, s 1848—49-iki honvéd-huszárról főhadnagy. Meghalt 1893. ápr. Kassán. — Irt cikkeket a Vasárnapi Ujságba 1860. Szerkesztette a „*Felvidék*”-et 1865. jul. 27-től 1866. jul. 12-ig Kassán Bánóczy Ferenczczel.

Földvály Ákos. — Állami főreáliskolai tanár. Szül. 1823. okt. 29. Szilas-Balháson. — Tanult Sárospatakon s 1848-ban honvéd lett. 26 éven át tartózkodott külföldön. 1874-től főreáliskolai tanár. Meghalt 1883. „*Atila elődei*” című tört. tanulmánya Kassán jelent meg 1876-ban Werfer kiadásában.

Ferenczy József dr. — Theológiai doktor és evang. ref. esperes. Rimaszombati származású. 1824—6-ban

miskolci tanár. 1826. Utrechtben nyert tudori oklevelet. 1830. Sárospatakra hívták lelkésznek. 1836. május havában a kassai ref. egyház választotta lelkészévé és espressé. Meghalt 1873. júl. 7-én a ranki fürdőben 76 éves korában. Kitűnő szónok volt. Több munkát írt. Ezek közül „Vallás az erény alapja” Kassán 1846. jelent meg. Még más két munkát is adott ki Kassán.

Csink János. — Ág. ev. tanító. Szül. 1823-ban Durándon (Szepesm.) Magyarul az osgyáni algimnáziumban tanult. 1833. teológiát végzett. 1845-ben a politikai pályára lépett s tevékeny részt vett az 1848/9-iki mozgalmakban. 1850. külföldre bujdosott. 1858. hazajött s Késmárkon lett elemi iskolai tanító. 1859. a kassai ev. egyház első 3 elemi osztályának tanítójává választották meg. Kassán tagja lett a városi képviselőtestületnek is, 1861-ben a kereskedők vasárnapi iskolájuk vezetésével bízták meg. 1868. lemondott tanítói állásáról. Kassán következő munkái jelentek meg: 1. *Mértékek és pénzdarabok tabellái.* Kassa, 1860. 2. *Olvasókönyv a polgári iskolák számára.* Kassa, 1861. 3. *Lehrbuch für Bürgerschulen.* Kassa, 1862. Ezekon kívül több műve jelent még meg magyar, német és angol nyelven.

Szegfi Mór (Mihály). — Szépirodalmi író és tanár. Szül. Szilban (Somogym.) 1825. márc. 5-én. Meghalt Tabon 1896. aug. 28. Tanulmányait Prágában és Berlinben végezte. 1848-ig az akkor Pesten fennállott magyar nyelvterjesztő egyesület titkára lett, s már ekkor feltűnt népies tárgyú költői munkáival. A szabadságharcban mint tüzér szolgált s kapitányi rangot kapott. Majd megsebesült s Szemere Bertalan titkára lett. Világos után kibujdosott ő is. Az irodalomnak tevékeny munkása maradt s számos regényt és beszélyt közöltek tőle a szépirodalmi lapok. Ilyenek: *Az élet harca, Kis bajok,*

nagy gondok, A harmadik szomszéd, Fenn és alatt. 1861. megnősülvén, nejének, a *Családi kör* szerkesztőjének volt szorgalmas segítője. Később tanár lett s előbb a lőcsei, majd kassai főreáliskolában tanított. 1886. nyugalomba vonult s Fiumében élt családja körében.

Harafa György. — Munkája : „Utasító az 1832. évi törvény cikkelyek szakaszaiban előforduló szónak és tárgyaknak.” Kassa, 1836.

Corzan Avendanó Gábor. — Bölcslelettudor, főgimn. igazgató; a M. Tud. Akad. lev. tagja. Szül. 1827. aug. 20-án, Szomolnokon. A bölcséleti Akadémiát Kassán, a jogot Eperjesen, a bányászati és erdészeti Akadémiát Selmecezen 1847—9. végezte. 1853. okt. 12-én a *kassai főgimnáziumban* helyettes, 1855. febr. 22-én rendes tanárnak nevezték ki. 1858. okt. 11. a pesti (most V. ker.) kir. katolikus főgimnáziumhoz helyezték át. Később ugyanott igazgató lett. A m. Tud. Akadémia 1864. jun. 20-án levelező tagjává választotta. 1868. máj. 2. a bud. m. kir. tud. egyetem bölcséleti tudora lett. Volt tanár a Ludovica akadémián s tagja az országos közoktatási tanácsnak. Leginkább számtannal és mértannal foglalkozott. Szerkesztette a Tanügyi füzeteket 1867-ben, s mint igazgató 1867-től kezdve a budapesti kir. kath. főgimn. értesítőjét.

Reményfy Rezső. — M. kir. postatiszt. Szül. 1826. jun. 3. Léván. A bölcséletet a pesti egyetemen, a jogtudományt a nagyváradi akadémián hallgatta.. 1848/9. résztvett a szabadságharcban. 1851. a postatiszti pályára lépett. 1866. Kassára helyezték át. Reisenhoffer családi nevét 1867. Reményfíre változtatta. Több munkát adott ki a postaügy köréből, melyek közül az „Egyetemes földisme” című 1866 a „Postakezelő” 1872. *Kassán* jelentek meg.

Répaszky József. — Apátkanonok. Szül. Krompachon 1828. márc. 5. szegény polgári szülőktől. A szabadságharcban mint honvédhadnagy vett részt. Ennek lezajlása után több ideig bujdosott, majd a kassai papnövendékek közé lépett. Pappá 1855. febr. 17. szentelték s Kassán lett segédlelkész. 1756. Péchy Manó gróf gyermekeihez került nevelőnek; 1859. a kassai főgimnáziumhoz tanárrá nevezték ki, hol a magyar irodalmat, mennyiségtant és természetrajzot tanította. 1860—73. lelkészkedett Boldogkővárallyán és Enyiczkén. 1873. tanár lett a kassai papnevelő intézetben. Az 1876. képviselőválasztás alkalmával képviselőnek lépett fel Kassán Sennyei-féle programmal, de kisebbségben maradt. 1881. székeskáptalani kanonokká nevezték ki s 1884. után püspökhelyettes is lett. Munkái: 1. *Szent László* és isk. társulati emlény. Kassa 1862. 2. *Emlékbeszéd* gr. Péchy Manó sirkápolnájának felavatása alkalmával. U. ott. 1862. 3. *Mluvnica*. U. ott 1869. 4. *Általános dogmatika* 1878—80. két kötet. 5. *Egyházi beszéd*. 1879. aug. 20. a budai cs. kir. várórség templomában. Kassa 1879. 6. *Részletes dogmatika*. I. k. Eger 1833. Szerkesztette a *Katholikus Világ* című egyh. irod. havi folyóiratot 1874-től másfélévig.

Kilényi (Kocsis Dávid). — Magyar színigazgató. Előbb katona volt s a francia háboruban megsebesült. De azért igen jeles színész vált belőle s egyike volt a legszebb szinpadai alakoknak. Universalis tehetséggel bírt mindenre. Kassára 1836-ban jött, hol a színházat hat évre ingyen engedték át neki, de a következő évben már Pestre ment. 1848-ban ismét Kassára hívták meg Klestinszky László mellé igazgatónak s művezetőnek. Az 1849-iki katasztrófa után N.-Váradon működött. 1852. év végén halt meg Debrecenben, hol tragikus véget ért. Elméje elborult

Dudás János. — Premontrei kanonok s főgimn. tanár Kassán. Munkái: „Honoribus III. Magn. ac. Rev. Dni Aloys. Richter, etc. dum. munus superioris scholarum et stud. Directoris . . . Ab. A. Gym. Cassor, dicatorum, anno 1836. Cassoviae.

Bánóczy Ferencz. — Szül. S.-A.-Ujhelyben 1829. aug. 19-én. Iskoláit ott és Kassán végezte. Rendes levelezője volt majd minden fővárosi lapnak. 1865. jan. 1-től 1866. jul. 12-ig szerkesztette Kassán a „*Felvidék*” című vegyes társadalmi hetilapot. 1871-től 1886-ban bekövetkezett haláláig Ung megye főjegyzője volt.

Haraszty György (mokcsai és haraszti.) — Ügyvéd Miskolczon és több megyék táblabírája. Munkái: „Utasító az 1832/6 évi törvénycikkelyek szakaszaiban előforduló szónak és tárgyaknak betűrendbeni könnyű feltalálására sat.” Kassa 1836.

Bánáti Katalin. — Egy kötet verse jelent meg. Kassán: „Magyarország egyszerű virágai” cím alatt 1837.

Sihulszky Alajos. — Torna megyének Abaujjal történt egyesítése előtt főorvosa. — Munkája: „Generália de balneis”. Cassoviae 1837.

Zabka Márton. — Munkája: „Beköszöntő beszédeknek foglalátja” Kassán 1837.

Alexy Lajos dr. — Orvostudor. Mint gyakorló-orvos hosszú időn át működött Kassán. — Irt latinul és németül. Kiadott egy munkát: „Animalia medicinalia” címen, mely Budán 1838-ban jelent meg.

Halgató József. — Ev. ref. lelkész Barczán, Borsod megyében. Munkája: „Az Istent lelkivilágosságában dicsőítő s végre megdicsőült ember képe.” Halotti beszéd: Ids Bárczay Dániel ur felett. 1838. Szt Mihály hava 4-én Kassán.

Komáromy István (kóji.) — Abaujmegye főispáni helyettese 1838-ban. Munkája: „Beszéd Kassa 1838.” (Beszédék, melyek 1838. tek. Nemes Abaujvármegye részéről tartattak azon közöns. gyűlés alkalmával, melyben mélt. Kóji. Komáromy István ur tek. N.-Abaujvármegye főisp. helytartója főkormányzó székét s hivatalát elfoglalta). 450 példányban nyomtatott.

Dr Soltész Péter. — Premontrei rendi kanonok és főgimnáziumi tanár Kassán. Munkája: 1. Likurgos és Solon törvényhozása, bevezetéssel és felvilágosító függelékkal Kassa 1851. Több értekezése jelent meg a „Századok” -ban — és egy latin nyelvű üdvözlő beszéde: „III. ac. Rev Dno. Aloys. Richter Praelato etc” . . . dicatum Cassov. 1840.”

Némethy Pál. — Ág. ev. lelkész volt Kassán majd gimn. tanár Miskolcon. Meghalt 1846. 39 éves korában. — Számos cikket irt a Felsőmagyarországi Minervába. — Munkái: 1. *Olvasásra vezető könyvecske* elemi tanulóknak számukra, Kassa 1840. — 2. *Beszéde Pestalozzi H. J. százados ünnepélye* alkalmával 1846.

Komjáthy Gábor (komjátí.) — Több megyék táblabírája. Munkája: „Bölcs Szeneka III. könyvei a haragról.” Magyarra ford. Kassa 1841. (Az előző kelt Kassán 1840. Mart. 24.)

Dr. Kovács Márk. — Premontrei rendü kanonok és főgimn. tanár Kassán. Munkái: 1. Szt. Norbert magdeburgi érsek és fiai (Religio 1846.) — 2. Az irgalmas szerzet története az ausztriai birodalomra vonatkozólag 1848. — 3. Egy pár őszinte szó. 1848. — 4. Kollonich szerződés. 1848. — 5. A papság kényszerű állása a forradalom alatt 1850. — 6. A josephinus rendszer 1850. — 7. Az egyháziak személyes mentessége ügyében. 1850. — 8. Tanodáink rendezése 1851. — 9.

Töredékek Olaszországi utamból. — 10. A katolicismus igazolása 1853. — 11. A mennyiségtan gimnáziumainkban 1851/2. 12. — Az ősz keresztény irodalom. 1854/5. — 13. Bírálatok. 1854.

Szignárovcics Ágoston (Antal). — Premontrei rendi kanonok s főgimnáziumi tanár. Szül. 1831. jan. 16-án Podolinban (Szepes m.) Áldozó pappá szenteltetett 1859. jun. 17. Főgimn. tanár lett 1856. Nagy-Váradon. 1857. Rozsnyón, 1863-ban Kassán. 1891-ben nyugalomba vonult Leleszre. . . Kassán halt meg 1904-ben. Munkái: 1. Vota solemnita Excellentiae suae Episcopali Ignatio Fabry Sacerdoti sat.” 1865. — 2. „Plausus votivi, quos Illustritati suae Victori Kaczvinszky, Praelato Jassoviensi” sat. Kassa 1867. . — 3. „Carmen honoribus Illustrissimi ac Reverendissimi Domini Joannis Perger Episcopi Cassoviensis etc.” 1868.

Horváth Károly. A kassai egyházmegye áldozópapja. Szül. 1831. jan. 28. Kassán. 1848/9. honvéd volt. 1849. végével a kassai növendékpapok közé lépett. 1854. s.-a.-ujhelyi káplán. 1858. Trócsonfalván lelkész. Fülbaja miatt 1863. Kassára helyezték át. Itt a rabok gyóntatója és szentszéki ülnök lett. Munkája: 1. „Emlékvirágok a hitélet mezejéről” Eger 1866/70. 2. „Tollrajzok” Kassa 1885.

Fuchs Sámuel. — Gölnicbányai polgár. „Zündruthe” sat. munkáját Kassán 1846-ban adta ki.

Szerényi Ede. — Ügyvéd, majd Kassa sz. kir. város főjegyzője s az Abauj-Kassai Közlöny megalapítója. Született Diós-Győrött (Hámor) 1829-ben. Meghalt Kassán. 1882. febr. 21-én. Irt számos politikai vezércikket ellenzéki lapokba. Lapja megindítása után alig három hó múlva, Kassa város főjegyzőjévé választották meg. Ekkor megvált a laptól, (melynek azonban továbbra

is buzgó munkása maradt) s átadta azt Timkó Józsefnek, ki annak aztán számos éven át lett szerkesztője és felvirágoztatója.

Paulikovics Lajos (berzéki). Főreálisk. tanár. Szül. 1832. febr. 10. Huszton. Az orvosi pályára készült s azon működött is. Az alkotmányos éra bekövetkeztével azonban a tanári pályára lépett s 1865-ben kinevezték Kassára a főreáliskolához a magyar nyelv és történelem tanárának. Itt az ifjúsági önképző-körnek több éven át volt elnöke; később a jogakadémián a törvényszéki orvostan tanára lett 1881. nyugalomba vonult. Meghalt 1885. szept. 12. Kassán. *Balassa Zsuzsanna* című tört. elbeszélése (1880.) és *Palochay báró* című munkája (1882) Kassán jelentek meg. Irt ezeken kívül több regényt és elbeszélést, melyek közül „Püspöki őrnagy” című történelmi regénye ma is forgalomban van, Ugy ez, mint a „Hét vár”, „Sarkadvár” és „Balassa Bálint” Budapesten jelentek meg. „Nefejejtsek” című munkájának I. kötetét a rendőrség 1859-ben lefoglalta.

Szopkó Márton. — Munkája: „Das Opfer echter Patrioten Ungarn” sat. 1848. Kaschau.

Tutkó József, — Pénzügyi lajstromozó volt Kassán. Munkája: „Szabad királyi Kassa városának törvénykönyve.” Kassán 1861. Irt ezen kívül egy másik munkát is, mely Kassa multját tárgyalja.

Münster Tivadar a kassai Kazinczy-kör elnöke, kir. tanácsos, nyug. polgármester. Született Kassán 1833. évi aug. hó 5-én köztisztviselőként álló helybeli polgári szülőktől; gimnáziumi s jogi tanulmányait Kassán s a budapesti kir. egyetemen végezte. 1856 év ápril 29-én mint fogalmazó-gyakornok, a fenállott kassai helyhatósági osztálynál állami szolgálatba lépett. 1857. év november havában a torna-megyei szolgabíróshoz tollnoknak,

majd az 1861. év március 15-én tartott városi közgyűlés alkalmával báró Luzsénszky Pál polgármester és országgyűlési képviselő indítványára közgyűlésileg tiszteletbeli aljegyzőnek neveztetett ki. 1862. évtől 1867. évi ápril végéig Torna-megyében mint alszolgabíró szolgált. Az 1867. évi május 14-én tartott Kassa városi tisztújítás alkalmával törvénykezési másodtanácsnoknak választották meg, mely minőségben 1871. év decemberig működött. 1872. jan. 1-től jun. 15-ig a kassai kir. járásbírósnak volt vezetője. Az ez évben megtartott városi tisztújítás alkalmával a polgárság egyhangu bizalma a díszes polgármesteri állásra emelte. Ez állásban maradt 1906. június végeig; amikor is saját kérelmére — 50 éves közpályai szolgálat és 34 éven át tartó polgármesteri működés után — nyugalomba helyeztetett. 1876. nov. 1-én buzgó szolgálatai elismerésül a Ferencz József rend lovagkeresztjét és 1888. febr. 9-én a kir. tanácsosi címet kapta. Polgármesterségének 30. évfordulója alkalmából (1886. máj. 29.) ugyszintén az 1902. máj. 3-4. rendezett jubiláris ünnepségek keretében a polgárság, becsületessége és szülővárosa érdekében kifejtett munkássága elismerésül impozáns módon adott ragaszkodásának és nagybecsülésének kifejezést. Buzgó hivataloskodásán kívül a város társadalmi köreiben is élénk tevékenységet fejtett ki. Több kulturális egyeletnél bizalmi állást foglalt el. Így a *Kazinczy kör*, *Polgári-Társaskör s Kassa-vidéki Turista-kör* elnökévé, az *Iparosok és Munkások rokkant egyete* s a *Kassai férfidalegyet* diszelnökévé választotta meg. A Kazinczy-Emléktábla és Honvédszobor leleplezése, továbbá a Rákóczi-Ereklye kiállítás és Iparkiállítás alkalmával szintén mint elnök működött közre. Számos jelentést adott ki Kassa sz. kir. város törvényhatóságának működéséről és vagoni állapotáról.

Kussinczky Arnold dr. — Bölceleti doktor, pre-montrei kanonok, áldozó pap és theol. int. igazgató. Szül. 1833. jan. 1. Szepes-Olasziban. 1853. dec. 6. lépett a rendbe. Tanított Rozsnyón, Kassán, Nagy-Váradon s a hittudományok tanára lett Jászón. Majd nyugalomba vonult Leleszen, hol házfőnöki állást foglalt el. Munkái: 1. *Égi szövétnek.* Ima és énekes könyv a kath. tanulóifjúság számára. Rozsnyó 1860. Kassa IV. kiadás 1886. 2. *Magyarország földrajza,* közélettanodai használatra 1861. 3. *A középkor történe* (kézirat). Itt több latin munkát is

Horváth Imre. — Munkája: „*Szózat a magy. függetlenségnek* Kassán 1849-ik év ápr. 28-án tartatott Hála ünnepén mondotta Kassa v. k. segédpap s magyar hit-szónok. Nyom. Ellingernél.

Rosenberg Mór Noé, az izr. iskola igazgató-tanítója s a zsidó község titkára volt Kassán. Kiadta a Schomer-Izrael (Izrael óre) c. hetilapot 1872-ben Kassán. De csak egy évfolyama jelent meg.

Hohenauer Ignác, bölceleti tudor. Kassai hirlapíró. Szül. Pesten 1833. jul. 10. Atyja H. Ignác, pesti polgár, anyja Eisele Eleonora volt. Középiskolai tanulmányait a piaristák pesti főgimnáziumában végezte, a bölcsészeti kurzust csak később, 1864—1867-ben hallgatta. A paedagogiai pályát választván, 1856—58-ban Justh Gyula, Justh István szenttornyai birtokos fiának nevelője volt. 1858—1860-ban Alapi Salamon Elekné, sz. Palochay Kornélia bárónő családjában volt alkalmazva, mint nevelő. 1860—75-ig Kazy István és neje Jeszenszky Anna bárónő fiait nevelte. 1875-ben Kassára jött, hogy Hadik Béla gróf cs. és k. ellentengernagy és neje Barkóczy Ilona grófnő fiainak nevelését átvegye. A „Hölgyfutár,” „Üstökös” és „Pesti Naplóban” már annakelőtte is irt cikkeket, Kassán a dr. Klekner Alajos szer-

kesztette „Kassa és Vidéke” című hetilapnak lett rendes munkatársa. 1879. jan. 1-én a „Felvidéki Közlöny” szerkesztésére vállalkozott, melynek 1894 végéig volt felelős szerkesztője. 1895-beh a „Pannóniát” vette át, a melyet 1898-ig szerkesztett. A „Felsőmagyarország” című politikai napilap szerkesztését 1903-ban vette kezébe. Hirlapírói működése alatt két ezren felül irt vezércikkeket és ötszázon fölül tárcacikkeket. 1878-ban házassodott, a midőn is Knauer Máriát, Knauer Alajos volt gölncibányai tanító leányát vette nőül. Irodalmi munkássága mellett 1887—1899-ben a kassai kir. konviktusban mint a szabadkézi rajz és festészet magántanára működött, 1890—1894-ben pedig a kassai főgimnáziumban a francia nyelvet tanította. — Ismert ifjúsági író és önálló munkái a következők: 1. „*Keresztes vitézek és ötödik László*” Pest 1861. Lauffer Vilmos kiadása. 2. „*Elbeszélések a magyar történetből.*” U. o. 1863. (Második kiadás 1882).— 3. „*A napkeleti regék legszebb gyöngyei.*” U. o. 1863. (Második kiadás 1865.) 4. „*Erzsébet.*” Történeti elbeszélés. U. ott 1865. — 5. „*Magyar királyok és hősök csarnoka.*” U. ott 1870. — 6. „*Szkander bég.*” Történeti elbeszélés Albánia multjából. 1881. — 7. „*Mária Terézia és a magyarok.*” Regényes korrajz. Budapest. 1883. — 8. „*Anna királyné palotahölgyei.*” Tört. reg. Gonzales és Moleri után fordítva 1884. — 8. „*Magyar hősök a tizenhatodik században.*” Regényes elbeszélések. Budapest 1885. — 10. „*A gyónás titka.*” Regény, Daudet Ernő után fordítva. 1886. — 11. „*A szabadságharc emlékalbuma.*” Kassa 1898. Többek közreműködésével szerkesztette. (Egy hónap leforgása alatt két kiadást ért el.) — 12. „*Emlékkönyv*” a kassai honvédszobor-alap javára Kassa 1900. A Szent István-társulat által kiadott „Egyetemes Magyar

Encyclopaediában" (VI.—XIII. kötet, Pest 1868—1873.) az állat-, növény- és ásványtani cikkeket H—r jeggyel írta. A Verédi Károly által szerkesztett „Paedagogiai Encyclopaediában” (Pest 1886) szinte közreműködött. A Berecz Antal által kiadott „Természet” című természet-tudományi szaklapnak 1872—1877-ig rendes munkatársa volt. A Sziklay János által szerkesztett „Magyarország vármegyéi és városai” című monographiába a „kassai nevezetes házak” című cikket írta. (1896.) A k. m. Természet-tudományi társulatnak örökítő, a kassai Múzeumnak igazgató választmányi, az Abaujtonai és Kassai Közművelődési Egyesületnek, a Vörös kereszt egyesületnek és a Kazinczy körnek választmányi tagja. 1887—93-ig Kassa város törvényhatósági bizottságának tagja volt. — 1893-ban a kassai kartársak ötvenéves írói jubileumát ünnepelték meg.

Hoepfner Gusztáv. — Bankigazgató és szerkesztő. Szül. 1833. Szászországban. 1864. Szepesvárallyára költözött, hol 1868-ban tak.. pénztárt állított. Irodalmi működését Bécsben kezdte. Levelezője volt a kassai „Pannónia”-nak is.

Nikolics Sándor. Zeneművész. Szül. Aradon 1834. márc. 31. Mint zeneiró és szakbíró tevékeny részt vett a napisajtó s irodalom művelésében. Fordított színműveit Kassán adták elő a 60-as években. Ezek: 1. *Gyilkosság vigj.* 1 felv. (1862. nov. 17.) 2. *Orpheus az alvilágban*, operette 4 szakaszban (1863. jul. 12.) — 3. Ha te úgy én is úgy, vigjáték 1 felv. (1864. jan. 7.) — 4. *A fogadósné*, jellemrajz, dalokkal 3 felvonásban (1864. jan. 31.)

Doby Jenő, a rézmetszés művészetének, úttörője. Szül. Kassán 1834. szeptember 4-én. Atyja Doby Lipót kassai kereskedő, édes anyja Henszlmann Imre kiváló

régész, egyetemi tanár nővére, Henszlmann Karolina volt. Már 7 éves korában nyert a rajzban komoly oktatást. 11 éves korában Dürer és Rembrandt metszeteit meglepő hűséggel másolta. A gimnáziumot 1849-ben fejezte be Budapesten. Középiskoláinak befejeztével nagybátyja befolyására 3 éven át tanulta a rézmetszést Fuchstaller Alajosnál. Megfordult Rómában is, hol Böhm jóhírű festő felügyelete alatt a képtárakban teljesített másolást. Rómát odahagyva, 1855-ben Firenzében tartózkodott, majd szülőföldjére, Kassára került vissza. A következő évben nagybátyja Henszlmann Párisba hívta ki, majd Rheimsba vitte. Miglen aztán haza került s felváltva Pesten és Kassán festegetett. 1867-ben lépett házassági frigyre Megay Erzsébettel, melylyel 40 évi zavartalan, boldog családi életének alapját vetette meg. 1869-ben családjával, együtt Bécsbe költözött, hol Jakobi műtermében dolgozott. A bécsi 1873-iki kiállításon a magyar művészeti kiállítás felügyeleteért aranykoronás érdemkeresztet kapott. 1875-ben pedig a király arcképének rézmetszését ő rá bízták. Később Trefort az iparművészeti iskola egyik tanárává nevezte ki. Meghalt Portoréban 1907. június elején. Munkái: *Van Dyk metszetei. A rézmetszés virágkora. A rézmetszés rövid története. Henszlmann Imre Franciaországban.* Tartott felolvasásokat is.

Némethy György. Színész, a pesti nemzeti színház nyugalm. tagja. A 40-es évek második felében a vidéki színezet kedvelt tagja. Meghalt 1901. dec. Budapesten 75 éves korában. Kassán következő színdarabjait adták: 1. *Vig cimborák*, eredeti vig operette (1865. nov. 15.) 2. *A kántor és molnár leánya*, ered. népszínmű (1862. nov. 9.) 3. *A gályarab*, színmű 5 felv. Hugó V. után (1864. dec. 17.) 4. *A miskolci kiházásító egyeslet*,

ered. korrajz (1873. apr. 20.) 5. *A cigány király*, tört. dráma (1875. apr. 5.)

Proché Ede. — (Sigrist von Rorwell), lapszerkesztő. Szül. 1834. szept. 23. Brünnben (Morva o.). Algimnaziumot végzett, a mikor az 1848-iki évben kitiltották a latin iskolákból. 1852-ben technikai tanulmányokhoz kezdett. Ezek befejezése után alkalmazást nyert a kincstárnál. De 1859-ben valaki bosszúból följelentette s mint katona szökevényt besorozták a hadseregbe. Később bebizonyította, hogy igazságtalanság történt vele s így 1863-ban előlépett. A holsteini háború alkalmával már hadnagy volt. Azonban kilépett a katonaságból s 1864-ben mint mérnök jött át Magyarországra az itt folyamatban levő országos felméréshez. 1870. kilépett a magyar államszolgálatából és átment a vasutépítéshez. Később tagosítási mérnök lett s Szepes-, Zemplén- és Sárosmegyékben telepedett le. Kassára 1878-ban jött s azóta a *Kaschauer Zeitung* szerkesztőségébe tartozik. Első irodalmi műve volt egy kézirati Ujság, mely 1857 „Argo” cím alatt, rajzokkal ellátva jelent meg. Ezt azonban be kellett szüntetnie, mert felebbvalóinak ily irányú működése nem tetszett. 1858-ban a „Wiener Stadtpost” közölte azon felolvasásait, melyeket az egyetemen Szuesz tanár felolvasásai címen tartott. Lirai munkái több külföldi s különösen bécsi lapokban jelen meg. Első versét az *Alpenbote* közölte 1858-ban „Mein Heimatland” cím alatt. Irt több könyvet. Egyik munkája „Az arany gyapju története,” képekkel jelent meg, melyért V. Ferdinánd királytól aranyérmét kapott. Más munkái: „A tagosításról,” „Az Aggteleki barlangról” (német, francia és olasz nyelven). Fordított magyarból németre több munkát. — A Kazinczy-kör, melynek huzamosabb idő óta buzgó pénztárnoka, 1906. márc. 14-én

megünnepelte a *Kaschauer Zeitung*-nál egy huzamban eltöltött szerkesztői működésének 25 éves jubileumát. Ez alkalommal egyik fiatal ujságíró a hosszas egy helyen való működés fölött való csodálkozásának ily szavakban adott kifejezést: Még a mennyben sem fogják tudni méltón megjutalmazni az ünnepeltet azért, hogy huszonöt évig *egy városban, egy ujságot* egy kiadónál *németül* szerkesztett.

Falkenstein Ignác. — Tud. intézet tulajdonos Kassán. Szerkesztette a „Kassa-Eperjesi Értesítő”-t 1863. Mely hetenként kétszer jelent meg Kassán.

Vándorfy Károly. — Munkája: „A magy. kath. egyháznak Marciusforradalom utáni sérelme.” Kassán. 1849.

Berzeviczy Eged cs. és kir. kamarás. — Szül. 1835. Gondos házi nevelésben részesült, nagyanyjának Berzeviczy Gergely özvegyének felügyelete alatt. 1851-ben a bécsi katonai mérnöki akadémiába lépett és 1854-ben onnan mint tiszt a műszaki csapatoknál nyert elhelyezést. 1857/8. a cs. és kir. mérnökkarba főhadnagygyá neveztek ki. Mint ilyet az 1859-iki olasz hadjáratba vezényelték, s Pavia város erődítésénél vett részt. A háború után nemsokára (1860) kilépett a hadseregből s a Szepességre ment gazdálkodni. Itt a közügyekben tevékeny részt vett. 1860-ban cs. kir. kamarás lett, 1867-ben megnősült, elvette Bárczay Ilonát, Bárczay Albert abauj-megyei főispán fenkölt lelkü leányát, kitől három fia és egy leánya van. 1875-ben a késmárki választókerületben képviselő lett. 1878-ban Abauj-megyébe Bárcára ment lakni, hol 1884-től 1896-ig az abauj-tornamegyei gazdasági egyesület elnöke és a- megyei közigazgatási bizottságnak tagja volt. Az utóbbi években csendes visszavonultságban élt családjának és tanulmányainak. Meghalt Bárcán, 1906. jun. 14-én. Berzeviczy irodalmi tevékenysége

több mint 50 évre terjed. Már mint 15 éves fiu a pesti Magyar Hirlapba irt leveleket és kisebb történelmi dolgozatokat, s mint tiszt több német folyóiratba politikai és katonai cikkeket. Azontul is állandó tevékenységet fejtett ki ugy szépirodalmi mint gazdasági és politikai téren s gyakran jelentek meg cikkei nemcsak szepességi és kassai, de fővárosi lapokban is. Mint képviselő számos nagyobb politikai cikket adott ki saját neve alatt. Az utóbbi években a Századok-ban és a Történelmi Tár-ban több nagyobb közlemény jelent meg tőle s a lomnici családi levéltár okmányai alapján a Budapesti Szemlében (1898) egy nagyobb történelmi tanulmánya jelent meg. Azonfelül bécsi, berlini és más németországi lapok hoztak tőle cikkeket és levelezéseket, melyekben a magyarországi állapotokat a külföldi közönséggel igyekezett helyes világításban megismertetni. Így a „Tag” berlini nagy hirlap neve, aláírásával közölt tőle egész cikksorozatot.

Lengvárszky J. — Lapszerkesztő Kassán. — A „Kaschau-Eperieser Kundschaftblatt” (Kassa-Eperjesi Értesítő) című lap első szerkesztője 1852. jun. 1-től 1856-ig. A lap ezidőbeni előfizetési díja negyedévenként 20 p. krajcárt tett ki, postai szétküldéssel 30 p. krajcárt. A lapot Werfer Károly József adta ki.

Novelly István (József). — Keresk. és iparkam. fogalmazó, az iparos okt. és háziipart terj. felvidéki egyeslet központi pénztárnoka Kassán. Petőfinek lelkes barátja s Toldy Ferencnek unokaöccse volt. Résztvett a 48/49-iki szabadságharcban, mint hadnagy. Azután Kassán hivatalának s az irodalomnak élt. Mint német költő és fordító ismertette íróinkat a németekkel. Sokat fordított magyarból. Emilia (Kánya) egy beszélyének fordítása már halála után jelent meg a „Kaschauer Zeitung”-ban. Nőtlen volt, s több évig a Kaschauer

Zeitung főszerkesztője és munkatársa. Meghalt 1877. febr. 22. Kassán 54 éves korában.

Imre Lőrinc. — Nyug. kir. tanfelügyelő. Született Szomolnokon 1828. február 10-én. Tanulmányait végezvén, 19 éves korában választatott meg Stoósz bányaváros tanítójává. 1853-ban a kassai gimnáziumhoz jött tanárnak. 1859-ben a kassai elemi iskolák igazgatójává választották meg. 1869-ben Abauj-és Borsod-, 1870-ben pedig Szepesvármegye tanfelügyelője lett, amikor egyszersmind kir. tanácsossá nevezték ki. Miután közel negyven évig szolgált, 1885-ben nyugalomba lépett és azóta ismét kassai lakossá lett, ahol azonban nem élt tétlenül, hanem különféle tanintézetekben működött rögtön beállott haláláig, amely 1904. márc. hó 3-án következett be élte 76-ik évében.

Hlovik János. — Munkája: Methodus triscandi angulos et rectificandi lineam. Cassoviae.” 1853.

Blaschke A. — Szerkesztője volt 1856-ban a „Kaschau-Eperieser Kundschaftsblatt”-nak (Kassa-Eperjesi Értesítő.)

Vida József. — Lirai költő s jogakadémiai tanár Kassán. Szül. Körmenden (Vas m.) 1833. márc. 2. Meghalt Kassán 1876. jun. 30. Atyja egyszerű iparos volt. Középiskoláit Szombathelyen végezvén, 1853. Pestre ment joghallgatónak s ott 1855. lépett föl először az irodalomban a Vasárnapi Ujságban megjelent költeményeivel. Később e lap dolgozótársa lett s az maradt 1862-ig, mely idő alatt csaknem valamennyi szépirodalmi lapban találkozott nevével a közönség. 1860-ban „Nemzeti Koszoru” címen adta ki költeményeit, melyekről Szász Károly tollából igen kedvező bírálat jelent ugyan meg Arany *Szépirodalmi figyelőjében* (1861. 13. sz.), de a szerkesztő jegyzete nagyon alább szállította az elisme-

rest. Ez lelohasztotta Vida munkakedvét s ezután ritkábban írt. Midőn azonban 1862. Arany „Koszoru”-ját megindította, Vida egy szép költeménnyel (Házaseletem) kereste föl a lapot. 1860. jogtudori oklevelet nyert s a tanári pályára lépett. 1862. az egri érseki jogakadémiába kapott meghívást. Egerben megnősült s az „Eger” című lapot szerkesztette kilencedfél évig. Innen a kassai jogakadémiához helyeztetett át, hol egészen elvonult életet élt. Pestről távozása után alig jelent meg tőle valami. 1876-ban a „Fővárosi Lapok”-ba küldött egy költeményt „Ahhoz a kaszás urhoz” címmel, melyben az őt fenyegető halállal gúnyolódik. Ezután nem sokára meghalt. Humoros és tréfás dalai, egészséges, bár néha nyers genre képei, magyaros ritmus érzéke, Petőfire emlékeztető modora, a maga idejében kedvelt költővé tették.

Dégen Gusztáv (felsőhegyi). — Jogi doktor, jogakad. tanár és országgyűlési képviselő. Szül. 1834. máj. 24. Pesten. 1856-ban kinevezték jogtanárnak (tanársegédnek) és könyvtárnoknak Kassára. A kassai jogakadémián mint helyettes tanár a nemzetgazdaságot, pénzügyi törvényt és pénzügyi politikát adta elő. Az Akadémia 30.000 kötetből álló könyvtárát rendezte s azt szak- és betűrendes katalógusokkal látta el. A kassai püspöki megye papnövéndékeinek egyuttal előadta a magyar és osztrák jogot 5 évig. Egyszersmind a szemináriumi könyvtár rendezését is végezte, miért a püspöktől 1860. dicsérő oklevelet nyert. 1857. a kassai biroi államvizsgálatnak lett bizottsági tagja. Innen 1861. dec. 7. a pozsonyi kir. jogakadémiára nevezték ki rendes tanárnak. Érdemei elismerésül 1879. jun. 2 *felsőhegyi* előnévvel nemességet nyert. Irodalmi működését Kassán kezdte. Több jogtudom. cikket írt mindenféle lapokba. Írt a magyar váltójogról is több munkát.

Dessewffy Sándor (cs. és t.). — Csanádmegye püspök. Atyja Antal Temesvármegye alispánja s országgyűlési követe. Szül. 1834. jun. 3. Pozsonyban. Iskoláit részben Kassán végezte. Tanított Egerben s a budapesti egyetemen. 1868. jul. 3. Berger János kassai püspök titkára lett, ki őt a kassai egyházmegye kötelékébe vette át. 1872. sárospataki plébánossá, majd esperessé, apáttá, 1884-ben kassai kanonokká, 1886-ban egyházmegyei főesperessé, 1890. jan. 4. pedig csanádi megyés püspökké nevezték ki. A kassai felsőmagyarországi muzeum-egylet elnökévé választotta, s mint ilyen, egyik legbuzgóbb gyűjtője lett a régiségeknek. Több rendbeli egyházi és politikai értekezései jelentek meg a különböző lapokban.

Ardai Ignác (előbb Kadarzawek). — M. kir. pénzügyi főbiztos Kassán. Szül. Iglauban (Morva orsz.) 1834. aug. 30. 18 éves korában lépett osztrák pénzügyőrségi szolgálatba. 1856. áthelyezték Magyarországra. A magyar nyelvet megtanulván, 1882. Kadarzawek névén Ardaira változtatta Munkái közül: „A fogyasztási adók kézi könyvé”-nek teljesen átdolgozott kiadását Kassán 1884. már Arday névvel nyomatta ki. Ugyancsak Kassán nyomatta „Az állami egyedárúságok és jövedékek kézikönyvé”-nek II-ik kiadását 1886-ban. Kassán adta ki „A m. kir. pénzügyőrség szervezete és szolgálata iránti kézikönyvét” 1887-ben és „A szeszadó kézikönyvét” 1889-ben. Szerkesztette a „Pénzügyi naptár”-t 1880-tól—1890-ig Győrött és Kassán.

Leskó István. — Kassai prelatus kanonok és volt országgyűlési képviselő. Szül. 1835-ben Hétháron (Sármegye). 1857-ben szenteltetett miséspappá. Egyideig tábori pap volt. Tanári oklevelet is nyert. 1888. darnói apát lett. Ez alkalommal a mérsékelt ellenzéki pártkör aranykereszttel ajándékozta meg. 1878—1892. a héthársi

kerületet képviselte az országgyűlésen. 1890. kanonok lett. Sárosvármegye bizottságának tagja. Országgyűlési beszédei a naplókban és kath. egyházi lapokban jelentek meg. A „Sárosmegyei Közlöny”-ben a tanítás és kisdidnevelésről több cikket írt. Mint országgyűlési képviselőt még a múlt század 80-as éveiben, azzal bízták meg, hogy egy magyar érzelmű, sárosi tájnyelven írt tót naptárt szerkesszen, melylyel ki lehessen szorítani az összes cseh, morva és pánszláv naptárakat. Leszó ezt a naptárt „Presovszky Kalendár” címen 3 éven át szerkesztette, mely idő alatt csakugyan sikerült kiszorítania a felvidékről minden pánszláv naptárt. A „Naia Zasztava” című hazafias tót lapnak ma is munkatársa s abba nemcsak prózát, de olykor verseket is ír. A Kassán pár év előtt megjelent Albumban ő írta le az első (Roskovány mellett lefolyt) muszka csatát. Munkája: „Olvasó- és gyakorló-könyv a tót-ajku népiskolák II. III. és IV. osztályai számára” (Budapest 1898.), mely eddig 25.000 példányban fogyott el. Tót címlappal is megjelent.

Krónes Ferenc (marthandi lovag.) — Osztrák történetíró. A Magy. Tudom. Akadémia kültagja. Szül. 1835. nov. 19. Ung. Ostrauban (Morva o.) Bécsben végezte tanulmányait és 1857. a *kassai jogakadémiához* került, mint az osztrák történet tanára, hol 1862-ig működött s ez években nemcsak a kassai és felsőmagyarországi levéltárakban kutatót, hanem el is sajátította a magyar nyelvet, minek később irodalmi munkásságában hasznát látta. Innen 1862-ben Gráczbán ment ki a gimnáziumhoz, 1865-ben pedig az egyetemhez került, mint az osztrák történelem rendes tanára. A M. Tud. Akadémia 1892. máj. 5. választotta kültagjának, — Minket közelebről érdeklő munkái: 1. Zur ältesten Geschichte von Kaschau (Wien) 1864. —

2. Zur Geschichte Ungarns in Zeitalter Franz Rákóczy's (U. o.) 1870.

Lúcz Ignác. — Bölseleti doktor és középiskolai tanár. Szül. 1835. nov. 29. Szatmártt. 1855—57-ig gimnáziumi tanár volt Ungvártt, 1859—60. Szatmártt. 1861. Bécsbe ment a természettudományok tanulmányozására; onnan ismét Szatmárra tért vissza gimnáziumi tanárnak. Ekkor papi állását viláigival cserélte fel s 1874. októberében a *kassai főreáliskolához* nevezték ki tanárnak, hol 1894. júniusig működött, a mikor nyugalomba vonult. Írt számos cikket a különböző lapokba. Az 1876. szegedi kiállításon érdem-érmét nyert.

Klekner Alajos (démói). — Jogi doktor, nyugalm. jogakadémiai igazgató. Szül. 1836. jun. 1. Rádován (Gömör m.) Iskoláit Rozsnyón és Kassán végezte. Félévig a bécsi Pazmanaeumban teológiát tanult. 1855—6. Andrássy gr. kr.-horoka-várallyai uradalmában igazg. irnok volt. Innen került a budapesti egyetemre, hol 1856—60. jogot hallgatott. 1860. aug. 14. absolutoriumot kapott s ily minőségben gyakornokká nevezték ki az akkori cs. kir. törvényszékhez. Okt. 1. u. ott. auscultáns lett. Ez állásától 1861. ápr. fölmentetvén. behívták az időközben életbeléptetett kir. táblához. 1862. május megszerezte a közügyvédi, júliusban a váltóügyvédi oklevelet. 1863. júniusban a pesti egyetemen jogtud. doktornak lett és a kassai jogakadémiához segéddé, 1864. rendkívüli s 1865. okt. 1-től rendes tanárrá neveztetett ki. 1884. aug. 7-től a kassai kir. jogakadémia igazgatója volt 1904-ben történt nyugdíjaztatásáig. Választmányi tagja több egyesületnek. Számos cikket írt mindenféle lapokban s különösen jogi közlönyökben. 1870—72. munkatársa volt a *Kaschauer Zeitungnak* s később egyidejűleg szerkesztője az *Abauj-kassai Köz-*

lönynek. Szerkesztette a „Kassa és Vidéke” című politikai s vegyes tartalmu hetilapot 1875. jun. 1-től 1879. jun. 24-ig a mikor a lap megszűnt. A kassai jog és államtudományi kar *Évkönyveinek* is szerkesztője volt 1886 óta. Munkái: 1. *Az Erdőtörvény.* Bpest 1881. — 2. *Adatok a lélek életrendjéhez.* B. Feuchtersleben Ernő 32-ik német kiadása után ford. U. ott. — 3. *Olaszthoni utazásunk emléke* Kassa 1887. Franciából fordította a Karré-szinpádon előadott következő darabokat: A „báli cipők” írta Gadean Octave. A „börze” írta Touzard. „A menekülők” írták Anicet Bourgois és Duque. „Egy nap Diderot életéből” írta Michel Carré stb. Tanári állása 40-ik éve leteltének alkalmából a király 1902-ben demői előnévvel nemességgel, nyugdíjaztatásakor pedig a vaskoronarend III-ad osztályu keresztje adományozásával tüntette ki.

Loósz József, városi tanácsos s polgármester helyettes Kassán. — Született ugyanott 1838. márc. 22-én. Az élénk, tudnivágyó gyermeket szülei már 5 éves korában beadták a Szinyey-kisasszony magánóvodájába. Majd az elemi iskolába került, a hol minden osztályban első tanuló volt. A gimnáziumot szintén Kassán végezte s szorgalma és gyors felfogása miatt kiérdemelte összes tanárai szeretetét. Az érettségi vizsgát kitűnően tette le. Ennek megtörténte után a jogi tudományokat hallgatta, — s itt is kitűnően végzett. Tanulmányai befejeztével a német tartományi törvényszékhez gyakornokul nevezték ki. Innen rövid idő mulva átment Kassa városához, hol előbb gyakornok lett a rendőrségnél, majd a belügyi osztályban nyert alkalmazást. Nemsokára ezután aljegyzővé, majd főjegyzővé választották. Hivatali teendőit mindenkor nagy tudással és ügybuzgalommal végezte 1869. július 6-án, már mint főjegyző, nőül vette Benczúr

Vilma urleányt, Benczúr Gyulának, a nagyhírű festőművésznek nővérét, kivel példás, boldog családi életet élt. Még ez év folyamán tanácsossá és alpolgármesterré lett, mely állásában megmaradt 1899. május 26-án bekövetkezett haláláig* Házasságából 8 gyermek származott. Egész életén át hivatalának, családjának és a tudományoknak élt. Ifjabb éveiben számos költeményt írt. De foglalkozott más irodalmi dolgokkal is. Önálló munkája: „Szilicze, a jégkirály unokája.” melyet a kassai jótékony nőegyletnek ajánlott. Ez egyletnek hosszabb időn át titkára is volt.

Hedry Bódog publicista. — Szül. 1838. május 1. Sáros megye Siroka községében régi nemes családból. Meghalt 1899. február 24. Theológiai tanulmányainak elvégzése után pappá szentelték. Nagymihályban és S.-A.-Ujhelyben töltött néhány évi segédlelkészkedés után 1869-ben szülőfaluja lelkésze lett s az is maradt haláláig. — Már a hetvenes évek eleje óta élénk publicistikai működést fejtett ki. Az Abauj-kassai Közlönynek volt politikai cikkírója. Cikkei a kassai közjogi ellenzék körében jelentékeny népszerűséget szereztek írójuknak, kit az 1878. évi általános választások alkalmával képviselőjükül is jelöltek, de a szabadelvű párti Juhász Mihálylyal szemben kisebbségben maradt. Foglalkozott szépirodalommal is." 1877-ben Kassán „Szünórák” címe alatt egy kötet hangulatos rajza jelent meg. A nyolcvanas évek elején „Sáros megyei közlöny” cím alatt maga is lapot indított eleinte társadalmi, utóbb politikai színezettel. Ezentúl publicistikai működését a két hírlap között osztotta meg. 1891-ben érdemei elismeréséül a hebrónvölgyi apát címével tüntette ki a király kegye.

Myskovszky Viktor (mirowi). — Nyugalmazott főreáliskolai tanár s a Magyar Tudományos Akadémia tagja. Született Bártfán, 1838. évi május 14-én, hová régi lengyel nemesi családból származó ősei a XVIII. század végén — a lengyel szabadságharc lezajlása után — költöztek és a hol atyja Myskovszky Ferenc városi patricius és szénátor, később pedig országos törvényszéki tanácsos volt. Középiskoláit szülővárosában Bártfán, majd később S.-A.-Ujhelyen, Rozsnyón és Lőcsén jó sikerrel végezte. Magasabb fokú tanulmányait a budai József műegyetemen 1863. kezdte meg s azok bevégezésével 1866. a bécsi cs. kir. Polytechnikumon a műszaki és építészeti tudományokat hallgatta, s azokból kitűnő eredményrel tett vizsgát. A képzőművészet, festészet, műtörténelem és a műemlékek iránti hajlam és előszeretet már korán nyilvánult nála. S valamint Henszmann Imre szülővárosa Kassa monumentális műemlékeinek hatása alatt nyerhette a művészet iránti első impulzust, ugy a fiatal, fogékony lelkű Myskovszky kedélyére is szülővárosa Bártfa műemlékei már korán lehettek befolyással. Budapesti tartózkodása alkalmával ismerkedett meg több jeles archeológussal, így Henszmann Imrével, Rómer Flóriszal, később pedig Ipolyi Arnold püspökkel, kik döntő befolyással valának archaeologiai irodalmi működésére és tevékenységére. Mint számos tudós és író: kezdetben Myskovszky V. is a napilapokban kezdte meg irodalmi működését. Így legelső cikke „*Kölcsey siremléke a csekei temetőben*” az akkor még Pákh Albert által szerkesztett *Vasárnapi Ujságban* 1863-ban jelent meg. Később számos hazai tárgyú cikket közölt a Balázs Sándor által szerkesztett *Ország Tükreben*, valamint a Szokoly Viktor által szerkesztett *Hazánk s a külföld* című heti folyóiratban is.

Mint a bécsi polytechnikum hallgatója, szorgalmasan látogatta a dr. Schmidt Frigyes dómépítész műtörténeti előadásait. S itt érte az a kitüntetés, hogy id. Kubinyi Ferenc, a hazai tudomány és művészet eme lelkes és bőkezű moecenása a felsőmagyarországi műemlékek festésével bizta meg, melyek *Kassa, Bártfa, Eperjes, Lőcse, Kézmárk, Csetnek, Zboró, Körmöcz* és *Besztercebánya* műemlékeit kilenc albumban ábrázolva, az első *1867-iki párizsi világkiállításon* voltak kiállítva, mely alkalommal alkotójuk arany éremmel és elismerő okmányokkal lett kitüntetve. Tanulmányainak végeztével a tanári pályát választotta. Ily minőségben Bártfán, Körmöcbányán és Kassán működött. Utóbbi helyen, mint allami főreáliskolai tanár az építészetet, géptant és ábrázoló mértant tanította kiváló sikerrel. Tanári működésének leghosszabb idejét e helyütt töltötte el. Itt jelent meg tőle a régészeti művek és értekezések egész sorozata, mely kiváló tudományos működéseért a magyar tudományos akadémia őt 1880-ban tagjai diszes sorába vette föl. 1871-ben a kormány megbízásából *Némethon* nevezetesebb városait bejárván, tanulmányozta a műemlékeket és gyűjteményeket, mely utazásából Kassára visszatérve, először penditette meg egy Kassán felállítandó muzeum eszméjét. Ez eszme aztán testté is lőn, s jelenleg gazdag gyűjteményei által nemcsak az ország első vidéki muzeumát képezi, de szép palotája díszére és büszkeségére válik Kassa városának is. Később Rómában, sőt Párizsban is tanulmányozta az építészeti műemlékeket s műgyűjteményeket. Működésének legnagyobb részét azonban — mint a műemlékek orsz. bizottságának tagja — a kassai műemlékek felkutatása és felvétele képezte. Évek hosszú során több mint 155 műemléket vett föl s azokról mintegy 565 darab képet készített a bizottság számára (lásd az Akadémia

Almanach 1895. folyamának 193—195. lapját.) Nagyobb önálló művei: 1. *Bártfa középkori műemlékei, a szent Egyed templomának s városházának ösmertetése*, mely két kötetes folio műve önkészítette rajzokkal illusztrálva, a Magy. Tud. Akadémia Monumentáiban 1879. és 1880. évben jelent meg. 2. *A Renaissance kezdete és fejlődése*, különös tekintettel hazánk építészeti emlékeire című 1881-ben megjelent akadémiai székfoglaló értekezése. 3. *Magyarország középkori és renaissancestili műemlékei, Kunstdenkmale des Mittelalters und der Renaissance in Ungarn* cím alatt Bécsben Lehmann A.-nál 1884-ben megjelent műve 100 lap rajzzal. 4. *Les Monument d'art du moyen age et de la Renaissance en Hongrie* című műve, mely a párizsi világkiállításon nagy ezüst éremmel lett kitüntetve, s mely műve alapján a milánói Collegio di scienze lettere ed arti társulat tagjává választotta. Ezen 20 vízfestményt tartalmazó műve magyar, német, francia és angol szöveggel jelenleg a nagyváradi Ipolyi-féle muzeumban őriztetik. Azonban Myskovszky V. összes műveit és értekezéseit e helyütt mind elősorolni térszüke miatt lehetetlen, mert hiszen műveinek egyszerű elősorolása s jegyzéke a Magy. Tud. Akadémia 1895. évi Almanachjának 15. lapját tölti be. Az ezredéves (milleniumi) országos kiállításon művei a nagy éremmel és diszokmánynyal, a székesfehérvári kiállításon pedig arany éremmel lettek kitüntetve. Myskovszky V. összes — a legujabb időkig — megjelent műveinek jegyzéke bentfoglaltatik a Magy. Tud. Akadémia által évenként kiadni szokott Almanachban, valamint azonfelül a Szinyey József által kiadott „Magyar írók élete és munkái” című vállalat 76. és 77. füzetében. Rövid életrajza pedig a Pallas Nagy Lexikonában foglaltatik. Jelenleg a *Magyarország renaissancestili műemlékei* címen kiadandó nagy

művén dolgozik. Ily sikeres és kiváló irodalmi tevékenység a tudomány és művészet terén nem maradhatott legfelsőbb elismerés nélkül sem, mert Ő Felsége 1905. évi február 28-án a hazai, régészet és műtörténet terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet díjmentesen adományozta.

Werfer Károly. — Nyomda és laptulajdonos. Született Kassán 1838. szept. 19-én. Atyja Werfer Károly József szintén nyomdatulajdonos volt. Az ifjú Werfer Károly tanulmányait elvégezvén, tapasztalatok gyűjtése végett beutazta a külföld főbb városait. 1859-ben tért vissza s atyja oldala mellett érvényesítette tapasztalatait. Találmányai ma is nem egy külföldi nyomdában alkalmaztatnak. A nyomda 1850-től 1861-ig szerződésileg volt lekötvé a bíróságok, megyei hatóságok s pénzügyigazgatóságok nyomtatványainak kiállítására. 1872-ben ülte a család az egész nyomdaszemélyzet s hatóságok képviselőjében a cégnek 50 éves fennállását. Kiadta a „Kaschauer Zeitung”-on kívül 1866-ban a „Közlöny”-t, a 70-es években a „Felsőmagyarországi Szemlé”-t. Az általa kiadott „Képes házi naptár” 46-ik évfolyamát futja. A „Kassai Kalauz” című s az összes hivatalok, háztulajdonosok, iparosok, kereskedők, gyárak, kulturegyletek stb. címét magában foglaló naptárt szintén évek óta adja ki. A tulajdonát képező „Kaschauer Zeitung”-nál Werfer Károly főszerkesztői szerepet tölt be.

Mauritz Rezső. — Nyugalm. főreáliskolai igazgató, címzetes főigazgató. Szül. 1839. Gölnicbányán. 1874. jul. 23. a kassai főreáliskolához nevezték ki igazgatónak. 1891. hasonló minőségben a budapesti VI. ker. állami főreáliskolához helyeztetett át. 1899. nyugalomba vonult. Több cikke jelent meg a 60. és 70-es években számos fővárosi lapban, leginkább a természettudományok köré-

ből. A kassai helyi lapokba is sokat írt. Önálló munkái legnagyobb részt Budapesten jelentek meg.

Rózsay Emil. — Kir. kath. főgimn. tanár. Szül. 1839. márc. 4. Kassán. 1863-ban szülővárosában lett tanár, hol azonban csak egy évig működött, s innen Eperjesre, majd Pozsonyba került. Meghalt 1891. júl. 6-án ez utóbbi helyen. Munkái közül kassai vonatkozású a következő: *Catalogus coleopterorum Cassoviae et Posoni inventorum*. De ugy ez, mint többi munkája Pozsony-ban jelent meg.

Moskovits Jakab. — Orvosdoktor, szülésmester, városi főorvos Kassán. Szül. 1839. dec hó 10-én Szacsuban (Zemplén m.). Egyetemes orvosi oklevelet 1861-ben nyert Bécsben. Kassán 1864-ben telepedett le, hol 1872-től 1902. év. végéig városi tiszti főorvos volt. Mint zsidóhitközségi elnök a magyar nyelvnek az iskolában való általános behozatalát keresztülvitte s a zsidóisteni tiszteletet is megmagyarosította. A Humanitás egyesületnek sok időn át elnöke volt. A „Magyarország vármegyéi I. Abauj-Torna vármegye és Kassa” című munkában Kassa egészségügyének történetéhez és jelenkori állapotához több fontos adattal járult. Szerkesztette és kiadta a „Haladás” című politikai és vegyestartalmu hetilapot 1873. jan. 3-tól az év végéig. Meghalt 1902. november hó 3-án.

Markó Lajos. — Közs. isk. tanító. Szül. 1838. Lőcsén. Korán jutott árvaságra. Még nem volt egy éves, amikor atyját, ki városi tanácsos volt, elvesztette. A gimnáziumot szülővárosában végezte. Az érettségi vizsga letétele után a miskolci tanítóképzőbe lépett, hol magántanítással tartotta fenn magát. A képzőnek csak első évfolyamát végezte, mert az intézet megszűnt, ő azonban tovább is Miskolcon maradt s Tepper házában ne-

velősködött. 1857-ben letette a tanítóképző vizsgálatot és Rajkovic Franciska nevelőintézetében s. tanítói állást vállalt. 1858—67-ig a lőcsei r. kath. főelemi leányiskolának egyideig tanítója, majd igazgató-tanítója lett. 1869-ben a közokt. miniszterium Porosz-Sziléziába, Liebenthal vidékére küldte tanulmányutra 1873-tól pedig a kassai közs. elemi iskolánál nyert, mint tanító alkalmazást. (Szinyey J. tévesen írta, hogy meghalt. Él jelenleg is.) Munkája: *Vezérkönyv* a testgyakorlás tanításához. Tanítók és tanító-jelöltek számára Pest. 1871. 29. fametszettel (II. kiadás Budapest, 1878.) A magyar irodalom ez ágában az uttörés dicsősége Markó Lajos nevéhez van fűzve. 1898-ban ülte meg 40 éves tanítói jubileumát.

Duma György. — Főgimnáziumi tanár. Szül. 1839. Déván. 1860/2. a miskolci algimnáziumban tanított. Ekkor a rendből kilépett s 1862. nov. 26. póttanár lett a kassai főreáliskolában. Innen Budára helyeztetett át. Írt a *tornászatról*.

Horváth József. — Nyugalm. tanító. Szül. Modrusbányán 1840. jan. 28-án szegény szülőktől. 1860. a kassai tanítóképezdébe ment s a város ösztöndíján elvégezte tanulmányait. Írt számos vidéki lapba. Több munkája jelent meg. Szerkesztett iskolai lapot is.

Károly György Hugó. — Bölcséleti doktor, a jászói prém. kanonok rend áldozópapja s főgimn. tanár. Szül. 1840. szept. 7. Debrecenben. 1858. szept. 8. lépett a rendbe s theologiai tanulmányai befejezte után 1861-től a rend főgimnáziumában tanárkodott. 1865-ben megrongált egészsége miatt nem taníthatván, Leleszen buvárkodott. 1866-tól 1875-ig a kassai főgimnázium tanára volt s a jogakadémián 1874/5-ben mint magán tanár, történelmet adott elő. Kassán többed magával létrehozta a felsőmagyarországi muzeum egyesületet,

melynek titkára volt. 1875. Budapestre ment, hol az első magy. állami felsőbb leányiskolánál nyert állandó alkalmazást. 1875. a Petőfi Társaság alapításában vett részt, tagsági helyét azonban Mikszáthnak engedte át. Számos cikke jelent meg a lapokban. Munkái: 1. *Egyházi szent beszéd.* Kassa 1869. — 2. *Elnöki megnyitó beszéd.* 1869. — 3. *Az irgalmasság cselekedetei.* Kassa 1871. — 4. *Szépészeti képzés gimnáziumainkban* 1874. — 5. *Abauj megye XVI. századbeli műveltség történelméből* Bppest 1876. — Szerkesztette a Fels. Magy. Országai Múzeumi Egylet I. Évkönyvét 1874-ben.

Krieger János. — Nyugalm. városi főkapitány Kassán, hol 1874. jan. 14-én meghalt 65. éves korában. A „Kaschauer Zeitung” munkatársa volt.

Moshammer Károly. — Reáliskolai tanár Kassán, hova 1858. szept. 16. neveztetett ki a bécsi schottenfeldi reáliskolából. 1861-ben azonban a többi tanárokkal együtt elhagyta az intézetet, mert 1860. végén a magyar nyelv lett hivatalossá. A mennyiségtant és építészettant adta elő. Cikket írt a kassai reáliskola Programjába 1860.

Iván Nándor. — Színész. Munkája: „Szinházi Emlékkönyv Kassa 1861.” (Kiadta Szörényi Kovács Elemérrel.)

Majorossy Géza. — Orvosdoktor. Szül. 1840. Kassán. Városi orvos lett ugyanott. Meghalt 1881. jun 4. Orvosi oklevelet a pesti egyetemen 1864. szerzett. Cikkei: *A Magy. Orvosok és természet vizsgálók munkálataiban* (1868.) és az *Orvosi Heti lapokban* (1872.) jelentek meg.

Dr. Stóhr Antal Szilárd. — A kir. konviktus kormányzója Kassán. A Ferencz József-rend tiszti keresztése, bölcséleti doktor, okleveles főgimn. tanár, az orsz.

közoktatási tanács, Kassa sz. kir. város törvényhatósági bizottságának tagja, a kassai Kazinczy-kör választmányának tagja s a felsőmagyarországi muzeum alapító tagja. Szül: Bejében (Gömör m.) 1841. jan. 10-én. 1861. főgimn. tanár Nagy-Váradon, 1865-ben Kassán s 1892. főgimn. igazgató ugyanott. 1898-ban kormányzó a kir. konviktusban Kassán. A kassai kir. jogakadémián, mint a bölc., encyclopédia magántanára 1875—1898. A felsőmagyarországi muzeum titkára, majd 1892—1900. elnöke. Munkái: 1. *Hamvazó szerdán.* A r i temetőben. Kath. néplap 1860. — 2. *A humanismus és realismus.* Tan. Lapok 1861. — 3. *A krasznahorkai szűz.* Legenda. U. o. 1861. — 4. *A közöns. törték tanítási módszeréhez.* 1870/1. — 5. *A hinduk mennyiségtana.* 1873/4. — 6. *A szülők s az állam befolyása a gimn. okt. sikerére.* 1876/7. (Ez utóbbi három a kassai főgimn. Tudósítványában.) — 8. *Leibnitz egyetememes tudománya.* Kassa 1875. — 8. *A szépről* (Felv. Tanügy) 1881. — 9. *A néptanítók fizetése és a módszer* Kassa 1882. — 10. *A kérdés fontossága a nevelésben* Kassa 1883. — 11. A kassai volt egyetemnek egy aktuma. A felsőmagyarországi muzeumegylet II. Évkönyve. Egy cím nélküli levél u. o. VII. Egy emlékkönyv u. ott. VIII. Egy régi articulus u. ott VIII. Művészi ipar u. ott VIII. A Felső Magy. orsz. Muzeum Egylet Évkönyveit szerkesztette II.—X. Irt *nekrológot*: Hollósy Boldizsár, Barlanghy Adorján és Stockinger Imre volt prem. tanárok s Klimkovics Béla muzeumi igazgató fölött. Irt továbbá *örömdalt*: Kacsvinszky Viktor j aszóí prepost-prelatus, Perger János és dr. Bubicz Zsigmond kassai püspökök beiktatása, illetve székfoglalása alkalmára. Ugyszintén dr. Simer Jánor esztergomi érsek s Virrasztó Gellért premontrei kanonok fél-

százados papi jubileumára A Kazinczy-kör megalakulásánál mint elnök működött közre.

Csiskó János, ág. ev. lelkész. Született Dobsinán 1841. jan. 24-én polgári családból. Elemi iskoláit szülővárosában, a gimnáziumot Rozsnyón végezte. 1861-től Eperjesen tanulta a bölcsészetet és teológiai tudományokat. A teológiai szakvizsgálatot 1864-ben tette le Rozsnyón s még ez év őszén a jénai egyetemre ment tanulmányainak folytatása végett. 1865. október havában a kassai magyar-német egyház megválasztotta segédlelkészévé Szopkó Márton lelkész mellé; majd 1868-ban Szopkó halála után rendes lelkészévé. Fz állásban működött köztisztviselőként 1904. aug. 17-én bekövetkezett haláláig. Egyházi téren maradandó működést fejtett ki. Meghonosította az „örökös egyháztagok Aranykönyv”-ét, mely címen pár évtized alatt több mint 12.000 koronát gyűjtött össze. De ennél még nevezetesebb tette volt az, hogy „Egyház emléktáblája” címen (lelkes adakozók és hagyományozók emlékéért megörökítendő) 171.000 koronát gyűjtött össze egyházának. A Kossuth Lajos-utcai ev. templom helyreállítási költségeinek fedezésére szintén 15.000 koronát hozott össze. Irói téren szintén működött. Több cikket írt egyházi és szaklapokba. Önálló köteteket is adott ki. „*Keresztyén vallástan*” (a középiskolák III. és IV. osztálya, valamint konfirmans növendékek számára) és *Egyháztörténeti korrajzok* cím alatt, mely utóbbit Bogsch Alberttel közösen írta (Wéber Samu esperes német nyelvű tankönyve nyomán.) Egyháza állapotáról évről-évre Évkönyvet adott ki.

Nátáfalussy Kornél. — Kir. tanácsos, kir. tankerületi főigazgató Nagyváradon. Okl. főgimn. tanár, a budapesti filológiai társaság, a magyar történelmi társu-

lat, Szigligeti-társaság választmányi és a délvidéki tanárikar tiszteleti tagja. Szül. 1841. Leleszen, Zemplén megyében. 1862. főgimn. tanár Kassán, 1873. prépost prelátusi titkár Jászon. 1874. főgimn. igazgató és házfőnök Rozsnyón. 1886. főgimn. igazgató és házfőnök Kassán. 1892. óta tankerületi főigazgató N.-Váradon. Munkái: 1. *A kassai kath. főgimn. története*. (Főgimn. tudósító 1862/3.) — 2. *Verbőczy István prem. kanonok emlékezete*. (Idők Tanuja 1865.) — 3. *A kassai székesegyház és a jászóvári prépostság régi szerkönyvei*. 1868. — 4. *Répássy József jászóvári prépost emlékezete*. (Pesti Hirnök 1867.) — 5. *Régi dal, régi gyűlölségről* (apolog. cikkek a tanítórendek mellett. 1868.) — 6. *Nézetek a felállítandó lyceumi osztályok szervezésére vonatkozó miniszteri javaslat felett*. (Pesti napló 1869.) — 7. *Schemat. Can. Reg. Ord. Praem. de Castro Jászó* 1891. a rend történetének vázlatával. Kassa 1891. — 8. *A nagyvárad-hegyfoki prépostság vázlatos története*. Rendi névtár 1872. — 9. *A ker. sz. Jánosról nevezett jászóvári egyház prépostjai*. 1240—1552. Ugyanott 1883. — 10. *A jászóvári, leleszi és nagyváradhegyfoki prépostságok rövid története s az életben levő jászóvári prémontreiek irodalmi tevékenysége*. — Írt még ezeken felül számos más cikket is. Meghalt N.-Váradon 1907. aug. havában.

Fésűs György dr. — Jogakad. tanár. Atyja ügyész volt. Szül. 1841. máj. 28. Pesten. A budapesti egyetemen 1859/63. hallgatta a jogot. 1863/65. fogalm. gyakornok volt a m. kir. helytartótanácsnál. 1865/67. tanársegéd és könyvtárnok a kassai jogakadémián. Ugyanott 1867/73. rendkívüli, majd rendes tanár. 1873. áthelyezték a pozsonyi jogakadémiához. Írt jogi értekezéseket, regény s elbeszéléseket is. A szinműfordítás terén különösen nagy buz-

galmat fejtett ki. A kassai színpadon 1865/73. számos fordított vígjátékát és több szomorújátékát adták elő. „Magyar pénzügyi törvényisme.” című munkája Kassán 1870. jelent meg. Szerkesztette a „Felsőmagyarországi Szemlé”-t 1872-ben Kassán.

Agáczy Norbert. — Okl. főgimn. tanár. Szül. Miskolcon 1841. nov. 14-én. 1865-ben főgimn. tanár lett Nagyváradon, 1870-ben Kassán. Innen 1871-ben ismét Nagyváradra, ment. 1883-ban Jászóra helyezték át titkárnak, honnan egy év múlva régi helyére Nagyváradra ment vissza. Munkái: 1. *A classicaí írók és Berzsenyi* (Kassai főgimn. Tudósító 1871/2.) 2. *Toldy Ferenc és a magy. irod. történet.* (Nagyváradai főgimn. Értesítő 1875/6.) 3. *Déli-bábok hőse.* Aesthetikai tanulmány. (Figyelő.)

Rétay Sándor. — Kir. postafelügyelő, posta- és táviridatanácsos. Szül. 1842. márc. 1. Máramaros-Szigeten. Előbb postamester volt Geszten (Biharm.) Majd a mikor a magyar miniszterium 1867-ben megalakult, kinevezték Nagyváradra postajárulnoknak. Itt postatisztává lépett elő. 1868. dec. *Kassára* nevezték ki fogalmazónak és postaigazg. előadónak; 1871. pedig postafelügyelő lett, honnan később Pécsre helyezték át tanácsosi minőségben. Több cikket írt a Posta Közlönybe. Munkája: *A postai köz-igazg. és kezelési szabályok kézikönyve.* Kassa 1881. (2-ik bőv. kiadás Kassa 1883.)

Berczeli Berczelly Jenő. — A kassai kir. ítélőtábla elnöke, v. b. t. t. Nógrádvármegye Bercel községében 1842. évi ápril hó 10-én született. Középiskoláit a kegyesrendiek pesti főgimnáziumában és a jogi- s államtudományi tanfolyamot a pesti tud. egyetemen végezte. Köz- és váltóügyvéd Állami szolgálatát a pesti kir. ítélőtáblánál mint joggyakornok kezdte meg, a fennállott m. kir. udvari kancelláriánál mint udvari fogalmazóságéd

folytatta s ez udvari főhatóságtól néhai Majláth György az utolsó udvari főkancellár a megyei törvényhatósági szolgálat elsajátítása végett őt Nógrádvármegyébe küldötte ki. A m. kir. független miniszterium felállításakor az igazságügyminiszteriumnál mint fogalmazó nyert alkalmazást és ez állásában 1868. ápril 1-én Nógrádvármegye t. főjegyzőjévé neveztetett ki; a kir. igazságügyminiszteriumnál 1868-ban miniszteri titkár, 1872-ben osztálytanácsos és 1876-ban miniszteri tanácsosnak nevezte ki a király. Az 1885. évben a budapesti kir. ítélőtáblánál tanácselnök lett és mint ilyen majd polgári, majd büntető tanácsot vezetett. A budapesti s marosvásárhelyi kir. ítélőtábláknak feloszlásakor 1891-ben a király a kolozsvári kir. ítélő-tábla elnökévé nevezte ki s innen őt 1894-ben a kassai kir. ítélőtáblához saját kérelmére áthelyezte, amely idő óta a most nevezett kir. ítélőtáblát vezeti. 1905-ben a belső-titkos-tanácsosi méltóság adományozásával tüntettetett ki. A szépirodalommal már középiskolai tanuló korában kezdett foglalkozni, novellái s elbeszélései — neve alatt — 1861/2. óta jelentek meg a fővárosi szépirodalmi lapokban, a melyekben a nőkhöz csevegéseket „Jenőke” név alatt is írt. Thaly Kálmán szépirodalmi lapjának (Képes Ujság) főmunkatársa volt. Charl Hugo-nak „Une famille tragique” nagyobb regényét magyarra szabadon fordította s „Egy nyomorult története” című eredeti regényt is írt, melyek önálló kiadásokban jelentek meg. A magyar honvédség szervezése után katonai szolgálatra jelentkezett és mint honvéd-huszárról főhadnaggy 1874-ben köszönt le tiszti rangjáról. Állami szolgálata alatt több törvényjavaslaton kívül, melyeknek szerkesztésére megbízást nyert, igazságügyi, közigazgatási s jogirodalmi cikkeket írt, melyeket azonban nem neve alatt tett közzé. Berczelly 1878-ban vette nőül csepei

Zoltán Etelkát, a ki őt 16 évi házas élet után egy fiú és két leánygyermekkel özvegyül hagyta.

Timkó József. — Városi tanácsos. Szül. 1843. márc. 6-án Nagyzarban Zemplén megyében, — meghalt 1890. jan. 4-én Kassán. Gimnáziumot végzett, majd jogot hallgatott. 1869-ban ügyvédi gyakorlatot kezdett Gálszécsen. Már ez időben írt szépirodalmi és politikai cikkeket a fővárosi hírlapokba. 1872-ben Kassára helyezte át ügyvédi irodáját s ez év tavaszán átvette a Szerényi Ede által csak néhány hónappal előbb alapított Abauj-Kassai Közlöny c. politikai hetilap szerkesztését és kiadását. Ez időtől fogva úgy a sajtóban, mint a városi közéletben a legintenzívebb tevékenységet fejtette ki. Lapjában, melynek munkatársi gárdájába összegyűjté a város és vidék tollforgató embereit, a míg egy részt a közjogi ellenzék országos vezérégyéniségeivel sűrű összeköttetést tartva fenn, ennek politikai irányát támogatta, másrészt tüzes harcot folytatott az akkoriban még erősen tót-német nyelvű Kassa város magyarosítása érdekében, főleg a germanizálásra hajló tényezők és elemek ellen. Mint a kassai közjogi ellenzék egyik vezérférfia jelentős tevékenységet fejtett ki az 1875. évi fúzió után csaknem teljesen megsemmisült pártja reorganizálásában s annak haláláig rendületlen, oszlopos tagja volt. 1848-ban Kassa város tanácsosává választott meg. Ezzel egyidejűen megvált lapja szerkesztésétől is. A hírlapirodalomnak azonban buzgó munkása maradt mindhaláláig. Lapjában, melynek kiadótulajdonosa maradt, ezentúl is, főleg 1887-től, amikor az újból politikai jellegű lett, sűrűn jelentek meg politikai és társadalmi kérdéseket tárgyzó cikkei. Mikor a Kassai Hírlapírók Otthona a kilencvenes években megalakult, őt választá első elnökévé. Kiváló mestere volt a publicistikai stílusnak, gon-

dolatokban gazdag, tömör és plasztikus irmodora, metsző szatirája Bartha Miklósról emlékeztet. Az 1896-ban összeült kath. autonómiai kongresszuson a kassai egyházkerület képviselője volt. Mint városi tanácsos főleg a város iskola ügyeinek fejlesztése körül szerzett érdemeket.

Fekete Ödön. Kir. ítélőtáblai tanácselnök Kassán. Előbb kir. főügyészhelyettes volt Budapesten, majd bíró a budapesti kir. ítélőtáblánál s 1890-től Kassán tanácselnök. Meghalt 1905. okt. 7. Több cikket írt a Jogtudományi Közlönybe, Igazságügybe sat. Munkája: Büntető-eljárás kézikönyve Budapest. 1886. A „Felsőmagyarország”-ba 1900. írt egy színügyre vonatkozó cikket névtelenül, mely akkor igen nagy feltűnést keltett.

Bassó Bertalan. — Született Baktán (Abauj-megye) 1843. október 5-én régi nemesi családból. Középiskolai tanulmányait a sárospataki főiskolában, a jogot ugyanott és Eperjesen végezte. A kerületi táblánál Eperjesen és a királyi ítélőtáblánál Budapesten — mint jurátus hosszabb ideig működött. Ügyvédi okleveleit 1865 év tavaszán nyerte; mint gyakorló ügyvéd a kassai ügyvédi kamarának volt tagja. 1877 évben kataszteri b. biztossá nevezetvé ki, Borsod vármegye Edeleányi járásában foglalkozott. Ezen munkálat befejezése után 1885. évben előbb a kassai adófelügyelőséghez, később a kassai pénzügyigazgatósághoz osztatott be. Irodalmi működést a szakirodalom terén fejtett ki és padig a pénzügyi téren. — Az állami tisztviselők lapjának állandó munkatársa. Társadalmi téren is fejtett ki tevékenységet, mint Abauj-torna vármegyei bizottsági tag s a pénzügyi bizottság tagja. — Alapító tagja a Nemzeti szövetségnek s választmányi tagja a kassai Kazinczi körnek és a Társalgási egyletnek. A kassai ev. ref. egyháznak presbitere.

Kresz János. — Nyugalm. ág. ev. tanító. Szül. 1843. okt. 10-én Tályán. A gimnáziumi hat osztályt Miskolcon és az eperjesi kollégiumban végezte. Onnan a tiszai ág. ev. kerület által felállított tanítói képezdebe ment Nyiregyházára, hol Szénffy Gusztáv és Gyula zenetanároktól a zenében szerzett jártasságot. 1861 ben szülővárosában lett tanító, onnan 3 év múlva Gölniczbányára és 1868-ban Kassára ment tanítónak. 1894-től nyugdíjban van s ettől kezdve idejének jelentékeny részét a közügyek iránti buzgólkodásban tölti. 1898-ban többedmagával megalakította a Kassai Nemzeti Szövetséget, melynek ügyvivő igazgatója lett. Foglalkozott hírlapírással is s mint szerkesztő több lapnál szerepelt. Már 1864. kezdett tudósításokat imi (Gölniczbányáról) a Vasárnapi Újságba, Politikai Ujdonságokba s fordított beszéyleket a Magyar-Bazárba. 1868-tól kassai helyi lapokba dolgozott. A 70-es években a Honnak, Nemzeti Hírlapnak, Nemzetnek volt kassai levelezője. 1884. jun. 10-től a Budapesti Hírlapba, 1894-től a Magyarországba irt kassai leveleket. Szerkesztője volt egy ideig a *Felsőmagyarországnak*, s munkatársa a *Pannoniának* és *Kaschauer Zeitungnak*. Szerkesztette végül 1896. okt. 25-től a *Kassai Hírlapot*. Kassa város törvényhatósága a Rákóczi szobor-alap gyűjtőbizottságának elnöki teendőivel bizta meg, mely működésével a szobor-alapnak több mint 50.000 koronát gyűjtött össze. A kassai Kazinczy-kör népkönyvtára érdekében is tevékeny buzgalmat fejt ki, mint pénztárnok. A Rákóczi-ereklye kiállításánál, Rákóczi és társai temetésénél szintén fontosabb teendőket végzett. A Kassára (s főleg Rákóczi hamvaihoz) zárandokló ifjuság számára „Deák-szálló”-t létesített 40 ágyval. Kassa városának 14 éve gazdasági tudósítója. Pénztárosa az „Országos Gyermekvédő Liga

kassai fiókjá"-nak Egyházi téren is jelentékeny szerepet visz, s felügyelője a kassai ág. ev. II. egyháznak.

Gleviczky Sándor. — Ügyvéd. Kassa város nyugalmazott tanácsosa. Meghalt 1887. okt. 26. Kassán. 63 éves korában. Cikkei jelentek meg a „Kertészetünk” és a „Gazdasági Lapok” című lapokban. Két önálló munkát is adott ki „Magyar honvéd had” és „Mezőgazdasági kamarák” címmel.

Kosztka Viktor Vincze. — Premontrei kanonok s tanár. Szül. 1844. febr. 13. Szepes-Olasziban. 1861. vették föl a jászói premontrei rendbe. Ekkor még magyarul sem tudott. 1868. ápr. 12. kebeleztetett be a prem. kanonok rendbe s jul. 26-án áldozópappá szentelték. 1869. került Kassára, hol egész 1891. jan. 31-én bekövetkezett haláláig működött. Programm értekezései a kassai főgimnázium 1875-ik évi jelentésébe vétettek föl. Munkái közül Kassán következők jelentek meg: 1. *Latin alaktan.* Perthes H. után magyaritva. 1877. 2. *Latin olvasókönyv,* középiskolák I. II. osztálya számára. Perthes után. 1877. 3. *Nyelvtani és szószármaztatási szókönyv.* 1877. 4. *A Perthes által javasolt tanmód szemléltetése.* 1877. 5. *Latin mondattan.* 1880.

Rodiczky Jenő (sippi), államtudományi doktor, gazdasági akad igazgató, cs. és kir. asztalnok, miniszteri biztos és keresk. tanácsos. Szül. 1844. febr. 13. Mácsán (Arad m.) 1883. aug. 1-én a kassai gazd. tanintézet igazgatásával bízott meg. 1892. szolgálattételre a földmívelési miniszteriumha rendeltetett, s mint szakértő később a közgazd. ügyosztályba osztatott be. 1878. a francia becsületrend keresztjével tüntették ki. 1879. a Ferencz József rendet s 1896-ban a III. oszt. vas korona rendet kapta. A kassai állatvédő egyesület tiszteletbeli elnökévé s a kassai keresk. és iparkamara disz-

tagjává választották. Számtalan cikket irt gazdasági lapokba s művelte a szépirodalmat is. Munkái közül a következők jelentek meg Kassán : 1. *Croquis über den Tabak*. Kaschau 1883. 2. *Neue Croquis über den Tabak*. Kaschau. 1884. 3. *A kassai m. kir. gazd. tanintézet könyvtárának jegyzéke*. U. ott 1884. 4. *Az állatvédelemről*. Kassa 1885. 5. *A kassai m. kir. gazd. tanintézet részéről* a nemzetközi időleges kiállításon bemutatott tárgyak jegyzéke. U. o. 1885. 6. *A kassai m. kir. gazd. tanint.* két majorosának és állatállományának rövid ismertetése. Kassa 1886. 7. *A felsőmagyarországi általános tejjgazdasági kiállítás katalógusa*. U. ott 1886. 9. *Az ipari növények kézi könyve*. Kassa 1888—9. Két kötet. 10. *Északon és nyugaton*. Kassa 1890. Szerkesztette a kassai m. kir. gazd. tanintézet 1884—1891. évi Értesítőit és 1889—91. Évkönyveit, a kassai állatvédő egyesület Évkönyvét 1887. és 1890. évekről, a Gazdák Évkönyvét 1894. és 1895. évekről.

Dr. Glück Lipót. — Ügyvéd. Született 1844. évi július 19-én Kiszébenben Sárosvármegyében. Középsiskolai tanulmányait Eperjesen a r. kath. főgymnáziumon végezte, jogi tanulmányait pedig a budapesti és bécsi egyetemen. Köz- és váltóügyvédi képesítést nyervén, Eperjesen nyitott 1871-ben ügyvédi irodát, amelyet 1891-ben Kassára tett át. Nagyon kiterjedt ügyvédi működése folyamában irodalmi tevékenységet is fejtett ki. Irt számos politikai és jogi cikket. Azonkívül „A tánc” címen egy tanulmányt, amely a „Kassa és Vidéke” című lapban jelent meg. 1891-től 1894-ig volt a „Kassai Jogi Közlöny”-nek szerkesztője, későbbben pedig egyideig a magyarrá vált „Pannonia”-nak belmunkatársa s mint ilyen, vezette ezen lapnak jogi rovatát is. Néhány évig volt a kassai „Írók és Hirlapírók Otthona”-nak elnöke.

Scholcz Viktor. — Köz- és váltóügyvéd Kassán, hol 1874. aug. 4. meghalt 34. évében. Munkája: *Polgári szabadság és önkormányzat*. (Dr. Lieber után szabadon magyarítá 1869.)

Gratz Mór, Károly. — Ágost. ev. lelkész. Szül. 1844. jul. 25. Magyarul csak 1854-ben kezdett tanulni. Több helyen volt lelkész. Egy munkája: „Lasset die kindlein zu mir kommen” 2-ik kiadásban Kassán jelent meg 1872-ben magyar és német nyelven. Kassán még négy más könyve jelent meg ugyancsak német nyelven. Irt magyar műveket is.

Verédy Károly. — Kir. tanfelügyelő. Szül. Pesten 1844. aug. 1. 1865—1868. a bpesti egyetemet látogatta. Tanári pályára készült, mivégből meglátogatta a berlini és lipcsei egyetemeket is. 1871. az iglói tanítóképzőben nevezték ki tanárnak. 1876. Abauj-tornavármegye tanfelügyelője lett. E működése közben írta „Abauj-Torna vármegye népoktatási állapota” című munkáját. 1887. kir. tan. címet kapott — s még ugyanezen évben áthelyeztetett a fővárosi kir. tanfelügyelői állásra. Már 1863-tól kezdett egyes lapokba írni. Adott ki több szakmunkát is. Meghalt Budapesten 1895-ben.

Görög Gyula. — (Remetei Filep) főreáliskolai tanár. Szül. 1844. szept. 1. Szathmár-Némethiben. A gimnáziumot szülővárosában végezte; a bölcseletet pedig (magyar, latin és görög nyelv s irodalom) a pesti egyetemen hallgatta. 1872. nov. 22. tanár vizsgálatot tett a magyar nyelvtudomány és irodalomból és dec. 16. rendes tanár lett. A kassai főreáliskolához 1876. jul. 2. neveztetett ki magyar és német nyelv tanárnak s itt működik ma is. Számos cikket irt különböző lapokba, ugyszintén a kassai főreáliskola Értesítőjébe és Felsőmagyarországi Múzeum egyeslet Évkönyvébe.

Mariska Vilmos. — Jogi doktor, egyetemi tanár. Szül. 1844. okt. 24. Rozsnyón, hol atyja székesegyházi karigazgató volt. Jogi doktorrá 21 éves korában avatták. 1868. február havában a kassai jogakadémiához tanársegéddé nevezték ki; 1868. szeptember hóban pedig a győri kir. jogakadémiához rendes tanárrá. Innen 1869. aug. ismét a kassai jogakadémiához tért vissza, hol mint a nemzetgazdaság és pénzügytan tanára működött. 1891. ugyanily minőségben a pesti egyetemen lett rendes tanár. Számos jogügyi cikket irt szaklapokba. Adott ki több jogi könyvet, leginkább a pénzügyre vonatkozókat, melyek 1871 — 1885. közt jelentek meg.

Kempelen Géza (kis-magyar). — Kir. tanácsos, pénzügyigazgató Kassán. Szül. 1844. Ürményben (Nyitra.) 1865. törvényszéki joggyakornok lett, 1866. megyei aljegyző 1867. pénzügyi fogalmazó, 1875. titkár, 1885. miniszt. titkár, 1895. aug. 26. kir. tanácsos és pénzügyigazgató Kassán. Meghalt ugyanitt 1902. Költeményeket és tárcákat irt a 60-as és 70-es években ugy fővárosi, mint vidéki lapokba.

Erdődi János. Tanítóképző-intézeti tanár s egyideig igazgató. Szül. Késmárkon 1844. A tanítóképzőt Kassán végezte. Hallgatott jogot is. 1865. nevelő, 1866. ban pedig Sárospatakon népiskolai tanító lett. 1870-ben Kassára jött tanítónak, hol egyszersemind a tanítóképző gyakorlati iskoláját vezette. 1871-ben helyettesítette a külföldre kiküldött Dölle Ö. igazgatót 1872. kiküldetést nyert Schweizba. A következő évben történt visszatérte után képzőintézeti tanár lett, majd 1876-tól 1890-ig igazgató-tanár. Meghalt Kassán 1904. márc. 31-én. Erdemlegesebb munkái: 1. *Vezérkönyv a népiskolai számolástanításhoz* I. II. III. osztály számára. Kassa 1878. 2. *Neveléstan*. 1881. Irt még több iskolai könyvet is.

Bászel Aurél dr. — Bölcséleti doktor, főgimn. tanár. Szül. 1845. okt. 9. Kassán. A gimnáziumot 1857—64. Kassán és Eperjesen végezte. Majd a klass. filológia tanulmányozása végett kiment külföldi egyetemekre s Thüningában 1869. aug. 11-én bölcs. tudori oklevelet nyert. 1872. budapesti egyetem. magántanár s 1883. fehértemplomi m. kir. áll. főgimn. tanár lett. Több munkát irt a görög és latin írókra vonatkozólag.

Urbán Gusztáv. — Felelős szerkesztője volt 1869. nov. 3-ikától a „Kaschau-Eperieser Kundschaftsblatt"-nak (Kassa-Eperjesi Értesítő).

Pápay Jeromos. — Premontrei áldozópap s tanár Irodalmi működését 1872-ben kezdte; s ez időtől számos dolgozata jelent meg a „Magyar Állam"-ban, „Kath. Hetilap"-ban és „Religió"-ban. Kassán következő művei jelentek meg: 1. *A képzelemről*. (Kassa és Vidéke 1877.) — 2. *A Magyar bölcsészeti irodalom története Apáczaytól az élőkig* (Kassai főgimn. Évi jelentés 1877/8.) — 3. *Beszélgetés tanítványaimmal a szépről*. (U. ott 1879/80.) — 4. *Asokoldalúság. Az iskoláztatás. Kazinczy mint pedagógus*. (Felv. Tanügy 1880). Irt egy örömdalt *Schuszter Konstantin* kassai püspök székfoglalásának emlékére. 1877.

Katona Mór dr. — Jogak. tanár. Volt országgyűlési képviselő. Szül. 1845. máj. 5. Szent-Mihályfán (Pozsony m.) régi nemes családból, mely nemességét 1661. I. Lipót alatt nyerte. Jogi tanulmányait a budapesti egyetemen és Bécsben végezte. 1871. jogi-doktorrá avattak. 1872. a n.-szebeni jogakadémiához helyettes tanárnak neveztetett ki. 1874. áthelyezték a győri jogakadémiához a magy. magánjog és az osztr. polg. törvénykönyv előadására rendes tanárnak. Ez megszűnván, 1892. a kassai jogakadémiához helyezték

át; innen pedig 1899. Pozsonyba ment az ottani jogakadémiához. Számos cikket írt a jogi szaklapokba. A Kassán 1898-ban alakult „Kazinczy-kör”-nek első elnöke volt. Ez állástól Pozsonyba 1899. nyáron történt áthelyezése alkalmával vált meg. Írt több jogi munkát. „A pénztartozásokról” írt munkáját 1883-ban a Magy. Tud. Akadémia a Sztrókay-féle 100 arany jutalommal tüntette ki.

Dölle Ödön. — Tanítóképezdei igazgató-tanár. 1845. körül született. 10 évet töltött a tanári pályán Pesten, Szatmártt és Kassán. Ez utóbbi helyen a tanító képezde igazgatója s egy felsőbb leányiskola tulajdonosa volt. Meghalt 1873-ban, 28 éves korában. Több könyvet adott ki iskolai használatra.

Kovács Zsigmond (hamvai). — Városi pénztárnok. Szül. 1846. ápr. 26. Alsó-Szuhán (Gömörnek Borsod-dal határos községe). A gimnáziumot Sárospatakon végezte. Ugyanott hallgatta a teológiai tanfolyamot is. De ezt abbahagyva, elment Selmeczre hol a bányászati-akadémiára iratkozott be. Költséges volta miatt azonban ezt a tanfolyamot is abbahagyta s visszakért ismét Sárospatakra. Innen Göngőre (Abauj-Torna m.) ment akadémiai tanítónak, hol csupán harmadfél évet töltött ki három év helyett. Ekkor a tisztviselői-pályára lépett. Tornára 1873. került s ott több mint tíz éven át lakott. Innen 1884. jött be Kassára, a hol előbb a pénzügynél nyert alkalmazást, majd 1886. a városhoz jutott. Itt előbb adótiszt s pár év múlva számféjtő lett. 1904. elején városi főpénztárnokká választották meg. Irodalmi téren már gimnáziumi tanuló korában kezdett működni s első verse („A fellegek”) 1866-ban jelent meg a Fővárosi Lapokban. Később a Ballagi Mór által szerkesztett *Protest Egyh. és Isk. Lapba* és az *Igaz-*

mondóba (Mikszáth is itt kezdte irodalmi működését) írt több cikket, a *Keresztyén Családba* pedig verseket. Tornáról az *Abauj-kassai Közönyt* és *Felvidéki Közönyt* kereste föl számos közleményével. Egyideig már mint kassai lakos, állandó munkatársa volt a Csikvári által szerk. *Magyar Tisztviselőknek* (később Állami Tisztviselők Lapja). De ugyanezen időben írt vezércikket, verset, elbeszélést, könyvismertetést s más apróbb dolgokat is valamennyi kassai lapba. A *Felsőmagyarországnak* megalakulása óta számos éven át belsőmunkatársa lett s e lap vasárnapi számaiba (1895. okt. 1-től) mintegy másfél éven át Klió álnév alatt írt *Heti Krónika* címen verses krónikát. A főváros lapjai közül: a *Budapesti Hirlap* („A csibuk hordozó” „Turbucz Kata”) *Nemzet* („Emlékezés Tardonára), *Fővárosi Lapok* („A kassai Irodalmi Társaság”, „A fellah” versek), *Ország-Világ* („Tompá Mihály szerelme”, „Mehemed bej”, „Pünkösdre” „Kossuth” sat.), *A Hét* („Ellentét”), *Magyar Szalon* („Fenn és lenn”, „Három huszár”), *Magyar Szó* („Dicsőség és vérpad”, „Titulus és Vitulus” sat.), „48-as Ujság” („A kufsteini rab”, „Tartsunk össze” sat), *Az Ujság* („Az irigyelt hős”), *Képes Családi Lapok* („Havasi virág”, „Őszi borongás”. „Két vár” sat.) közöltek tőle számos ízben verset, elbeszélést és egyéb irodalmi dolgozatokat. A *Rozsnyói Híradóba* évek hosszú során át írt verseket, elbeszéléseket és rajzokat. Jelentek meg versei a „Fehérkeresztgyelet” naptáraiban is. A Kisfaludy-Társaság 1891. évi pályázatán „Mátyás király” című költeményével díjat nyert. Úgyisint nyert díjat elbeszéléseivel a „Protestáns Irodalmi Társaság” pályázatán is. Kassa irodalmi életének fejlesztésében tevékeny részt vett. Az 1894. évben megalakult „Irodalmi Társaság,-nak egyik jegyzője és választmányi

tagja lett. Ugy szintén választmányi tagja volt a kevéssel ennek létrejötte után alakult „Kassai Írók és Hirlapírók Otthoná”-nak. Egyike volt azoknak, a kik közreműködtek abban, hogy a két irodalmi egyesület egybeolvasszassék. A mi 1898. febr. 2-án be is következett. Az ujonnan alakult egyesület „Kazinczy-kör” nevet vett fel (a címet is ő ajánlotta), s ebben első pénztárnok gyanánt 3 éven át működött. Később titkárnak választották, mely tisztséget 6 éven át viselte. Jelenleg a Népkönyvtárat kezeli. Az 1904-ben alakult „Tisztviselői fogyasztási szövetkezet” felügyelő-bizottsági elnökének választotta meg. Munkái: 1. *Költemények*. Kassa 1893. — 2. *Ujabb költemények*. Kassa 1899. — 3. *A szádellői völgy regéi*. Kassa 1901. — 4. *Vidéki költők Albuma*. Kassa 1896. (Justh Béla és Sárosi Árpád társaságában) — 5. *Kuruc Világ* (költemények). Kassa 1906. — 6. *48-as honvédek*. Kassa 1906. Szerkesztette többed magával a *Kassai Almanachot*. (Kassa 1887.) — Gerlóczy Gézával a „Kassai Kazinczy-kör” (1898—1901.) és dr. Blánár Bélával ugyancsak a „Kassai Kazinczy-kör” (1901—1904). Evkönyveit. Adott ki egy almanachszerű füzetet Ladányi Bélával és Sárosi Árpáddal együtt „Karácsonyi Album” cím alatt (Kassa 1898.) A Kazinczy-körben többször olvasott fel verses és prózai dolgozatokat. Számos közleménye jelent meg évek hosszú során a különböző lapokban részint saját neve alatt, részint névtelenül. Jelen munkának is („Kassai Írók”) ő a szerzője.

Rössler István dr. — A kassai kir. jogakadémia nyilvános r. tanára. Született Győrött 1846. szept. 8-án. Középkolai tanulmányait a győri bencések gimnáziumában elvégezvén: a budapesti tudományegyetemre iratkozott be, ahol szintén kitűnő eredménnyel végzett s

rövidesen a jog- és államtudományok tudorává promoveáltatott. Ezután jogtanári pályára lépett s előbb Győrött, majd Nagyszébenben tanárkodott, míg nem 1876-ban Kassára helyezték át, ahol a magyar közjogot, a politikát és a nemzetközi jogot adta elő. Közben dr. Sippi Rodiczky Jenőnek, az akkori gazdasági tanintézeti igazgatónak meghívására tanszéket vállalt a kassai gazdasági tanintézetben is, ahol viszont a statisztika és a nemzetgazdaságtan előadója volt. Meghalt 1895. dec. 29-én. Már jogászkorában munkatársa volt a *Budapesti Hirlap-nak*, amelyben cikkei jelentek meg. Később — 1874. dec. 24-én — *Kassa és Vidéke* címén lapot indított, melynek egy személyben tulajdonosa és felelős szerkesztője volt. Foglalkozott a költészettel s különféle szépirodalmi lapba „*Elemér*” név alatt irt költeményeket. 1886-ban 3 költeménye jelent meg a Kovács Zsigmond s társai által szerkesztett „*Vidéki költők Albuma*”-ban. Nagy tevékenységet fejtett ki a jogi irodalom terén is. Dolgozott az *Archeologiai Értesítőbe*. Budapesten 1879-ben jelent meg a „*Bevezetés a tételes nemzetközi jogba*” c. munkája. 1881-től kezdődőleg francia nyelven önálló jogi értekezéseket irt a „*Revue de droit international et de législation comparée*” c. szakfolyóiratba. 1896-ban lefordította dr. Poppafáva Wladimir olasz nyelven irt munkáját: *A nemzetközi magánjog jogtörténelmi vázlat* címen.

Schmid Mihály. — M. kir. posta és táviró főtiszt. Született módos szülőktől 1846. szeptember hó 17-én Sárosdon, Fehérmegyében. Középkoláit Székesfehérváron és Budapesten végezte. Ennek elvégzése után 1868-ban az akkor Budapesten megnyílt II. távirász tanfolyamot sikerrel elvégezvén, 1869-ben Temesvárra táviró-tisztté nevezték ki. 1893-ban lett főtiszt. Kassán

1880. nyert alkalmazást. 1887-ben jelent meg a „Táv-irási Kalauz” című műve I. kiadása. 1897-ben a II., 1898-ban a III. és 1902-ben a IV. kiadás, mely mű a távirás fölталálását, történetét, fejlődését, a táviróra vonatkozó géptant, kapcsolást, kezelést, táv. építészetet stb. tartalmazza. Ezen mű nemcsak a posta és táv. alkalmazottak vizsga kiképzésére és a kezelésre alkalmas, de élvezettel olvashatja bárki más is.

Hidvégi Benő. — Kir. tanfelügyelő. Szül. 1846. szept. 20. M.-Komáromban (Veszprém m.) 1881. Abauj-Torna megyében segédtanfelügyelővé nevezték ki. Tobak családi nevét 1884-ben változtatta Hidvégire. Irodalmi működését 1866-ban kezdte a Protestáns Egyházi és Iskolai Lapokban. Később szépirodalmi, társadalmi, nemzetgazdasági s politikai cikkeket irt az Abauj-Kassai Közlönybe, Nemzetbe, Pesti Naplóba és Pesti Hirlapba. A Verédy „Paedagógiai Encyclopaediájá”-nak is munkatársa volt. „Elemi földrajz az Abauj-Torna megyei Népiskolák III. oszt. számára” című könyve Kassán jelent meg (Tobak név alatt).

Hajdu Gyula. — Vegyészdoktor. Szül. 1846. Kassán. 1871. a pesti egyetemen a vegyészetből nyert doktori oklevelet. 1871-től tanár volt a *kassai* s 1875-től a nagyváradí főiskolában, hol 1890. ápr. 30-án megmérgezte magát. Munkája: *A vegytan és ásványtan tankönyve* a népiskolák IV. és V. oszt. számára. 1875. 175 fametszettel. Szerkesztette a Természettudományi Szemlét 1875. jul. 1-től.

Kaplárcsik József. — Főreáliskolai tanár. Szül. 1846. Iglón. 1872. nyert középisk. tanári oklevelet. Kassán a főreáliskolában földrajzot, német nyelvet és történelmet tanított. 1894/5-ben betegsége miatt szabadságot kaptak s nemsokára elhalt. Programm értekezése a kassai

főreáliskola értesítőjében 1875. A római nők társadalmi helyzete Julius Caesar korában és Julius Caesar neje.

Fábry Emil. — Premontrei áldozópap, tanár és házfőnök. Szül. 1846. augusztus 30-án Révkomáromban. 1867. szept. 29. lépett a prem. kanonok rendbe. 1871. misés pappá szentelték fel. 1872. tanár lett Rozsnyón. 1875. a budapesti egyetemen a mennyiségtant és természettant hallgatta. 1876. óta a kassai főgimnáziumban a természettan és mennyiségtan tanára. 1894-től házfőnök Budapesten. A magyar term. tudomány, matematikai és fizikai stb. társ. rendes tagja. Programmértekezése: „A melegvezetés” (Kassai főgimn. évi jelentése. 1830/1.)

Szőnyey István. — Kassa sz. kir. város nyug. erdőmestere. Munkája: „Kassa és környéke.” (Mihalik és Truskovszkyval.) Kassa 1897.

Deil Jenő. — Kassai keresk. és iparkam. titkár. Született 1846. szeptember 16-án Kassán, hol atyja Deil Lajos cs. és kir. ny. kapitány volt. Gimnáziumi és jogi tanulmányait Kassán végezte. Államvizsgáinak letétele után 1867-ben Budapestre került, mint tb. fogalmazó a pénzügyminiszteriumba, majd 1868—1871-ig a kassai pénzügyigazgatóságához lett beosztva mint fogalmazó. A kassai kereskedelmi és iparkamara 1872-ben választotta meg titkárnak, s ez idő óta a közgazdaság terén fejt ki rendkívüli munkásságot. Számos szakiskolának, így a késmárki szövőiskolának és kereskedelmi iskolának, a homonnai faipari- és kereskedelmi iskolának létesítésében tevékenyen részt vett, valamint a felvidéki, főképen pedig a szepességi háziipar fejlesztésében. 1879-ben részt vett a székesfehérvári iparkiallítás rendezésében. 1881-ben Késmárkon szövőipari, 1883-ban Ungváron gazdasági és borászati, 1882-ben Kassán és Sátor-

alja-Ujhelyen gazdasági és borászati, 1886. Kassán tejjgazdasági kiállítást rendezett. Mint a textilipari csoport előadója szerepelt az 1885. évi országos és az 1896. millenniumi kiállításokon, a 90-es években Kassán a háziipari karácsonyi vásárt rendezte. A közgazdasági irodalom terén tartalmas évi jelentéseivel és törvénymagyarázataival tűnt fel. A szepességi lenszövészet fejlesztése érdekében kifejtett tevékenységéért Ó-Lubló városa 1883-ban, a késmárki műszövő-iskola és vászonfehérítő létesítése, a szepességi textilipar fejlesztése körül kifejtett munkássága elismerésül pedig Késmárk városa 1896-ban diszpolgárává választotta. Ó Felsége az 1885. kiállítás alkalmával a koronás arany érdemkereszttel, az 1896. millenniumi kiállítás alkalmával pedig a Ferenc Józsefrend lovagkeresztjével tüntette ki. A hirdapírás terén is szakadatlan munkásságot fejtett ki. A 70-es években szerkesztette a „Kaschauer Zeitung”-ot, a későbbi években felelős szerkesztője a „Der Freie Bürger” és a „Haladás” kassai politikai napilapoknak. 1905-ben ülte meg hirdapírói működésének 40 éves jubileumát. A német műzsának is hódolt. Több verskötetet adott ki, melyekből figyelemreméltó szemelvényeket közöltek a nevezetesebb német antológiák. Mint szónok is kiváló helyet foglal el. A Kassán 1906. szept. 8-án megnyílt „Iparismertető kiállítás” létrehozatalában neki is főérdeme volt.

Kemenczky Kálmán. — Középiszkolai tanár, végzett theologus. Szül. 1846. december 24-én, Miskolczon. A gimnáziumot szülővárosában végezte be. A bölcséleti és theologiaira előkészítő tanulmányokat Sárospatakon hallgatta. Ennek befejeztével Debrecenben theológiát s egyidejűleg jogot hallgatott; miközben házi nevelősködéssel s tanítással is foglalkozott. Theologiai tanulmányait a budapesti ev. ref. főiskolában folytatta és fejezte

be. Ez idő alatt a főváros jónevű leánynevelő intézetében s egyes magánházaknál tanórákat adott. Később egy nagyuri háznál hat évig működött, mint nevelő. A budapesti egyetemen bölcséleti tárgyakat hallgatott, s ezzel kapcsolatban nyilvános nevelőintézetekben s polgári iskolában mint rendkívüli tanár volt alkalmazva. Ekkor szerezte meg a tanári oklevelet is. 1883. aug. 24-én a miskolczy m. kir. állami polgári és községi kereskedelmi iskolához, majd több évi ott működés után a beszercebányai állami felsőbb leányiskolához neveztek ki. 1897. óta *Kassán*, mint áll. felsőbb leányiskolai tanár működik. 1875-től sok napi- s hetilapban jelentek meg cikkei és költeményei. Így a Vasárnapi Ujságban, Családi Körben, Ország-Világban, Fővárosi Lapokban, Magyarország és a Nagyvilágban, Magyar Háziasszonyban, Honban, Egyetértésben, Budapesti Hirlapban, Pesti Hirlapban, Magyar Földben stb., ugyszintén a miskolczy és kassai lapokban. Munkái: 1. *Magyar Olvasókönyv*, I—III. rész, költészettannal kapcsolatban, a polgári és egyéb felső leányiskolák számára. Budapest 1877. 2. *Mesék a nagyvilágból* u. ott 1889. 3. *Hetedhét országról*, mesék. U. ott 1895. 4. *Ismeretterjesztő olvasmányok*, a tudományok különböző ágaiból, u. ott 1892. 5. *Tengeren innen, tengeren túl*, mesék u. ott 1896. 6. *Legjobbaink*, hazánk történelmében szereplő legkiválóbb férfiai és női. 1897. Ugyszintén átültette irodalmunkba Goetheinek *Die Wahlverwandschaften* című munkáját *A lélekrokonság* címen.

Dr. Zorn Vilmos. — A kassai kir. jogakadémia nyug. igazgatója. Szül. 1847-ben Budapesten. Jogi tanulmányait Budapesten és Pozsonyban végezte. Jogakadémiai tanársegéd Pozsonyban 1870. Nyilvános rendkívüli tanár Győrött 1874. Rendes tanár ugyanott 1877. — 1876-ig

előadta a statisztikát és közgazdasági jogot, azután a politikát, magy. közjogot és bevezetést. 1891-ben a győri jogakadémia feloszlása következtében Kassára került a nemzetgazdaság- és pénzügytan, meg a magyar pénzügyi jog tanszékére, míg 1895-ben újból a politika és közjog tanszékére. 1905-ben a kassai kir. jogakadémia igazgatója lett. Választmányi tagja volt a Kassai „Kazinczy-Kör”-nek is. Önállóan, megjelent munkái: 1. Az államadósság kérdéséhez 1867. 2. Egyetemes statisztika vezérfonala Pest 1869. 3. Nézetek a közoktatási politika terén Pest 1873. 4. Az állami kapcsolatnak némely neméről. Kassa 1903. (1902-ben tartott tanévmegnyitó beszéd. Lenyomat a kassai kir. jogakadémia évkönyvéből.) A kassai kir. jogakadémia évkönyveiben megjelentek még: 5. *A politikáról* 1899-ben tartott megnyitó, beszéd. 6. *Emlékbeszéd* Erzsébet királyné felett. 1900. nov. 19-én. Az egyetemi emlékkönyvben megjelent: 7. *A kassai egyetem jog- és államtudományi karáról* szóló fejezet. (Kassa 1900.) Megjelent azután a Pannonia u. a évi 2—36—239. számaiban is. Lapokban megjelent dolgozatai: 8. *A statisztikáról*. (Ujnépszédék 1870-iki évfolyama). 9. *A jegyzőképző tanintézetek kérdéséhez*. (Jogtudományi Közlöny 1894.) 10. *Cikk* a Községi Közigazgatás 1894. évfolyamának júliusi füzetében. 11. *Hét vagy nyolc félév*. (Jog. 1895-iki évfolyam.) 12. *Az államvizsgálatokról* és a jogi oktatásról szóló tervezet. (Felsőmagyarország 1902.) 13. *Állami élet alapkérdései*. (Felolvaszt szerző a Kazinczy-körben 1903. U. akkor közölve lett a Felsőmagyarországban.) 14. *Erzsébet királynéről*. (Felolvaszt szerző a Kazinczy-körben 1904. U. akkor közölve lett a Felsőmagyarországban.)

Gaskó Gyula. — Községi iskolai tanító és ev. ref. egyházi énekes. Szül. 1847-ben Rimaszombatban pol-

gári állásu szülőktől. Iskoláit a rimaszombati és sárospataki gimnáziumban végezve, 1864-ben a sárospataki református képezdebe lépett, melynek akkor igazgatója a hirneves pedagógus Árvai József volt. Itt nyert tanítói oklevelet 1867. június havában. Ugyanez év július havában meghívást kapott a kassai református elemi iskolához s mint kántortanító működött a reform. egyháznál 1873. október haváig, amikor a községi iskolához választott meg elemi iskolai tanítónak, megtartván a városi közigazgatási bizottság engedélye mellett a reform. egyháznál eddig viselt énekesvezérséget is. 1884-ben szerkesztett az elemi iskolai első és második osztálya számára egy-egy *dalkönyvet*, melyet a községi iskolaszék elfogadott s e célra a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszterium is engedélyezett. Több kiadást ért s maig is használatban van. Ezenkívül mint az első kassai tizkrajcáros egyesület titkára több ízben közölt az egyesület ügyeire vonatkozó cikkeket a helyi lapokban.

Farkas Bertalan. — Kir. aljárásbíró. Szül. 1847. Átányon. Miskolcon, mint a Kazinczy-kör tagja, 1859. az avasi templomban tartott ünnepélyen szavalatával pályadíjat nyert. Írt pár szindarabot is. 1873-ban az „*Abauj-Kassai Közlöny*” által kitűzött pályázaton „Szezelem áldozatai” című beszélyével 10 arany pályadíjat nyert. Írt a *Felvidéki Közlönybe* is s e lapnál egy rajzával szintén nyert pályadíjat. Munkája: „Beszélyek”. Budapest 1893. Királyhelmeceen mint kir. aljbíró működött.

Kosztka György. — Állami főreáliskolai tanár. Szül. 1847- Okt. 14-én Kassán. Középkiskoláit a kassai premontreieknél, felsőbb tanulmányait Bécsben végezte. Munkája: *Elmélet-gyakorlati vezérkönyv a magyar feladványok kidolgozásában, középtanodák számára*. Kassa, 1875.

Csizer Kálmán. — Színész. A „Kassa és Vidéke” című lapnak segédszerkesztője volt 1894-ben. Kassáról elkerülvén, több-helyen színészkedett. Később Budapestre került, hol a szinpadtól megválva, magánhivatalt vállalt.

Szerényi Endre, nyug. dohányraktári felügyelő. Szül. 1847. nov. 18-án Sátoraljaújhelyben. Iskoláit ugyanott, Kassán, Vácott, Kecskeméten s Budapesten végezte. A kegyes tanítórendbe lépett s a lévai gymnasiumba helyettes tanárnak nevezték ki. Az 1870. tanév végével azonban kilépett a rendből, s az orvostudományok hallgatására, Budapestre ment. Majd állami hivatalt vállalt Debrecenben s ezzel kapcsolatban az ottani reálkeresk. tanodában tanárkodott. Itt alapította az országban a legelső iparosifjusági egyletet, mely tiszteletbeli tagul választotta. Innen Győrbe ment át, hol az időszakai sajtóban működött. Ugyanitt megalakította a keresk. ifjusági egyletet. Mint főmunkatárs a „Szabad Polgár”-ba írt cikkeket, tárcákat s költeményeket. A színelőadásokról írt kritikái következtében lett Pordán Eőry Gusztáv a nemzeti színház tagja. 1880-ban a győri színház másodtitkára volt. Innen áthelyezték Temesvárra, majd 22 hó múlva Brassóba, 5 év múlva Gyulaféhérvárra, s ez utóbbi helyről a vezetése alatt levő hivatallal együtt Dévára s végül 1896 végén Kassára, hol nyugalomba helyezték 35 évi szolgálat után 1905-ben. Írói működését egész ifju korában kezdte s Kassáról gyakran írt a „Zempléni Hiradóba.” Mint papnövendék Kecskemétről küldött cikkeket és költeményeket a „Zala-Somogyi Közlöny”-be. „Népnevelés” című munkája dicséretben részesült, „A nevelés előnyei egyesekre ugy, mint egész nemzetekre” című bölcséleti értekezését pedig 2 arannyal díjazták.

Dr. Tóth Lőrincz. — A premontrei kanonok-rend tagja. Plebános Kis-Kaposton. Erdemesült főgimn. igaz-

gató, a bölcsélet doktora, okleveles főgimn. tanár. A Felsőmagyarországi Múzeum alapító tagja, a rendi plebánia káptalani képviselője. Szül. Jászón 1848. jan. 1. 1872. főgimn. tanár Rozsnyón, 1878. Kassán. 1886. igazg. Rozsnyón. 1896. plebános Kis-Kaposton. Kassán következő művei jelentek meg: 1. *A magyar igazság ügy* 1606—55. Kassa 1881. 2. *A régiek ismeretei földünkéről.* U. ott. 4. *A Felsőmagyarországi Múzeum okmánytárából.* (A Múzeum-Egylet IV. Évk.) 5. *A kő-, bronz- és vaskorszak a Felsőmagyarországi Múzeumban.* U. ott. 6. *A Felsőmagyarországi Múzeum éremgyűjteményei.* U. ott. 7. *Boccatius.* (A kassai főgimn. évi jelent. 1884/5.) 8. *A Felsőmagyarországi Múzeum könyv- és okmánytárából* (Évk. VIII) 9. *Kassától Nápolyig és vissza.* (Uti napló Felv. Közlöny 1886.) 10. Adalékok az ipar és keresk. történetéhez Kassán (Kassai főgimn. évi jel 1885/6.) Írt a Gömöri Hiradóba (1873) s a Rozsnyói kath. gimnázium Értesítőibe.

Mártonffy Márton. — Az iparostanonc iskolák országos felügyelője. Született Szilágy-Récsén 1848. márc. 11-én régi erdélyi nemes családból. Első iskoláztatását Zilahon nyerte. Majd a kolozsvári piaristák gimnáziumába került. A gimnázium végzése után teológiát s bölcséletet hallgatott. Ekkor pályát változtatott s a budapesti egyetemre iratkozott be. 1871. a kassai állami főreáliskolánál helyettes tanárul alkalmazták. Innen 1873-ban Kassa város hívta meg az akkor felállított polgári iskolához. 1875-ben már mint igazgató vezette az intézetet. Közben hirlapírással is foglalkozott. Már 1873-ban szerkesztette a *Haladás* című lapot, majd Hedry Bódoggal a *Sárosmegyei Közlönyt*, utóbb az *Abauj-Kassai Közlönyt*. 1890-ben Temesvármegye tanfelügyelőjének nevezték ki. Majd behitták szolgálatáért a miniszteriumba

s az iparos és kereskedő tanulók iskoláinak főfelügyeletével bízták meg. 1894-ben kir. tanácsosi címmel tüntették ki. A fővárosban huzamosabb idő óta szerkeszti az Iparosok olvasótára című folyóiratot.

Ventko Jusztin dr. — A premontrei kanonokrend tagja. Esperes plébános. Rudnokon. Hittudományi doktor, a jászói kerület alesperese és kerületi felügyelője, a r. kath. iskolák igazgatója. Szül. 1848. ápr. 10. Lőcsén. 1873. theol. tanár Jászón. 1887. esperes plébános Rudnokon. Munkája: „Exegesis in LL. SS. Typis ex sump-tibus canonice Jaszoviensis” 1881. — „Propaedeutica”.

Müller Albin. — Szerkesztője volt 1881. márc. 3-ikától a „Kaschauer Zeitung”-nak (Kassa-Eperjesi Értésítő.)

Gallik Géza. — Gyógyszerész, Gallik András fia. Szül. 1848. jun. 24. Kassán. A gyógyszerész pályára lépett Rimaszombatban. 1873-ban S.-A.-Ujhelyben gyógyszer-tulajdonos lett. Később philoxera-biztos s népbanki főkönyvelő. 1882. Kassára tette át lakását, hol szintén gyógyszer-tulajdonos lett. A kereskedelmi és iparkamara vegyész s több bel- és külföldi tudományos egyesület tagja. Cikkeket írt mindenféle tudományos dolgokról. Munkatársa volt a Kassán megjelenő Szőlészeti és Borászati Lapoknak. Írt több munkát magyar és német nyelven. Ezek közül „Utmutatás a tápszerek sat. orvosrendőri vizsgálatára” (1887.), — s „Emlékbeszéd dr. Kain Dávid felett” (1891.) Kassán jelentek meg.

Katinszky Géza (katinczi és pielerzi). Bölcs. doktor, r. kath. plébános. Szül. 1848. aug. 13-án Rimaszombatban. Tanult Eperjesen, Ungvárott, Kassán, hol a növendékpapok. magyar egyházi irodalmi iskolájának létrehozásában nagy érdemet szerzett s annak egyúttal másodelnökévé lett. 1870. szentelték pappá. 1876. a

kassai tanítóképző intézetben ideiglenes, 1877. rendes tanáru alkalmaztatott. Az Orsolyák iskoláinak 21 évén át volt igazgatója. 1897. febr. S.-A.-Ujhelyben plébánossá nevezte ki Bubits püspök. Számos elbeszélést, rajzot s polemikus cikket írt a *Kassai Néplapba*, *Magyar Államba*, *Magyar Krónikába* sat. Munkái: 1. *A költészet alap-elemei*. Kassa 1878. 2. *A magyar helyesírás tan* Kassa 1879. 3. *Történelem és költészet*. (Tanulmány). U. ott 1894. Meghalt 1908. jan. 15-én. S.-A.-Ujhelyben.

Őri G. György. — Munkái: 1. *Margitsziget történelme* az I. századtól a jelenkorig. 50 ábrával. Kassa 1875. 2. *IV. Béla a Margitszigeten*. Tört. színmű egy felv. Kassa 1876. Írt más munkát is.

Kotunovics Jakab. — Házfőnök és főgimn. igazgató Nagy-Váradon. Okleveles főgimn. tanár, templomgondnok. Az országos tanáregylet és budapesti filológiai társaság rendes tagja. A Szigligeti-társaság választmányi tagja. Szül. 1848. okt. 15-én Kassán. 1871. tanár Jászón. 1872. főgimn. tanár Nagy-Váradon, 1890. igazgató s házfőnök ugyanott. Munkái: 1. *Imák s áldozatok a görögöknél* 1880/1. 2. „*Az élösdiek a görögöknél és rómaiaknál.*” 186/7. 3. „*Közegészségügyi intézmények a régi Rómában.*” 1889/90.

Békefi István. (Haller). — Városi hivatalnok. Szül. 1848. dec. 15. Székesfehérvárott. 1868. színész lett. E pályát 1880. odahagyta s szülővárosában hivatalnoki állást vállalt. 1887/9. irogatott a *Kassai Szemlébe*, leginkább elbeszéléseket.

Wahlner Aladár. — Munkája: „*Költemények.*” Kassa 1883.

Lászy Vilmos. — Színigazgató. Jó komikus és operetténekes. 1857. május 1-én lépett fel először Latabár társulatánál. Kassán sok évet töltött s itt 1875/8-ig

működött mint színigazgató. Meghalt 1891. júl. 13. Budapesten 53 éves korában. Sirjánál Németh János és Kiss Mihály — végkivánsága szerint — elénekelték a „Kalapom szememre vágom” című népdalt. Beszédet Lukácsy Sándor tartott. Színműveit, melyek 11 darab-
ból állnak, leginkább Kassán adták elő. Valamennyi fordítás s egyik-másik magyar színre van alkalmazva.

Paulay J. Zsigmond. — Postamester. Szül. 1848. május 2. Pesten. Középkoláinak egy részét Kassán végezte. Ugyanitt adott ki egy munkát „Postás” cím alatt 1871-ben.

Biloveszky Endre. — Hittanár. Szül. 1848. Bártfán. 1872. pappá szentelték. 1878. a kassai püspöki szeminaryumban tanulmányi felügyelő s 1878. óta ugyanott teológiai tanár. Munkája: „*A népkolai hitelemzés módszertana.*” Kassa, 1886. Meghalt 1896-ban Kassán.

Posta Sándor. — 1873-ban „A névrokonok” című elbeszélésével 10 arany pályadíjat nyert az Abauj-Kassai Közlöny pályázatán. Irt a 70-es években a Vasárnapi Ujságba és Fővárosi Lapokba is.

Bolkay István. — Premontrei kanonok s főgimn. tanár, Munkája: „*Az emberi nem őskora.*” (A kassai főgimn. 1875/6-ik évi jelentése.)

Bukaresti (Bokor) János. — M. kir. gazdasági tanint. tanár. Szül. 1849. febr. 1. Marosvásárhelyt ev. ref. székely szülőktől. A gimnáziumot elvégezvén, a József-műegyetemre ment. Majd a debreceni fels. gazd. tanintézetbe iratkozott be. 1872. ugyanott tanársegéd, majd 1874. őszén segédtanár lett. 1876. Kassára helyezték át. Egy év múlva a földmiv. minisztérium állami ösztöndíjjal a hallei egyetemre küldte a term. tudományok és növénytermelési szak tanulmányozására. 1880. az abauj-tornamegyei gazd. egyesület titkárává választ-

tották. 1881. rendes tanár lett Kassán, hol a matematika-tudományt adta elő. Irodalmi működését 1870-ben kezdte szaklapokban. Meghalt az 1900. év tavaszán. Munkái: 1. *Szám-tan.* Kassa 1878. (második jav. kiad. U. ott 1885). 2. *Gazdasági számoló,* tanuló és gazdák számára. 1879. 3. *A kassai aratógép-próba.* U. ott 1884. 4. *A parasztbirtok állapota* Abauj-Tornavármegyében 1885. 5. *A kassai gazd. eszköz és gépkísérleti állomás kísérletei,* Kassán 1887. Szerkesztette a kassai m. kir. gazd. tanintézet *Értesítőjét* 1878, — és 1881. óta a *Gazdasági Közlöny* szaklapot.

Schürger Ferencz, állam főgimn. igazgató. Szül. 1850. dec. 3. Metzenzéken. Középkisk. tanulmányait Kassán 1871-ben, az egyetemet Pesten végezte. 1874. apr.—aug. a kassai reáliskolánál mint helyettes tanár működött. Cikkeket leginkább szaklapokba irt. „A Földrajz az iskolában és iskolán kívül” című munkája pályadíjat nyert (Ungvár 1889). Irt más munkákat is.

Heffler Konrad. — Plebános Leleszen. Erdemesült főgimn. igazgató, okleveles főgimnáziumi tanár, a felsőmagyarországi muzeum alapító-tagja, a r. kath. iskola-
lák igazgatója. Szül. 1850. dec. 17. Perényben (Abauj m.) — 1874. főgimnáziumi tanár Nagy-Váradon, 1880. Rozsnyón, 1881. Kassán, majd Rozsnyón. 1889. ismét Kassán, hol a magyar nyelvet, irodalmat és a bölcsel-
tet adta elő. 1896-tól főgimn. igazgató Rozsnyón. 1900. óta plebános Leleszen. *Programm értekezései:* A nagyváradai főgimnázium *Értesítőjében,* a kassai főgimnázium *Jelentésében.* (1878/9.) Szentpétery Károly emlékezete, 1881/2. Kisfaludy Károly Irénje, 1891. Ünnepi beszéd Nátafalussy Kornél 30 éves tanársága jubileumára, 1893. A test és lélek kölcsönös hatása, Kaczvinszky Viktor emlékezete. Cikkei : a *Nagyváradban* (1879. a phonog

raph-hangiró). *Felsőmagyarországi Minervában* (Felolvasás a Felsőmagyarországi Irodalmi körben: Jókai Mórról). *Abauj Kassai Közönyben* (Mit beszélnek a virágok? 1883). *Kisfaludy Sándor költészete* (Rozsnyó, 1881.)

Dragóner Béla. — R. kath. plebános. Szül. 1850. Kis-Berezdén (Ung. m.) 1877-ben hitoktató lett Kassán, innen később Bárcára (Abauj-Torna m.) ment plebánosnak. Irodalmi működése a következőkre terjed: 1879. megindítja a „Historia domus“-t, mely a kassai plebánia történetét tárgyalja. Dolgozott a Felsőmagyarországi muzeum Évkönyvébe is. Ismertetést közölt a nagymihályi céh-pécsétről; a beregszászi törvényszék által 1736-ban tárgyalt két boszorkányperről; — ugyszintén ismertette Tutkó *Kassa pecsétjéről* irt munkáját. 1880-ban a „Kassai egyházi műemlékek s helyreállítási munkálatok” cím alatt az „Egyházművészeti Lap”-ban közölt dolgozatot. Irt még számos más tárgyról, mikre vonatkozó fejtegetései a különböző lapokban jelentek meg.

Paszlavszy Sándor. — R. kath. plebános. Szül. 1850. aug. 31. Deregyőn (Zemplén m.) A gimnázium utolsó osztályát Kassán a premontrei főgimnáziumban mint kassai e. m. papnövendék végezte. 1878. jun. 1. püspöki engedéllyel gr. Zichy Rezső gyermekeihez: Béla és Jakabhoz nevelőnek ment, mely állásában 1886-ig maradt. 1889-ben Szerencsen lett plebános, Meghalt 1899-ben Budapesten. Cikket irt a Magyar Államba a *kassai növ. papság magyar egyh. irodalmi egyletéről* 1874. febr. s a *kassai növ. papság magyar iskolájáról* 1875. máj. A *Religióba*: 1876. Perger János kassai püspök emléke cím alatt. Kassán megjelent munkái: 1. *Hymnus*. Aranyszáju szent Jánoshoz (1871.) — 2. *Alkalmi hangok* (1873.) Pályanyertes mű. — 3. *Örömhangok*. Schusztér K. kassai püspök székfoglalója (1877.). Irt

még több munkát is, melyek azonban nem Kassán jelentek meg.

Ries Lajos. — A Kassai Szemle, később a Felsőmagyarország szerkesztője és tulajdonosa. Született Temesváron 1850. november 7-én. Atyja, aki nyomdai gépmester volt, saját mesterségére adta az élénk eszü, de nyugtalan természetü fiut s így mindössze csak egy két gimnázialis osztályt végzett a minoritáknál Aradon,, ahol ifju korát töltötte. 1868-ban mint felszabadult betűszedő Pestre jött, ahol sok akkor hires lapnál dolgozott mint szedő, tördelő, majd korrektor. Nem csoda, hogy kedvet kapott a hírlapíráásra s már 1875-ben, mikor Kassára jött, irogatni kezdett.. Nagy hatással volt reá nejeének Schuller Herminnek példája is, akit különben ő vezetett be az irodalomba. 1885-ben alapította a „Kassai Szemle” című lapot, melyet 1894-ben napi lappá alakított át „Felsőmagyarország” cím alatt. Ez volt a felvidék első napilapja. Mint szerkesztő fejtett ki nagy tevékenységet s nagyobb dolgozatokat nem irt, csak kisebb elbeszéléseket. Előképzettségének fogyatékosságát bámulatos szorgalommal tudta pótolni s mint autodidakta sokaknak nyujtott követendő példát. Meghalt 1898. évi junius 29-én Kassán.

Ries Hermin, helyesebben Ries Lajosné Schuller Hermin. Szül. Diós-Győrött Borsod megyében 1851. junius 10-én. Elemi iskoláit Kisvárdán végezte s azonkívül magánuton tanult. Írói tehetségét férje fedezte fel benne, akivel Kassán 1874. jul. 12-én kelt egybe s az ő utmutatása mellett kezdett a kassai és más vidéki lapokba irogatni. Tárcái csakhamar hirnevet szereztek neki s nemcsak a kassai lapok, de a fővárosi szépirodalmi lapok is szívesen fogadták dolgozatait. Irt egy-két kisebb szinművet, melyeket Kassán és vidéki szin-

padokon előadtak. Egyéb művei „Vig beszélek” cím alatt jelentek meg összegyűjtve, de jelentek meg önállóan más kisebb munkái is. Meghalt 1889. június 4-én Kassán.

Regéczi József. — Kir. kath. tanítóképző int. igazgató. Szül. 1851. febr. 6. Kassán, szegény iparos szülőktől. Szülővárosában 1870. végezte a főgimnáziumot. Ekkor a kegyes tanítórendbe lépett; de ezt oda-agyta 1872-ben. Egy évig önkéntes, majd a kassai kir. törvényszéknél napidijas írnok lett. 1877. a nagszombati kir. tanítóképző intézetben képesítő vizsgálatot tett s 1877. szept. 19. u. azon intézetnél tanár s 1884. nov. 4. igazg.-tanár lett. Meghalt 1895. márc. 21. N.-Szombatban. Számos cikket irt a különböző vidéki lapokba. Önálló munkái is jelentek meg. A *Kalauz* című népiskolai kath. folyóiratnak szerkesztője volt 1888-tól 1892-ig.

Valló Vilmos, kassai főreáliskolai tanár, tankönyv-író. Született 1851-ben Körmöcbányán, a hol atyja városi főelemi tanító volt. Középiskolai tanulmányait a körmöci akkori alreáliskolában kezdette, s a míg itt járt, atyja a latin nyelvben külön oktatta, s letétette vele évenként a gimnáziumi osztályvizsgálatokat is a selmeci kath. gimnáziumban. A gimnázium felsőbb osztályait Besztercebányán végezte s 1867-ben alkalma nyílt látni: miként alakult át magyarrá az addigi tót főgimnázium, melynek első magyar igazgatója Klamarik János lett. Itt ébredt fel az ifjában az európai művelt nyelvek ismerete utáni vágy s még gimnáziumi tanuló korában tanulta meg önerejéből, a francia, angol és olasz nyelvet. A tanári pályát választván, beiratkozott a budapesti tud. egyetemre, ahol a matematikai és fizikai szakot tanulta, melyből azután tanári képesítő okle-

velet szerzett. Hogy biztosabban kapjon középiskolai tanszéket, később a francia s német nyelvi szakból is letette a tanári képesítő-vizsgálatot. Egyetemi tanulmányai befejezése után 1873-ban a csáktornyai áll. polgári iskolánál nyert tanári állást 1876-ban ugyanazon intézet igazgatója lett. 1884-től 1889-ig a temesvári állami felsőbb leányiskolának volt igazgatója. Középiskolánál óhajtván működni, 1888-ben a székelyudvarhelyi, innen 1891-ben a kassai áll. főreáliskolához helyeztette át magát, a hol többnyire francia és német nyelvet tanít. Mint író, Valló Vilmos leginkább a tankönyvirás terén fejtett ki működést. Munkái: 1. *Módszeres francia nyelv és olvasó könyv.* (1893—96. Budapest Lauffermél.) Több kiadást ért. — 2. *Módszeres német nyelv és olvasókönyv.* (Ugyancsak Lauffernél 1900.) — 3. *Népiskolai olvasmányok a gazdasági kémia köréből.* (Budapest Franklin-Társulat 1882.) E könyvet Thán Károly „páratlanul sikerültnek” mondja. — 4. *Habsburgi Rudolf.* Élet és jellemrajz a magyar ifjuság számára (Budapest Lauffer 1890.) Mint a délmagyarországi term. tud. társulat titkára szerkesztette a „Természettudományi Füzetek”-et 1885-től 1889-ig.

Baintner Hugó dr. — Jogakad. tanár Kassán. Szül. 1851-ben Pozsonyban, hol atyja akkor jogakad. tanár volt. Középiskolai tanulmányait a budai főgimnáziumban végezte s ezek befejezése után a bécsi és a budapesti egyetemekre joghallgatónak iratkozott be. Bécsben hallgatója volt Dhering, Siegel, Philips, Stein és Unger tanároknak. A jogtudori oklevelet a budapesti tudományegyetemen nyerte el, hol utóbb a polgári perjogból magántanári képesítést nyert. Ugyan-e tárgyából később a kolozsvári tudományegyetem jog- és államtudományi karánál is nyert magántanári képesítést. Időközben, miután

a cs. és kir. 68. gyalogezredben mint egyéves önkéntes szolgált és tartalékos hadnagygyá lett a cs. és kir. 38. gyalogezredben, részt vett Bosznia megszállásában. Mint tartalékos főhadnagy lépett át a m. kir. honvédséghez. Később az ügyvédi oklevelet is megszerezvén, jogi tanulmányainak kibővítése céljából félét Párizsban töltött. Hazajövén, a kolozsvári tudomány egyetemen megüresedett tanácsjegyzői állást nyerte el, mely állásban két évig működött. Ez idő alatt ismerkedett meg az ottani irodalmi körökkel s írói tevékenységét is ez időben kezdte meg. Alapítója lett a kolozsvári Attletikai Clubnak; a Magyar Attletikai Clubnak pedig titkári teendőit vitte. A királyi táblák decentralizációja alkalmával albiróvá nevezték ki s mint tanácsjegyzőt alkalmazták a kolozsvári kir. ítélő táblánál. 1894-ben Tordán lett törvényszéki bíró, honnan egy év múlva a kassai kir. jogakadémiához helyezték át a polgári perjog és kereskedelmi jog nyilv. tanárává. Családot 1891-ben alapított. Kolozsvárott nőül vette Haucke Paulát, kitől Géza nevű fia született. Nejének 1904-ben történt elhunytá után 1907-ben újból megnősült, elvevén Katzler Teréz Juliánnát, a ki anyai ágon a Beleznay grófi családból származik. Művei: *Az avatkozás*, perjogi tanulmány. Kassa 1896. *A képviselő* (közölve a magyar jogi Lexiconban.) *Perjogunk Reformja. (Emlékbeszéd Erzsébet királyné fölött.)* — *Az Értékpapírok elmélete*. Mind a három megjelent a kassai kir. jogakadémia évkönyveiben (a két utóbbi külön lenyomatban is.) Ezenkívül jelentek meg cikkei a „Magyar Igazságügy”, „Jogtudományi Közlöny”, „Magyar Jogászujság” című szaklapokban és a „Magyar Jogi Lexicon”-ban.

Augusztiny Elek. — Ág. ev. elemi tanító. Született Nagyszalókon (Szepesm.) 1851-ben, hol atya szintén tanító volt. Gimnáziumi tanulmányait Rozsnyón és Eper-

jesen végezte. Az érettségi vizsga letétele után egy évig a tanító-képezdébe járt Felső-Lövön. Majd tanító lett Felkán. Egy évig ezután a zeneakadémiát látogatta Stuttgarton (Németország). Hazajövén, tanító lett Szepes-Olasziban, később Szepesváralján. Ez állásban léte alkalmával polgári iskolai képesítőt tett Budapesten a nyelvészeti szakból s mint ilyen jött Kassára, hol az ág. ev. egyház elemi iskolájánál nyert alkalmazást. 1892. dec. havában választották meg. Hivatalát azonban csak 1893. szeptemberében foglalta el. Munkája: „Kassa város és Abauj-Tomavármegye ismertetése”. Budapest 1899. E műve megírásánál az elemi iskolai földrajzi dolgok megismertetésén kívül célja volt az is, hogy a kis tanulóban fejlessze a nemzet története iránti érzéket.

Schlatter (Miklós) Alfréd. Szül. 1851. dec. 3. Orczyfalván (Temesm.) Iskoláit részben Kassán végezte. 1871. szept. 21. lépett a premontrei kanonok rendbe. Írt cikkeket a „Kassa és Vidéké”-be (1877.), a kassai főgimnázium 1879-iki Értesítőjébe, „Abauj-Kassai Közlönybe” (1884.) Kassán következő munkái jelentek meg: 1. *Zrinyiász* a tanuló ifjuság részére 1878. (II. kiad. 1892. III. 1900. u. ott). 2. *Az oratórium*. Haydn „Teremtés” című műve után 1884. 3. *Lélektan* középisk. számára. Kézirat gyanánt 1886.

Éder Sándor. — Volt m. kir. honvédszázados Kassán. Többnyire humoros formában, számos tárcacikke jelent meg a Ries Lajos által szerkesztett „Felsőmagyarország”-ban. Önhibáján kívül bajba keveredvén, saját kezével vetett véget életének.

Grigercsik Géza. — Előbb körjegyző volt, majd városi végrehajtó, később szolgabírói írnok lett Kassán. Irogatott lapokba s adott ki egy képes heti folyóiratot is Kassán 1894—5-ben „Felföld” cím alatt, mely azonban alig egy évi fennállása után megszűnt.

Tetmayer Károly. — A kassai m. kir. állami fels. ipariskola igazgatója, kir. tanácsos. Szül. Krompachon 1852- május 19, hol atyja a vasgár igazgatója volt. Középiskolai tanulmányait a lőcsei gimnáziumban végezte, honnan a műszaki tanulmányok iránti hajlamát követve, már a VII. oszt. elvégzése után a zürichi egyetemre ment. Zürichben és Berlinben végezte a gépészmérnöki szakot és Berlinben szerezte meg a gépészmérnöki oklevelet. Tanulmányainak befejezése után 1874-ben Bécsben nyert alkalmazást az osztr.-magy. államvasutak lokomotív-gyárában. Innen kapott meghívást Kassára, a felső ipariskolához, hol mint szaktanár és műhelyfőnök működött, míg 1886. július havában, Szakkay József igazgató halála után kezébe vette az intézet vezetését. Betegeskedése folytán 1905. április havában nyugalomba vonult. Munkálkodását a király legmagasabb kitüntetésével: a Ferenc József-rend lovagkeresztjének s utóbb a kir. tanácsosi címnek adományozásával jutalmazta. Párját ritkító szorgalmával talált időt a tudomány és az oktatásügy számára is. Cikkeket, értekezéseket dolgozott ki és megírta a *kazánkezelés tankönyvét*.

Kozora Vince. — Városi főjegyző Kassán. Szül. 1852. okt. 3-án Kassán. A jogi tanulmányokat a kassai kir. jogakadémián végezte s a tanfolyam bevégeztével letette az államtudományi államvizsgálatot 1875/6-ban kitűnő képesítéssel, 1876/7-ben pedig szintén kitűnő képesítéssel a jogtudományi államvizsgálatot. 1876. jul. 1-től 1878. ápril végéig ügyvédi gyakorlaton volt Brósz Jónát kassai ügyvédnél, mint ügyvédjelölt. 1878. május 2-án Kassa város II-od aljegyzőjévé, 1882. ápr. 27-én I. aljegyzőjévé, majd 1891. okt. 31-én főjegyzőjévé választották. 1906-ban nyugalomba vonult. Munkái: *I. Az ezredéves kiállítás alkalmával tartott közgyűlési beszéd.*

1896. 2. „Márc. 15-ikének” 50 éves fordulója alkalmából tartott közgyűlési beszéd. 1898. 3. Deák Ferenc születésének 100 éves fordulója alkalmából tartott ünnepi beszéd. 1903. 4. A kassai Rákóczi ereklyekiállítás megnyitása alkalmából megtartott rendkívüli ünnepelő disz-közgyűlés jegyzőkönyve. 1903. jul. 26. Irt cikkeket a dr. Fényes Samu által szerkesztett „Minervá”-ba (Kassai Irodalmi Társaság folyóirata), a Fáy Gyula által szerkesztett „Kassa és vidéké”-be.

Tárnai (Tatárszky) Gyula. — Kereskedelmi és iparkamarai jegyző. Szül. 1852. évben Kassán. Iskoláit ugyanitt végezte. 1877-ben került a kamarához, hol előbb irodatisztté, majd fogalmazóvá választották meg. Jelenleg „kamarai jegyző” címmel mint a kamara második tisztviselője fejt ki működést. Tevékeny részt vett a Kassán létesült ipartestület mint hatóság fejlesztésében, melynek hosszú időn át titkári teendőit vitte. E testület első volt az országban, mely az 1901. évi XIV. t.-c. alapján betegsegélyző pénztárt létesített munkásai részére. Ennek megalapításában ő is tevékeny részt vett. A kisiparosok és munkások szakszerű képzésére irányult törekvésekben hasonlóképp közreműködött. Tagja a katolikus legényegyesület választmányának, s elnöke a bőriparcsok szövetkezetének. Évek óta titkára a kereskedelmi alkalmazottak betegsegélyző pénztárának, tagja a Kazinczykör választmányának. Mint író leginkább a színműírás terén fejtett ki bővebb tevékenységet. Az „Asszonybecsület” című népszínműve az országos népszínmű pályázaton dicséretet nyert s 1895-ben Blaháné közreműködésével került előadásra a fővárosi Népszínházban. Többi színművei: „Hetedik parancsolat”, „Tulipán Marcsa”, „Bűnbánó ember” (3 felv.), „Katonatréfa” (1 felv.), „Szeret, nem szeret?” (3 felv.), „A pajkos kis leány”, „A bűn-

bak" (1 felv.), „Máriavölgyi szép asszony" (3 felv.) „Nappali komédiások" (3 felv. bohózat), melyek vidéken, legtöbbször a kassai színházban kerültek színre. Kerner József zeneszerzővel társulva, három operettet írt. Ezek címe: „Ibolyka" „Gyöngyvirág" és „Carneval", melyek Kassán kívül az ország több vidéki színházában is előadásra kerültek. Lefordította a „Hamelni patkányfogó" című zenés bohóságot, mely a 80-as években egyike volt a vidéki színházak legfelkapottabb darabjainak. Írt három, Kassán kiadott regényt is. Ezek címe: „Harc a nőért". „Huszárvér" és a „Fekete molnárné." Iparügyi cikkei, novellái, versei és egyéb apróságai a különböző hírlapokban láttak napvilágot. Tartott több felolvasást is a kassai Kazinczy-körben.

Komjáthy Gábor. — Ev. ref. lelkész. Szül. 1853. febr. 15. Fonyban. 1877. nevelő s egyszersmind kassai segédlelkész lett. Innen S.-A.-Ujhelybe ment. 1897-ben Ungvárt rendes lelkésszé választották. Munkája: „*Egyházi beszéd a Kassán tartott lelkészválasztás alkalmával.* 1882.

Béldi Sándor. — Szül. 1864. március 15 én Pusztaszent-Dubraván (Sáros megye). Iskoláit az eperjesi kollégiumban végezte s azután a Kassa-Oderbergi vasút szolgálatába lépett. Jelenleg ezen vasút igazgatóságánál van Budapesten ellenőri rangban. 1882-ben a Magyar Nyelvőrbe kezdett írni, később több fővárosi élclapnak s Dolinay „Hasznos Mulattató"-jának volt munkatársa. Kassára 1889-ben került, hol 12 éven át élénk hírlapírói működést fejtett ki. Kezdetben a „Kassai Szemlé"-nek volt munkatársa. A „Kassa és Vidéke" című hetilap egyik alapítója és főmunkatársa volt, ennek megszűntével a „Kassai Hírlap" és „Abauj Kassai Közlöny" munkatársa lett. Alapítói közé tartozott a Kassai Hírlapírók

Otthonának, melynek háznagya volt. Az ő kezdeményezésére vette föl az egylet a „Kassai Hírlapírók és Írók Otthona" nevet. 1901-ben Budapestre helyezték át s jelenleg fővárosi lapokba ír tárcacikkelyeket.

Olsavszky Lajos. — Ügyvéd. Szül. 1852. jun. 12-én Felső-Hrabonicán (Bereg m.) A jogi tanfolyam 3-ik évét Kassán hallgatta. A birói vizsga letétele előtt és után gyakorlaton volt Fábíán János kassai ügyvédnél, kitől közjegyzőhöz ment. A kir. ítélőtáblának az 1891 évben történt szaporítása alkalmával az ujon szervezett kassai kir. ítélőtáblához elnöki titkárnak ment, a honnan később Aranyos-Maróthra nevezték ki törvényszéki bírónak. 1898. jan. 1-én ideiglenesen nyugalomba helyeztetett. Jelenleg ügyvéd Budapesten. Verseket és tárcákat írt a kassai Haladásba, a Kaschauer Zeitungba, a Kassai Szemlébe, Felsőmagyarországba, Abauj-Kassai Közlönybe, Kassa és Vidékebe és számos fővárosi lapba. Munkája: *Apróságok* Budapest 1886.

Monostori Károly. — Állatorvos-tanár. Szül. 1852. nov. 7. Deésen. Krausz családi nevét 1886. változtatta Monostorira. Gazdasági cikkeken kívül írt költeményeket is. — Munkái közül 1. *Az állatok rossz szokásai* stb. 2. *A ló és annak tenyésztése* (Kovácsy Bélával együtt) és 3. *A sertés, annak tenyésztése és hizlalása* (Kovácsyval együtt) Kassán 1888—1889-ben jelentek meg.

Siposs Andor Gyula. — Gyáros, a kassai kereskedelmi és iparkamara elnöke. Született Urvölgyön, Zólyom megyében 1853. évi július hó 27-én. Középiskolai tanulmányait Besztercebányán elvégezvén, a kereskedői pályára lépett, a melyen ugy gyakorlatilag, mint elméletileg gondos kiképzést szerzett. 1873-ban került Kassára, a hol csakhamar kedvelt tagja lett a város társadalmának, mely különösen az akkori élénkebb

társasáletnek mozgalmaiban, nagyon hasznavehető új erőt fedezett fel benne. A helyi lapok legrégebb munkatársainak egyike, kinek közgazdasági tárgyú cikkei nem egyszer vonták magukra az irányadó körök figyelmét. Nagyobb külföldi utazásairól írt cikkeiben mindig iparkodott élénk megfigyelő tehetségével gyűjtött tapasztalatait a hazai közgazdaság javára hasznosítani. Mint ügyes tollú tárcaíró több budapesti és bécsi lapnak is kedvelt külmunkatársa volt. 1882-ik évben Kassa szab. kir. város közgazdasági előadójának neveztetvén ki, nyolc évi működése alatt e minőségben írt s nyomtatásban is megjelent évi jelentései a város akkori kereskedelmi és ipari viszonyaira nézve ma is értékes forrásmunkát képeznek. A nyolcvanas évek elején önálló lapot is adott ki, melynek célja a keletkező magyar ipar készítményei iránt való érdeklődés felkeltése volt s a mely a vidéken talán első fecskéje volt ipari érdekű lapjainknak. S—s. jegyű cikkeivel Kassa város közönsége régebben igen gyakran találkozott a „Felvidéki Közlöny”, a „Kassai Szemle”, a „Pannonia” és a „Felsőmagyarország” hasábjain s a „Kaschauer Zeitung”-ban „Colibri” néven megjelent humoros rajzai, éveken keresztül adták sokszor igen találó képét derűs világitásba helyezett közviszonyainknak és a szereplő egyéniségeknek. Az utóbbi lapnak leghivebb munkatársa ma is, mikor sokoldalú elfoglaltsága miatt, egyebütt már csak ritkán találkozunk magvas cikkeivel.

Bóbita Endre. — Főreáliskolai tanár. Szül. 1853. év július hó 29-én Nagyrákocon Ugocsa megyében. Középkolai tanulmányait: Munkácson, Besztercebányán és Ungvárott végezte. Ennek megtörténte után a budapesti tud. egyetemre iratkozott be, a hol is 1882. évben tanári vizsgálatot tevén, oklevelet nyert a matematikából és

fizikából. Első irodalmi próbálkozásai középiskolai éveire esnek, amennyiben, mint az ungvári főgimnáziumban fenálló *Dajka-Kör* tagja, majd titkára, a szaktanár által kitűzött történelmi pályadíjakat, mint VI., VII. és VIII. oszt. tanuló egymásután nyerte el. A tud. egyetemen dr. *Kondor* Gusztáv egyet. ny. r. tanár matematikai előadásainak két éven át megbízott kiadója volt. Ugyanott dr. *Petzvall* Ottó egyet. ny. r. tanár által a felsőmathesisből kitűzött „*A külzeléki és egészleti hánylat alkatmazása a geometriára*” című pályaművével 50 fitnyi díjat nyert. 1882—1884-ig Sopronban mint a „*Csöndes-féle*” nyilv. jogu intézet tanára, 1884-től 1892-ig Kismartonban, mint az áll. polg. iskola r. tanítója működött. Ez alatt a „*Sopron*” című lap munkatársa és a soproni irodalmi és művészeti körnek működő tagja volt. A

„*Polgári iskolai Közlöny*”-nek és a „*Természettudományi Közlöny*”-nek szintén állandó munkatársaként szerepelt. Kassára 1892-ben jött, hol egy ideig az áll. felsőbb leányiskolánál működött, majd onnan később áthelyeztetett az áll. főreáliskolához, hol jelenleg is alkalmazásban van. Itt mint az *Irodalmi Társaság*, majd a *Kazinczy-Kör* választmányi tagja részt vett az irodalmi mozgalmakban, részint felolvasásaival, részint az évkönyvekben megjelent cikkeivel. Titkára a kassai tanári körnek, s választ. tagja az „O. K. T. E.”-nek. A tanügyirodalom terén főképp mint tankönyvíró szerepel. Fizikai tankönyvei, melyeket részint önállóan, részint b. e. dr. *Gerevich* Emil társaságában írt, országszerte ismertek és használtak. Ilyenmű munkái: 1. „*Természettan*” az el. iskolák számára. 2. „*Rövid fizika*” polg. leányisk. számára, (mely 4 év alatt két kiadást ért. A II. kiadás 8000 példányban jelent meg.) 3. „*Fizika*” polg. fiúisk. és tanítóképzők számára. 4. „*Természettan*” felsőbb

leányiskolák és tanítónőképzők számára. 5. „*Fizika*” felsőkereskedelmi iskolák számára. 6. „*Fizika és fizikai földrajz*” a gimn. III. oszt. számára. 7. „*Természettan*” a reálisk. III. oszt. számára. 8. „*Természettani és csill. földrajz*” a reálisk. IV. oszt. számára. 9. „*Kísérleti fizika*” a középisk. VII. és VIII. oszt. számára. 10. „*Természettan*” felsőbb leányisk. számára (az új tanterv szerint). 11. „*Fizika*” tanító és tanítónőképzők számára (az új tanterv alapján). Módszertani, tanügyi és természettudományi értekezései közül említendők : 1. *A természet-tan tanítása a polg. fiúiskolában.* (Polg. isk. Közlöny 1887. évf.) 2. *A polg. fiúiskola tantervének revíziója,* közgyűlési felolvasás. (Polg. isk. K. 1889. évf.) 3. „*Az északi fényről.*” (Termt. K. 1893. évf.) 4. „*A felhők képződéséről*” (u. ott 1894. évf.) 5. *A gömb-villámokról* (u. ott 1894. évf.) 6. *Emlékbeszéd dr. Gerevich Emil felett.* (Kassai főreálisk. értesítő 1902/3. tanév.) 7. „*Az égi háboru fizikája*” (u. ott 1903/4. tanév) stb. stb.

Biringer F. — Munkája: „Gedichte.” 1878.

Ráth Evermód. — A kir. konvictus alkormányzója Kassán. Képesített főgimnáziumi tanár. A Felsőmagyarországi Múzeum alapítója és a kassai kath. legényegylet választmányi tagja. Szül. 1853. jun. 7. Gyergyó-Szent Miklóson (Csík m.) 1879. főgimn. tanár Rozsnyón, 1886. t. felügyelő a kir. konviktusban Kassán. 1893. Ugyanott alkormányzó. Cikkei: 1. „Az ember odontografiája” (Rozsnyó, főgimn. Ért. 1881/2.) — 2. „Gömör Kishont vármegye természeti viszonyainak leírása” (u. ott 1884/5.)

Kalmár Antal. — M. kir. posta és táviró felügyelő. Szül. 1853. aug. 27. Ligeten (Temes m.) A reáliskolákat Szegeden, Pesten és Budán végezte. A technikából a táviró tanfolyamba és 1873. febr. 27.

Szegeden mint távirógyakornok az államszolgálatba lépett. A távirónál minden szakvizsgát és a távirónak a postával történt egyesítése után a postatiszti vizsgát is letette. 1890. a posta és táviró tanfolyam gyakorlati táviró tanszékének segédtanárává nevezetett ki. 1892. postatávíró főtiszt, 1895. felügyelő lett. Szolgálati idejének nagyrészt Budapesten a táviró műszaki osztály-nál mint táviró-épités vezető töltötte, a posta és távirótisztképző tanfolyam tanára volt. 1896. mint táviróépitési osztályvezető Kassára helyeztetett át. Cikkei : „A villamosság alkalmazásáról” 1880—1896. a *Vasuti és Közl. közlönyben*, a *Magyar Mérnök és Építészeti közlönyben*, a *Vasárnapi Ujságban* sat. jelentek meg. Irt még a *Pesti Hirlapba*, *Budapesti Hirlapba*, *Telegrafba* sat. Munkája : „A villamosság” Budapest 1893. (190 ábrával.)

Klupathy Antal. — Jogi doktor és egyetemi rendes tanár. Szül. 1853. aug. 3. Bukócson. Középskoláit és a 3 évi jogi tanfolyamot Kassán, a 4-iket a budapesti egyetemen végezte, a hol 1875. nov. 27. jogi doktorrá avattatott. 1876. jan. ügyvédi oklevelet nyert. 1876. ápr. 1-től szeptemberig Kassán gyakorló ügyvéd volt. Ekkor ugyanott a jogakadémián tanár lett. 1894. aug. 24. a kolozsvári egyetemen a váltó és keresk. jogi tanszékre neveztek ki. Értekezése : *A tisztességtelen versenyről.* 1896/7. Munkája : *A magyar kereskedelmi jog kézi könyve.* Bpest 1894—6. Két kötet. *A szövetkezeti törvény magyarázatáról* is adott ki egy munkát.

Lekly Gyula. — Állami felső ipariskolai igazgató. Lehel Lekly Károly birtokos, később hivatalnok fia. Szül. 1853. szept. 25-én Deesen (Szolnok-Doboka m.) A 60-as évek elején szülei Besztercére költöztek. Közép-sk. tanulmányait Debrecenben kezdte, onnan N.-Váradra

került a szent József intézetbe, hol a vegyes vallásu szüléktől származott s ev. reformátusnak keresztelt ifju szülői hozzájárulásával a kath. vallásban neveltetett. Ez intézetben, mint VI. oszt. tanuló növendék társai közt önképzőkört alakított, melynek ő lett az elnöke. N.-Váradon végezte a főgimnáziumot. A budapesti egyetemen a bölcséleti fakultás hallgatója lett s egyidejüleg mint önkéntes katonai kötelezettségének is eleget tett a 32. gy.-ezredben. 1876. az orsz. tanárképző tanárjelöltje volt s ez évben a kassai m. kir. gépészeti közép (most felső) ipariskolában helyettes, 1879. rendes tanár lett, hol jelenleg is működik. A kassai keresk. ifjak társulatának 12 évig volt elnöke; a női dalosegyesületnek igazgatója, a Kazinczy-körnek alelnöke; a kassai társalgási egyletnek (nagy kaszinó), mely 1828-ban alakult, 21 év óta igazgatója; az országos daláregyesületnek alelnöke; a felső ipariskola önképző köre s önszegélyző egyletének alapító tagja s tanárelnöke. A kassai dalegyletnek elnöke. Kassa város törvényhatósági bizottságának, az iskolaszéknek, színügyi választmányának stb. tagja. Politikai, társadalmi, szépirodalmi cikkei s könyvismertetései 30 év óta a kassai lapokban jelentek meg. Cikkei a kassai állami középipariskola Értesítőjében, — a Verédy Károly Paedagógiai Encyclopédiájában, az Abauj-kassai közlönyben, a Magyarország vármegyéi és városai (Abauj-Torna m. és Kassa) „A Kassai Egyetem” stb. című munkákban jelentek meg. Munkái: 1. *Az egyetemes tört.* Kassa 1880. — 2. *Közművelődési egyesületek és Kassa.* (Kiadta a Nemzeti-kör) 1885. Kassa. — 3. *Olaszthoni utazásom* 1868. U. o. — 4. *Franciaországban és Schweizon keresztül* 1889. U. ott. — 5. *Az egyszerű és kettős könyvvitel* 1889. U. ott. — 6. *A kassai m. kir. gép. közép iparisk. története 1878—1896.* Kassa

1896. Kassai Kalauz 1901. A dalos ünnepély emléklapjai 1901. stb. Résztvett a *Szabadságharc Emlék Albuma* (Kassa 1896) és a *Honvédalbum* szerkesztésében (Kassa 1900). A Pannónia (később Kassai Napló) főszerkesztője volt (1898/9.) Legutóbb 7 év óta az Abauj-Kassai Közlönnyt szerkeszti, mely 1907. végén napilappá lett. Sok oldalú tevékenységét az iskola, az irodalom s a társadalom között osztja meg. Kassa társadalmának minden mozgalmában mint vezérember vesz részt s a felolvasó asztalnál épp úgy otthonos, mint az ünnepek s multságok rendezésében. Tanári működéséért a Király 1905-ben igazgatói címmel és jelleggel tüntette ki, 1907-ben pedig a kormány valóságos igazgatóvá léptette elő.

Rejtő Sándor. — Udvari tanácsos, műegyetemi tanár. Szül. 1853. Kassán. Gimnáziumi tanulmányait itt és Eperjesen, a műegyetemet pedig Budapesten végezte. 1877. gépész-mérnöki oklevelet nyert. A műegyetem mechanikai-technológiai tanszékére 1888. helyettestanárnak, 1889. rendkívüli és 1890. rendes tanárnak nevezték ki. 1903. udvari tanácsosi címet kapott. Haltenberger családi nevét Rejtőre változtatta át. Több munkát adott ki, melyek valamennyien a mech.-technológia körébe tartozó dolgokkal foglalkoznak.

Oláh Béla. — Urad. ügyészségi gyakornok. Szül. Munkácson 1853 okt. 9. — A jogot Kassán hallgatta s 1875-től a munkácsi uradalom ügyészségénél gyakor-nokoskodott. Meghalt 1884. szept. 29. Munkácson. Kassai jogász korában belmunkatársa volt az Abauj-Kassai Közlönynek és akkor ott egy kortesdallal a kassai kaszinó által kítűzött 2 arany pályadíjat is elnyerte. Elbeszélései, költeményei több más lapban is jelentek meg. A „Munkács” nak szerkesztő-társa volt.

Báthory Romancsik Mihály, színházi titkár. Szül. 1853. nov. 27-én Nagyváradon, hol atyja Romancsik Mihály tanár volt. Középközlőit szülővárosában végezvén, 1872-ben a szini pályára lépett és a Báthori nevet vette fel, mely írói neve is lett. 1879-ben Kassán telepedett le, hol megindította a Színészeti Közlönyt. Időközben elhagyta Kassát is s mindenféle hányattatáson ment keresztül; míg végre Léván Bokodyné társulatánál nyert menhelyet s ott is halt meg a kórházban 1888. jan. 19. Irt számos lapba, így a *Felvidéki Közlönybe* (1880—1882) is mindenféle cikket. Munkái közül a következők jelentek meg Kassán: 1. *Elbeszélések*, rajzok és kalandok a magyar színészetből és a társadalom köréből. Kassa 1883. Két kötet. 2. *Emlék és színműtár*. U. ott. 1883. Négy füzet. *A kassai színház* 100 éves fennállása jubileumára (1881. nov. 22.) irt *Mult és jelen* című prólógot. A Színészeti Közlönyt 1879. nov. 2. alapította és szerkesztette Kassán 1884. szept. 18-ig.

Barts Pál. — Városi adóhivatali főnök Kassán. Szül. 1853. dec. 12-én. Meghalt 1901. március 5-én. A kassai tűzoltó-egyletnek huzamosabb időn át volt titkára, s ki is adott egy könyvet „A kassai tűzoltó-egylet története” címmel. Irt olykor cikkeket az „Abauj-Kassai Közlöny”-be, s jelentek meg dolgozatai az „Ország-világ”-ban is.

Lévay István. Állami felső keresk. isk. igazgató. Szül. Ungvárott 1854-ben. A gimnázium 8 osztályát szülővárosában végezte, ott Szieber Ede nyug. kassai tankerületi főigazgató volt a tanára. Majd a budapesti tudomány egyetemre iratkozott be s tanári tanulmányait 1876-ban végezte. 1877. szeptember havában az eperjesi kir. kath. főgimnázium hívta meg helyettes-tanárnak. 1879-ben tette le a tanári vizsgálatot. 1880-ban Kassa

sz. kir. város iskolaszéke választotta meg a közs. polg. isk. helyettes-tanárának. Itt két évig működött, mialatt megnősült. 1882-ben A.-Mecenzéfre nevezték ki az áll. felső népiskolához igazgatónak, s innen áthelyezték Galgócra az áll. polg. fiu- és leányiskolához szintén igazgatói minőségben. 1891-ben ismét Kassára került az akkor még közs. polg. iskolához mint igazgató. A következő év január 1-én ez iskola államosított. 1897-ben az ő buzgólkodása folytán megnyitott a felső keresk. isk. s ide lett igazgatóvá kinevezve. 1893-ban végre felépült a mostani diszes iskolaépület, s ő ebben, 1906. évben Budapestre szintén igazgatói minőségben történt áthelyeztetéséig folytatott eredményes működést. *Lévay* igazgatói teendőin kívül mint felolvasó vitt a közéletben jelentékeny szerepet. Vetítő-képekkel és kísérletekkel illusztrálva felolvasásokat tartott Kassán a „Tanári kör”-ben, „Kazinczy-kör”-ben, „Kereskedőifjak kör”-ében, a honvédség „Tiszti kaszinó”-jában, „Kath. Olvasó-kör”-ben és „Kath. legényegyesület”-ben. Ezenfelül előadást tartott a Röntgen-sugarakról és drótnélküli táviratozásról a kassai hadtest tisztikarának, az eperjesi „Széchenyi kör”-ben, az ottani „Kereskedő társulat”-ban, ungvári „Nőegyesület”-ben és a kassai „Közművelődési Egyesület”-ben. 1904-ben a kassai kereskedelmi és iparkamara levelező-tagjává választotta; 1906-ban pedig a vallás- és közokt. miniszter az „Orsz. Paed. Könyvtár és Tanszermuzeum” kültagjává nevezte ki.

Gerevich Emil dr. — Bölcséleti doktor, főreáliskolai igazgató. Szül: 1854. dec. 11. Kovászón (Bereg m.) Mint tanító jelölt Budapesten a tudományegyetemen és műegyetemen a matematikai és természettudományokat hallgatta. 1876. a lendvai polgári iskolához tanítónak, 1877. a már.-szigeti felsőbb leányiskolához ren-

des tanárnak, 1885. a besztercebányai állami felsőbb leányiskolához igazgatónak neveztetett ki. 1891-ben a kassai állami főreáliskola igazgatója lett. Időközben megszerezte a középiskolai tanári oklevelet a mennyiségtan és természettanból s bölcséleti doktori oklevelet nyert. Maghalt 1902. dec. 24-én Kassán. Irt számos cikket az Országos Középiskolai Tanáregylet közlönyébe, M. Tanügybe, Term. Tudományi közlönybe s a főváros számos lapjába. Több fővárosi lapnak volt állandó munkatársa s leginkább kulturpolitikai s tanügyi cikket írt többnyire névtelenül. Adott ki több számtani könyvet.

Knyaskó Lajos. — Állami fels. kereskedelmi iskolai igazgató tanár. Szül. 1855. auguszt. Osgyánban (Gömör m.) 1879/80. a kassai polg. iskolánál volt tanár. Szépirodalmi cikket, tárcákat, színi kritikákat, könyvbírálatokat írt az Abauj-kassai Közlönybe (1879. mint a lap belső munkatársa). Munkája: *A magyar labdajátékok* Budapest 1878. (A budapesti Athleta-Club pályázatán pályadíjat nyert). Fordított és átdolgozott több színművet a budapesti nemzeti színház reportoirja részére.

Gabányi Árpád (olysói). — A budapesti nemzeti színház tagja. Szül. 1855. aug. 18. Eperjesen. Már tanulókorában saját szerzeményű szindarbjait és parodistikus verseit adta elő. 1875. okt. 1-én a kassai színházhoz szerződtek. Innen 1878-ban Kolozsvárra ment. Jelenleg a budapesti nemzeti színháznál van. Kassán a Phaeton című színművét „Egy vampir szerelme” címmel 1875. novemb. 27-én először adták elő. Az „Ysole” címűt 1878. jun. 23-án ugyanitt. Több színműve nyert az Akadémián pályadíjat: „Az apósok” (vig.); „A pogány magyarok” (100 arany); „Kapivár” (100 arany.)

Ferenczy József dr. — Bölcs. doktor, középiskolai tanár, a Petőfi társaság tagja s az orsz. közokt. tanács titkára. Szül. 1885. ápr. 29. Baján. Nagy irodalmi tevékenységet fejtett ki. A Kassai lapok közül írt a „Kassa és Vidéke”-be és a „Felvidéki Közlöny”-be 1885-ig. Munkái közül: a „*Tompa Mihály*” című és „*A lélektani tanulmány föltétlenül szükséges a művészetekkel foglalkozóknak.*” Kassán 1877-ben jelentek meg.

Dörstenstein Nándor. — Felelős szerkesztője volt a „Kaschauer Zeitung”-nak (Eperjes-kassai Értesítő) 1877. febr. 15-ikétől.

Reviczki Gyula. — Költő. Szül. Vitkócon (Nyitra-megye) 1855. ápr. 9. Megh. Budapesten 1889. júl. 11. A gimnáziumot Pozsonyban kitűnő sikerrel végezte. Több nyelvet tudott. Bizonyos jártassága már ekkor volt a világirodalomban. Folyton művelte magát s költői dicsőségről ábrándozott. Atyja R. Kálmán Bécsben 1873-ban elhalt, a nélkül, hogy fiának (ki természetes gyermeke volt) családi állását tisztázta volna. A büszke és érzékeny ifjút ez rendkívül bántotta s a nyomoron kívül, melybe jutott, egész életét elkeserítette. Anyai nevét (Balek) 1874. a család beleegyezésével Reviczki-re változtatta. Származása azonban később is (így nősülési szándéka alkalmával) fenyegető akadály volt előtte. 1874-ben Pestre ment, hogy az irodalomban pozíciót biztosítson magának. De itt is sulyos küzdelmek vártak rá s már az öngyilkosság gondolatával is foglalkozott. Majd arra gondolt, hogy németül ír s pár német verse csakugyan feltűnést is keltett. Végre Szana T. „Figyelő”-jénél kapott szerény korrektori állást, ami az éhenhalástól megmentette. 1875-ben nevelőnek ment a Horváth családhoz Dentára s az ott töltött két év alatt izmosodott meg és vett irányt költői talentuma, s itt alakult

ki benne a lírikus. Apróbb költeményei eleinte inkább vidéki lapokban jelentek meg. 1877. őszén új reményekkel tért vissza a fővárosba, de újra és újra még nagyobb nyomor várt rá. Egy évig tartott e kinos korszak. 1878. György Aladár ajánlására aztán a Honhoz jutott. Az itt töltött 4 év alatt helyet vívott ki magának mind az irodalomban, mind a társadalomban. A *Petőfi Társaság* adta ki első verskötetét 1883. „*Ifjuságom*” címmel, melyet a kritika kedvezően fogadott. A *Hon* és *Ellenőr Nemzet* cím alatt egyesülvén, Reviczkit csak újdonság írónak akarták megtartani. De ő inkább lemondott s előbb Aradra, majd onnan *Kassára* jött, hol a német nyelvű *Pannoniát* szerkesztette. De itt sem érezvén magát jól, visszament a fővárosba. Újabb verskötetét „Magány” cím alatt, Beóthy Zsolt ajánlására, a Kisfaludy Társaság adta ki. E kötet általános sikert aratott. Összes költeményeit halála után egyik barátja és költőtársa adta ki *Reviczky Gyula összes költeményei* cím alatt 1895. 2 kötetben.

Maurer János. — Bornagykereskedő és szerkesztő. Szül. 1855. Kassán. 1880. dec. havában a m. kir. földm. miniszter kinevezte a tiszáninneni kerületbe 11 megye területére szőlőszeti és borászati szaktanárnak, — s mint ilyen 1886-ig működött. 1880-ban alapította Kassán a „Szőlőszeti és borászati gazdasági Szaklap”-ot, mint kiadó, saját erejéből, 1890-től mint csupán szőlőszeti lap jelenik meg. Ő alapította az első amerikai szőlőtelepet Kassán. 1898. Kecskemétre költözött s ott adja ki lapját. Szakcikkei a külföldi lapokban is jelentek meg. Munkája: „A szőlő helyes metszése.” Kassa 1898.

Szecsey István. — Tanár volt a kassai m. kir. gazdasági tanintézetben. Munkája: „A mezőgazdasági növénytermelés.” Kassa 1898. Két kötet.

Mikes Gyula. — Mémök. Munkája: „Utmutatás a mértékmérték könnyű elsajátítására”. Megjelent Kassán Werfer Károly kiadásában 1876.

Ladomérszky Gyula. (ladoméri) — Szül. 1856-ban Kassán, ahol iskoláit is végezte. Már ifjkorában próbálkozott szindarab írással s 16 éves korában előadták egy vigjátékát, melylyel még a fővárosi lapok is foglalkoztak. Megalapította Kassán az „Önművelődési kör”-t. Egy időben felcsapott színésznek s Lászy Vilmos kitűnő társulatánál, nemcsak mint igen hasznavehető tag (ügyes maszkirozó volt), hanem mint szerződött díszletfestő is működött. Souppé híres operettjét, a *Fatiniczát*, az ő kiállításában adták elő több mint 40-szer. Már mint színész sok darabot fordított le német, angol és francia nyelvből; ismertebbek ezek közül: „Bobin ur utazása”, „Az ál-kétalaku”, „Az órás kalapja”, „Egy. agglégény kalandja”, „Darvinisták”, „Mégmérgezve”, „Halifax”, „A kreol” stb.; eredeti darabjai: „A véres pénz” (melyhez a zenét ifj. Bokor József, a Népszínház nagytehetségű karnagya szerette), „A vadrózsa”, „A csár szerelme”. Nősülése csak úgy válhatott lehetővé, ha a színészetet odahagyja, — tisztviselővé lett. (Időközben a kassai közkórház gondnokává választott meg). Ez időben a hírlapirodalomra adta magát és szorgalmas munkása lett nemcsak a kassai, de a vidék és a főváros hírlapjainak is. Fordított számos beszélyt és egész sereg költeményt. („Csoda-ember”, „Az óriások harcza”, „Aki egy halottba szerelmes”, (ez utóbbit Aigner L. adta ki Budapesten.) Megalapítója volt a kassai hírlapírók Otthonának, melynek alelnöke volt; a kassai állatvédő egyesület titkára, s a „Működvelők köre”-nek pedig alelnökévé választották meg. Választmányi tagja volt a Kazinczy-körnek is. Az „Abauj-Kassai Közlöny”-nek,

felsőmagyarország egyetlen balközép irányú politikai lapjának, 1887-től főmunkatársa, utóbb segédszerkesztője lett, 1891-től pedig mint felelős szerkesztő vezette a közelmúlt időkig e lapot. Meghalt Kassán 1907. október 9-én. Temetésén képviselve volt a „Vidéki Hírlapírók Országos Szövetsége” is.

Pajkoss Endre. — Ev. ref. lelkész. Szül. 1856. márc. 26. H.-Szurdokon (Abaujtomamegye) földmives szülőktől. Kápláni éveinek egy részét Kassán töltötte. 1886. jun. a beszteri (Abaujtomamegye) ev. ref. egyház választotta meg rendes lelkészének s azóta ott működik, küzdve a tót elemmel, mert ez a helység végvára a magyarságnak s azontul a másfelekezethez tartozók már tótok. Cikkei a *Prot. Egyh. és Iskolai Lapban* (1881. az Abauj-Szepesi ref. egyh. története,) a *Történelmi Társaságban* (1887. Bethlen Gábor történetéhez), a *Prot. Szemlében* (1901. az abauj-szántói templom-per a XVIII. században). Munkái: 1. *Miként anyakönyveltessék a vadházasságban élő törvényes férjű nő gyermeke?* (Sárospatak, 1881.) 2. *A kassai hely. hitv. egyház megalakulásának története.* (Ugyanott 1889.)

Farkas Róbert (István) dr. — A premontrei kanonokrend tagja s háznagy Leleszen. A bölcelet-doktora, okleveles főgimnáziumi tanár. Az országos középiskolai tanáregylet s az erdélyi muzeum-egylet bölceleti nyelv- és történettudományi szakosztályának rendes s a felsőmagyarországi muzeumnak alapító-tagja, a leleszi konvent káptalani képviselője s a leleszi országos levéltár hites tagja. Szül. 1856. aug. 1-én Nánán (Esztergom). 1879. főgimn. tanár Nagyváradon, 1882. Kassán a kassai kir. jogakadémián a művelődéstörténet tanára, 1895. házgondnok Leleszen. Munkái: 1. A világtörténelem etikája. (Kassai főgimn. évi jelentése 1890/1.) 2. I. Károly

és a hosszú parlament. (Kassa 1892.) 3. Kassa árumeg-
-lítő joga. (Kassa 1893.) 4. A kassai kath. főgimnázium
története. (Kassa 1895.) 5. Kassa régi egyeteme. (Kassa.)
6. A kassai egyetem emlékkönyve. (1901.) 7. A jászó-
vári premontrei kanonokrend története a visszaállítástól
napjainkig. (Budapest 1902.)

Szekeress Frigyes Ödön. — A premontrei kanonok-
rend tagja s jószágkormányzó Jászón, okl. főgimnáziumi
tanár, a jászóvári orsz. levéltár hites tagja, a felsőmagy.
muzeum alapító tagja, Abaujtomavármegye törvényható-
sági bizottságának s központi választmányának tagja.
Szül. 1856. nov. 16. Rozsnyón (Gömörm.). 1878-tól
főgimn. tanár Kassán, 1897-től jószágkormányzó. Kassán
megjelent művei: „Aszódi és Tótygyürki Tóth Róbert.
Necrolog”. (Abauj-Kassai Közlöny 1883.) „Keletindiai
tárgyak Kassán.” (Felvidéki Közlöny 1883.) „Kosztka
Viktor Vince. Necrolog.” (Kassai Szemle 1891.) „Kassa
vidékének Umbelliferái.” (Felsőmagy. Muzeumegylet. IV.
évk.) „A muzeum természetrajzi osztályából.” (U. ott.
VI. évk.) „Az ecetsav és fontosabb vegyületei.” (A kassai
főgimn. értesítőjében 1882/3-ról.) A rovargyűjtésről tanit-
ványaimnak. A növénygyűjtésről tanitványaimnak. (A kas-
sai főgimn. értesítőjében.) Növénygyűjtő. (Kassa 1891.)

Groch Román. — Bölceleti doktor és okleveles
tanár. Meghalt 1882. Szepesváralján 25 éves korában.
Cikkei jelentek meg német nyelven a kassai „Pannóniában”.

Dr. Hornyay Ödön. — Kir. táblabíró Kassán.
Első irodalmi kísérletei verses próbálkozások voltak,
melyek közül több különböző hírlapokban jelent meg.
Később a „Jogtudományi Közlöny”be irt számos cikket
a büntető és magánjog teréről. Dolgozatai szélesebb
körben keltettek érdeklődést. A jogtudományi dolgokon
kívül főleg a művészetnek szenteli tevékenységét, mely

téren kiváló jártassággal bír s igazi tekintélynek örvend. A kassai társadalomnak a művészetek iránti közönyét hírlapi uton igyekezett megtörni. Ebbeli szereplését szakcikkék közzététele, kiállítások rendezése, felolvasások, a művészek összetartása és lelkesítése képezték. Kritikai méltatásokat is gyakran tett közzé. Művészeti fejtegetései a fővárosban megjelent „Múcsarnok” hasábjain gyakran láttak napvilágot. Hogy ez irányban kifejtett működésével nagyobb eredményt nem érhetett el: annak egyik fő oka az, hogy a szélesebb körű agitálást hivatalos állása nem engedte meg.

Révai Manó. — Főreálisk. tanár Kassán. Weisz családi nevét 1880. változtatta Révaira. Cikket irt az *Orsz. Tanáregylet Közlönyébe* 1895. A francia nyelv tanításáról. Munkája: „Francia nyelv és olvasókönyv.” Közép- és polg. iskolák számára. Kassa 1885.

Koczányi Béla. — Könyvkereskedő s nyomdatulajdonos. Szül. 1857. márc. 30. Kassán. 4 reáliskola elvégzése után a könyvkötői pályára lépett, melyet 2 évi gyakornokoskodás után a könyvkereskedői pályával cserélt fel s e szakmában tanuló-éveit Miskolcon Ferenczi Bernát cégnél töltötte. Könyvkereskedői-segéd minőségben működött Miskolcon, majd 1874—85. Lampel Róbert budapesti, Schvarz Károly soproni s végül Ráth Mór budapesti cégeknél. 1885. Kassán önálló könyvkereskedést nyitott, melyet 1896-ig mint társtulajdonos birt. Jelenleg nyomdatulajdonos és könyvkiadó ugyancsak Kassán. A „Corvina” szaklapba könyvészeti cikkeket irt. Munkái: 1. *Magyar könyvészet* (Bibliographia Ungarica) VIII. és IX. évfolyam. 1883/4. Budapest 1884/5. 2. *A magyar gazdasági szakirodalom könyvészete.* 1860—1888. Kassa 1889. 3. *A magyar cimbalom zene-irodalom válogatott termékeinek betűrendes jegyzéke.* (A kiadók megjelölésével és tartalom-

mutatóval ellátva.) U. ott 1898. 4. Magyarországi társas- és közművelődési körök, kereskedelmi-, ipari- és gazdasági szakegyletek, valamint dal- és zeneegyesületek cimtára. Kassa, 1899. 5. Kassa sz. kir. város és Abauj-Torna vármegye cím- és lakásjegyzéke 1906. évf. Kassa, 1906.

Szikay Béla. — Hírlapíró. Szül. 1857. márc. 1-én Nádudvaron, meghalt 1882. május 20-án ugyanott. Már 18 éves korában rendes munkatársa lett az Abauj-Kassai Közlönynek, a melybe számos irodalmi, társadalmi és tanügyi tárgyú cikket és tárcát irt. Tanulmányai elvégzése után 1879-ben tanára lett a kassai polgári iskolának. Majd „Felvidéki Tanügy” címmel tanügyi lapot indított, melynek élén maradt korán bekövetkezett haláláig.

Almási Szalay László. — Abauj-Tornavármegye főispánja, volt országgyűlési képviselő. Született Bereten (Abauj-Torna megye) 1857. jun. 28-án. Középszkolai tanulmányait Miskolcon, a jogot Eperjesen végezte. Ügyvédi vizsgát tett 1878. évben s ez időtől 1907-ig Kassán mint gyakorló ügyvéd működött. Kiváló szerepet vitt már 1878. óta a megyei élet mozgalmaiban, részint mint bizottsági tag, részint mint tiszteletbeli tiszti főügyész. Evtizedeken át tagja volt a közigazgatási bizottságnak, ugyszintén elnöke az erdőrendészeti bizottságnak. Az egyházi közigazgatásban is tevékeny részt vett, mint az abauji ref. egyházmegye ügyésze, főjegyzője s jelenleg tanácsbírája. A tiszánineni ref. egyházkerület világi főjegyzővé választotta meg s egyszersmind kiküldte zsinati képviselővé is. 1901. évtől 1907. évig a szikszói választókerületnek volt országgyűlési képviselője. Ez év folyamán Abauj-Torna vármegye és Kassa sz. kir. város főispánjává neveztetett ki. Vezetője volt a vármegye alkotmányos ellenállásának s ezen minőségben kifejtett munkásságát a vármegye közönsége a közgyűlési teremben elhelyezett

emléktáblán is megörökítette. — Ebben az időszakban a „Napló” című helyi lap élén állt, mint főszerkesztő. Szerkesztőtársa volt Ferdinándy Gyula, jelenleg vármegyei főjegyző. Együtt irányították a lapot, mely az ő szerkesztésükben 1906. márc. 15-én jelent meg először. Szalay László neve díszet adott a lapnak s a míg csak résztvett a szerkesztésben, a közönség minden számát a legnagyobb érdeklődéssel kísérte.

Deme Károly. — Író és paedagogus. Született 1857-ben Rónaszéken. Atyját 9 éves korában elveszítvén, már kora ifjúságától kezdve küzdenie kellett az élet nehézségeivel szemben. Tanulmányainak végeztével előbb néptanítói, később polgári iskolai tanári képesítést nyert. *Hatvanban* egy nyolcosztályos nyilvános jogu magán leánynevelő intézetet nyitott, de mivel a kilátásba helyezett állami segítséget Trefort miniszter nem adhatta meg, háromévi fennállás után (1886-ban) kénytelen volt mintaszerű intézetét tetemes kárvallás mellett beszüntetni. Ez időtől kezdve mint állami iskolai tanár több helyütt működött. Ily minőségben került Kassára is, honnan 1906. aug havában a mátészalkai állami polgári iskola igazgatójává nevezték ki. Hivatalos működését mindenütt kiváló siker kísérte s mint az ifjúság igazi nevelője, a szülők s általában a közönség részéről a legnagyobb tiszteletnek és elismerésnek örvendett. *Deme* irodalmi munkálkodásával is nagy szolgálatokat tett a nemzeti nevelés ügyének, társadalmi és politikai életünk jól felfogott érdekeinek. Legelső könyve 1889-ben jelent meg Pozsonyban „Magyar Nyelvtanítás” címen. Evvel a könyvével *Deme* azt a célt tűzte maga elé, hogy a magyar nyelvtanítás anyagát a haszontalan elméletektől megtisztítsa, gyakorlati értékét emelje és magát a tanítást eredményesebbé tegye. A tanügyi sajtó teljes elismeréssel fogadta ezt a könyvet.

Szinnyei és Simonyi is respektálták *Deme* észrevételeit, kihagyták nyelvtanaikból az „állitmánykiegészítő alanyeset” nevű mondatrészt, egyszerűsítették a határozók tanát és ezóta a vaskos nyelvtanok — a kis tanulók legnagyobb öröme — vékony kis füzetekben kezdtek megjelenni. A Magyar Nyelvtanítás megjelenése után a budapesti könyvkiadók egymásután szólították fel *Demét*, hogy tankönyveket írjon, amely felszólításnak *Deme* eleget is tett. Írt 28 tankönyvet. A magyar nyelv és irodalom anyagát az ABC-től kezdve a Poétikáig teljesen feldolgozta. Alig van város Magyarországon, a hol polgári, közép- vagy valamely elemi iskola ne használná *Deme* valamelyik tankönyvét. Könyvein kívül számtalan tanügyi, politikai és társadalmi cikket és értekezést is írt. Némely cikkével a külföldi lapok is foglalkoztak.) Lásd p. o. a *Národni Listy* (Prag) 1905. 343. számának vezércikkét.) *Deme* több lapnak volt a szerkesztője. Megalapította és szerkesztette az *Egységes Nemzeti Közoktatás* című tanügyi folyóiratot, de ezzel, bár nagy elismeréssel fogadták — kétszer is megbukott. Barsban megalapította és mint elnök vezette a „Barsmegyei általános tanító-egyesületet.” Hogy sokoldalú munkássága dacára hivatalos pályáján nem emelkedett érdemeinek megfelelő magasabb polcra, azt legfőképen mindenkivel szemben szókimondó természetének s egyenes jellemének köszönheti. Életrajza többek között a *Pallas Nagy Lexikonában* (XVII. k.) és *Szinnyei Magyar Írók* című nagy munkájában is megjelent. (II. k.)

Festetich Andor gróf (tolnai.) — A nemzeti színház titkára. Szül. 1857. nov. 16. Harasztin (Pest m.) 1876. az országos színésziskolába lépett, miközben az egyetemet is látogatta. 1889. (aug.) Tolnai Andor név alatt a kolozsvári színházhoz szerződött, hol 4 évig

működött. Itt vette nőül Dömjén Rózsa színésznőt. Azután *Kassára* jött, hol majdnem 3 évig színészkedett; míg végre 1887. april havában nejével együtt a budapesti nemzeti színházhoz szerződtek. Irt az Abauj-kassai közlönybe (1884.)

Récsei Viktor Alfonz. — Bölcséleti doktor szent-benedekrendi áldozópap és könyvtárnok. Szül. 1858. jul. 11. Nagyszombatban. 1884-ben Ritsch családi nevét Récseire változtatta. Tartózkodott Kassán is, hol a 20.000 kötetes püspöki könyvtárt rendezte. Ugyanitt irt cikkeket a *Felvidéki szemlébe* és *Felvidéki közlönybe* (1889.) A kassai Szemlébe irt következő két cikke: „A kassai püspök új otthona” és Vámbéry Ármín Kassán” feltűnést keltettek. „A kassai dóm ujjáépítése” címen irt cikket a Budapesti Hirlap 1889. évi folyamába is. Tömerdek más cikke jelent meg különböző lapokban s önálló munkát is nagy számmal adott ki.

Czigler Ignác. — Született 1858-ban Egerben, Hevesvármegyében, a gimnáziumot ugyanott végezvén, a budapesti Nyár-utcai egyetemen történelmi és irodalmi előadásokat hallgatott és 1883-ban középiskolai tanári vizsgálatot tett Budapesten a történelemből és földrajzból. Azután négy évig a budapesti gyakorló főgimnáziumban működött mint gyakorló és a VII. kerületi gimnáziumban mint próbaéves tanár. Majd a miniszterium megbízásából tanulmányutat tett Poroszországban és Dániában és itthon helyettes tanárnak alkalmazták a pozsonyi állami főreáliskolában. Onnan előléptették rendes tanárnak a felsőbb leányiskolához és előbb Besztercebányára, majd Kolozsvárra és végül Kassára helyezték. Irodalmi működését még gimnáziumi tanuló korában kezdte egy Függetlenségi kalendáriummal, mely Egerben jelent meg 1876-ban. Később paedagógiai cikkeket

irt a napi lapokba és a Tanáregyesületi Közlöny 1890—1903-iki évfolyamaiba és a közoktatási kormány Hivatalos Közönyébe bírálatok alakjában. Segédszerkesztője volt *Az Ország* c. lap tanügyi mellékletének és tevékeny részt vett az országos középiskolai tanáregyesület és a kassai Kazinczy-kör működésében. Amaz már 1891-ben, ez 1898. óta választmányi tagjai sorába emelte. Irt iskola könyvet, művelődés történetet felsőbb leányiskolák számára. Önálló, terjedelmesebb munkája: „Művelődéstörténet különös tekintettel a képzőművészetek fejlődésére. Budapest, Lampel Róbert, 1896.” Ugyanaz második javított kiadás Budapest 1903.

Búthy Lajos. — Árvaszéki ülnök Miskolcon. Szül. 1858. szept. 17. Borsod megyében. Irt 1880 óta az „Abauj-kassai közlöny”-be és „Felvidéki Közöny”-be. A „Borsodmegyei Lapok”-nak 1881-től kiadó-szerkesztője.

Osváth Imre. — Kir. törvényszéki bíró Született Darvason (Biharmegye). A gyakorlati jogi éveket Kassán töltötte. Abauj-tornavármegye közönsége 1880-ban árvaszéki ülnöknek választotta. 1882. ügyvédi vizsgát tett s néhány évig mint gyakorló ügyvéd működött. 1888. a pestvidéki törvényszékhez nevezték ki albirónak, 1889-ben pedig kir. törvényszéki bíró lett. Számos jogi munkát irt.

Szent-Imrey Elek. — Földbirtokos Krasznik-Vajdán (Abaujmege) Egy izben volt országgyűlési képviselő is. Munkája: „Ne csüggedjünk!” Kassa 1881.

Schalkház Lipót. — A Schalkház-nagyszálló igazgatója Kassán. Született ugyanitt 1858. jul. 22-én. Felső-magyarország legnagyobb és legdiszesebb szállodáját édes atya Schalkház Lipót id. 1873. alapította, melyet az 1894. évben egy részvénytársaság vett át. Középiskoláit Kassán és Pozsonyban végezte. Bár üzleti ember volt, hevülni tudott minden szépért és jóért. A Kassán

1901. évben létesített *1848/9-iki ereklyekiállítás* eszméje tőle eredt s főrésze volt annak létrehozatalában is. Az 1903. jul. 20. és szept. 20-ika közt megtartott *Rákóczi-ereklyekiállítás* eszméjét szintén ő hozta felszínre, melynek tényleges megvalósítását azonban már nem érthette meg. Elhunyt Genovában (Olaszország) 1901. dec. 9-én, honnan azonban hamvait a következő év ápril havában hazaszállították szülővárosába. Sokat irt a helybeli lapokba, leginkább névtelenül. De jelentek meg közleményei a fővárosi lapokban is. Önálló munkái: 1. „A magyar konyha”. Kassa 1894. 2. „A pincéerekről a pincéereknek.” Kassa 1897.

Horváth Balázs dr. — Házfőnök s főgimn. igazgató Kassán. Rendnagy, a bölcelet doktora, okleveles tanár a magyar s latin irodalomból. Okleveles gyorsíró. Az országos középiskolai tanáregyletnek, a magyar történelmi társulatnak, s magyar pedagógiai társulatnak rendes tagja, a felsőmagyarországi muzeum választm. tagja. A Kazinczy-Kör választmányi tagja s a Népkönyvtár felügyelőbizottságának elnöke. Szül. 1858. szept. 13-án Székesfehérváron. 1882. főgimnáziumi tanár Rozsnyón. 1884. prépost-prélátusi iktató és konventi jegyző Jászárokszentpéteren. 1886. prépost-prélátusi titkár ugyanott. 1887. főgimn. tanár, s 1900. házfőnök és főgimn. igazgató Kassán. Munkái: „A nyelvújításról”. Felv. Tanügy. 1882. Vegyes közlemények I—III. Magyar Nyelvőr. XV. „A Népnyelvi hagyományok”. Felv. Tanügy. 1882. „A hold elbeszélései.” Finnből. Felv. Közlöny. 1882. „Baróti Szabó Dávid s néhány kiadatlan költeménye.” A kassai főgimn. évi jelentése 1887/8. „Ünnepi dal Virosztkó Gellért jászóvári prem. kan. és kiérd. alperjel aranyáldozatára. 1887. máj. 24.” Budapest 1887. „Ünnepi dal mélt. és főt. Kaczvinszky Viktor jászóvári prépost-

praelatus ur aranymiséjére 1891. szept. 21.” Bpest 1891. „Kaczvinszky Viktor.” (Necrolog. Tanáregyesületi Közlöny.) 1893. „Szepsi Csombor Márton kassai tanító nyugateurópai utazása” 1616—1618.) Kassai Szemle 1892. „Horatius és kora.” (Németből.) 1893. „Hellásban” (Minerva I., II.) „Hera és Zeus temploma Olympiában.” (A görögföldön c. emlékkönyvben) 1893. „Római régiségek. Görög régiségek.” (Németből.) „A forum Romanum és a Császárok foruma.” (Kassai főgimn. értesítője. 1897.) „A kézimunka tanítása a párisi népiskolákban.” (Pécsi naptanoda.) „Szabadságharc ereklyekiállításunk.” „A korona elszállítása Budáról Debrecenbe.” „A fehérpap honvédek.” (A szabadságharc emlék albumban.) „Vörösmarty mint politikus.” (Felsőmagyarország.)

Rexa Dezső (nemeskúti), megyei levéltárnok. R. Pál ügyvéd (a család 1696. dec. 24. kapott nemeslevelet) és Peregriny Gizella fia. Szül. 1872. febr. 28. Pesten. Jelenleg Árva megye levéltárnoka és az árvaváraljai Csaplovics-könyvtár könyvtárnoka. Állandó lakása Alsó-Kubin. Jogi pályát és keresk. akadémiát végzett. Cikkei a Hazánkban, Ország-Világban, Irodalmi Történelmi Közleményekben, M. Iparművészetben, a Fővárosi Lapokban, Vasárnapi Ujságban, M. Könyvszemlében, az Ethnografiában, Magyarországon és Reggeli Ujságban jelentek meg. (1894—1906.) Szerkesztője volt a Budapesten megjelent Fővárosi Lapoknak, h.-szerkesztője az ugyanottani Reggeli Ujságnak. Jelenleg főszerkesztője a Rózsáhegy és Vidékének. Irt vezércikktől kezdve apróhirdetésig mindent. Regényei jelentek meg: a „Fővárosi Lapok”-ban „Ilievics Ilia” és a „Magyar Hírlap”-ban „Alkony” címen. Első könyve 1889-ben jelent meg „Versikék” cím alatt. Egy darabja is került színre. „A modern ember”. Fordított franciából, angolból, olaszból, görögéből, latinból. A szép-

irodalmon kívül tudományos irodalommal foglalkozott. Dolgozatai jelentek meg: az Irodalomtörténeti Közlöny, Magyar Könyv szemle, Magyar Iparművészet, Philologiai szemle, Művészet, Építő Ipar, Ethnographia című folyóiratokban. Mint az Árvamegyei Csaplovics könyvtár őre, bibliographiával is foglalkozik. E tudományzakban többször és több helyen tartott előadásokat; így pár alkalommal Kassán is a Kazinczy-kör meghívása folytán. Tárcái jelentek meg az *Abauj-Kassai Közlöny* és a *Felsőmagyarország* hasábjain. Most dolgozik *Báthory* Erzsébet monographiáján, Árvamegye nemességének történetén és egy regényen, mely 1830-ban játszik. Sajtó alatt van egy könyve mely „Aktuális prózák” címen fog megjelenni. Rendes munkatársa a Magyarországnak. Eddig megjelent munkái: *Versikék.* (Költemények kézirat gyanánt.) *Sudermann: Halotti ének* (fordítás), *A malom története* (fordítás). *Katalin, Kati, Katinka, Kätchen.* Elbeszélések. *Dumas: Kean.* (Fordítás.) *Mézes órák.* (Verses vigjáték 1 felvonásban.) *Báthory Erzsébet.* (Kövér álnév alatt, történelmi rajz.) *Az élet regény.* (Regény két részben.) *Az első máglya.* (Elbeszélés.) *Első és utolsó.* (Verskötet.) *A modern ember* (Bohózat 1 felvonásb.) *Sakspere Itáliában.* (Tanulmány.)

Konrády János. — Kassa egyházmegyei áldozópap, szentszéki tanácsos, cs. és kir. tábori lelkész. Született 1859. január 5-én Szilvás-Ujfaluban (Zemplén m.). 1886-tól 1889-ig mint hitoktató működött Kassán. 1889-től kezdve ugyanott mint a r. kath. tanító-képezde tanára a rend növendékeit tanította. 1900-ban kinevezték a cs. és kir. közöshadseregbe katonai lelkésznek s ez év aug. 1-jétől ott mint tábori-lelkész van alkalmazásban Munkái: 1. *A napkeleti bölcsék hódolata.* Vallásos színjáték 3 felvonásban. 1893. 2. *A „győző” bevonulása.* 1894

Vallásos színjáték, 10 élőképben, zene és énekkel (zenei részét, mint az élőképek tervrajzait a szinpad összeállítását hozzá rajzolta). 3. *Katonai nóták.* (7000 példányban) 1902. 4. *Dalra Társak.* Egyesületi énektár. 1899. 2. kiadás. 5. *Egyházi ének-imakönyv,* 1887. 3. kiadás 25.000 példányban. 6. *Tisztes ipar.* 1898—1899. A kath. legényegyesületek számára kiadott heti képes ifjusági lap. 2 évfolyam. 7. *Kolping.* 1897—1898. A kath. legényegyesületek orsz. szövetségének havi közlönye. 2 évfolyam. 8. *Alleluja.* Nagyheti imakönyvecske. 1896. 9. *A kassai kath. legényegyesület két évkönyve.* 10. *A kassai amateur kiállítás kalauza.* 1898. Egyes cikkeket irt az Abauj-Kassai Közlönybe, Felvidékbe, Iparművészetbe, Egyházművészeti Lapba s az országos Cecilia-egyesület évkönyvébe. *Munkában:* Az orgona-szerkezet tana. (A tanítóképző intézetek számára, kézikönyv.) 11. A kassai püspökség százéves története. I. kötet. 12. A kassai egyházmegye jubiláris történeti névtára 2 kötet.

Schack Béla. — Bölcséleti doktor, felső keresk. kir. főigazgató. Szül. 1859. jul. 11. Miskolcon. Iskoláit részben a kassai reáliskolában végezte. Tanári működését Miskolcon kezdte, de az 1886—7. iskolai év második felében a kassai állami főreáliskolában működött, mint a német és francia nyelv helyettes tanára Munkái közül a következők Kassán jelentek meg: 1. *A kereskedelmi iskolai tanárok* kassai szünidei tanfolyamának Emlékkönyve. Kassa 1902. 2. *Magyar és német iskolai kereskedelmi levelező.* U. o. 1906.

Kemény Lajos. — Városi levéltárnok. A műemlékek országos bizottságának levelező tagja. Szül. 1859. szept. 5. Kassán. A főgimnáziumot Eperjesen és Kassán végezte. 1877—1883-ig a budapesti egyetemen bölcsélet-hallgató volt. 1885. óta városi levéltárnok Kassán. Szá-

mos cikke jelent meg úgy a kassai, mint fővárosi lapokban, leginkább művelődés és műtörténetiek. Irt költeményeket is több lapba. A „Kassa-vidék” szerkesztője. Munkái: 1. *Abauj-Torna vármegye az Árpádok alatt*. Kassa 1888. 2. A reformáció Kassán. Vázlat. U. o. 1890. 3. A reformáció Kassán. Oklevéltárral u. o. 1891. 4. Kassa város régi számadáskönyvei. 1431—1533. u. o. 1892. 5. Száz év Kassa legrégebb történetéből u. o. 1893. 6. Aesthetikai jegyzetek. Két füzet. 1899—1900. 7. Kassai építőmesterek. Budapest 1904. Különlenyomat a Magyar Mémök és Építészegylet Közlönyéből. Cikkei és költeményei jelentek meg a következő lapokban: Üstökös, Borsszem Jankó, Urambátyám, Füllentő, Figyelő, Egyetemes Philológiai Közlöny, Felvidéki Közlöny, Kassai Szemle, Történelmi Tár, Magyar Könyvszemle, Századok, Magyar Nyelvőr, Archiaeológiai Értesítő, Egyetértés, Divat-Szalón, Fővárosi lapok, Irodalomtörténeti Közlemények, Nemzet, Abauj-Kassai Közlöny, Kassa és Vidéke, Minerva, Magyar Gazdaságtörténelmi Szemle, Hazai Okmánytár, Pannonia, Kassavidéke, Művészet, Iparosok olvasótára, Felsőmagyarországi Muzeumegylet Evkönyve, Gyakorlati Mezőgazda, Corvina, A Magyar Mémök és Építészegylet Közlönye.

Dvorcsák Gyula. — Hírlapíró. A „Kassai Abauj-megyei Közlöny” ujdonságírója. Meghalt Kassán 1890. 30 éves korában. Irt tárcákat különböző lapokba (Kassa Vidéke, Ország Világ). Munkája: „*Igazházi s az első magyar színielőadás, a darabnak a kassai színpadon történt felelevenítése alkalmából*” 1885.

Lejtényi Károly. — Bölcséleti doktor, gazdasági intézeti tanár, budapesti származású. 1878. segédtanár volt a m.-óvári gazdasági akadémián. 1884. áthelyezték a kassai gazdasági tanintézethez rendes tanári minőség-

ben, hol azonban 1885. jan. 24. elhalt. Cikkeket irt a gazdasági lapokba. Egy munkája németül 1880. Frankfurtban jelent meg.

Dr. Sichermann Bernát ügyvéd. — Született 1860. évi március 1-én Érmihályfalván (Biharm.) A gymnas. alsó osztályait Liptó-Rózsashegyen, felső osztályait az eperjesi collegiumban, az egyetemet Bpsten végezte, az érettségítől az ügyvédi vizsgáig mindent kitüntetéssel. Ügyvédi oklevelét Budapesten 1884. év június havában elnyervén, nyomban Kassán telepedett le s az ügyvédi gyakorlatot állandóan folytatja. A szaklapokban megjelent különböző cikkeken kívül következő munkákat irt: 1. „*A cheque*” című monographia (344 l.), — megjelent Kassán 1895. Maurer Adolf kiadásában. 2. „*Az osztrák chequetörvényjavaslatról*” értekezés (32 l.) megjelent Budapesten 1897. a magyar jogászegylet kiadásában. 3. „*A (magyar) chequetörvényjavaslat előadói tervezetéről külön javaslat s indokolással*” (80 l.) megjelent Budapesten 1903. a magyar jogászegylet kiadásában. — Tartott értékes felolvasásokat is.

Koncz Ödön. — Róm kath. plebános. Született Kassán 1860-ban. A hittudományokat ugyanott hallgatta, papnövendék korában a papnevelő-intézeti magyar egyházirodalmi iskolának könyvtárosa, bírálója, majd elnöke volt. 1883-ban pappá szenteltetvén, Szepsiben és Málczán segédlelkészkedett. 1887-ben pedig Kassa szab. kir. város, mint kegyur Kavecsánba lelkésznek választotta. 1889-ben ugyanott plebánosnak iktattatott. Később a soóvári róm. kath. egyházkerület jegyzője s öt évig a sárosvármegyei róm. kath. népnevelők soóvári körének elnöke. 1904-ben szentszéki tanácsos s ugyanezen évtől esperes. Több közművelődési, közjótékonyági és szociális egyesületnek részint rendes, részint pártoló tagja. Az országos

Kath. Szövetség egyházkerületi képviselője, majd ezen Szövetség egyházmegyei bizottságának elnöke. A „Sárosmegyei Közlöny”-be, az „Abauj-Kassai Közlöny”-be és a „Felsővidéki Szemlé”-be több tanügyi, néprajzi, néptörténeti, társadalomtudományi s egyéb közérdekű hirlapi cikket irt.

Göntér Endre, Gábor. — Községi iskolai tanító Kassán. Született Csömödérben (Zalam.) 1860. máj. 28-án. Iskoláit Pákán, Alsólendván és Znióváralfán végezte. 1879—80-ban Kerkaszentmiklóson tanítóskodott, azután 2 évig Kiszigetben, majd 13 évig Náprádfán működött mint kántortanító; 1895-től pedig a Kassa városi közs. el. iskolai tanító-testület renges tagja. Irta Zalai Tanügy, Magy. Paed. Szemle, Tanítóbarát, Néptan. Lapja és Néptanoda című lapokban paedagogiai értekezéseket és tárcákat; továbbá a Zala, Zalamegye, Zalai Közlöny, Keszthely, Kassavidék c. heti lapokba vezér- és tárcacikkeket s pár verset; az Egyetértésnek pedig 12 évig levelezője volt. Irodalmi dolgozatainak száma meghaladja a százat. Hosszabb cikksorozatai: *A néptanító és a babona. A falusi néptanító mint családapa. A nyelvérzék a magyarnyelv és nyelvtan szolgálatában. Albumlapok* (képek a tanítói életből). *Egy falusi gazda levelei. A tanítói kollektabor megváltása. A tanítói tekintély emelése. A tanítás művészeti színvonal. Az erkölcsi érzélem nevelése. Az értelmi tehetség visszafejlődéséről* (pályamunka). *Furcsa találkozás* (a közönséges törtek és a szépírás tanításának felesleges voltáról allegorikus jelenet). — Utóbbi időkben nagy elfoglaltsága és családi gondjai miatt ritkábban foglalkozik irodalmi dolgokkal.

Schambach Gyula, főgimn. tanár. — Született Kassán 1860-ban. Jelenleg a budapesti II. ker. kath. főgimnasium tanára. Cikkei és munkái leginkább Kaposvárott és Budapesten jelentek meg.

Lükő Barna. — M. kir. volt honvédszázados. Született Tornán. Atyja Lükő Gyula előbb Tornamegyében volt várnagy és számvevő, majd Abauj Tornamegye számvevője lett. A Ludovika Akadémiát elvégezvén, a honvédségnél tiszti rangot nyert. Kassán mint főhadnagy szolgált. Itt adott ki egy katonai munkát.

Bartóky Mariska. — M. kir. postamesternő Tornán. A kassai lapokban, különösen a *Felsőmagyarországban* számos elbeszélése jelent meg. De irt elbeszéléseket a főváros egyes lapjaiba is. A kassai Kazinczy-kör felolvasó-estélyein szintén több ízben szerepelt. 1896-ban kiadott egy kötet elbeszélését „Felhők” cím alatt.

Révész Kálmán. — Révész Imre lelkész és Vecsey Johanna fia. Született Debrecenben, 1860. augusztus 11. Alsó, közép és felső iskoláit Debrecenben elvégezvén, ugyanott 1883. főiskolai esküdtfelügyelő és segédtanár, 1884. szénior és helyettstanár volt. Az 1885/6. isk. évet külföldön töltötte s a berlini egyetemnek két féléven át volt hallgatója. 1886-ban a pápai református theologiai akadémián nyilvános rendes tanár, 1892-ben kassai ref. lelkész lett, mint ilyen, egyházmegyei tanácsbiróságra, 1897-ben esperességre emeltetett. Tagja továbbá a sáropataki főiskola igazgatótanácsának, az egyetemes konventnek, az egyetemes tanügyi bizottságnak és a zsinatnak, melynek ülésein ugy az 1891/2., mint az 1904/6. években állandóan részt vett. Kezdetől fogva alapító és választmányi tagja a Magyar Protestáns Irodalmi Társaságnak; választmányi tagja a Magyar Történelmi Társulatnak és a kassai Kazinczy-Körnek; az Abauj megyei és Kassai Közművelődési Egyletnek egyik alelnöke. Édesatyjának, a kiváló tudósnak és nagy szónoknak vezetése mellett már kora ifjúságában kilépett az irodalom terére. Még a gimnáziumba járt, midőn több ifjúsági

lapnak rendes munkatársa volt; miután pedig szakpályájára, a teológiára ment, a tudományos és egyházi lapok és folyóiratok sűrű egymásutánban közölték cikkeiket és dolgozatait, melyek az egyháztársadalmi kérdések mellett, főképp a történelemmel, közelebbről a magyar protestáns egyház és irodalom történetével foglalkoztak. Emellett úgy a debreceni, mint a pápai és kassai lapokban is számtalan ismeretterjesztő, főképp a helyi történelmet érdeklő cikkei jelentek meg. A különböző lapokban és folyóiratokban közölt tanulmányainak, bírálatainak és cikkeinek száma 6-700-ra megy. Önállóan megjelent művei a következők: 1. A reformáció hatása hazánkra. Debrecen, 1884. 2. A lengyel diszidens kánonok története s befolyása a budai zsinat törvényhozására. Pápa, 1887. 3. Az új védtörvény és utasítás lelkészeket, papnövénydékeket, tanítókat és tanítójelölteket illető szakaszai. Budapest, 1889. 4. Unitárius történetírás. Pápa, 1891. 5. Emlékkönyv a budai és pesti zsinatok százados évfordulójára. Budapest, 1891. 6. Beköszöntő egyházi beszéd. Budapest, 1893. 7. Százéves küzdelem a kassai ref. egyház megalakulásáért. Budapest, 1894. 8. A kassai ref. egyház által, fenállása 250. évfordulóján, 1894. márc. 25. tartott örömmünnepély emlékkönyve. Kassa, 1894. 9. Az unitárius történetírás legújabb remeke. Debrecen, 1895. 10. A kassai ref. egyház emlékkönyve, hazánk fenállásának ezredik évéről. Kassa, 1896. 11. Emlékkönyv, az első püspöki egyházlátogatás évszázados fordulóján, a kassai ref. egyházban tartott ünnepélyről. Kassa, 1899. 12. Alvinci és a kassai vértanúk. Budapest, 1899. 13. A magyar reformáció kezdetéről. Budapest, 1903. 14. Alkalmi egyházi beszéd a kassai Rákóczi kiállítás megnyitásakor. Kassa, 1903. 15. Regeszták a kassai ref. egyház levéltárából. Budapest, 1905. 16. Egy-

házi beszéd 1906. márc. 18-án. Kassa, 1906. 17. Egyházi beszéd II. Rákóczi Ferenc fejedelem és bujdosó társai hamvainak hazahozatala alkalmából. Kassa, 1906. — Szerkesztette: 1. A debreceni ref. hittanhallgatók Közlönyét, az 1882/3. évben. 2. A Dunántuli Protestáns Lapot. Pápa, 1890—1892. Kiadta: 1. Édes atyja, Révész Imre egyházi beszédeit öt kötetben. Pápa, 1889—1891. 2. Ugyancsak Révész Imre munkáit a Pátens (1859/60.) korából. Budapest, 1900.

Gara János. — Felsőbb keresk. iskolai tanár. Szül. Modorban (Pozsonyvárm.) 1860. aug. 25-én. Középfokú tanulmányait részint szülővárosában, részint Budapesten végezte. Érettségi vizsgálatot tett a budapesti VII. ker. áll. főgimnáziumban. 1879—81 a budapesti Paedagogiumban képesítést nyert a nyelv-történettudományi szakkól polgári iskolák részére. 1881-ben a közokt. miniszter kinevezte a fogarasi áll. polgári iskolához tanári minőségben. Itt megszerezte a gyorsírás-tanári képesítést és mikor 1886-ban a polgári iskolával kapcsolatban felállítottak egy felső kereskedelmi iskolát, ebben a német és francianyelvi tanszéket látta el. Majd a keresk. szaktudományokból tett tanári vizsgát s ekkor a könyvviteltan, keresk. levelezés és keresk. ismereteknek tanítását vette át. A fogarasi kereskedelmi-társulat az általa fenntartott kereskedő tanonc-iskola igazgatójává hitta meg s ez állásban maradt 1895-ig. A közokt. miniszter 1897-ben a neuchateli szünidei tanfolyamra küldte ki a francia nyelv és irodalom, valamint a keresk. szaktárgyak metódikájának tanulmányozására. A rákövetkező évben, 1898-ban áthelyezték a Kassán felállított felső kereskedelmi iskolához. 1906. év őszétől egy esztendőig szabadságon töltött s ezt az időt a zürichi tudományegyetemen bölcséleti, társadalom-tudományi, közgazdasági és állam-

jogi tanulmányokra szánta. Többek között hallgatta: *Herknert, Szattert, Cohnt*. Tevékeny részt vett a társadalmi élet minden ágában s tudományos ismereteit számos lapban tette közzé. A mivel hathatósan folyt be a tanügyi és társadalmi kérdések megoldására. Irodalmi téren is tevékeny munkásságot fejtett ki. Így Fogarason a „Fogarás és Vidéke” című lapnak volt szerkesztője és a „Magyar Dalárda” vezetője. Számos cikket írt a „Polgári Iskola”, a „Felső Nép- és Polg. Isk. Közlöny”, a „Keresk. Szakoktatás” és „Nemzeti Iskolá”-ba. Szépirodalmi dolgozatait a „Kőszeg és Vidéke”, „Balaton”, „Fogarás és Vidéke”, „Kolozsvári Sajtó”, „Magyar Polgar”, „Pannónia” és „Felsőmagyarország” című lapok közölték. Külön lenyomatkepen megjelent a „Bankügyletek és azok elkönyvelése” című értekezése.

Páter Béla. Gazd. tanint. tanár. — Szül. 1860. szept. 9. Eperjesen. 1884. év végén a kassai m. kir. gazd. tanintézethez nevezték ki segédtanárnak, hol a természetrajzi tárgyakat adta elő. 1893-ban áthelyezték a kolozs-monostori gazd. tanintézethez, melynek 1894-ben lett rendes tanára Kassán a következő munkái jelentek meg: 1. *A gazdasági növénytan vezérfonala* (1890). 2. *A sás és szittyófélék gyűjteménye* (1890). 3. A legfontosabb pázsit-félék gyakorl. ismertetése. 6 ábr. (1891.) 4. *A peronosporáról* 24 ábrával. (Kiadta Maurer János 1892.) 5. *A vetések kifagyásáról* (1893.). A „Népszerű gazdasági növénytan” című munkájával díjat nyert a földmívelési miniszterium pályázatán 1895. Írt még számos más munkát, melyek azonban Budapesten és Kolozsvárott jelentek meg.

Mihalik József. — Szül. Gönczön (Abaujm) 1860. okt. 25-én. Tanulmányait Kassán s Budapesten elvégezvén, áll. polgári iskolai tanár volt. Liptó-Szent-Miklóson,

Nagy-Szöllősen s legutóbb Kassán, a hol 1897-ben a felsőkereskedelmi iskolán is tanított, a midőn Budapestre hívták meg az „*Országos magyar Iparművészeti Múzeum*” tudományi őri állására. Itt ez állásában négy évet eltöltvén, 1901-ben a vallás- és közoktatásügyi kormány által miniszteri biztosi minőségben Kassára küldetett, az ottani múzeum szervezési és rendezési munkálatait elvégzendő, a hol mint a *Kassai Múzeum* igazgatásával megbízott miniszteri biztos 1906. év végeig működött. Ekkor Budapesten a Múzeumok és könyvtárak előadó titkárává s a Nemzeti Múzeum igazgatóórávé nevezték ki. 1899-től 1904-ig több külföldi tanulmányutat tett, beutazván a két Ausztriát, Morva-, Cseh-, Németországot, Svájcot, Tirolt, Franciaországot és Dalmáciát. Hét éven át ügyvezető titkára volt a „*Magyarországi Kárpát-egyesület Liptó-megyei Osztálya*”-nak, a hol sikeres működéseért az egyesület örökös tiszteletbeli tagjául választotta. Ezenkívül kinevezett állandó tagja a „*Magyar Országos Képzőművészeti Tanács*”-nak s igazgatósági tagja az „*Országos Régészeti s Embertani Társulat*”-nak. 1896-ban mint kassai tanárt meghívták a millenniumi orsz. kiállítás történelmi főcsoportjához, a hol mint egyik szakrendező működött, az 1905. és 1906. években pedig miniszteri biztosi minőségben szervezte és berendezte Bártfán a *Sárosmegyei Múzeumot*. A Kassai Múzeum körül kifejtett munkálkodásáért 1904-ben Ő felsége a királyi tanácsosi címmel tüntette ki. Két éven át Liptó-Szent-Miklóson szerkesztette a „*Tátravidéki Híradó*” című társadalmi hetilapot, írt ezenkívül néhány száz szépirodalmi, archaeologiai, történeti, művészettörténeti, geografiai, néprajzi s egyéb tudományos cikket, könyvet és értekezést. Tudományos érdemeinek méltatásául a Magyar Tudományos Akadémia 1906-ban mint műtörténést levelező-

tagjául választotta. Művei közül kiemelendők a következők: Liptóvármegye topografiai tekintetben. Liptóvármegye őskori telepei. Adalékok Liptóvármegye földrajzi nomenclatúrájához. A rohácsi őstelep. Óskori leletek Liptóvármegyében. Selmezbányai ötvösművek a XVII. századból. A sonkádi bronzkard. A selmezbányai ötvösök és festők pecsétnyomója. Óskori telepek Liptóme gyében. A mátyfalvi templom czimerképe. Óskori emlékek Ugocsamegyében. Antik érmek Ugocsamegyében. Régi áldozó poharak Ugocsamegyében. A beszercebányai ötvösök pecsétje 1598-ból. A bujánházi „Bélavára”. Hazai ötvösczéhek pecsétjei a XVII—XVIII. századból. Egy máramarosme gyei bronzkard. Az úrmezei urnatemető. Sodronyos zománcú kehely Kassán. A „Hradek” nevű őskori földvár Sárosme gyében. Egy lőcsei kehely a XVII. századból. A szatmári ötvösczéh pecsétje 1590-ből. Adalékok hazai ötvösségünk történetéhez. A tornyosnémeti bronzlelet. A kassai sírlelet. Kecskeméti Ötvös Pál. Nonners Ötvös Pál. Kassai ötvösművek Miskolczon. Kassa város nagy pecsétje. A hejcei harang. A kolozsvári ötvösczéh pecsétje. Szilasy János ötvösművei. Az abosi földvár. Az ujhelyi ezüsfibula. A richwaldi harang. Úrmezei és csarnatói ásatásaim eredménye. Kassai középkori műemlékek viszonya a sváb művészethez. Pannóniai régiségek a Felsőmagyarországi Muzeumban. Egy kassai rézöntő a XVII. században. A Csorbai tó.-Liptóme gyé földrajza (Orbók Mór társszerzővel). Tót demokraták. Tátraképek. A boldogkővár aljai neolithkori őstelepek. Feketekúti régiségek. Adalékok hazai ötvösségünk történetéhez. Régi hazai ötvösművek az ezredéves kiállításon. Régi bártfai ötvösök. Gutgesell Dávid életrajzához. A kassai dóm régi siremlékei. A nagyzebeni ötvösök czéhpecsétje. Az ungvári úrmutató.

Felsőmagyarországi harangok és harangöntők. A vizsolyi pohár. Kassai származású ötvösművek. A mislyei és hejcei praehistorikus telepek. I. Miksa császár domborművü mellképe. A boldogkő-ujfalu si bronztör. A pesti ötvösök czéhpecsétje. A mogyoróskai kehely. Három egyházi ötvösmű a M. N. Muzeumban. Beham és Flötner művészete hazai emlékeken. Kassai harangok. Antónius mester aranykelyhe. Két kassai fedeles kupa. A verseczi ötvöslemez. Régi kassai sírkövek. A bor hatásának allegóriái régi ötvösműveken. Régi magyar ötvösművek Abauj-Tornamegyében. Magyar sodrony zománczos művek külföldi múzeumokban. Régi kassai, ötvösség. Hann Sebestyén két ismeretlen ötvösműve. Történelmi emlékeink az 1900. évi párisi világkiállításon. Tanulmányok a régi hazai ötvösség köréből. Egy zománczozott délszláv csatt. Ugocsamegye lakói a praehistorikus korban és a történelmi kor elején. Magyarországi conföderált ötvösczéhek a XVII. században. Keresztúry Borbély István könyve az orvosságokról. Kassa 1556. évi számadás-könyve. A régi Kassáról az új Kassának. Egy 200 év előtti követszámla. A kassai ötvösművesség története. Abauj-Tornavármegye őstörténete. Abauj-Tornavármegye a török hódoltság korában. Kassa város czimere. A Bubits féle holic si fajánszgyűjtemény. A küküllővári sirbolt régiségei. Egy kassai serleg a XVI. századból. A magyar történelmi csoport a párisi kiállításon. A magyar történelmi pavillon. Magyarország vidéki műkincsei. A Corvin-Kalvária. A csúcsives műizlés ötvösművészetének emlékei. Az ötvösművesség emlékei a renaissancetól a XVIII. század végeig. Kassa város ötvösségének története. A zománcz. A Kassai Muzeum leiró lajstroma. A kassai Szent-Mihály-kápolna. Egy kőczímerről. A krasznahorkai Francisca-muzeum leiró

lajstroma. Krasznahorkai ereklyék. Szirmay Tamás mókáskönyve. Dürer Albert élete és művészete. A felső-mériai La-Téne-kori lelet. Vándorlások Liptó megyében. A Gyömbér. A Csorbai tó. A prószéki völgy. A deménfalvi barlang. Kirándulás a Krivánra. A Poludnicza. A deménfalvi jég- és cseppkőbarlang. Úti jegyzeteimből. Liptó megye természetrajzi szépségei. Lőcsei ötvösök a XVIII. századból. A nagybányai kincslelet. Vezető a Sárosvármegyei Múzeum gyűjteményeiben Bártfán. Készülében: A kassai Szent Erzsébet templom monographiája. (A Magy. Tud. Akadémia megbízásából).

Jakab Árpád műépítész. — Született Kassán 1861. március hó 4-én. Elemi és középiskoláit szülő városában végezte. Egy éves önkénteskedése után a bécsi műegyetemet elvégezvén, mint műépítész a külföldön folytatta tanulmányait. Onnan hazajöve, Kassán telepedett le. Ujságírással, költéssel, már a közép iskolában foglalkozott. Ez időtájt a kassai és budapesti lapoknak tudósításokat, fordításokat, tárcákat és költeményeket írt. Bécsben való tartózkodása alatt a „Budapesti Napló”-nak művészi, zenei és vigalmi tudósításokat küldözgetett. A Dr. Váli Bela és Dr. Gönci Mór szerkesztésében megjelent „Zenei lapok”-ban több esztétikai, szépművészeti és zenei cikke látott napvilágot Szülővárosában sikra szállt nem egy közügyért, hírlapi cikkekben adván azoknak lökést. A színház ügyét egy röpirattal s több cikkel vitte előbbre. A költészet terén lelke szárnyalásának több ízben adott kifejezést, de csak egy verses kötetét adta ki: „Második világom” címen. Több költeményét a kassai Kazinczy-Körben olvasták fel. Kéziratban van még számos verse, a miket szintén készül összegyűjteni és kiadni.

Ungár Adolf. — Született Kassán 1861. aug. 7-én. Tanulmányait Kassán, később a budapesti és bécsi műegyetemen végezte. A nagybátyja által alapított „Pannonia” című német heti lapnak 6 éven keresztül volt kiadója és belmunkatársa s abba leginkább közgazdasági és technikai cikkeket írt. 1898-ban *Pannónia* című lapját magyar napi lappá alakította át s ebbe ugyancsak gyakran írt közgazdasági és technikai cikkeket. Ugyanezen lapban jelent meg az 1899. év folyamán „Becsujhelyi levelek” című cikksorozata. Ezekben Rakóczi Ferencről, továbbá Zrinyi Péterről és Frangepánról írt a bécsujhelyi titkos levéltárban tett kutatásai alapján oly közleményeket, a melyek annakelőtte nyilvánosságra még nem kerültek, — s melyeket azután a „Történelmi Társulat” közlönye is átvett közlés végett. A „Kassai hírlapírók Otthoná”-nak, ugyszintén a „Kazinczy-kör”-nek egyik alapító tagja volt. Szerkesztette egyideig a Kassai Kalauzt s a „*Gyakorlati mezőgazdának*” több éven át volt kiadója.

Dr. Takács Menyhért, jászói prépost. — Született S.-A.-Ujhelyen 1861. szept. 3-án. Neveltetését illetősége helyén Kassán nyerte. Középk. tanulmányait ugyanott végezte a premontreiek főgimnáziumában. Kiváló hajlalmot érezvén magában a paptanári-pályára, 1879-ben a jászóvári kanonok-rendbe lépett. Theológiai és bölcseleti tanulmányainak elvégzésével a kolozsvári tudományegyetemen a classica filológiából és philosophiából tanári oklevelet nyert. Ugyanazon egyetemen szerezte meg a doktori címet is. A tanári pályát 1883-ban kezdte meg a rozsnyói kath. főgimnáziumnál. 1887-től 1900-ig a kassai premontrei főgimnáziumban a latin és görög irodalom tanára volt. E mellett 1897-től a kir. jogakadémia mint a philosophia magántanára működött. 1898.

ban a kassai főgimnázium igazgatójává nevezték ki. Ez állásában érte őt 1900. ápr. 15-én a legfelsőbb kir. kinevezés, a mely utódlási joggal préposti koadjutorrá tette az akkor nagybeteg rendfőnök mellé. Benedek Ferenc prépost 1900. jul. 2-án elhalálozván, nyomban örökébe lépett s ugyanaz év aug. 12-én rendje apátjává és főpapjává avatott fel, mint a ker. szent Jánosról címzett jászóvári s a vele királyilag egyesített s a sz. keresztről nevezett leleszi, valamint a sz. István első vértanu nevét viselő Nagyvárad-hegyfoki prépostságok apátja és süveges prépostja, a prémontrei kanonok-rend prelátusa, s magyarországi generális helynöke. A főrendiháznak az 1885. évi VII. t.-c. értelmében tagja. Legfelsőbb kir. meghívó levele 1901. márc. 12-én kelt. Jelentősebb irodalmi művei: *Az eleusisi mysteriumok* Kassa 1889. *A római elégikusok* Kassa 1890. *A római nevelés.* 1892. *A görögök és rómaiak játéka* (képes kiadás) Kassa 1894. Franciából átdolgozta s díszesen illusztrált kötetben kiadta Madelaine Godofréd *Szent Norbert élete* című tört. monografiáját Budapest 1904. Több tanügyi és régészeti cikket közölt az orsz. középisk. tanár egyesület közlönyében, a Római Világ című gyűjteményei munkában, az Ókori Lexikonban s a napilapok hasábjain. A tudomány-egyetem decentralisatiója érdekében nem egy figyelmet keltő közlemény jelent meg tőle. Az ő kezdeményezésére és közreműködése mellett adták ki Kassa város tanfériai „A kassai egyetem” című emlék könyvüket 1901-ben. Résztvett a magyar tanárok olaszországi tanulmány utjában, melyről nyilvános felolvasásokat tartott s hírlapi cikkeket adott ki. Nehány irodalmi emlékbeszéde is megjelent a kassai sajtóban. Figyelemreméltó tevékenységet fejt ki Abauj-Tornavármegye törvényhatósági bizottságában s lelkes párt-

fogója a kulturális és humanitárius intézményeknek. Az ő elnöklésével alakult meg újra az Abauj-Tornavármegyei és Kassa városi Közművelődési Egyesület s áldásosan működik a magyarosítás és népművelés terén. Ő alapította meg a prémontrei rendnek Norbertinum néven ismert budapesti hittudományi és tanárképző intézetét 1902-ben. Kassán a rend ősi főgimnáziumának új palotát építtetett 1904-ben, amely az ország legjobban sikerült iskoláihoz tartozik. Ugyancsak az ő kezdeményezésére és vezetése alatt épült föl államsegélylyel a rosznyói kath. főgimnázium 1906. Bőkezüen gondoskodott a rendi társházak újabb felszereléséről, víz- és villanyművekkel való ellátásáról s a kegyuraságához tartozó templomokat jókarba hozta s a lelkészlakokat javarészt újra építtette. Új népiskolákat és tanítói házakat emelt s a tanítói állásokat is gyarapította. Takács Menyhért prelátus szervezte a József kir. hercegről nevezett Szanatórium Egyesület kassai bizottságát s ez országos emberbaráti egyesületnek vidéki elnöke. Az Orsz. Magyar Szövetségnek megalakulása óta társelnöke. Az ő kezdeményezésére alakult meg a kassai autonóm kath. kör, mely magában foglalja Kassa város és vidéke kath. intelligenciájának színét-javát, azzal a céllal, hogy az orsz. katolikus autonomia kivívására és városonkint való szervezésére tervszerű előkészületeket tegyen. Tevékeny részt vett az 1903-ik évben Kassán rendezett Rákóczi Erekllye kiállítás előmunkálataiban, mint a kiállítási nagybizottság diszelnöke. A Magyar Paedagogiai Társaság tudományos és irodalmi működésének elismeréséül tiszteleti tagjává választotta meg.

Zalka Zsigmond (gombai és mansamagyari.) — Gazdasági akadémiai igazgató. Született 1861. november hó 9-én Németiben (Sopron megye). 1880-ban a soproni

m. kir. főreáliskolán érettségi vizsgát téve, a budapesti József-műegyetemre ment, ahol a vegyészeti szakosztályt végezte. Rövid idei magánszolgálat után 1885-ben a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia chemiai és technológiai tanszékéhez tanársegéddé nevezetett ki, a hol is elvégezve az akadémiát, végbizonyítványt nyert. 1888-ban a debreceni m. kir. gazdasági tanintézethez s.-tanárrá nevezetvén ki, ezen minőségben működött 1890-ig, amidőn a keszthelyi m. kir. gazdasági tanintézethez helyeztetett át és megbízott a növénytermelés előadásával. 1892-ben a kassai m. kir. gazdasági tanintézethez rendes tanárrá nevezetvén ki, az ált. vegytan, gazdasági vegytan és mezőgazdasági technológia előadásával bizatott meg és egyuttal vezetője lett a kassai m. kir. mezőgazdasági vegykísérleti állomásnak, 1901-ben pedig a m. kir. szesz-kísérleti állomásnak. 1904-ben Ő Felsője a gazdasági akadémiai tanári cím és jelleggel tüntette ki. Irodalmi működését még 1885-ben kezdette meg és ezen idő óta igen sok, részben a növénytermelés, részben az agrikultur chemia, legfőképp azonban a gazdasági technológia körébe vágó szakcikket irt. Cikkei és ismertetései a gazdasági tanintézetek évkönyveiben, a „Mezőgazdasági Szemle”, „Magyar Dohányujtság”, „Magyar Szesztermelő”, „Általános Szeszipari Közlöny”, „Gyakorlati Mezőgazda”, „Köztelek” stb.-ben jelentek meg. A „Köztelek”, „Gazdasági Ipar” című rovatának vezetője. 1892—94-ig társszerkesztője volt a Kassán megjelenő „Gyakorlati Mezőgazda”nak. 1892-ben kiadta „Mezőgazdasági Szeszgyártás” című munkáját, amely 1905. évben második kiadásban jelent meg. Az 1900. évi párisi nemzetk. kiállítás alkalmával kifejtett munkásságáért Ő Felsője legfelsőbb elismerésében részesült. 1907-ben pedig a Gazd. Akadémia hely. igazgatója lett.

Csiszárik János dr. — Született 1860. november 16-án Vörösklastromban (Szepes), hol atyja az eperjesi püspökség és káptalan jószágigazgatója volt. Iskoláit Lőcsén, Iglón és Kassán végezte, majd 1878-ban Bécsbe került, hol 4 évig látogatta az egyetemet. 1882. július havában Kiszzebenbe küldetett hitoktatónak s ugyan-ezen év október havában a bécsi szent Ágostonról nevezett felsőbb papnevelő-intézetbe küldte püspöke, honnan 1885-ben került vissza, mint a hittudományok tudora. 1885-ben foglalta el a kassai papnevelő intézetben a theol. tanári tanszéket, melyet fáradhatatlanul minde-zideig betöltött. Mindjárt tanárkodásának elején, a szt. Orsolyarendi apácák tanintézetébe a felsőbb leányiskola hitoktatójává és a tanítóképzőben a német nyelv tanárává neveztek ki. 1897 óta a külső és belső elemi leányiskolákban az igazgatói tisztet is viselte. Időközben kinevezték a vallástan tanárává, képesítő-bizottság tagjává, 1892-ben szt.-széki ülnökké, 1893-ban cs. és kir. udvari káplánná, 1895-ben h.-zsinati vizsgálóvá, 1899-ben a budapesti tudományegyetem hittani kara megválasztotta bekebelezett hittudorává; Kassa városának II. kerülete pedig ugyanebben az évben képviselőtestületi bizottsági tagjának választotta. A kath. Olvasókörmek több esztendőn keresztül volt alelnöke, három éven át elnöke, Megalakította a temetkezési egyesületet, majd a Jézus Szent Szive társulatát, melynek száma 10000-nél is többre emelkedett. Végül a Mária kongregációt és a Szt.-Imre egyesületet, melynek létrehozásában, mint Fischer-Colbrie Ágost dr. püspök jobb keze fáradozott. 1906. márciusában kineveztetett az osztrák-magyar nagykövetség egyházi tanácsosa titkárának Rómába. — Irt egy tankönyvet: „Az üdv őszövétségi történelme” címen, főgimn. és tanítóképző intézeti növendékek használatára, mely két

kiadást ért. Irt a Hittudományi és Bölcséleti folyóiratokba cikkeket, könyvismertetések és bírálatokat; számos értekezést és felolvasást tartott a nyilvános egyesületekben. Egyházi beszédei közül, négy nyomtatásban is megjelent, melyek közül egyet Kassán, egyet Bécsben, egyet Székesfehérvárott, egyet pedig Budán a Mátyás-templomban tartott. Ezeken kívül még német nyelvre fordította az Egyhm. Hatóság megbízásából Szidelszky Bertalannak „Szt. László élete” című pályanyertes művét.

Kovácsy Béla (hadadi). — Gazd. tanintézeti igazgató Kassán. Szül. 1861. nov. 22. Tasnád-Szántón (Szilágyom.), hol atyja Kovácsy Sándor, gróf Mikó Imre jószágigazgatója volt. Középiskolai tanulmányai után a budapesti m. kir. állatorvosi akadémiát, majd 1883—4. a magyaróvári gazd. akadémiát végezte. 1885. a kassai m. kir. gazd. tanintézet állattenyésztési tanszékének rendes tanárává s 1895. ugyanezen intézet igazgatójává nevezték ki. Az 1907. évben Kassáról Budapestre helyezték át, hol a Mezőgazdasági Múzeumhoz van beosztva szolgálattételre. Cikkei a kassai állatvédő egyesület évkönyveiben, a kassai m. kir. gazd. tanint. évkönyveiben, a Gyakorlati Mezőgazdában (1889. a kassai gazd. tanintézet), a Gazdasági Lapokban, a Köztelekben, a Magyarország vármegyéi és városai című monografia I. kötetében (Abaujtomavármegye mezőgazdasága) jelentek meg. Munkái: 1. *Tanulmány a kefirről.* Kassa 1888. 2. *A hasznos madarak.* Kassa 1888. 3. *A ló és annak tenyésztése.* Kassa 1888—9., melynek III. kiadása 1904-ben jelent meg. 4. *A sertés.* Kassa 1889. 5. *Adatok a ló eredete és történetéről.* Kassa 1890. 6. *Takarmányozástan.* Kassa 1893. 7. *Sertésenyésztéstan.* Kassa 1899. Szerkesztette a Magyaróváról Kassára áthelyezett Gyakorlati Mezőgazda c. gazd. hetilapot. 1886—1894-ig, a

Falusi Gazda Naptárát 1889—1892., a Gyakori. Mezőgazda Naptárát 1892—4. és a kassai m. kir. gazd. tanint. értesítőjét és évkönyvét 1895. óta.

Lehotay Elemér (király-lehotai). — Pénzügyigazg. titkár Miskolcon. Szül. 1862. apr. 25. Tornán. Jogot végzett s előbb megyei, majd pénzügyi gyakornok volt. Szerkesztette az általa 1904. alapított „Abauj-Szikszoói Közlöny”-t. Munkatársa volt a „Felvidéki Közlöny”-nek s 1883-tól számos cikket irt e lapba. Irt a „Magyar Szalon”-ba (Tompá egy ismeretlen verse), Tátravidéki Híradóba, Kassai Szemlébe s más vidéki lapokba is több elbeszélést. Jelent meg egy kötetes regénye „Effimia” cím alatt, kéziratban van „Az asztal alatt” című bohózata.

Füzesi Márton. — Községi elemi iskolai tanító. Született 1862. november hó 11-én Szempczen Pozsonymegyében. A gimnáziumot a pozsony-szt.-györgyi piaristáknál, a tanítóképzőt Modorban végezte, hol 1882-ben jeles tanítói oklevelet nyert. Már mint képezdész áldoz a költészet muzsájának, s harmadéves korában a Képes Családi Lapokban jelent meg első költeménye. 1882-ben Csorvársra Békésmegyébe került tanítónak, hol eredeti tárcákat s francia fordításokat irt az Orosházi Ujságba. 1884-ben Zólyom-Lipcsén a Gizella-árvaházban, 1885-ben Stomfán, 1886-tól 1896-ig Salgótarjánban, majd Likéren (Gömörmege) a Rimamurány vasmű-részvénytársaság iskoláinál működött mint tanító. Ez utóbbi 10 évre esik munkásságának legtermékenyebb korszaka. 1887-ben Cseteték cím alatt adta ki eddig megjelent dolgozatait. Tanügyi tárcákat s egyéb pedagógiai dolgozatokat is irt a tanügyi lapokba. A Néptanítók Lapjában, a Népközlők Lapjában, az Egyetértésben, a Néptanodában, a Tanügyben, a Szabadszóban, a Kisdednevelés és Népközlésben egymás után jelentek meg cikkei. 1890-ben Buda-

pesten ipariskolai rajztanítói, 1894-ben Kolozsvárott ker-
tészeti oklevelet szerez. 1895-ben az állam által kiküldve,
tanulmányutra ment külföldre a háziipar tanulmányozá-
sára. Svédországban ily irányu tanfolyamot végzett s az
ugynevezett slöjd-oktatására oklevelet nyert. Haza érve,
a tanügyi irodalomban fejtett ki munkásságot a slöjd-
oktatás meghonosítása érdekében s szerzett tapasztalatait
Tanulmányut címen adta ki. 1896-ban Kassa város
választotta meg tanítónak. Azóta itt működik s a helyi
lapokban élénk mozgalmat fejt ki, különösen az elzúllás
veszélyének kitett csavargó gyermekek megmentése érde-
kében. E tárgyról irt programmszerű tanulmánya külön
füzetben is megjelent. Nemkülönbön önálló füzetben
megjelent a Beszed- és értelemgyakorlatokról irt dolgo-
zata. A kassai Kazinczy-körben is több ízben tartott
felolvasást, melyeknek tárgyát többnyire a családi neve-
lés köréből vette s ezek nyomtatásban is megjelentek
vagy a helyi, vagy a tanügyi lapokban.

Szmetka Ödön (László). — A premontrei kanonok-
rend tagja s főgimnáziumi tanár. A kir. magy. termé-
szettudományi társulat s erdélyi muzeum-egylet tagja.
Szül. 1862. dec. 23. Nagyváradon. 1884. prépost-pré-
látus szertartó Jászón. 1885—9. főgimn. tanár Rozsnyón.
1890. tanulmányi felügyelő a kir. konviktusban Kassán.
1891. főgimn. tanár Nagyváradon. Értekezései: „A ge-
rincsek látásáról.” (Rozsnyó, 1889/90.) „Gömör-Kishont
t. e. megye orthographiája.” (Kassa 1891.) „Négy hét a
Magas Tátrában.” (Nagyvárad 1892.)

Klimkovics Elemér. — Szül. Kassán, 1863. március
9-én. Régi lengyel nemesi családból származik, kinek
elődei a 17. században a Szepességben telepedvén le, az
egykor virágzó Szomolnokon 3 nemzedéken át mint
kincstári bányatisztek működtek. Elemi és középiskolai

tanulmányait Kassán, a kereskedelmi akadémiát pedig
Budapesten elvégezvén, 5 évig a Magyar Általános
Takarékpénztárnál Budapesten volt alkalmazva. 1886-ban
a Kassai Takarékpénztár meghívására szülővárosába
visszakerülvén, ezen intézetnél nyert alkalmazást. Itt
huzamosabb időn át titkári minőségben működött, 1907.
március óta pedig az aligazgatói állást tölti be: Mint
művészcsalád ivadéka (dédatyja, nagyapja és két nagy-
bátyja festő, atyja pedig szobrász volt) prózai hivatása
mellett lelkes támogatója lévén minden hazafias és kul-
turális ügynek, irói tevékenységét leginkább a hirlapok-
ban fejtette ki. Egyik alapítója volt a „Kassai Irodalmi
Társaság”-nak és a „Kassai Hirlapírók Otthona”-nak,
melyek egyesüléséből a „Kassai Kazinczy-Kör” kelet-
kezett. Nagy része volt a budapesti „Magántisztviselők
Országos Nyugdíj Egyesületé” -nek megalakulásában is.
Legkedvesebb tárgya volt azonban a „Felsőmagyar-
országi Múzeum” (a 4 Klimkovics-testvér alkotása), mely
íránt igyekezett az érdeklődést állandóan ébrentartani és
éveken át cikkezett egy új épület emelése érdekében.
Ő penditette meg legelőször (1889. január 26-án a Kassai
Szemlében) azt az eszmét, hogy Kassa a legméltóbban
avval ünnepelhetné meg hazánk ezeréves fennállásának
jubileumát, ha a multak emlékeinek új csarnokot emelne
és hogy adakozás iránti felhívásának nagyobb sulyt
kölcsonőzön, ugyanakkor névtelenül ezer forintot ado-
mányozott az építési alapra. Mint munkatárs résztvett a
„Magyarország Vármegyéi és Városai” című munka
Abauj-Tornavármegyét és Kassa városát tárgyaló első
kötetének és a „Pallas Nagy Lexikona” 7—10. kötetének
szerkesztésében, a Kassai Takarékpénztár pedig 1895-ben
vele iratta meg fennállásának 50 éves történetét. Miután
1896-ban megnősült, azóta csaknem kizárólag család-
jának és hivatalának él.

Ráth Zoltán dr. — Jogakad. tanár, címzetes egyetemi rendk. tanár és a m. tud. akadémiai lev. tagja. Szül. 1863. jun. 2. Győrött, hol atyja Ráth Károly a történetíró, megyei levéltárnok volt. Atyját korán elvesztette. Középiskoláit 1880. fejezte be a győri ág. ev. gimnáziumban. Ezután beiratkozott a bécsi egyetem bölcsészeti karára. De egy év múlva Győrbe tért vissza, hogy ott a jogot hallgassa. 1883. őszén a budapesti egyetemre ment, mint harmadéves joghallgató. 1885. végezte az egyetemet s a következő évben megkapta a jogi doktori oklevelet. 1892. a budapesti egyetemen a statisztika magántanárává képesítette magát. A m. tud. akadémia 1894. máj. 4. választotta levelező tagjai sorába. 1896. aug. 27. kinevezetett a *kassai kir. jogakadémiához* a nemzetgazdaságtan, pénzügytan és magyar pénzügyi jog rendes tanárává. Testileg gyöngye szervezettel bírt. 1901. vége felé a budapesti Erzsébet kórházban komolyabb természetű operációt végeztek rajta s 1902. jan. megrendült egészséggel tért vissza Kassára. Még ugyanazon évben a budapesti egyetemen Láng Lajos tanszékét (kit keresk. ügyi miniszterre neveztek ki) kellett volna elfoglalnia; de mindinkább fokozódó baja végzetes lépésre ragadta. Önkezeléssel oltotta ki életét aug. 6-án. Tömerdek szakcikket írt s több nyelvet beszélt. Tagja volt 1898. febr. 2-től haláláig a kassai Kazinczy-kör választmányának s a kör ügyeinek intézésében tevékeny részt vett. Önálló munkái: 1. *a földjáradék helye*. 1887. — 2. *A tőke gazdasági forgalmáról*. 1890. — 3., 4. *A magy. kor. országainak 1790—1893. évi népmozgalma*. — 5. *A m. kor. országai-ban 1891. év elején végrehajtott népszámlálás eredményei*. — 6. *A földbirtokosztály hitelszükséglete*. — 7. *A közgazdaságtan újabb feladatairól*. 1892. — 8. *Népünk*

korviszonyai és halálozási statisztikánk. — 8. *Emlékirat az igazs. ügyi statiszt. ujjá szerv. tárgyában*. — 10. *Közgazdaságtan és ethika*. 1896. — 11. *Magyarország statisztikája* 1896. — 12. *Évtizedünk egyenes adó reformja* 1897. — 13. *Emlékirat a kartelektről*. 1900. — 14. *Népszaporodásunk kérdése*. 1901. (Akad. értekezés.)

Pettkó Béla. — Országos levéltárnok. Szül. 1863. jun. 9. Lugoson. Történelmi kutatásokat végzett 1885/6-ban Rómában és Capestransban. 1885. aug. 5. nevezték ki az országos levéltárhoz. Kassa városát illető cikkei: 1. *Kassa város székes egyházának kincsei 1516-ból és 1662-ből* (Történelmi tar. 1882.) — 2. *Kassa város kincstára 1643—44* — 3. *Kassa város eskü és szabályzati könyve* (U. ott 1883.)

Rottenberg Jenő, a budapesti „Telephon Hirmondó” igazgatóságának tagja. Szül. 1863. szept. 26. Homonnán. A 80-as években jogász volt Kassán, a mikor a Felvidéki Közlöny c. hirlapnak belmunkatársa, szinikritikus és báltudósítója volt. 1884/5-ben több tárcát és karcolatot írt a lapba leginkább álnevek alatt.

Fényes Samu dr. — Ügyvéd. Született Tályán (Zemplén m.) 1863. okt. hó 8-án. Hat gymn. osztályt Nyiregyházán, a többit s a jogot Kassán végezte. Budapesten philosophiát is hallgatott. Szerkesztette 1890—93-ban az Abauj-Kassai Közlönyt. 1899-ben alapította és szerkesztette a Kassai Ujságot. A függetlenségi párt hive volt, évek óta a szociális kérdésekkel foglalkozik és a legszélső radikalizmus hive. Az ált. titk. vál. jog ligájának egyik alapító tagja. Munkái: *Jogfejlődés*. Bevezetés a bölcséleti jogba. I. Megjelent Kassán 1893. *Morbus socialis*. Bevezetés a bölcséleti jogba II. Megjelent Kassán 1894. *Az egyetlen csoda*. Szinmű 3 felvonásban. Előadtak

Kassán 1901. febr. *Kuruc Feja Dávid*. Színmű 4 felvonásban. Előadta először a Vígsház Budapesten 1902. március 15. Megjelent Lampel Róbertnél. *Bacsányi*. Színmű 4 felvonásban. Előadta a Vígsház 1903. február 5. Megjelent Wodiánernél. *Messiás*. Korrajz 3 felvonásban. Előadták először a Nemzeti Színházban 1903. december 19-én. Megjelent ugyanott. *A Csöppség*. Vigjáték 3 felv. Előadták először Budapesten a Magyar Színházban 1905. nov. 14-én. *Wesselényi* című 4 felvonásos színművét, *Csebi Tatár* című 3 felv. vigjátékát Budapesten a Nemzeti Színház, a *Pereszlényi juss* című 3 felv. vigjátékát a Vígsház fogadta el. Nyomda alá készül most „*Az egyelvű világnézet*” címmel, két kötetnyi bölcséleti munkája, — továbbá kiadás alatt van az *Istentelen könyv* című vallás-bölcséleti tanulmány. Valamint sajtó alá készül egy kötet elbeszélése.

Miklós Gyula. — Szerkesztő. Született 1863: Nyir-Bátorban, hol atyja Mandel János földbirtokos és bérlő volt. Mandel családi nevét időközben Miklósrá változtatta. Szerkesztette a *Szabolcsmegyei Közlönyt*, *Máramarosi Hilapot* s helyettes szerkesztőként szerepelt a *Pécsi Naplónál*. Később szerkesztője volt a *Felsőmagyarország* című politikai napilapnak, a *Nagy-Becskereki Hilap* című pol. napilapnak és a *Kassai Ujságnak*. Ifjabb éveiben több beszélyt irt. Utóbb azonban kizárólag társadalmi és politikai cikkek írásával foglalkozik.

Váli Lajos T. — Munkája: *De locis poeticus qui congruunt in operibus P. Ovidii Nasonis et Nicolai Zrinyi Cassoviae*. 1898.

Esterházy Sándor dr. — Jogakadémiai igazgató. 1893. október hó 19-én született Kolozsvárott. A középiskolát ugyanott és Esztergomban, bölcsészeti tanulmányait Rómában a Gergely egyetemen végezte és itt nyerte el a

doktorátusi oklevelet is. Később a teológiára is beiratkozott, de gyengélkedése miatt kénytelen volt ebbeli tanulmányait abbahagyni és 4 évi római tartózkodása után, mely idő alatt a Germanico Hungarico collegiumnak a növendéke volt, hazajött és a jogi pályára lépett. Jogi tanulmányait Kolozsvárott, majd Budapesten végezte, ugyanott nyert jog- és államtudományi doktorátust. — Mint fiatal jogtudor nagyobb tanulmányokat tett Német-, Olasz- és Franciaországban. 1892-ben nevezték ki a kassai jogakadémia rendes tanárává, 1906. augusztusban pedig igazgatóvá. — Az akadémián a jogbölcseletet és a büntető jogot tanította. Esterházy dr. nemcsak a jogakadémiába öntött új szellemet, de Kassa város társadalmi életének is kimagasló alakja volt. Ő kezdeményezte az akadémián a vitaestéket, melyek a nagy közönséget beszoktatták az Akadémiába. De résztvett társadalmi életünk minden jelentékeny mozgalmában, tagja volt a Kazinczy-kör választmányának s főtitkára az abauj-tornamegyei és Kassa városi Közművelődési egyesületnek. A jogi irodalomban terjedelmes munkásságot fejtett ki. Egész sorozat munkája jelent meg Kassán: *Bölcselet*. *A jog lényegéről*. *A büntényről általában*. *Enyhébb irányzat a büntetőjogban*. *A jus szó jelentései a római jogban*. *A jog, mint a vagyon megosztását rendező elv*. *Erzsébet királyné*. *Tudomány és egyetem*. *Igazgatói székfoglaló beszéd*. *Társadalmi kiválás és kiválasztás*. *A bölcséleti jogtudomány kézikönyve*. 1907. Meghalt szeptember hó 28-án Budapesten, hosszas szenvedés után tevékeny életének 44-ik évében Eltemették Kolozsvárott 1907. évi október hó 1-én.

Pátz Sándor dr. — A premontrei kanonok-rend tagja s főgimn. tanár. Született 1863. Leleszen. 1886. főgimn. tanár lett Kassán, 1890. Nagy-Váradon. Bölcsé-

leti doktor, okleveles tanár, a budapesti filológiai társaság rendes, a felsőmagy. muzeum alapító-tagja. Munkája: „A régi görögök családi élete” N.-Várad 1890.

Brunswick Lajos (korompai). — Cs. és kir. főhadnagy. 1886. nov. 1-én került Kassára a 34. gyalogezredhez. Munkája: I. Vilmos német császár és porosz király nevét viselő 34. gy.-ezred történetének rövid vázlata. Olvasókönyv a legénység számára, két arcképpel. Kassa 1889.

Rázsó Imre. — Gazdasági tanint. tanár s az országos m. kir. növénytermelési kísérleti állomás vezető helyettese. *Kassára* a kolozsmonostori m. kir. gazd. tanintézetből helyeztetett át, hol mint rendes tanár működött az 1900-as évek elején. Választmányi tagja volt a *kassai „Kazinczy-kör”-nek* 1904. jan. 27-től. Külföldön a földmivelési miniszterium támogatásával több ízben utazott. Számos szakcikket irt a Kísérleti Közleményekben. Munkái: 1. *A mű-trágyázásról.* 1890. — 2. *A szuperfoszfát, alkalmazásáról.* — 3. *Czukor-répa magtenyésztés* sat. 1899. — 4. *A legfontosabb szálastakarmány növények termesztése* 1901.

Juhász Mór. — Rendőrfogalmazó. Született Kassán 1864. febr. 2-án. Iskolái végeztével 1888. nevelő lett Szolcsán (Nyitra m.), majd később Pálócon (Ung m.) 1891-ben visszakerült Kassára s itt a rendőrségnél nyert alkalmazást. Jelenleg mint segéd-fogalmazó működik. Fordításokat közölt a helyi lapokban francia, német és modern héber nyelvekből. Sárosi Árpád részére is ő fordította azokat a szövegeket, amiknek alapján idegen írók műveit verses formába öntötte. Számos nyelvet beszél s mint jeles műfordító, nem egy érdekes munkát ültetett át irodalmunkba.

Sulyok Károly. — Kassai kir. törvényszéki irodagazgató. Született Nagyszőllyösön Veszprém vármegyében 1864. febr. 15-én. Iskolai tanulmányait Pápán, Vácott és Győrött végezte. Irt tárcákat (elbeszéléseket, genréképeket) és társadalomtudományi cikkeket a fővárosi és vidéki napilapokba, heti s havi folyóiratokba. Egy kötet elbeszélése *Akvarellek* címen 1895-ben Pécsen, egy kötet pedig *Menyecskék, lányok* címen 1897-ben Budapesten jelent meg. Irt ezenkívül egy nagyobb terjedelmű irodalomtörténeti tanulmányt a „Katholikus Szemle” 1900. évfolyamába Ányos Pálról és kisebb történelmi tárgyú cikkeket egyes szakfolyóiratokba.

Sárosi Árpád. — Rendőrs.-fog. Szül. Kassán 1864. jun. 16. Iskoláit szülővárosában és Iglón végezte. 1888-ban Kassán a v. rendőrségnél nyert alkalmazást. Jelenleg u. itt rendőrfogalmazó. Sariscsák nevét 1885-ben változtatta Sárosira. Választmányi tagja volt a Kassai Hírlap-rók és írók Otthonának, ugyszintén a Kazinczy-Körnek is. A kassai hírlapok majdnem valamennyijének munkatársai közé tartozott s a Pesti Naplónak 1892-től 1896-ig levelezője volt. Tárcái, elbeszélései és költeményei jelentek meg nemcsak a vidéki lapokban, de a főváros számos lapjában is. Irt a Budapestbe, Képes Családi Lapokba, Budapesti Hírlapba, Vasárnapi Ujságba, M. Szemlébe, Divat Szalonba, Magyar nők Lapjába, Fővárosi Lapokba, Függetlenségbe és Ország-Világba. A Magyarország Vármegyéi és Városai, (Abauj-Torna vármegye és Kassa) című monografia szintén közöltek tőle cikket. Az Üstökösnek és Bolond Istóknak több évig munkatársa volt. Munkái: 1. *Költemények.* Kassa, 1887. 2. *Űi évek.* (Költemények. U. ott 1891.) 3. *A sapka.* (Vig monológ. U. ott 1893.) 4. *Hernád mellől.* (Elbeszélések. U. ott 1894. Hegyi József, Kemény Lajos és Kuszka Gézával.)

5. *Teréz.* (Költemények. U. ott 1901.) 6. *Oktató-könyv a vidéki rendőrlegénység részére.* Eperjes, 1903. (Stephány Nándorral.) Szerkesztette a *Vidéki Költők Albumát* 1896. (Kovács Zsigmond és Justh Bélával.) *A Karácsonyi Albumot* (Kovács Zsigmond és Ladányi Bélával.) Álnevei : Bibulusz, Sári (humorisztikus cikkei és költeményei alatt).

Pacséry Károly. — Bölcséleti doktor, kir. tanfelügyelő. Szül. 1864. jan. 24. Losoncon, hol atyja, Prohászka Alajos zenetanár volt. 1893/4-ben a kassai főreáliskolában tanári minőségben szerepelt. 1894. jul. elején Bács-Bodrogmegye kir. segédtanfelügyelőjévé nevezték ki. 1897-ben berendelték a közokt. miniszteriumba. 1898-ban Nógrádmegye kir. tanfelügyelője lett, honnan hasonló minőségbe Torontál megyébe helyezték át. — Prohászka családi nevét 1889-ben változtatta Pacsérira. Munkái közül: a „*Marcus Fabius Ovintilianus nevelési elveiről*” című Kassán 1894-ben jelent meg. Adott ki ezenkívül több önálló munkát is.

Violet Gyula. — Adott ki egy Emlékkönyvet Kassán 1893-ban.

Székely-Doby Géza. — Szül. 1864-ik év márc. hó 15-ikén Nagy-Kanizsán, a hol a kegyesrendieknel elvégezvén gimnáziumi tanulmányait, a gyógyszerészi pályára lépett. Mielőtt gyakornoki vizsgáját letette volna, a gyermek irodalom iránt való érdeklődésétől hajtva, megszerezte a kisednevelői oklevelet. Habár gyakorlatilag soha sem működött a kisednevelői pályán, annak szakirodalmában mint szorgalmas munkás kivette részét. Sok gyermekverset, több nevelésügyi cikket irt a szaklapokba és több gyermekjátékát szerte az országban jókedvvel játszik a kis ovodások. Mint gyógyszerész inkább aktuális kérdésekben irt cikkeket a gyógyszerészi lapokban. Magát a tudományos irodalmat népszerű-

irányban a Chininről, Jódról, Higanyról és az erjedésről irt cikkeivel szolgálta. Közben a mint élete folyamán más-más vidékre került, más-más vidéki lapban jelentek meg novellái és versei. A Kassai Kazinczy-kör Kossuth ünnepélyen „Kossuth századik születése napján” c. ódáját a nemzeti szövetség a pályanyertes ódával együtt külön lenyomatban ezekre rugó példányban ingyen osztatta ki. Mint a kassai Kazinczy-kör főjegyzője és tagja nyomot hagyó eredményel és buzgósággal szolgálta az irodalom világát társadalmi tevékenységgel és szívesen hallgatott felolvasásaival. Különösen humoros novellái „Mátéffy Máté mint nevelő”, „Az Ákos vizsgálja” arattak nagy tetszést. Irt két társadalmi színművet: Arvák sorsa és Megalkuvás c. alatt, melyek Kalocsán, a miskolci és kassai színpadokon több előadást értek.

Homola István. — Ág. hitv. ev. lelkész Kassán. Szül. Nagyőréczen (Gömör m.) 1864. dec. 7. — Atyja ottani v. rendőrfőkapitány, majd 33 évig vár. I. tanácsnok volt; s mint ilyen, tevékeny szerepet vitt a város megmagyarosításában, valamint abban, hogy az ottani tót gimnázium helyébe a magyarosítást nagyban előmozdító polgári és keresk. iskolák létesíttessenek. István fiát is nem a helyben levő s akkor még tót gimnáziumba adta, hanem Miskolcra, majd Rozsnyóra, — ki aztán a gimnázium elvégzése után Pozsonyba került, hol mint teológus az első magyar ingyenes tanfolyam létesítésében, ugy szintén a pozsonyi Toldi-kör felolvasó és társadalmi estélyein kifejtett tevékenységével jelentős szerepet vitt. Nevelői tisztet viselt Péchy Tamás volt képviselőházi elnök két fiánál, majd a Rudnyánszky és gr. Erdődy családoknál. Theológiai tanulmányai és külföldön tett utazásai befejeztével szülővárosába ment segéd-

lelkésznek, — majd Cékus István püspök Nyustyára küldte administratorknak. A nyustyai ág. h. ev. egyház ez időben teljesen a pánszlávok kezébe került. Homolára hárult a feladat, hogy az egyházat a pánszlávok kezéből kiragadják; mi neki, két éven át tartó ellenálás dacára, sikerült is. Ezen missziója befejeztével 1890. jan. 14-én a kassai ev. magyar-tót egyházba hívták meg, hogy ott a betegeskedő lelkészt helyettesítse. Alig félév múlva az öreg lelkész elhalt s hívei őt egyhangúlag választották meg lelkészül. Azóta itt működik s az egyház megmagyarosításában buzgó tevékenységet fejt ki. Tagja volt hosszabb időn át a városi törvényhatósági bizottságnak és tagja jelenleg is számos kulturális egyletnek. Irodalmi munkássága főleg egyházi térre terjed. 8 éven át működött mint egyházmegyei főjegyző. Egyházi szónoklatai közül több megjelent nyomtatásban is. Így a Rudolf trónörökös halála, Kossuth L. temetése, a király koronázásának 25 éves fordulója s a kassai ev. templom alapkövének 100 éves emlékünnepe alkalmával mondottak. A „Protestáns Pap” című egyházi lap több kiváló alkalommal mondott egyházi beszédét közölte. Állandóan jelennek meg tőle más egyh. lapokban is közlemények. Külön kiadásban jelent meg a Petőfi Sándor halálának 50-ik évfordulója alkalmából mondott beszéde. Statisztikai tanulmányai, melyek a protestáns egyházak hitfelekezeti életére vonatkoznak, nemcsak a protestánsoknál, de más felekezethez tartozóknál is feltűnést keltettek. Irt a confirmandusok részére is egy kézikönyvet. Politikai és társadalmi kérdésekben szintén szokott írni cikkeket.

Krémer Jenő. — Színész. Született 1865. Kolozsvárott, hol gimnáziumi tanuló volt. 1883-ban színész lett ugyanott. Később vidékre ment s ügyvezetői és

rendezői minőségben is működött. Irt a vidéki lapokba, legtöbbit a kassaiakba a szinpadai élet humorisztikus dolgairól, sőt beszélyeket is. *A leányvásár* (operett libretto) a Kerner J. által Kassán kitűzött 200 fr. pályadíjat nyerte el.

Nagybölöni Bölöny Dénes — Született 1865. év ápr. hó 17-én Tasnádszántón (Szilágymegyében), hol atyja földbirtokos volt, ki gyermekeinek nevelésére, kiképeztetésére sokat áldozott. Elemi tanulmányait édes anyja védszárnyai alatt otthon a szülői háznál végezte, majd 1875-ben a debreceni ősi református kollégiumba lép mint gimnazista és itt végzi az alsó gimnáziumot, a három felső gimnaziális osztályt Besztercebányán végzi az ottani kir. kath. gimnáziumban, honnan kitüntetéssel letett érettségi vizsga után 1884-ben mint gazdasági gyakornok a gróf Károlyi Sándor főthi uradalmába lép be. Itt töltött két gyakorlati év után a kolozs-monostori gazdasági tanintézetbe lép, hol a két éves tanfolyam alatt több pályadíjat nyer gazdasági vonatkozású munkáival. 1888/9. évben leszolgálván Kolozsvárott egyéves önkéntesi évét, 1889. év őszén ismét belép a gróf Károlyi uradalmakba, hol mint gazdatiszt működik egész 1899. évig, melynek tavaszán onnan kilép és a kassai gazdasági tanintézethez lesz kinevezve intéző-segédnek, majd ugyanezen év októberében már intézőnek. Ez időtől fogva sok szakcikket ír, a „Köztelek”, „Erdélyi Gazda”, „Gyakorlati Mezőgazda”, „Gazdasági Lapok” című gazdasági lapokban, mely utóbbi lapnak egész a legutóbbi időig állandó munkatársa. 1904-ben „A kassai m. kir. gazd. tanintézet pinzgauai tehenészete címen” egy ismertető tanulmányfüzetet ad ki, majd 1906. év nyarán „A kelet-smiz juh hazájában és Magyarországon, szerepe hazánk fejős juhászataiban” címen egy 15 ivnyi

tartalmu juhászati szakmunkát ad ki Kassán. 1907-ben a kassai m. kir. gazdasági akadémiához tanárrá lett kinevezve, hol is a gyakorlati tanszéket tölti be.

Petzkó Ernő. — Bölceleti doktor, ev. ref. főisk. tanár. Szül. 1865. dec. 18. Miskolcon. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után a premontrei rendbe lépett. 1894. bölceleti doktori oklevelet szerzett és rendfőnöke a kassai főgimnáziumhoz nevezte ki rendes tanárnak. Itt négy évig tanított, hol a város kulturális és társadalmi mozgalmaiban, irodalmi köreiben felolvasásaival részt vett és egyh. beszédet is tartott. 1896. a rendkötelékéből kilépett és anyja vallását követve reformátussá lett. A debreceni főiskola rendes tanárrá választotta meg. Cikkei jelentek meg Kassán a „Felsőmagyarország”-ban. Irt más lapokba is. Munkája: Gyöngyösi költészetének vallásérkölcsi oldala. Kassa, 1894. (Bölceletdoktori értekezés.)

Marton Andor (meszlényi). — Gazd. egyl. titkár. Szül. 1866. febr. 6. Jákón (Somogym.). 1892-től 95-ig a kassai m. kir. gazd. tanintézetben segéd-intézőként működött. Szerkesztőtársa volt a Gyakorlati Mezőgazdának. 1894. dec. 24. a torontálmegyei gazd. egyesület titkárának választotta, Nagybecskerek székhlylyel. Számos cikket irt a gazdasági szaklapokba.

Karsai (Krauze) Ervin. — A premontrei kanonokrend tagja s okleveles főgimnáziumi tanár Kassán. Az országos középiskolai tanáregyesület s a budapesti filológiai társulat rendes tagja. Szül. 1866. márc. 13-án Kassán. 1888. főgimn. tanár Nagyváradon, (1890. tudom. egyetemi hallgató Budapesten), 1892. főgimn. tanár Kassán. Értekezései: „Az istenek és a fátum Vergilius költészetében.” (Kassai premontrei főgimn. Értesítő, 1893/4.) Lessing epigramm-elmélete. (U. ott, 1897/8.)

„Az újabb német dráma történetéből. (U. ott, 1904/5.) „A nyelvtanulásról.” (Pannónia.) Kisebb cikkei: „A premontrei kanonokrend jászóvári prépostsága.” (Keresztény Magyarország.) „Dr. Takács Menyhért.” (U. ott.) „A jászóvári premontreiek jubileumi ünnepe.” (Magyar Állam 1902.) Több szent beszéd a „Szent Gellért”-ben. (Pannonhalma.) Szépirodalmi tárcák a „Kassa Vidéké”-ben. „Dr. Gerevich Emil”. (Nekrológ, megj. az „Abauj-Kassai Közlöny”-ben.) „Jörn Uhl.” (Ismertetés, megjelent ugyanott.)

Schmiedt Atilla, bölceleti doktor, áll. főgimn. tanár. Szül. 1866. Lökösházán (Gömörm.) 1889–91. a kassai áll. főreáliskolában tanított. Cikkei: A kassai állami főreáliskola Értesítőjében (1890. a latin nyelv a a reáliskolában. 1891. Antik és modern szinpad.)

Dr. Klein József. — A kassai izr. anyahitközség főrabbi. Született 1866. november 30-án Gyöngyösön (Heves m.) Tanulmányait a Ferencrendi szerzetesek gimnáziumában kezdte Gyöngyösön. A IV. osztály elvégzése után belépett a budapesti országos rabbiképző intézetbe, a melynek alsó (főgimn.) tanfolyamát az 1884/85. tanévben elvégezve, ugyanazon intézet felső (theologiai) tanfolyamán és egyidejűleg a budapesti m. k. tudományegyetem bölcsészeti karán folytatta tanulmányait. Bölcsészettudor lett 1889. június havában, rabbi 1891. februárban. Ugyanazon év március havában foglalta el állását, mint rabbi a somogy megyei Marcaliban, a hol 1896. április végéig működött. Ugyanazon évi május elejétől 1898. július végéig Szabadkán rabbi. 1898. aug. eleje óta Kassán működik és pedig 1903. májusig mint rabbi, azután 1906. januárig mint főrabbi helyettes és azóta mint főrabbi. Részint rendes, részint választmányi tagja számos helyi és országos részint felekezeti, részint

általános jótékony, társadalmi és kulturális egyesületnek. Ezek közül tisztán irodalmi egyesületek a kassai „Kazinczy-Kör” és a budapesti „Izraelita Magyar Irodalmi Társulat”. Mindkettőnek választmányi tagja. — Önálló munkái: 1. *Siralma könyve*. Bölcsészettudori értekezés. Fordítás és magyarázat. Budapest, 1889. 52 oldal. 2. *A vegyes párok megáldása* a zsinagógában a tudomány, az erkölcs és a hazafiság szempontjából. Válasz dr. Rosenberg Sándor aradi rabbi „theologiai értekezeti”-ére. Budapest, 1896. 158 oldal. 3. *Istentisztelet*. Izraelita hittan a középiskolák számára. Budapest, 1902. 73 oldal. Fordítások: 4. Goldfaden: *Sulamith*, az énekeket hozzá Faragó Jenő írta. 5. Goldfaden: *Bar Kochba*, az énekeket hozzá Makai Emil írta. Ez a két fordítás nem került a könyvpiacra, hanem mint kézirat lettek kinyomtatva a Bárd Ferenc és Testvére cég által a színházak részére. Munkatársa több hazai és külföldi izraelita felekezeti lapnak.

Répászky Barna (Lajos). — A premontrei kanonokrend tagja s főgimnáziumi okleveles tanár Kassán. 1888-ban lett főgimn. tanár Rozsnyón. 1891. tanulmányi felügyelő a kir. konviktusban Kassán, 1894. főgimn. tanár Rozsnyón, 1897. Kassán. Cikkei: *Abauj-Torna vármegye földrajzi viszonyai* („Magyarország vármegyéi és városai” címen indult vállalatban 1894.) *A gerincesek vérkeringése*. (Rozsnyói r. kath. főgimn. értesítője 1896/7.)

Özv. Türk Sándorné, szül. Stern Fanny. — Született Szlancán, Árva megyében 1867. ápr. 24-én. 1873–77. a námesztói elemi iskolába járt, 1877–82. a budapesti V. ker. polg. leányiskolába, 1882. a budai állami tanítónőképzőbe vétetett fel. Ott két évi tanfolyamot végzett. 1884-ben Stern József földbirtokos gyermekeinél nyert alkalmazást, mint nevelőnő. Onnan 1886-ban Szabolcs-

megyébe került egy Grossmann nevű gazdálkodó családdhoz. 1888-ban a szepesmegyei határvidéki Mniseh falucskába jutott, még pedig a Robinsohn és Krausz gőzfűrésztelep tulajdonosához, Krausz Hermannhoz, akinek gyermekeit megtanította magyarul beszélni és — érezni. 1890-ben férjhez ment Türk Sándor szikszói lakoshoz. Férje 1907. ápr. 28-án halt meg s azóta férje mesterségét, a fényképészetet önállóan folytatja Szikszón. 1897-ben kezdett a kassai Felsőmagyarországba és a miskolci lapokba irogatni. 1904. megjelent egy könyve: *„Egy mama könyve.”* (Rajzok a gyermekéletből.) Továbbá: *Árva megyei emlékek* és egyéb apró történetek. Jelenleg egy nagyobb önálló munkán dolgozik.

Blanár Béla dr. — Ügyvéd. Született Kassán, 1867. aug. 24-én. Tanulmányait ugyanitt és Budapesten végezte. Gyakorló-ügyvéd és a kassai ügyvédi kamarának ügyésze, Kassa város törv. bizottságának választott tagja és tb. tiszti főügyésze, részt vesz minden társadalmi mozgalomban s a jótékonyági és közművelődési egyesületeknek ügyésze. A kassai jogakadémián az 1894/95. tanévben a váltó, kereskedelmi és perjogi tan széket látta el, működéséért miniszteri elismerésben és köszönetben lett része, — a jogtudományi államvizsgának és a közigazgatási államvizsgának bizottsági tagja. A kassai irodalmi társaságnak egyik alapítója és vál. tagja volt, majd a Kazinczy-Körmek ügyésze, később főtítkára s jelenleg egyik alelnöke, az orsz. irodalmi szövetségnek vál. tagja. Munkái a különféle kassai lapokban jelentek meg, jogi dolgozatait a „csődön kívüli kényszeregyezésről”, a „Megtámadási jogról”, a „Munkásbiztosításról” s az „Uj sommás eljárás elveiről”, a „Kassai jogi Közlöny” közölte. Külön jelentek meg tanulmányai a „Magyar nők jogairól”, „Társadalmi állapotainkról”,

„A sommás eljárás terén szerzett tapasztalatok” és a „Csődtörvényt módosító törvényjavaslat”. Ugyancsak közzétette alkalmi beszédeit a „Kassai egyházmegye 100 éves fennállásának emlékünnepe”, „Március 15-én”, „Az ügyvédi kamara ügyészenek temetésén” s emlékbeszédét Gerlóczy Géza, a Kazinczy-Kör főtitkára fölött. Egyik szerkesztője volt, mint főtitkár a Kazinczy-Kör II-ik évkönyvének s megírta abba a Kör történetét. Ujabban kiadta a kassai honvédszobor leleplezésekor és a kassai egyházmegye (róm. kath.) százéves jubileuma alkalmával mondott ünnepi beszédeit. Mint a II. Rákóczi Ferenc hamvait hazahozó országos bizottság tagja Kassa város képviselőjében a 10 kiküldött egyike volt, a kik Orsován hazai földre emelték a drága hamvakat s az első diszórseget adták és kísérte a fejedelem hamvait Orsovától Kassáig. Erről szól kiadás alatt levő műve „II. Rákóczi Ferenc diadalutja Orsovától Kassáig”. 1908. elején jelent meg „Négy alkalmi beszéd” címen egy külön önálló füzet.

Gerlóczy Géza (alsó-viszokai). — Szül. Budapesten, 1867. évi szeptember hó 13-án. Iskoláit a budapesti református főgimnáziumban végezte, hol 1884-ben érettségét tett. A gazdasági ismeretek megszerzése végett 14 hónapot töltött a kisbéri m. kir. állami ménésbirtokon, majd az 1885/86—86/87-iki tanévben a magyaróvári m. kir. gazdasági akadémiát végezte. 1888-ban ösztöndíjas segédnévvel neveztek ki a kassai m. kir. gazdasági tanintézetbe, e minőségben a hallgatók gyakorlati oktatásánál segédkezett s előadta az „Ügyirálytan”-t. 1889. november havában ugyanezen intézetnél intézősegédnévvel lett előléptetve s ez állásában az 1891-ik év március haváig marad, mikor is segédtanárrá lett kinevezve, megbízatást nyervén a növénytermelési tanszék

ellátásán kívül az irodatiszti teendők végzésére, a pénztár kezelésére s a konviktus felügyeletére. — 1895-ben ez utóbbi teendők végzése alól felmentetvén, még a Jogisme és Statisztika előadásával bizatott meg, s ugyanazon évben nyerte rendes tanári előléptetését. Mint rendes tanár az 1898-ik évtől kezdve tanszakot cserélt s a Jóságberendezést és kezelést, Becslést, Nemzetgazdaságtant, Jogismét és Statisztikát adta elő. Az 1892—93. tanévtől kezdve a kassai vízmester-iskolában az „Alkalmazott természetrajzi tárgyakat”, a „Magyar nyelvtan”-t és „Ügyirálytan”-t is tanította. 1886-tól kezdve vezette a kassai m. kir. áll. vetőmagvizsgáló-állomást, 1898/99. tanévtől kezdve előadta a mezőgazdasági jóságberendezést és kezelést a róms. kath. papnöveldeben, 1899—1900. tanévtől kezdve pedig ugyane tárgyakat a kir. kath. tanítóképzőben is. Az 1899—1900. tanévben abszolutoriumot nyert a kassai kir. jogakadémián, melynek 2 első tanévet magánuton, a 3. és 4. tanéveket pedig mint rendes hallgató végezte. 1902. tanévtől mint rendkívüli jogakadémiai tanár kapta megbízatását a vallás- és közoktatásügyi Ministertől a mezőgazdasági előadások tartására. Meghalt Kassán 1903. február 25-én. Irodalmi munkássága: Az Agnelli-féle „Magyar Kincs” burgonya ismertetése termelési kísérletek alapján. Kassa 1893. K. ny. Termelési kísérlet cikóriával és a cikória termelési módjának ismertetése. Kassa 1894. K. ny. Hogyan rendezze be a kisgazda gazdaságát. Miskolc. 1899. Egy gazdasági előadás és annak története a nagymihályi gazdakörben. Miskolc. 1900. K. ny. „Jogisme” gazdálkodók, gazdasági akadémiai és tanintézeti hallgatók számára. Kassa 1900. K. ny. Emlékbeszéd a kassai m. kir. gazdasági tanintézet 25 éves fennállása alkalmából.” Kassa, 1900. K. ny.

Számos szakközlemény a tanintézet „Évkönyvé”-ben a „Köztelek”, „Magyar Gazda” és „Gyakorlati Mezőgazda” című szaklapban, azonkívül a főváros és vidéki napilapokban. A „Gyakorlati Mezőgazda” című gazdasági szaklapnak 1900. január óta felelős-szerkesztője volt. Egyébb tevékenységei: létrehozta és elnöke volt a kassai „Gyümölcs és általános kertészeti kiállítás”-nak, 1901-ben. Megindítója volt a kassai „Rákóczy-erekye-kiállításnak.” Irt, szónokolt és buzgózkodott a kassai egyetem létesítése érdekében és összeállította az egyetem ügyére vonatkozó adatokat. Igazgatója volt az Urikaszinónak. Két évig pedig a Kazinczykör főtitkára volt. Fáradozott a „Kazinczy-emléktábla” leleplezése és ünnepe ügyében. Megalapította Kovács Zsigmond Kazinczy-köri titkárral együtt a Népkönyvtárt és rendezte a „Nemzeti szalon” képkiallítását mint a Kazinczy-kör főtitkára stb.

Justh Béla (neczpáli). — Cs. kir. kamarás, földbirtokos. Justh Sándor országgyűlési képviselő és Keczer Ilona fia. Szül. 1867. jan. 14. Neczpálon (Turóc m.) Középközlőit több helyen járta, így Kassán is, hol édes anyja mint háztulajdonos, állandóan tartózkodott. Jogot hallgatott, de tanulmányait beteges kedélye és gyöngye szervezete miatt nem fejezhette be. A helyett a költők tanulmányozásában lelte örömét. Költeményei a fővárosi és vidéki lapokban jelentek meg s legfőképpen a „Vásármapi Ujság”-ban. A „Vidéki Költők Albuma”-ba (1896.) melynek Kassán egyik szerkesztője volt, több költeménnyel szerepelt. A Kisfaludy-társaságban is olvastak fel költeményét Munkáin: „Sonettek.” Budapest 1895. „Költemények” 1895/6. U. ott.

Ungár Miklós. Született Kassán. Huzamosabb időn át tulajdonosa volt az „Ungár Ignác és fia” tekintélyes gyárnak, melyet azonban 1907. első felében beszűntet-

tett. Leginkább szaklapokba irt közgazdasági ügyekről. De jelentek meg cikkei a kassai és budapesti napilapokban is. Önálló munkája : „A szénkérdés” Kassa 1907.

Pallaghy Béla. — Pénzügyi tisztviselő és földbirtokos. A „Kassai Falkavadásztársulat” tiszteletbeli titkára. Született Enyiczken (Abauj-Torna m.) 1867. szept. 10-én. 1894. évtől kezdve foglalkozik a sport irodalommal s azóta mint az említett társulat titkára, minden évben megszerkeszti és összeállítja az egyet „Évkönyvét,” s ugyancsak ő állapítja meg a kassai versenyföltételeket is. Buzgózkodása folytán a „Magyar lovaregylet” 600 koronás évi díját az 1805. évben 3000 koronára, az „Urlovasok szövetkezete” pedig 300 koronás évi díját 3800 koronára emelte fel. Irt verseket és tárcákat, melyek leginkább a kassai lapokban jelentek meg. De közölt verset tőle egyik-másik fővárosi lap is. Adott ki egy verskötetet „Költemények” cím alatt, melynek egyes példányait azonban inkább csak ismerőseinek és jóbarátainak ajándékozta. A „kassai falkavadász társulat 1895-iki Évkönyve” szintén könyvalakban jelent meg.

Handler Simon dr. — Bölcséleti doktor. Szül. 1868. Aszódon (Pest m.) A budapesti egyetemen sémi tanulmányokat végzett s 1892-ben bölcséleti doktorrá avatták. 1896-ban izraelita hitszónok lett Kassán Jelenleg budapesti főrabbi. Munkája: „Asír harisim.” Adalék az írásmagyarázat és zsidó irodalom történetéhez. Budapest 1891. A „Kassai Hirlapírók és írók Otthona” által 1897-ben kiadott „Almanach”-ban két verse jelent meg „Idegen költőkből” cím alatt.

Rottenberg Márton (Homonnai R. Márton). — Született 1868. május 2-án Homonnán (Zemplén m.) Kora gyermekségének és ifjúságának éveit Kassán élte át 1869-től 1889-ig, tehát két évtizeden keresztül. A

prem. főgimnázium önképzőkörében kezdett irogatni s már 1885-ben megjelent „Költemények” című verses-kötete Ries Lajos kassai nyomdájában. Mint diák és jogász sokszor nyert ifjúsági pályadíjat versekkel, novellával és értekezésekkel. 1889-ben atyja elhalván, Eperjesre költözött, s ott írta meg „Drágffy Mária” című verses dramolettjét, mely Rákosi Jenő előszavával jelent meg a könyvpiacra. A dramolette Kassán, Eperjesen és Miskolcon került színre. Kassán a „Kassai Szemle” belmunkatársa volt éveken át, Eperjesen pedig a „Sárosmegyei Közlöny” segédszerkesztője, s e lapokban jelentek meg azon időben írt versei, tárcái s egyéb cikkei. Eperjesen a „Széchenyi-kör” színi szakválasztmányának jegyzője volt. Három éven át Miskolcon folytatott gyakorlatot, mint ügyvédjelölt, majd letette az ügyvédi vizsgát, Iglón nyitott ügyvédi irodát s meg is nőült ugyanakkor, nőül vevén 7 év előtt eljegyzett aráját, ki versei nagyrésztét inspirálta, s ki „Hóféhérke” név alatt szintén írt néhány verset a kassai lapokba. Az ügyvédi vizsga letétele előtt Budapesten töltött néhány hónapot, hol Zempléni P. Gyula biztatására műfordításokkal próbálkozott meg, melyek a „Regény Szalon” című folyóiratban jelentek meg, a Tábori Róbertné által szerkesztett gyermekleányok lapjában pedig néhány eredeti verse jelent meg. Ugyanekkor jelent meg Budapesten Fulda „Talizmán” című verses vígjátékának általa készített fordítása, melyről a fővárosi sajtó egyhangu dicsérettel nyilatkozott. Azóta ügyvédi gyakorlata elvonta az irodalmi működéstől. Dr. Bányai Sándor levélbeli unszolására írt ennek Kassán megjelent heti lapjába egy kis verses-ciklust „Csendben” cím alatt. Az iglói színház megnyitására dramatizált prologot írt, mely Hegyesi Mari közreműködése mellett került színre. Alkalmi költeményeket olykor

még is írt, szépirodalmi közleményeket is a „Kárpátgyuleti évkönyvbe”, a „Szepesi Lapokba” s jogi cikkeket a a „Jog” című szaklapba, politikai cikkeket pedig a „Szepesi Ellenzék”-be. Írói neve: Homonnai R. Márton.

Kérészy Zoltán dr. — Kir. jogakadémiai tanár, egyetemi magántanár, született 1868. évi július hó 3-án Sárospatakon, Zemplén megyében Középiskolai tanulmányait a sárospataki ref. főgimnáziumban, a jog- és államtudományi tanfolyamot a sárospataki jogakadémián és a budapesti tudományegyetemen végezte. 1890-ben az államtudományok, 1893-ban pedig a jogtudományok doktorává avattatott fel ugyanazon egyetemen. 1890-ben a m. kir. belügyminisztériumhoz fogalmazó gyakornokká, 1893-ban segédfogalmazóvá neveztetett ki s egyuttal Somogy vármegye főispánja mellé kirendeltetett a főispáni teendők végzésére. 1895-ben a debreceni jogakadémiához a jogtörténet és egyházjog tanszékére nyilvános rendes tanárrá választatott. 1899-ben egyetemi magántanári képesítést szerzett a magyar alkotmány- és jogtörténetből a kolozsvári egyetemen. 1904-ben a kassai kir. jogakadémiához Berzeviczy Albert akkori kultuszminiszter nyilvános rendes tanárrá nevezte ki a jogtörténeti és egyházjogi tanszékre s ott ezt a tanszéket tölti be jelenleg is. Irodalmi dolgozatai a következők: *A vármegye szereplése a magyar politikai élet terén 1526-tól 1848-ig.* Debrecen, 1896, 39 oldal. *A magyar országgyűlések eredete és szervezetük fejlődése a rendi országgyűlések alakulásának kezdetéig.* Debrecen, 1898. 111 oldal. *Modern egyházpolitikai rendszerek.* Igazgatói székfoglaló értekezés. Megjelent a debreceni ev. ref. főiskola akad. tanszakainak 1902—3-iki évkönyvében. *Az egyházjog tankönyve.* I. kötet. Budapest. 1903. Politzer. 324 oldal. *A jus exclusivae (vétőjog) a pápaválasztásnál.*

Budapest. 1904. Politzer, 118 oldal. A baptisták felekezetének állami elismerése és a vallás szabad gyakorlatáról szóló törvény. A „Jogállam” 1906. évi. februári havi füzetében. *Rendi országgyűléseink tanácskozási módja*. Külön lenyomat a kassai kir. jogakadémia 1905—6. tanevi évkönyvéből. Kassa, 1906. 67. oldal. *Recepció, paritás és főrendiházi képviselőlet*. Budapest. 1907. 40 oldal. *Fontosabb teendőink az új tanévben*. Kassa, a „Felsőmagyarország” pol. napilap nyomdájában. 1907. 22 oldal.

Varga Kálmán. — vár. tanácsos. Született Kassán 1868. július 17-én. A budapesti tudományegyetemen befejezett jogi tanulmányai után Kassa város törvényhatóságánál nyert alkalmazást, hol előbb aljegyző, majd árvaszéki ülnök s később tanácsos lett. Az 1893. okt. 7-én megalakult „Kassai Hirlapírók Otthona”, melyből később az „Irodalmi Társaság”-gal történt egyesülés után a „Kazinczy-kör” nőtte ki magát, 1894. december 4-en tartott közgyűlésében főtitkárává választotta meg. Írt a helyi lapokba színházi kritikát, politikai vezércikkeket, tárcákat, valamint jogtudományi értekezéseket. Megírta „Kassa jogszolgáltatását a XVIII. században.” Egyik nagyobb természettudományi értekezése: „Isten léte a természetben” Pár verse is jelent meg a kassai lapokban. A „Hirlapírók és Irok Otthona” által 1897-ben kiadott Almanachban megírta, mint titkár a K. H. és J. O. történetét. A „Szabadságharc Emlék Albuma” Szerkesztő bizottságának szintén egyik tagja volt. Az utóbbi időkből, hivatalos elfoglaltsága miatt irodalmi dolgokkal már ritkán foglalkozik.

Kuszka Géza. — Kir. törvényszéki bíró Besztercebányán. Szül. Kassán 1868. január 17-én. Szülei: Kuszka Mihály, Kassa városi gazdasági felügyelő és neje : Makkay

Julia voltak. Elemi és középiskoláit Kassán s a jogot részben Kassán, részben a budapesti egyetemen végezte. 1894. novemberében jogtud. államvizsgálatot tett. Ekkor államszolgálatba lépett s a szolnoki kir. törvényszéknél lett joggyakornok. 1895. ápril havában Kalocsára nevezték ki törvényszéki aljegyzőnek. 1898. letette a bírói vizsgálatot s 1898. jun. 30. Németújvárott kir. aljárás bíró, 1900. szeptember havában Besztercebányán kir. alügyész, majd ugyanott 1904. dec. 26-án kir. törvényszéki bíró lett, mely állásban jelenleg is működik. 1898-ban nősült. Neje Kiss Erzsike, dr. Kiss József földbirtokos és a „Váczi Hirlap” kiadó tulajdonosa és felelős szerkesztőjének leánya. Már ifjú korában nagy vonzalommal viseltetett az irodalom iránt s a kassai gimnázium „Bajzáról” elnevezett önképző körében feltűnt irodalmi dolgozataival Több műve dicséretet nyert s érdemkönyvbe iktattatott. Nyert pályadíjat is. A kör által 1886-ban kiadott „Auróra” című iskolai folyóiratnak szerkesztőségi tagja volt. Nyilvános szereplése 1888-ra esik. A jogakadémián több pályadíjat nyert. Hirlapírói működése is e korban vette kezdetét. A „Kassai Szemle” szerkesztője, Ries Lajos elkérte közlés végett egy március 15-ikére írt pályanyertes ódáját s felhívta a lapban való munkálkodásra. Ez időtől mind sűrűbben jelentek meg szépirodalmi verses és prózai dolgozatai úgy a „Kassai Szemle”, mint a „Felvidéki Közlöny” és „Abauj-Kassai Közlöny” hasábjain. Később ez utóbbi lap állandó politikai vezércikkírója és színházi kritikusa lett. 1893-ban többekkel mozgalmat indított egy irodalmi egyesület alakítására. Az eszme dűlőre is jutott s az egyesület megalakult „Kassai Irodalmi Társaság” néven, melynek elnöke Péchy Zsigmond főispán s egyik jegyzője ő lett. A Társaság folyóiratot is adott ki, melyben Kuszka szintén szerepelt. Ugyanez évben alakult meg a

„Kassai Hirlapírók Otthona”, melynek elnökévé dr. Katona Mór akkori kassai jogakadémiai tanárt, főtktárává őt választották. 1894-ben egy új heti lap alakult Kassán, „Kassa és Vidéke” címmel. A lap szerkesztője Fáy Gyula akkori községi bíró, segédszerkesztője pedig Kuszka Géza lett. Vers, tárca, novella, művészeti kritika, vezércikk voltak munkálkodásának tárgyai. Ez idő óta ritkábban irogat. Időközileg közölte egyes dolgozatait az „Ország-Világ”, „Magyar Szalon” és „Otthon”. Irt a „Kalocsai Néplap”-ba és „Váczi Hirlap” című újságokba is. 1893-ban Kemény Lajos, Hegyi József és Sárosi Árpád társaságában egy kötet novellát adott ki „Hernád mellől” címmel. A Kassán Kovács Zsigmond szerkesztésében 1896. év *folyamán* megjelent „Vidéki Költők Albuma” című anthológia is közölt tőle néhány verset.

Szabó Adorján (Aladár). — A premontrei kano-nokrend tagja, okleveles főgimnáziumi tanár. Az országos középisk. tanáregyletnek s a budapesti Philológiai és Paedagogiai Társaságnak rendes tagja, a kassai társ-ház káptalani képviselője. Szül. Kassán 1868. márc. 12. Majd 1890. főgimn. tanár lett Rozsnyón s 1891. Kassán. 1894. újból főgimn. tanár Kassán, 1897. konventitág Jászón, a következő évben pedig főgimn. tanár Kassán. A „Fővárosi Lapok” 1893-ik évi folyamában egy finnől fordított novellát közölt tőle „A feleség” címmel. „A Conversations Lexikon története” című értekezése a kassai főgimn. 1898/9. évi Értesítőjében jelent meg. „Pogány apácák a régi Rómában” című felolvasását (Kassai tanári kör) a „Felsőmagyarország” közölte. 1899. Kritikai, ismertető és vegyes cikkei jelentek meg a Pannóniában, a Felsőmagyarországban, a Kassa- Vidékében, a Nagybányában, a Magyar Államban és a Vasárnapi Újságban. „II. Rákóczi Ferenc nagyanyja és édes atya” c.

értekezését a kassai prem. főgimn. 1903/4. évi értesítője hozta. Az 1904. évi március 13-án felolvasást tartott a kassai Kazinczy-körben „Epizódok a kuruc szabadságharcból” c. alatt. (Megjelent a kassai Kazinczy-kör Évkönyvében.) Sajtó alatt van Magyar Nyelvtana és Olvasókönyve. A Kazinczy-kör megbizta: „II. Rákóczi Ferenc Kassa multjában” c. monografia megírásával.

Morvai Matzner Samu. — Lapkiadó és szerkesztő. Szolgálaton kívüli tüzérfőhadnagy. Született Gayán, (Morvaország) 1868. A gimnáziumot szülővárosában végezte. 1883-ban belépett a cs. és k. tüzér hadapród iskolába, 1887-ben mint tiszthelyettes előbb Bécsben, aztán Lengyelországban szolgált. 1889-ben hadnaggyá neveztek ki a kassai 6. tüzérezredhez; itt volt 1 évig. 1891-ben Szepesváralján, 1892—93 Hercegovinában, 1893-ban ősszel vissza került Kassára, akkor kezdett magyarul tanulni. 1898-ban mint főhadnagy tartalékba lépett, később szolgálaton kívüli állományba helyeztetett. 1898. egy bizt. társaság kassai vezérképviselőségét vette át. 1901-ben egyesítette a Felsőmagyarországot a Kassai Naplóval s az egyesített lapot ujonnan szervezte. Eleinte csak az adminisztrációt végezte. 1903-ban azonban átvette a lap vezetését egészen. 1906. januárig ugy politikai, mint közgazdasági cikkeket irt. Mint katonatiszt is irt több szakdolgot, melyekről tiszti körökben előadást tartott. Egyik nagyobb ilyenmü dolgozata volt „*az orosz hadsereg szervezete és beosztása*”, mely címen 1900-ban tartott előadást. E munkák nyomtatásban nem jelentek meg. 1904-ben a kassai kereskedelmi és iparkamara tagjává lett megválasztva. Tulajdonosa és felelős szerkesztője a „Felsőmagyarország” című napilapnak.

Hegyi József. — Joghallgató Kassán, később hirlapíró. Szül. 1869 febr. 1-én Budapesten. Bölcsészeti

és jogi tanfolyamot hallgatott. Munkatársa volt az „Abauj-kassai Közlöny”-nek. Kiadott egy kötet költeményt „Versek” cím alatt. Ugyiszintén kiadta a „Heránadmellől” című elbeszélő kötetet Kemény, Kuszka és Sárosi társaságában Kassán. 1893. — Meghalt 1903. július 18-án.

Nyulászi János dr. — Jogi doktor, ügyvéd. Szül. 1869. ápr. 24. Csontosfalván (Abauj-Torna m.), hol atya gazdatiszt volt. Tanulmányait a kassai főgimnáziumban és a budapesti egyetemen végezte. Majd Kassán nyitott ügyvédi irodát, hol széleskörű gyakorlatra tett szert. Első cikke a függetlenségben (1886.) jelent meg. Azóta, különösen kassai lapokba, több társadalmi s közgazdasági cikket írt. Jogi tárgyú cikkei a Kassai Jogi Közlönyben, a Jogtudományi Közlönyben és az Ügyvédek Lapjában jelentek meg. Munkái: 1. *Magyar öröklési jog compendiuma*. Budapest 1892. (névtelenül.) 3. 1894. XII. t. c. magyarázata. Ugyanott 1894. (névtelenül). 3. 1894. XVI. t. c. magyarázata. U. ott 1896. 4. *Az öröklési eljárásról* szóló 1894. XVII. t. c. magyarázata. U. ott 1896. 5. *A hegyaljai vasut* kérdéséhez Kassa 1897.6. *Afalusi jogközösségekről*. Budapest. 1906.

Matzkó Lászlóné (sempthei). — Leánynevén Wandracsek Carola, született Javorinkán Sziléziában 1869. év aug. 19-én. Iskoláit Kassán az Orsolya szüzek zárdájában végezte, a hol egyszermind a képezdében jeles tanítónői oklevelet nyert. Férjhez ment Kassán 1893. év november 11-én sempthei Matzkó László szakcsi (Tolna megye) gyógyszerészhez, a hol most is lakik, négy gyermek édes anyja. Legelső dolgozatai a „Divat Salon” „Gyermekszoba” című mellékletében jelentek meg 1899. év május és november hónapokban. Majd a „Tolnavármegyé”-be s később a „Pécsi Közlöny”-be és a „Pécsi

Napló”-ba írt cikket, részint álnéven, részint saját neve alatt. „Az Ujság” 1904. dec. 11-iki számában ifj. Lónyai Sándorné által közzétett azon cikke: „Tovább élnek-e a halottak?” a három legjobb felelet közt az övé is ott volt. A „Felsőmagyarország”-ba állandóan ír. Tárcáiban többnyire állatokat szerepeltet. Ir ezenkívül gyermekmeséket, alkalmi dolgozatokat, apróbb leírásokat stb.

Hedry Aladár. — Szül. 1869-ben Sirokán. Jogi tanulmányait elvégezvén, ügyvédjelölt lett Budapesten, majd közjegyző-jelölt Kassán, hol 1895-ben „Az Adria mellől” cím alatt utirajzokat adott ki. Ez időszertir Budapest közjegyző-helyettes.

Váli Tibor (Lajos.) — A prem. kanonok rend tagja, főgimn. okleveles tendes tanár, az országos középiskolai tanáregylet és a budapesti Philologiai Társaság rendes tagja. Szül. 1870. márc. 15. Szent-Imrén (Sáros megye). 1893. főgimn. tanár Kassán. 1894. tudom. egyetemi hallgató Budapesten. 1876. főgimn. tanár Kassán. Munkái: 1. „De locis poeticis qui congruunt in operibus P. Ovidii Nasonis et Nicolai Zrinyi.” Kassa 1898. — 2. „Mulatságosabb nyelvi jelenségek a magyarban” (Fol. a kassai tanári körben 1899.) — 3. „Kassa multja a jelenben” (Kassavidék 1892.) — 4. „Patak mellől” (a Természet 1898.) — 5. „Hemád partján” (Halászat 1900.) — 6. „Elhagyatott” (Költem. Kassavidék 1899.) — 7. „Csillárfénynél” (Költ. Rozsnyói Híradó 1899.) — 8. „Hegyek között” (költ. u. ott 1900.) „Az első próba” (Természet, 1902.) Gyermeklélek (Rozsnyói Híradó 1902.) Ezekon kívül több kritikai és ismertető cikke és szépirod. tárcája jelent meg a Pannónia 1899. és Kassavidék 1898. számaiban.

Zakariás Sándor (teleki). — A Kassai Jelzálogbank r. t. pénztárosa. Született Fehér-Gyarmaton, Szatmár

megyében 1870. év július hó 8-án. Elemi iskoláit részben születési helyén magánuton, részben Szatmáron végezte. Gimnáziumi tanulmányait a szatmári r. k. főgimnáziumban, a kereskedelmi szakoktatást Kolozsváron nyerte. Ugyanitt és Szegeden hosszú időn át mint pénztárnok és könyvelő működött. Irodalmi működése : 3 éven keresztül munkatársa volt a Rupp, majd a Gaál Mózes által szerkesztett „*Tanulók Lapjának.*” A „*Deákok Lapjában*” több apróbb műve jelent meg, valamint az „*Uj Idők*”-ben is. A Széky Jenő-féle „*Bélyeg-ujságot*” egy éven át szerkesztette és az Endrődi „*Virág-fakadásá*”-ban több dolgozata jelent meg. Önálló művei: 1. „*Regék a drágakövekről*” 12 rege. Kassa 1903. Werfer kiadása. — 2. „*Várregék.*” I. kötet 40 magyar várrege. Kassa 1904. Saját kiadása. — 3. „*Bélavár.*” Történelmi rege 3 énekben. Budapest 1905. Franklin kiadása. — 4. „*A Vág eredete.*” Magyar rege ábránd 4 énekben. Budapest 1905. Franklin kiadása. — 5. „*Bodókő.*” Történelmi rege 2 énekben. — 6. „*Daliás idők*” I. füzet. Budapest 1906. Franklin kiadása. — 7. „*Sóvár.*” Történelmi rege. 2 énekben. — 8. „*Daliás idők*” III füzet. Kassa 1907. Saját kiadás. „*Kolcvár.*” Történelmi rege. „*Daliás idők.*” II füzet. Kassa 1907. Saját kiadása. A „*Daliás idők*” című sorozat 12 önálló füzetre fog terjedni. Ezekben a magyar várak regéi vannak egybegyűjtve. Az író részint a helyszínen tett kutatások, részint megbízható kútfők nyomán, ugyszintén a nép szájáról vett hagyományok felhasználásával vetette meg regéinek alapját, a miről csak tudomást nyert, mindazt feldolgozta, ragaszkodva amennyire csak lehetséges volt a történelemhez. E cyklus az 1908. év végéig teljesen megjelenik. További füzetei lesznek: *Sebesvár, Torna, Szarvaskő, Farkasvölgy, Temetvény, Somló, Buják, Trencsén, Cserépvár.*

Bodnár Virgil (Antal) dr. — A premontrei kano-nokrend tagja, főgimn. okleveles rendes tanár Kassán. A kassai kir. jogakad. magántanára. Bölcséleti doktor. Az orsz. középisk. tanár-egylet és Szent-István társulat tagja. Szül. 1870. okt. 27. Beregszászon. 1895. főgimn. tanár Kassán. 1896. tudom. egyetemi hallgató Budapes-ten. 1898. főgimn. tanár Kassán. Meghalt 1905. már-cius 11. Munkái: 1. *Simai Kristóf* (Budapest 1898.) — 2. *Kussinszky Arnold: „Égi szövetnek, ima és ének-könyv”* (az V. kiadást sajtó alá rendezte Kassán 1901.) 3. *A jászóvári könyvtár* (Magyar Állam 1897.) — 4. *Egy irodalmi ház* (Magyar Szalon 1898.) — 5. *Kassa irodalmi multja és jelene* (a kassai egyetemi Emlék-könyvben 1901.) — 6. *A három kassai vértanu.* (Em-léklap a szabadságharcból.) — 7. *Tinódy Sebestyén* (Pannónia). — 8. „*Petőfi.*” — 9. *Nagy Péntek Rodos-tóban* (Kassavidék) — 10. *Egy Magyar Cornélia.* — 11. *Szent Elek.* — 12. *Karácsony ünnepén* I. II. — 13. *Az olvasás.* (Téli esték.) — 14. *Egyházi zene.* — 15. *Divisch Prokopius dr.* — 16. *Erdősi Sylveszter János.* — 17. *Kölcsey Ferencz* (Heti Szemle). — 18. *A nem-zeti irodalom tanításának ügye.* — 19. *Veni Sancte.* (Iskola.) — 20. *19 eredeti és 10 fordított elbeszélés.* (Heti szemle, Téli esték, s Szatmár és Vidéke című lapokban). — 21. *A hegytetőn* (Lenau). — 22. *Tenger parton* (allmero). — 23. *Nocturno* (Ulrich). (Fordított költemények a Kassavidékben). 24. *A kuruc költészet és zene.* (Megjelent a Kazinczy-kör évkönyvében, 1904.) — 25. *Néhány szó a zeneművészetről.* (A kassai főgimn. 1903/4. évi ertesítőjében.)

Nógrádi László dr. — Állami főgimn. tanár, böl-cséleti doktor. Született Baglyas-Alján (Nógrád megye) 1871-ben, hol atyja falusi tanító volt. 1882-ben került

Losoncra az ottani gimnáziumba, hol a jelesebb tanulók közé tartozott. Atyjának 1896-ban történt elhalálása után iskoláztatását egy évig nem folytathatta. Egy hónapig segédtanítóskodott; majd helyét otthagyva, 1897-ben ismét Losoncra ment, hol a VI. gimn. osztály elvégzése után Rozsnyóra ment kispapnak. Ez a pálya azonban nem volt kedvére s Rozsnyót hét hó múlva odahagyva, Rimaszombatba ment tanulmányait folytatni. Itt tette le az érettségi vizsgát. Gimnáziumi tanulmányainak elvégzése után Budapestre ment az egyetemre. Időközben katona és nevelő is volt; félévig Felfalun (Nógrádban) elemi iskolás fiúk mellett, majd a Dőry családnál Zombán (Dunántul) nevelősködött. 1895/6—1896/7-ig, tehát két évig mint segédtanár működött Kis-Szebenben s ez idő alatt letette 1896. máj. 4-én a bölcsészeti doktorátust, 1897. jan. 29-én a szakvizsgát s 1897. máj. 22-én a pedagógiai vizsgát s ez alkalommal jutott tanári oklevélhez. 1897. szept. 13-án nevezték ki a szolnoki állami főgimnáziumhoz rendes tanárnak, hol jelenleg is működik. 1899-ben nősült meg s házasságából 3 gyermeke van. Írói működését a Gömör-Kishont című lapban kezdte 1891-ben. Írt a Gömöri Hirlapba is. De nagyobb erővel a Ries Lajos szerkesztésében megjelent *Felsőmagyarországba* kezdett dolgozni 1894-től 1897-ig. Ebbe írt politikai vezércikkeket, melyek száma 3 év alatt pár százra ment fel. Ezekon kívül jelentek meg tőle e lapban irodalmi értekezések s kritikai természetű dolgozatok is. Éles tolla gyakran keverte hirlapi polemikákba, főképp egy Eperjesen megjelenő lappal szemben. De írt a Felsőmagyarországba tárcacikkeket és novellákat jó nagy számmal, melyek közül több nagyobb terjedelmel bírt. Jelent meg tőle novella a Kovács Zsigmond főszerkesztésében kiadott *Kassai Almanachban* és az

ugyancsak Kassán kiadott *Színházi Albumban*. A szerzőjének később oly meleg elismerést szerzett „Homokba írt mesék” című kötet első darabjai legelőször a Felsőmagyarországban jelentek meg. Írt még ugyanebbe a lapba verseket is. A Kassai Hirlapban szintén jelent meg ezidőben néhány novellája. Ugyancsak Kassán adta ki *Bajza József kritikai működéséről* szóló munkáját önálló kötetben. Mint szolnoki főgimn. tanár szerkeszti Szolnokon az „Alföldi Lapok” című heti lapot. Kiadásra vár a szerkesztésében megjelenő „Vasuti Album”. Rendes tárcairója lett aztán a Budapesti Naplónak 1896—1902-ig. De jelentek meg tárcái a Magyarországon, Budapesti Hirlapban, Magyar Szemlében, Pesti Naplóban, Hazánkban, Vasárnapi Ujságban, Tanítók Lapjában s más lapokban is. 1903-tól rendes tárcairója az Egyetértésnek. Regényeket közölt tőle a *Magyarország* (Lázadók 1903), *Egyetértés* (Esztike szökése 1904, Munkácsi vár 1905). Önálló művei: *Történetek* (Budapest 1901). 2. *Jókai Mór élete és költészete* (Pozsony 1902). 3. *A Magyar nyelvű történetírás* (U. ott 1902). 4. *Kemény Zsigmond báró élete és költészete* (u. ott 1902). 5. *Zrinyi Miklós prózai munkái* (u. ott 1902). 6. *Homokba írt mesék* (Budapest 1903.) 7. *Lázadók* (regény). 8. *Az a bolondos Bódi Pál* (novellák).

Eöttevényi Nagy Olivér dr. — A jogtudományok doktora, hites köz- és váltóüggyvéd, kir. jogakadémiai rendes és tudományegyetemi magántanár. Szül. Győrött 1871. évi március hó 20-án. Atyja. Eöttevényi Nagy Endre, előbb Győr szab. kir. város törvényszékének bírója, majd ügyvéd és az ügyvédi kamarák szervezésekor 1875-ben a győri kamarának első elnöke lett; anyja Pereghy Etelka. Tanulmányait a győri evang. elemi iskolákban, a bencések győri főgimnáziumában és a pozsonyi

evang. lyceumban, a jogot a pozsonyi kir. jogakadémián és a budapesti tudományegyetemen végezte, mely utóbbi helyen 1895-ben doktorrá avatták. Ügyvedi oklevelet 1897-ben szerzett. Közel hét éven át folytatott ügyvédi gyakorlatot Pozsonyban, hol azonkívül a társadalmi, egyházi és hazafias mozgalmakban is élénk részt vett. Pozsonyvármegye tiszteletbeli tiszti ügyésze, a Pozsonyi Toldy-körnek háznagya, majd választmányi tagja, a Pozsonyi Magyar Közművelődési Egyesületnek igazgató-sági tagja, a pozsonyvárosi ág. hitv. evang. egyház-megye törvényszéki bírója, a misérdi (Pozsonymegye) evang. egyházközség felügyelője volt. 1903-tól 1906-ig a tiszai evang. egyházkerület eperjesi jogakadémiáján a magyar közjog és a politika rendes tanára. Egyetemi magántanárságot 1904-ben szerzett Kolozsvárott. 1906. dec. 22. óta a kassai kir. állami jogakadémián a magyar közjog, a politika, a nemzetközi jog s a jog- és államtudományokba való bevezetés nyilvános rendestanára. A kassai Kazinczy-körnek főtitkára. *Irodalmi működése* két részre osztható: jogi szakbeliekre és általános, különösen kulturális és politikai érdekűekre. Az előbbiek közé tartoznak következő, önállóan megjelent munkái: *Az örökbefogadás*, magánjogi tanulmány. Budapest 1902. *Az ügyvédek nyugdíjintézetéről*. Pozsony 1900. *A nők jogállásáról*. Kassa. 1904. *A magyar közjog tankönyve*. Kassa. 1905. *A katolikus alsó papság után való öröklési jogról*. Magánjogi tanulmány. Budapest 1906. *Az általános választói jogról*. (Kristóffy törvénytervezetének kritikája.) Pozsony. 1906. *A választói jog problémái*. Politikai tanulmány. Budapest. 1907. *Az osztrák választójogi javaslatok*. Kassa 1907. Azonkívül számtalan cikke jelent meg a Magyar Jogász Ujságban, Az Ügyvédek Lapjában, a Jogállamban, a Jogban stb.

Publicisztikai működése nagyobbára a Pozsonyban megjelenő „Nyugatmagyarországi Híradó” politikai napilaphoz köti, hol eddig már közel ezer vezércikke jelent meg. Ugyancsak az aktuális politika köréből vett cikkeivel, nemkülönbén tárcákkal szerepelt a kassai „Felsőmagyarország”, nemkülönbén ujabban az „Abauj-Kassai Közlöny” hasábjain is. Irt még a Protestáns Szemlébe és az Evangelikus Órálóba is több cikket. *Önállóan* megjelent nem jogi tárgyú munkái még: *A Győr szab. kir. városi ág. hitv. evang. egyházközség története*, Győr, 1905. *Az Egyetemi kérdés*, Pozsony, 1904. *Emlékbeszéd Deak Ferencről*. Eperjes, 1903. *Kulturegyesületeink és a nemzetiségi kérdés*. Pozsony 1902. *Egy hétig kocsin a Balaton körül* (utirajz). Kassa 1905. *Az egyhuzamban való tanításról*. Eperjes. 1906.

Kerekes György. — Született Nyiregyházán (Szabolcsmegye) 1871. ápr. 3. Alsóbb és középiskoláit Nyiregyházán és Egerben elvégezve, a budapesti tudományegyetemen felső ker. isk. tanári oklevelet szerzett s előbb Homonnán tanárkodott, majd Kassán. Irodalmi munkásságát 1889-ben a hirlapirodalom terén kezdte meg s azóta a Nyirvidékben, Szabolcsmegyei Szabadsajtóban, a Makói Hirlapban, a Kassai Naplóban, Felsőmagyarországban közölt szépirodalmi, társadalmi, tudományos és gazdasági, a Kassavidékben turista, a Nemzeti Iskolában paedagógiai, a Nyelvőrben nyelvészeti cikkeket. A kereskedelmi iskolának megfelelő, gazdasági fejlődésen alapuló történelmi kézikönyvet ő irt először, mely rövid idő alatt meghódította e szakiskolákat s 3 kötete 11 kiadást ért. (Történelem, Budapest 1897—1907. Athenaeum.) Általában az első tankönyv, mely az államok fejlődésénél a munkaszervezetet kellően méltatja. *A kereskedelem-történet, különös tekintettel hazánkra*. (Budapest, Eggenberger, 1896.),

mostani 3. kiadásában, mint *Képes kereskedelem-történet* (Athenaeum 1902.) c. munkájával történeti alapon igyekezett népszerűsíteni a kereskedelmi pályát. A tudományos érdek mellett hasonló célt is óhajtott szolgálni Kassa levéltárában végzett kutatásaival. (Megjelentek M. Gazd. Tört. Szemle, Történelmi Tár, Keresk Szakokt., a korfeszítő anyagai Iparosok Olvasótárában). E levéltárból merítette *Nemes Almásy István* kassai kereskedő, bíró, követ üzleti, köz- és magánélete 1573—1635. c. munkája anyagát is, mely első volt a maga nemében s az Egyetértés, Esti Lap vezércikkezett róla s a Budapesti Hirlap, Századok, Erdelyi Muzeum stb. foglalkozott vele. Dr. Papp Dávid a Magyar Vámterületben külön fejezetet szentelt neki. Önálló *gazdaságtörténeti tanulmányai*: Miért nem fejlődött Magyarország kereskedelme? Zemplén vármegyei követi utasítások kül. gazdasági ügyekben 1425—48. A régi magyar törvények gazd. vonatkozásai. A budapesti ker. tört. muzeum ismertetése, Kossuth gazd. szereplése stb. A Magyar Kereskedő Könyvébe *Magyarország kereskedelmének fejlődését írta*. A budapesti Kereskedelem-történeti Muzeum ismertetése. Kossuth közzgazd. szerepe. Ezek részint a homonnai felső ker. isk. értesítőjében, részint a Keresk. Szakoktatásban, részint külön lenyomatban jelentek meg. Ez irodalmi működésének kiegészítője a Kassai O. M. K. E. megalakulása és kassai kereskedők minden árnyalatának a Kassai Kereskedők Körében való egyesítése s ott a nemzeti érzesnek, a társas életnek, a művelődésnek s a szakbeli öntudatnak ápolása, hogy hazánk gazdasági újjászületése csakugyan bekövetkezzék. A magyar irodalomtörténet körébe vág *Vajda János élete és munkái* című tanulmánya, mely az elhunyt nagy költőről az első nagyobb méltatás. (Országos Irodalmi Részvénytársaság, 1901.) Itt említjük föl az Iskolai

Magyar Helyesírás füzetjét is. (Megj. Kassán, 1905.) A társas életben is kivette részét, mint a homonnai nőegyletnek és kaszinónak, továbbá a Kassai Kereskedők Körének titkára, a Kassai Kazinczy-Körök jegyzője, jelenleg választmányi tagja, mint a kassai Rákóczi kiállítás egyik főtitkára. A Kazinczy-Körben, a Kassai és Eperjesi Kereskedők Körében több fölolvast, a kassai munkásoknak pedig több előadást tartott.

Silberger Dezsóné sz. Lów Róza. (Aniáne.) — Született 1872-ben Sátoraljauhelyben. Apja, a magyarországi zsidó orthodox hiten levők egyik legkiválóbb papja, jelenleg Ungvárott működik. Róza leánya Sátoraljauhelyben végezte iskoláit. De képzettségét inkább magánuton a szülői házban szerezte meg. 1893-ban ment férjhez Silberger Dezső kázmárki földbirtokoshoz. 1901. óta ír különböző vidéki lapokba, így többek között a Felsőmagyarországba, Borsodmegyei Lapokba, Zemplénbe, Szamosba stb. De fővárosi lapokban is jelent már meg néhány műve. „Egy élet levelekben” című könyve Budapesten Grillnél jelent meg 1904-ben. A könyvről megjelenésekor Rákosi Jenő a Budapesti Hirlapban hosszabban értekezett, amely körülmény a könyv értéke mellett szól. Írásai néha Aniáne álnéven jelennek meg.

László Béla. — Lapszerkesztő, könyv- és papirkereskedő. Született Sátoraljauhelyben 1871. Végzett 4 gimnáziumot Sátoraljauhelyt a kegyesrendieknel, majd kereskedelmi akadémiát Budapesten. 1892—96-ig a Magy. Keresk. lap és Magy. Pénzügynek volt belmunkatársa Budapest. 1897—98. Sátoraljauhelyben a Zemplénnek volt dolgozótársa. 1903-tól a Kassai Hirlap szerkesztője és tulajdonosa.

Stuhlmann Patrik (Venczel) dr. — A premontrei kanonokrend tagja. Főgimnáziumi okleveles rendes tanár

Kassán. Bölcséleti doktor. A kassai kir. jogakadémián a bölcséleti ethika magán-tanára. A szent István társulat s az országos középiskolai tanáregylet tagja. Szül. 1871. szept. 14. H.-Szőlleden (Abauj-Tornam.) 1895. tudományegyetemi hallgató Budapesten. 1897. főgimn. tanár Kassán. Munkái: 1. Confessiones S. Aug. Nicolai Bethlen et Francisci Rákóczi II. (Budapest, 1897.) 2. Boroszlóban. (Alkotmány, 1898.) 3. A művészi utánczás. (Kassa, Felsőmagyarország 1898. febr. 1., 2., 3., 5.) 4. A művészi izlés különfélesége. (Magyar Szemle, 1899.) 5. Ki volt naivabb? (Költemény.) Miska bácsi utazása, (mindkettő a Kassa Vidékben, 1899.) 6. A színház hivatása és Festum festorum omnium. (Pannónia 1900.) 7. Kirándulás Árvavárallyára. (Kassa vidék, 1901.) 8. Képzőművészeti alkotások Kassán. (Főgimn. Értesítő 1901.), és a Kassai Egyetem Emlékkönyve.) 9. Ráth Zoltán. (Felsőmagyarország 1902. augusztus 9.) Somogyi Gerő. (Nekrolog. Kassa, Felsőmagyarország, 1902.) Strache Tivadar dr. (Nekrolog. Kassa, Felsőmagyarország, 1902.) Megnyitó beszéd az Erzsébet-Egyesület alakuló gyűlésén. (Kassa, Felsőmagyarország, 1902.) A Quarneró mellől. (Magyar Szemle, 1903.) Fábíán Imre. (Kassa, Felsőmagyarország, 1903.) Maxim Gorkij Éjjeli menedékhelye. (Abauj-Kassai Közlöny, 1903.) Petőfi és Tompa Kassán. (Abauj-Kassai Közlöny, 1904) Gyakorlati tanárképzés. (Orsz. Középisk. Tanáregy. Közlöny, 1903.) Simon Gábor, Lélektan és Gondolkodástan. (Orsz. Középisk. T. Közlöny, 1904.) Úrnapi Szent beszéd. (Kassa, 1904.) Bodnár Virgil dr. (Nekrolog. Főgimn. Ért. 1904/5.) Természet, Művészet. (Budapest, Stephaneum, 1905.)

Kapy Gábor. — Nyomdász volt a Ries-féle nyomdaüzletben, hol a 90-es évek végén huzamosabb időn át működött. Majd kivándorolt Amerikába. Irt Ries buzdi-

tására a „Felsőmagyarország”-ba több népies sikerült verset.

Strache Bódog (Tivadar) dr. — A premontrei kanonokrend tagja. Főgimn. okleveles tanár Kassán. Bölcséleti doktor. Az országos középiskolai tanáregylet s a budapesti filológiai társaság rendes tagja. Szül. 1871. jul. 19. Budapesten. 1893. főgimn. tanár Rozsnyón, 1894. tudom. egyet hallgató Budapesten. 1896. főgimn. tanár Nagyváradon, 1898. Kassán. Meghalt 1902. nov. 26. Munkái: 1. Sonnenfels mint dramaturg (Nagyvárad 1893). 2. A nőkultusz a középkori „Minne” dalnokoknál (Felsőmagyarország 1899). 3. Moliéri típusok (Pannónia 1899). 4. Raimund és a bécsi tündérbohózat. (A kassai főgimn. értesítője 1899/99.) 5. Két amerikai novella. Angolból. (Kassa 1900). 6. Miért nem olvastatjuk a Nibelung-éneket középiskoláinkban? (Orsz. Tanáregyesületi Közlöny 1900). 7. Utleírások Svájból és Tirolból. (Kassavidék 1899—1901). 8. Grillparzer hazánkban. (Magyar Szemle)

Balog Géza. — Mint joghallgató szerkesztette egy ideig a Wesselényi által kiadott Kassai Hirlapot a 90-es években.

Mohr Béla. — A kassai ágost. hitv. ev. I. egyház lelkésze. Született 1871. július 13-án Gölnicbányán (Szepesmegye). Elemi iskoláit szülővárosában, gimnáziumi tanulmányait Debrecenben, Nyíregyházán és Eperjesen végezte; ugyanott tett érettségit is 1890. jul. 3-án. Theologiai tanulmányait Pozsonyban az egyet. theol. akadémián kezdte s ugyanott be is fejezte 1890—1894. Az 1894-iki év nyarán résztvett a soproni tanítóképzőintézetben rendezett néptanítói tanfolyamon s megszerezte a népiskolai tanítói oklevelet is. Az 1894/95-ik évben első kápláni évét Debrecenben töltötte, hol egyuttal az ág. ev. elemi iskola IV., V, VI. leányosztályainak tanítója

is volt. Az 1895/96. tanévet az erlangenai (Bajorország) egyetemen töltötte, hol theologiai, philosophiai és nemzetgazdasági előadásokat hallgatott. 1896. szept. 2-ikától a kassai ág. h. ev. I. egyház segédlelkésze. 1901. aug. 1-től ugyanitt vallástanár lett, s 1904. febr. 15-én ugyan ezen egyház rendes lelkészévé választotta meg. 1901. szept. 16-ika óta nős. Neje Szamovolszky Ida, egy lengyel szabadságharc leveretése után száműzött lovag sarja. Írói működését Pozsonyban kezdte, hol 1892/893. segédszerkesztője, 1893/94-ben pedig főszerkesztője volt az ugyanott „Gondolat” című theologiai és philos. ifjúsági szaklapnak. Ebben „A pünkösdi nyelvsoda” című hosszabb exegetikai tanulmányon kívül több kisebb cikke jelent meg. Nyilvános felolvasást tartott Kassán a „Keresk. kör”-ben 1902. márc. 15-én. A több ízben rendezett ev. vallásos esték mindegyikén felolvasást vagy szabad előadást tartott: *A Luther-társaságról, Thököly Imre emlékezete, Eszményképek a női diakonia köréből, Az összetartásról, Az önhirdetésről* stb. Nyomtatásban több egyházi beszéde s 1905-ben egy magyar nyelven (ev hívek részére készült) imakönyve jelent meg Székely és Illes ungvári könyvkereskedő kiadásában. Szerkesztője az évenként megjelenő kassai ev. egyház Evkönyveinek.

Varga Kálmán, dr. — Született Léván (Barsm.) 1871. ev aug. hó 29-én. Középkoláit Körmöcbányán, a gazdasági akadémiát Magyaróvárott, a tudomány egyetemét Kolozsvárott végezte, ez utóbbi helyen a matematika-természettudományi kar philosophiai doktora lett. 1896-ban, öt éves gazdasági gyakorlat után a gazdasági tanári pályára lépett Magyaróvárott. 1898-ban mint segédtanár érkezett Kassára, ahol átvette a növénytermesztési tanszék vezetését, melynek élén ma is mint akadémiai tanár működik. A gazdasági szakirodalom terén

önállóan kiadott művei a következők: *Takarmányrépa-termesztés. Újabb tapasztalatok a cukorrépa-termesztés terén. Összehasonlító burgonyatermesztési kísérlet eredményei 1901., 1902. és 1903. években. Cukorrépa-termesztés* című munkáját 1905-ben az Erdélyi Gazd. Egylet adta ki. *Adatok a buzarozsda ellenálló képességének ismeretéhez. A magyar buza. Összehasonlító tengeri termesztési kísérlet, tekintettel Erdély viszonyaira.* K. ny. Szépirodalmi működése: „Divatosan” című vigjáték és több apróbb értekezés és költemény.

Kardos Gyula, főgimn. tanár Kassán. — Szül. 1871. december 19-én Kassán. A premontrei-rendbe lépett 1890. szeptember 4-én, áldozópappá szenteltetett 1895. március 9-én. 1894/5. és 1895/6-ban tudományegyetemi hallgató Budapesten, 1896. szeptembertől főgimn. tanár Kassán. Nyomtatásban megjelent dolgozatai: A régi görögök színészetéről. (Kassavidék 1899. évi 2. sz.) Az ó-kori építészetéről. (Kassavidék 1899. évi 4. sz.). Dr. Strache Tivadar Bódog nekrológja. (A kassai prem. főgimn. 1902/3. évi jelentésében).

Kende János (Gyula.) — A premontrei kanonokrend tagja. Főgimn. okl. rendes tanár. Szül. 1872. febr. 5. Beregszászon. 1898. tanulmányi felügyelő a kir. konviktusban Kassán. 1899. főgimn. tanár Nagyváradon. Munkái: 1. *Horatius* és *Virág* (Budapest 1898). — 2. *Mokány Berczi ősei irodalmunkban* (Kassa 1899). *Irodalom és tudomány* (Budapest 1901.)

Myskovszky Ernő (mirowi). — Született Kassán 1872-dik évi október 4-ikén. Középkolai tanulmányait szülővárosában Kassán végezte az állami m. k. állami főreáliskolában, hol 1891-dik évben jó sikerrel letette az érettségi vizsgát. Már kora ifjúságában kiváló előszere-ttel viseltetett a rajzolás, festészet s általában a kép-

is volt. Az 1895/96. tanévet az erlangeneni (Bajorország) egyetemen töltötte, hol theologiai, philosophiai és nemzetgazdasági előadásokat hallgatott. 1896. "szept. 2-ikától a kassai ág. h. ev. I. egyház segédlelkésze. 1901. aug. 1-től ugyanitt vallástanár lett, s 1904. febr. 15-én ugyan ezen egyház rendes lelkészévé választotta meg. 1901. szept. 16-ika óta nős. Neje Szamovolszky Ida, egy lengyel szabadságharc leveretése után száműzött lovag sarja. Írói működését Pozsonyban kezdte' hol 1892/893. segédszerkesztője, 1893/94-ben pedig főszerkesztője volt az ugyanott „Gondolat” című theologiai és philos. ifjúsági szaklapnak. Ebben „A pünkösdi nyelvcsoda” című hosszabb exegetikai tanulmányon kívül több kisebb cikke jelent meg. Nyilvános felolvasást tartott Kassán a „Keresk. kör”-ben 1902. márc. 15-én. A több ízben rendezett ev. vallásos esték mindegyikén felolvasást vagy szabad előadást tartott: *A Luther-társaságról, Thököly Imre emlékezete, Eszményképek a női diakonia köréből, Az összetartásról, Az önhirdetésről* stb. Nyomatásban több egyházi beszéde s 1905-ben egy magyar nyelven (ev hívek részére készült) imakönyve jelent meg Székely és lile-, ungvári könyvkereskedő kiadásában. Szerkesztője az évenként megjelenő kassai ev. egyház Evkönyveinek.

Varga Kálmán, dr. — Született Léván (Barsm.) 1871. ev aug. hó 29-én. Középiskoláit Körmöcbányán, a gazdasági akadémiát Magyaróvárott, a tudomány egyetemet Kolozsvárott végezte, ez utóbbi helyen a matematika-természettudományi kar philosophiai doktora lett. 1896-ban, öt éves gazdasági gyakorlat után a gazdasági tanári pályára lépett Magyaróvárott. 1898-ban mint segédtanár érkezett Kassára, ahol átvette a növénytermesztési tanszék vezetését, melynek - élén ma is mint akadémiai tanár működik. A gazdasági szakirodalom terén

önállóan kiadott művei a következők: *Takarmányrépa-termesztés. Újabb tapasztalatok a cukorrépa termesztés terén. Összehasonlító burgonyatermesztési kísérlet eredményei 1901., 1902. és 1903. években. Cukorrépa termesztés* című munkáját 1905-ben az Erdélyi Gazd. Egylet adta ki. *Adatok a buzarozsda ellenálló képességének ismeretéhez. A magyar búza. Összehasonlító tengeri termesztési kísérlet, tekintettel Erdély viszonyaira.* K. ny. Szépirodalmi működése: „Divatosan” című vígjáték és több apróbb értekezés és költemény.

Kardos Gyula, főgimn. tanár Kassán. — Szül. 1871. december 19-én Kassán. A premontrei-rendbe lépett 1890. szeptember 4-én, áldozópappá szenteltetett 1895. március 9-én. 1894/5. és 1895/6-ban tudományegyetemi hallgató Budapesten, 1896. szeptembertől főgimn. tanár Kassán. Nyomatásban megjelent dolgozatai: A régi görögök színészetéről. (Kassavidék 1899. évi 2. sz.) Az ó-kori építészetéről. (Kassavidék 1899. évi 4. sz.). Dr. Strache Tivadar Bódog nekrológja. (A kassai prém. főgimn. 1902/3. évi jelentésében).

Kende János (Gyula.) — A premontrei kanonok-rend tagja. Főgimn. oki. rendes tanár. Szül. 1872. febr. 5. Beregszászon. 1898. tanulmányi felügyelő a kir. konviktusban Kassán. 1899. főgimn. tanár Nagyváradon. Munkái: 1. *Horatius* és *Virág* (Budapest 1898). — 2. *Mokány Bérezi ősei irodalmunkban*. (Kassa 1899). *Irodalom és tudomány* (Budapest 1901.)

Myskovszky Ernő (mirowi). — Született Kassán 1872-dik évi október 4-ikén. Középiskolai tanulmányait szülővárosában Kassán végezte az állami m. k. állami főreáliskolában, hol 1891-dik évben jó sikerrel letette az érettségi vizsgát. Már kora ifjúságában kiváló előszere-ttel viseltetett a rajzolás, festészet s általában a kép-

zőművészetek iránt. Művészeti hajlamait követve az 1891-ik évben a budapesti országos m. k. minta rajztanodában és rajztanárképzőben kezdte meg felsőbb tanulmányait. 1895-ik évben a közoktatásügyi miniszterium által a kassai főreáliskolához helyettes tanárrá neveztetvén ki, 1896-ik év június havában jeles eredménnyel letette a tanári vizsgát, a midőn ugyanez év július havában a nagybányai állami főgimnáziumhoz rendes tanárrá neveztetett ki, mely minőségben jelenleg is működik. 1904. június havában a nagybányai városi muzeum őrének választatott meg, mely minőségben kiváló érdemeket szerzett a muzeum rendezése alkalmával. Tudományos irodalmi téren is sikerrel működik. Művei és cikkei a következők: *A képzőművészetek fejlődésének vázlatos ismertetése*. Nagybánya 1900. — 2. A Rudnai Gy. által Bpesten szerkesztett *Művészvilág-ban* megjelent több rajza és művészeti decorationális compositiója. 3. *A nagybányai restaurált szt. István torony című értekezése*. (Budapesti építészeti szemle 1901. XXI.) — 4. A szabad Lyceumban Nagybányán: *A modern lakberendezési művészet* címmel tartott felolvasást. 5. *Utirajzok* cím alatt ösmertette némethoni tanulmányi utazásának eredményét. (Nagybánya 1903. évi 28—34.) — 6. „Róma” olaszthoni utazásának eredménye. (Nagybánya 1903-ik évi 43—47.) — 7. „Párizs” cikksorozat, párizsi tanulmányutjának eredményéről. (Nagybánya 1904-ik évi 46—49.) — 8. *A magyar képzőművészet története*. (Nagybánya 1905. 15—18.) — 9. *A művészet”-ben* (Büpest) megjelent „*Régi fatemplomok*” című értekezése 1905-ben.

Szatmáry Zoltán. — Hirlapíró és szerkesztő. Született 1872-ben Debrecenben. Iskoláit a debreceni Kollégiumban végezte. Mint középiskolai tanuló dolgozott

a debreceni lapokba. 1891-ben a hirlapírói pályára lépett s a debreceni lapoknál szolgálta a hirlapírást. 1897-ben a Nagyváradon megjelenő „*Szabadság*” felelős szerkesztőjének hívták meg, mely állásától 1899-ben vált meg. 1898-ban Nagyváradon adta ki első novellás kötetét „*Dolorosa és egyéb elbeszélések*” címen, melyet ugy a közönség mint a sajtó rokonszenvesen fogadott. A kolozsvári Nemzeti Színház személyzete Nagyváradon 1899 őszén előadta „*Megtorlás*” c. drámáját. Nagyváradról Aradra ment, hol mint államfogyó 6 heti fogságot ült s itt irta meg „*Börtönvilág*” c. könyvét, melynek első kiadása pár hét alatt elfogyott. Aradról 1901 október havában Kassára hívták meg a „*Kassai Napló*” felelős szerkesztőjének. 1901-ben alapította a „*Kassai Friss Ujság*”-ot s még ez év őszén a „*Felsőmagyarország*” f. szerkesztője lett. Itt adta ki „*Aranyhaju aszszony*” c. regényet, mely később Debrecenben második kiadásban is megjelent. 1903. május havában Debrecenbe, szülővárosába került vissza s azóta ott munkálkodik mint hirlapíró. Irodalomtörténeti, továbbá színházi cikkeivel állandó munkatársa a *Pesti Hirlap*, *Az Ujság*, *Uj idők*, *Vasárnapi Ujság* című lapoknak. 1903-ban „*Enyigi Török Bálint*” c. történelmi drámájával elnyerte a debreceni Csokonai kör ez évi *Telegdi-Kovács* 800 koronás pályadíját. A darab 5-ször került színre, s állandó műsordarabja lett már tárgyánál fogva is, a debreceni színháznak. E műve könyvalakban is megjelent 1905-ben. Jelenleg a „*Debrecen*” c. lap felelős szerkesztője. *Csokonai Vitéz Mihály* szerelmét tárgyaló énekes színműve a főváros egyik dalos színházánál vár bemutatásra. A Csokonai kultusz ápolása ugyszintén a vidéki színház színvonalának emelésére irányult színi kritikáinak pártatlan megírása írói ténykedésének egyik főjellemtvonását képezi.

Ferdinándy Gyula (hidasnémeti). — Ferdinándy Gyula édes atya Ferdinandy Bertalan, édes anyja Rozet Johanna volt. Ferdinandy Bertalan az első népképviselői országgyűlésen a nagyvidai kerületet képviselte. Mint képviselő a szabadságharc védelmében az országgyűlésen mindvégig kitartott, mely hazafiui kötelességének teljesítéseért az orosz invázió következtében amugy is nagy anyagi károkat szenvedett férfit 1850-ben fogságba került, majd a hadi törvényszék kötél általi halálra ítélte. Az 1851. évi augusztus 25-éről keltezett legfelsőbb elhatározással azonban kegyelmet nyert. Ezen kegyelem vele csak 1851. évi október 7-én, a halálos ítélet kihirdetése után közöltetett. De jószágát, amelytől az ítélet megfosztotta, csak 1857. július 10-én nyerte vissza, a minnek nagy része volt vagyoni viszonyainak megromlásában. 1873-ban Kassa, Bártfa, Eperjes és Kisszeben szab. kir. városok főispánjává neveztetett ki. Ezen évben *junius hó 1-én született Kassán a legfiatalabb fia Gyula*. Édes atya 1875-ig viselte főispáni méltóságát, amikor a fuzió következtében visszavonult a politikai élettől s Budapestre került el a megyéből amelynek közéletében jelentős szerepet játszott. Ferdinandy Gyula a négy testvér közül a legfiatalabb, Budapesten kezdte meg, majd Egerben és Szatmáron folytatta s Budapesten végezte be a középiskoláit. A jogtudományokat a budapesti egyetemen hallgatta s ugyanott tette le az államtudományi államvizsgálatot és egy jogtudományi szigorlatot. Mint joghallgató hajlandóságot érzett a szép, leginkább a drámai irodalom iránt, előszeretettel tanulmányozta Sakespeare, Moliere és Madách műveit. Tanulmányai végeztével a közigazgatási pályára lépett, visszatért vármegyéjébe Abauj-Tornába, ahol 1895. évi december 17-én egyhangulag járási szolgabíróvá választotta

meg a közönség. E minőségében egy évig szolgált Tornán, honnan egy évi önkéntes katonai kötelezettségének teljesítése végett Kassára a m. kir. 9. honvéd gyalogezredhez vonult be. Az önkéntesi tiszti vizsgálatot kitűnő sikerrel végezte s az év december végén tartalékos tisztté neveztetett ki. Katonai szolgálatának teljesítése után szolgabírói minőségében Szikszóra osztatott be, de azután szolgált Kassán a központban s ismét Tornán. 1899. évben tette le a kassai kir. jogakadémián a jogtudományi államvizsgálatot. 27 éves korában 1900. június 2-án házasodott meg, Sziklay Ede jánoki földbirtokos leányával, Klárikával kelvén egybe. Ugyanezen évben írta meg a „Bűnügyek nyomozása alkalmával a rendőrhatalóságok által követendő eljárás ismertetése” című munkáját. Járási szolgálata ezen év őszén véget ért, mert október hó 20-án a Szentiványi László elhalálózásával megüresedett I. osztályu aljegyzői állásra egyhangulag választotta meg a törvényhatóság. Kassára költözvén, behatóan kezdett foglalkozni a szépirodalommal. Előbb egy-két tárcát, majd 1901. év tavaszán a „Tiszta választás” című 3 felvonásos vigjátékát írta meg, melyet eme év április 19-én és 20-án adtak elő a kassai nemzeti színházban. A Pesti Hírlap 1901. évi április hó 22-én kelt számában nagy méltatással szólt a darabról. Ezután irodalmi munkásságát tovább folytatta. A Kazinczy-kör szépirodalmi estélyén olvasta fel egy-két újabb tárcáját, majd egy nagyobb szindarabot írt meg e címen: „Rákóczi kora”, korpé a XVIII. századból. Eme darabját a kassai nemzeti színházban 1902. évi január hó 19. és 20-án mutatták be. A „Rákóczi korá”-ról elismerőleg nyilatkozott a sajtó is; de Ferdinandy Gyulának ez a darabja hattyu dala volt. S azóta teljesen felhagyott a színmű-írással, s a publicistikai téren

egésztette ki ismereteit. Egész 1905. évig a nyilvánosság előtt nem jelent meg. Ekkor azonban annál eredményesebb publicistikai munkásságot fejtett ki. Az alkotmányellenes élet bekövetkeztével a Fejérváry-kormány idejében a „Napló” című politikai napilap hasábjain hevesen támadta az új kormányt s közjogi tudással lelkes hangon írt vezércikkei közfigyelmet keltettek. Ferdinandy Gyula evvel a lappal lépett tehát érintkezésbe s a lap felelős szerkesztését vállalta magára, míg a lap főszerkesztőjéül Szalay László orsz. képviselőt sikerült megnyerni. A „Napló” március hó 15-én jelent meg először Ferdinandy szerkesztésében, ki azt június hó végéig vezette, számos közérdekű vezércikket írva abba. Az ellenállási küzdelem megszűntével a vármegye közönsége Ferdinandy Gyulát egyhangulag választotta meg főjegyzőnek, akit rendes hivatása másfelé szólítván, a „Napló” szerkesztőségéből Szalayval együtt ezután kivált. Az alkotmányos élet beköszöntével a vármegye közgyűlése elhatározta, hogy az alkotmány védelmében folytatott nemes küzdelmének történetét megírattja s a mű megírására Ferdinandy Gyulát kérte fel. Ferdinandy a megtisztelő megbízást elfogadván, közel egy esztendeig dolgozott a munkán, a mely „Abauj-Torna vármegye 1905—1906. évi ellenállásának története” címmel folyó évi december hó 10-én jelent meg a könyvpiacón.

Ladányi Béla dr. — Budapesti V. ker. kir. aljárásbíró, az egykori „Kassai Szemle” majd „Felsőmagyarország” volt főmunkatársa, később működő, majd főszerkesztője. Született Kassán 1873. október 20-án, ahol atyja — mostan postapénztári ellenőr — postatiszt volt. Iskoláit Kassán és Rimaszombatban végezte. Jogot Kassán és Budapesten hallgatott. Legtöbb vizsgáját fényes sikerrel tette le s a jelesen kiállott érettségi vizsgán

kormánybiztosi kitüntetésben részesült. Már mint gimnazista rendes dolgozótársa volt a „Gömör Kishont” című lapnak, melyben számos tárcát és egy nagy értekezést írt Gömörmegye népköltészetéről. Ugyanekkor nyelvészettel is foglalkozott s Szarvas Gábor igen sok kisebb dolgozatát közölte a „Magyar Nyelvőr”-ben. Mikor Budapestre az egyetemre került, hirlapírói működést kezdett kifejteni s 1892-ben Kassára kerülván, itt ugyanezt folytatta. A „Kassai Szemlé”-nek, majd a „Felsőmagyarország”-nak 1901-ig előbb főmunkatársa, majd szerkesztője, utóbb főszerkesztője volt. Tárcainak, apróbb karcolatainak s *Lorgnet* néven írott és népszerűsége kapott humoros krónikáinak se szeri, se száma. Emellett fáradhatatlan munkásságot fejtett ki a jogtudomány terén. Az összes jogi lapoknak máig is állandó és jó hírnevű munkatársa s a budapesti jogász egyletnek tevékeny és sok tekintetben irányadó tagja, a mióta Budapesten bírói állást tölt be. Önálló művei: „Nemzeti jog és törvényhozás. Előismeretek a pozitív jog és állambölcselethez”. „Magyar Családjog”. „A sajtóviszonyok szabályozásáról”. „A birtokos és gazdatiszt jogviszonya”. „A személyiség védelme a magánjogi tervezetben”. Neje, akivel 1899. október 27-én kelt egybe Ladányiné Gedeon Mariska, a szintén kassai származású európai hírnevű alt énekesnő.

Gerlóczy Béla. — A Kassai Jelzálogbank vezérigazgatója. Született K.-Megyeren (Pest megye). 1873. augusztus 10. Kassára Budapestről 1902-ben került, hol mint a kassai Jelzálogbank vezérigazgatója fejt ki tevékeny működést. Munkája: „Kereskedelmi szakoktatásunk reformja és a pénzügyi tisztviselők.” Írt több hirlapi cikket és rövidebb értekezést. 1908. január hava végén vezérigazgatóvá történt előléptetése alkalmából a bank tisztviselői kara a Schalkház szállóban rendezett össze-

jövetelen nagyobb szabású ovációban részesítette, mely alkalommal az ünnepelt tisztelői közül számosan vettek részt mások is.

Diskant Gáspár. — M. kir. posta és táviró tiszt. Született Kis-Szebenben 1873. Ugyanott járta elemi és részben gimnázium iskoláit, mely utóbbiakat aztán Budapesten végezte be. Irodalmi működését a „Felsőmagyarország”-ban kezdte. Majd irogatott a „Kassai Hírlap”-ba, „Pannónia”-ba, „Budapest”-be, „Magyar állam”-ba és „Képes Családi lapok”-ba. Pécselt a „Pécsi Napló”-ba. S.-a.ujhelyt a „Zemplén” című hírlapba. Kizárólag a szépirodalmi ágat művelte s irt költeményt, elbeszélést, tárcát. Egy önálló kötetre való munkát össze is gyűjtött ezekből.

Rössler István. — Született Győrött 1873-ban. Iskoláit Kassán kezdte s 1895-ben fejezte be, mikor is a helybeli jogakadémián az államtudományi államvizsgálatot letévén, Fábrián János alispán által Abauj-Torna vármegye központi közigazgatási gyakornokává nevezetett ki. Ugyanezen év december 16-ik napján megtartott tisztujtó közgyűlésen pedig Péchy Zsigmond főispán tiszteletbeli aljegyzővé nevezte ki. A vármegye szolgálatában mindössze néhány hónapot töltött, mert Kassa sz. kir. város közgyűlése által már 1896. február 21-én III-ad, 1899. május 25-én II-od és 1906. július 24-én I-ső aljegyzőjévé választatott meg. E közben folytatta tanulmányait s 1906. szept. 28-án a jogtudományi államvizsgálatot is letette. Szabad idejében különös előszeretettel foglalkozik a hírlapirodalommal. Már jogász korában főmunkatársa volt a Felvidéki Közlönynek s ettől az időtől kezdve ugy fővárosi, mint helybeli lapokba állandóan dolgozott. Így belmunkatársa volt a Kassai Szemle, Felsőmagyarország, Pannónia, Abauj

Kassai Közlöny c. lapoknak s legutóbb a Felvidéki Ujság-nak és a Budapesti Hírlapnak. 1905-ben Kassa szab. kir. városáról és környékéről „Legújabb Utmutató”-t szerkesztett, a mely célszerű beosztásánál fogva a Kassára jövő idegenek számára kellő útbaigazítást nyújt. Jegyzője a Kassai Kazinczy-Kör-nek és a Kassai Auth. Kath. Kör irodalmi szakosztályának, könyvtárnoka a Társalgási Egylet-nek (Casino). Tagja a Vidéki Hírlap-rók Országos szövetségének, a kassai Kath. Legényegyesületnek stb.

Herboly Ferenc. — Kassavárosi tanító. Született Dobán, Veszprémmegyében 1873. október 10-én. Középiskolai tanulmányait a keszthelyi és a szombathelyi gimnáziumokban végezte. 1891-ben iratkozott be a kassai kir. kath. tanítóképzőbe s itt 1895-ben oklevelet nyert. Az 1905—06-iki iskolai évben a kiskomáromi kath., 1896. nov. 1-től a kassai községi elemi iskolánál működik. Több tárcát irt, melyek a kassai lapokban jelentek meg, így: Ibolyafakadás, A szerzetes. (Pannónia), A megtért, Műélvezet falun, Száz évvel később (Abauj-kassai Közlöny), Vizontlátás, Kisértetfogás (Kassavidék, turistalap), A veres barátok klastroma, Talizmán (felsőmagyarország). Dolgozott a „Tisztes Ipar” kath. legényegyesületi lapba is, hol azon időben a Műhelyből c. rovatot vezette. Jelenleg a „Kassai Hírlap” kassai független politikai napilap főmunkatársa.

Köves Károly. — Városi számtiszt. Született 1873. nov. 20-án Tállyán (Zemplén m.). Iskoláit 1886. 1898-ig Egerben végezte, hol 1892—1898-ig mint az egri papnevelő intézet növendéke s a magyar egyházi irodalmi társulat jegyzője és elnöke, majd 3 évig mint nevelő pazonyi Elek Dezső földbirtokosnál és gróf Keglevich Gyulánál több fővárosi és vidéki lapba irogatott

költeményeket, novellákat. Így a „Hazánk” s „Magyar Állam” fővárosi politikai napilapokba s a Magyar Szemle” és „Vasárnapi Ujság” szépirodalmi és kritikai heti folyóiratba. A Nagyváradon megjelenő s ma is jóhírnévként örvendő „Tiszántul” c. napilapnak két évig volt külső munkatársa. 1902-től pedig mint pénzügyi, majd mint Kassa szab. kir. városi számtiszt állandó munkatársa az „Abauj-Kassa Közlöny”-nek. Szétszórtan megjelent költői és prózai munkái „Ifjuságom” cím alatt összegyűjtve 1905-ben jelent meg Kassán a Werfer Károly kiadásában.

Petri Arthur. — Magánhivatalnok. Patzauer Jakob borkeresk. fia. Szül. 1873. dec. 18. Mádon. Iskoláit Kassán, Budapesten és Debrecenben végezte. Itt tett érettségét a Keresk. Akadémián 1892. Munkatársa volt (1894—7.) az Abauj-Kassai Közlönynek és a megszűnt Kassai Hirlapnak. A hazai ált. bizt. részv. társaságnál 1897—1900. osztályfőnök volt. Patzauer családi nevét 1899-ben változtatta Petrire. Cikkeket, tárcákat, verseket írt több vidéki lapba. Időközben a Magyar Szó és Magyar Szalon hozott tőle verset. Írt több cikket szaklapokba. Munkái: 1. *Magány.* Versek. Budapest, 1900. 2. *Virrasztás dalai.* (Ujabb versek.) U. o. 1901. 3. *Bolyongás.* U. ott 1905.

Halmos Viktor (József.) — A premontrei kanonokrend tagja. Főgimn. rendes tanár Kassán. A kir. term. tudományi társaság, a Szent István Társaság és a Középiszkolai tanáregylet r. tagja. Szül. 1873. dec. 30. Hidas-Kürtön. 1897. főgimn. tanár Rozsnyón. 1898. tudományos-egyetemi hallgató Budapesten. 1900. főgimn. tanár Kassán. Munkái: Természetrajzi és utleírások. (Rozsnyó. Sajtóvidék 1897—1898.) Egy kis tó vize a mikroszkóp alatt. (1901—1902. főgimn. Értesítő.) A természetrajz gyakorlati

oktatása. (Abauj-Kassai Közlöny, 1902.) Apróbb költemények. (U. ott. 1903.) Természetrajz a középiskolák I. és II. oszt. számára (Stampfel, 1905.) „A virágok életéből”. (Felolv. a Kazinczy-körben 1908. febr. 8.)

Stephán Nándor dr. — Rendőrkapitány Eperjesen. Szül. Kassán, hol atyja kereskedő és háztulajdonos volt. Itt végezte a jogot is. Időközben beiratkozott Budapesten a Várad Antal vezetése alatt álló színképezdébe De aztán visszajött Kassára, hol hirlapírással foglalkozott s majd egy időre szerkesztője lett az „Abauj-Kassai Közlöny”-nek. Mint illet megválasztották a kassai rendőrséghez fogalmazónak. Később Eperjes városhoz rendőrkapitánynak nevezték ki. Itt, rövid ideig tartó hivataloskodás után tragikus véget ért. Egy kir. adóhivatali tiszt, kit sikkasztás miatt letartóztatott, vallatás közben agyonlőtte. Adott ki egy kötet költeményt „Felhők” cím alatt. Halála után neje szintén kiadta ugyanezen kötet versét, melybe az elsőben foglaltakon kívül újabb munkákat is vett föl.

Égly Károly Sándor. — Szül. Nagybányán 1874. márc. 9. Középiszkoláit a nagybányai állami és nagyváradi premontrei főgimnáziumokban, felsőbb tanulmányait a jászói premontrei hittudományi intézetben és a kolozsvári tud. egyetemen végezte. 1898. szeptembertől főgimn. tanár. Verseket, szépirodalmi és ismeretterjesztő tárcacikkeket írt a „Nagybánya és Vidéke”, „Nagybánya”, „Felsőbánya”, „Sajtóvidék”, „Rozsnyói Híradó”, „Abauj-Kassai Közlöny”, „Magyar Állam”, „Pesti Napló” című lapokba. Nagyobb művei: Sajtómenti álmok. (Tárcakötet, megjelent Rozsnyón Hermán István kiadásában.) Számtan, a középiskolák alsó oszt. számára Močnik után 26-ik magyar kiadás. Megjelent Lampel R. (Wodianer és Fiai) cs. és kir. udv. könyvk. kiadásában Budapesten.

Kempelen Béla (kis-magyar). — Előbb megyei szolgabíró, majd 1902. főispáni titkár Kassán. Született Budapesten 1874. jun. 21. Ugyanitt végezte középiskoláit és egyetemi tanulmányait. Irodalmi, történeti és szép-irodalmi cikkeket irt a „Fővárosi Lapokba” és „Felső-magyarország”-ba. Kéziratban: A kismagyar Kempelen család története. Utóbbi időkben a főváros lapjaiba irogat.

Myskovsky Emil (mirovi). — Myskovsky Viktor tanár s akad. tag fia. Született Kassán 1874. okt. 16. Elemi és középiskoláit szülővárosában Kassán végezte s 1892. a kassai állami főreáliskolában az érettségi vizsgát jeles eredménnyel letette. Kezdetben a tengerészeti pályához volt kedve, de későbbben a bányászati szakmát választotta. Felsőbb szaktanulmányait a selmeci bányászati akadémián 1895-ik évben jeles sikerrel bevégezvén, bányamérnöki diplomát nyert. 1897. nov. 16. a m. kir. pénzügyi miniszterium által a Selmecebányai akadémiához mint tanársegéd neveztetett ki. Ezen időben kezdte meg irodalmi tudományos működését. Első művét *Paläozoologiai systematika* címen adta ki. 1900. Augusztus havában a Duna Gőzhajózási Társulat pecsi bányagazgatóságához titkárrul nevezte ki. 1901. november óta társulat Baranya-Szabolcsi kőszénbányáinál mint bányasegédmérnök működik. Itt érte ama kitüntetés, hogy 1902. febr. 10. a pécsi püspökség által a püspöki uradalom összes kőszénbányáinak felügyelőjévé választották meg, hol jelenleg is működik. Időközben megjelent művei: 1. *Az emberi nem kora és fejlődése.* (A selmeci természet tud. egylet 1898-iki évkönyvében). 2. *Paläozoologiai systematika*, az akadémiai előadónak menetéhez alkalmazva, 1898. 3. *Paläozoologiai Skizzek* önkészítette rajzokkal 1898. 4. *A bánya technikus feladatáról és más egyébéről* (felolvasta az orsz. magyar bányászati és

kohászati egyesület 1900. évi ápr. 28-án Selmecebányán tartott ülésén). *A bányaszállítás fejlődése és jelenbeni állása* (felolvasta a bányászati közgyűlésen Selmecebányán 1900. július 1. 6. *Westfáliai kőszénbányászat.* Szaktanulmányuti jelentés. XII önkészítette tábla rajzzal és 22 a szövegbe nyomott ábrával. 7. *Egy új időjós.* (Budapesti Hirlap 1903. január 30.) 8. *A Mecsek-egylet barlangkutatói osztálya.* (Pécsi Napló 1904.) 9. *Barlangokról*, különös tekintettel a pécsvidéki Mecsek-hegység triasmészki complexusában lévő cseppkőbarlangokra (Pécs 1905.)

Kolozsvári Bálint (kolozsvári). — Egyetemi tanár, jogi író. Született Kolozsvárt 1875. január 5-én. Ev. ref. vallású. Atyja Kolozsvári Kolozsváry Sándor, anyja Kiss Terézia. Iskoláit a kolozsvári ev. ref. collegiumban s a kolozsvári Ferencz József tud. egyetemen végezte. 1897. március 27-én „sub auspiciis Regis” a jogtudományok doktorává avattatott. 1896. és 1897. években külföldi tanulmányuton a berlini és párisi egyetemeken egy-egy félévet töltött. 1897. szept. 23-án a Pestvidéki kir. törvényszékhez kir. aljegyzővé neveztetvén ki, a kir. igazságügyminiszterium codicatorius osztályába szolgálatra berendeltetett és részt vett a magy. ált. polg. törvénykönyv tervezetének előmunkálataiban. 1899. október 1-től kezdve a kassai kir. jogakadémián az osztrák és magyar magánjog ny. rendkívüli, — 1901. augusztusától fogva pedig ugyanott mint ugyanazon tárgyak nyilv. rendes tanára működött egészen 1906. szept. 12-ig, midőn a kolozsvári Ferencz József tudomány egyetemen az osztrák jog ny. rkiv. tanárává neveztetett ki. Munkái: „Reformok és reformtörekvések a külföldi házassági vagyongok terén”. Tanulmány az összehasonlító magánjog köréből. Budapest. 1897. (1—64 old.) „A közszerzemény

biztosítása." Budapest. 1899. (1—48 old.) „Házassági vagyoni jog." Budapest. 1899. (1—72 old.) „A szerzeményi közösség a házassági vagyoni jogok rendszerében." Tanulmány az összehasonlító magánjog köréből, különös tekintettel hazai jogunkra. Budapest 1900. (1—548. old.) „Az anya és a törvénytelen gyermek jogállása a polg. törv. könyv tervezetében." Budapest 1901. (1—64 old.) „A magy. öröklési jog fejlődésének története." Budapest 1902. (1—22 old.) „A magyar magánjog tankönyve." Budapest 1904—1905. Két kötet. (1—500 és 1—736 old.) Ugyanaz II-ik kiadásban Budapest 1907. Két kötet (1—536 és 1—802 lap). „Magánjogi végszükség." Budapest. 1907. (1—84. l.) „Jegyzetek az ausztriai magánjogból tartott előadásokhoz" Kolozsvár 1907. I—II. füzet (1—224. old.) Apróbb cikkek a „Jogtudományi Közlöny", „Magyar Jogászfűvés", „Huszadik Század" stb. folyóiratok különböző évfolyamaiban.

Korláth Ferencz ifj: (Korlát-helmecci). Született Kassán 1875. A széptehetségű ifju, föl nem deríthető okokból, mint I. éves joghallgató 1895, ápr. 24-én (20 éves korában) pisztolylövéssel vetett véget életének. A helyi lapokba költeményeket írt. A kassai jogakadémia polgárságának felhívására 1894. évben a Vida emlékünnepekre „Emlékezés" címen írt költeményt. Ugyancsak a kassai jogakad. olvasó-köre március 15-ikére tüzött ki egy alkalmi ódára és egy elbeszélésre pályadíjat. Mind a két munkájával ő lett a nyertes. Úgy az ódát, mint „Örök szerelem" című elbeszélését az akkori nagy-kaszinó termében a közönség osztatlan tetszése mellett szavalta el, illetve olvasta fel. Belső munkatársa volt a Grigercsik G. által szerkesztett „Felföld" című szépirodalmi, és társadalmi képes folyóiratnak. Hattyúdala 1896 „Szeretlek" címen a Felsőmagyarországban jelent meg.

Kossuth Lajos. (udvardi és kossuthfalvi). — Városi tanácsos Kassán. Szül. 1865. jan. 9. Otrókocson (Gömör m.) Középk. tanulmányait Rozsnyón végezte. Majd a Magy. óvári gazd. Akadémia hallgatója lett. 1886/7-ben mint egyéves önkéntes a cs. és kir. 5-ik gyalogezrednél szolgált, előbb Miskolcon, majd onnan Kassára vezényelték az önkéntes iskolába. Innen ismét Miskolcra került, hol címz. őrmesteri rangot nyert. Az önkéntesi év letelte után saját birtokára, Otrókocsba ment gazdálkodni. 1891-ben Kassa sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalához előbb segédfogalmazóvá s két év múlva rendes fogalmazóvá választották meg. Ez állásában rövid időn tb. alkapitányi rangot nyert. Mint ilyen végezte a jogot s tette le az államtud. államvizsgát. Később u. csak a városnál I. aljegyzővé s 1906. június havában tanácsossá választották meg. Munkája: „Kassa sz. kir. város összes érvényben levő szabályrendeletei." Kassa 1898.

Murányi József. — Lapszerkesztő. Megalapítója és szerkesztő tulajdonosa a Kassán megjelenő „Napló" című politikai napilapnak.

Horvát Samu. — Okl. tanító. Született 1870-ben Korompán. Hirlapírói tevékenységét Pécsen a Pécsi Napló politikai napilapnál kezdte. Alapította és 1889-től 1907. végéig szerkesztette a „Dombovár és Vidéke" című hetilapot. Írt egy egyfelvonásos vigjátékot „Kaland" címen, mely a pécsi Nemzeti Színházban szép sikerrel került bemutatásra. Különösen nagy tevékenységet fejtett ki pedagógiai szaklapokban, melyekben a legkülönbözőbb pedagógiai kérdéseket tárgyalta. Ezek közül többet külföldi szaklapok is átvettek. Írt tárcákat és ismertetéseket is. Jelenleg a kassai izr. elemi iskolánál tanító és a hitközség titkára.

Mészöly (Mitzger) Imre dr. — Született Marcaliban (Somogy megye) 1875. febr. 15-én. Atyja Dr. Mitzger Miksa marcalii orvos, anyja Kuhn Czeczília. A gimnáziumot Nagykanizsán a piaristáknál végezte. Hajlamba korán az irodalomhoz vonzotta s 17 éves korában mint VII. oszt. gimnáziumi tanuló 2 arany pályadíjat nyert az ottani „Önképzőkör”-ben Vészes napok c. elbeszélésével, majd mint VIII. oszt. tan. ismét 1 aranyat Fatime c. a Hunyadiak korából vett tárgy történeti novellával, 1 aranyat Széchi Máriáról írt irodalmi tanulmányával. Az egyetemi tanulmányokat Budapesten végezte s ügyvédi oklevelet 1900. szept. 25-én nyert ugyanitt. Ügyvédi gyakorlatot Kassán kezdett, hol az újságírással rendszeresen foglalkozott. Szerkesztette a „Felsőmagyarország”, majd a „Kassai Napló” c. napilapokat s az első színházi napilapot a kassai „Magyar Szinpad”-ot. Időközben több apró irodalmi munkálata jelent meg a fővárosi lapokban u. m.: a Magyar Szalon, „Magyar Géniusz,” „Borsszem Jankó,” „Ország-Világ”-ban stb. A kassai Nemzeti Színházban színre került „Uri kérés” c. 3 felvonásos népszinműve, melyhez a zenét Dankó Pista és Lengyel Miska írták. 1902. telén jelent meg „Az ügyetlen ember” c. monologja Singer és Wolfner kiadásában Budapesten. A kassai Kazinczy-körnek választmányi tagja volt, 1903-ban Budapestre költözött s ott folytatja ügyvédi működését. 1905-ben nevét „Mészöly”-re magyarosította.

Békefi Ödön. — A kassai kereskedelmi és iparkamara tisztviselője. Szül. 1875. Kassán. Irodalmi működésének nagyjórésze hirlapi munkálkodásra esik. Belső munkatársa volt a (rég) Felsőmagyarországnak, a (magyar) Pannoniának és főmunkatársa volt a (rég) Kassai Hirlapnak. Szerkesztője volt az Iparosok Közlönyének.

Írt tárcákat, elbeszéléseket, költeményeket. „Mi hárman” címmel megjelent egy könyve elbeszélésekkel, ezt a könyvet a kritika elismeréssel fogadta. A „Kassa és Vidéke” tárca pályázatán a hat legjobb közt volt; a „Kassai Hirlap” által „Bohéme az oltár előtt” címre hirdetett elbeszélés (tárca) pályázat nyertese volt. Az utóbbi időben belső munkatársként szerepelt az „Abauj-Kassai Közlöny”-nél.

Pap Illés dr. — Bölceleti doktor, főreáliskolai tanár. Szül. 1875. szept. 23-án Dunaföldvárt (Tolna m.) A gimnáziumot Békés-Csabán, Budapesten, Szarvason, majd N.-Váradon, egyetemi tanulmányait pedig Budapesten végezte. Ugyanitt nyert középiskolai és bölceleti oklevelet. A budapesti m. kir. tanárképző intézet gyakorló főgimnáziumában 3 évig működött mint gyakorlótanár. 1902. nyarán állami ösztöndíjjal tanulmányutat tett Németországban. 1902. szept. óta a kassai állami főreáliskolában a magyar és német nyelv s irodalom tanára. Tagja a kassai Kazinczy-kör választmányának. Cikkei az Orsz. Tanáregylet Közlönyében (1891), a Békésmegyei Közlönyben (1891—2. Hun utód álnévvel) s az Egyet. Philol. Közlönyben (1902. óta) jelentek meg. Munkája: *Arany János hun eposza*. Budapest 1902.

Simon Vilmos dr. — Pénzügyőri fogalmazó. Szül. 1876. ápr. 8. Budapesten. Iskoláit ugyanott járta 1882—92. Ezek végeztével Kassára került a pénzügyi igazgatósághoz, hol 1895-től 1898-ig volt alkalmazva. Innen Budapestre helyezték át, de egy év múlva újból Kassára jött s itt fogalmazóvá nevezték ki. Első cikkét 1894-ben írta. 1895. évi szeptember 1-től december 31-ikéig a Felsőmagyarországnak főmunkatársa volt. Azóta is időnként írt a lapba tárcákat, részben más cikkeket. Dolgozott a „Budapesti Napló”, „Budapest”, „Ország Világ”, „Ké-

pes Családi Lapok", „Magyarország", „Az Ujság" és az „Egyetértés" című lapokba. Meghalt Kassán 1906. dec. 9-én 30 éves korában.

Béky Ferenc. — Szül. 1876. okt. 22-én Kassán. Atyja néhai Béky Sámuel kassai református esperes-lelkész, édes anyja Fülöpös Theresia. Középiskoláit részben a kassai premontrei, részben a sárospataki főgimnáziumban végezte. Az érettségi vizsgálat letétele után jogot hallgatott a kassai királyi jogakadémiában. Már mint másodéves jogász tagja lett a Kassán megjelenő „Felsőmagyarország" című politikai napilap szerkesztőségének, melynek később két éven át főmunkatársa volt. 1898-ban Budapestre költözött és négy esztendeig szak-és napilapoknál dolgozott. 1899-ben „*Maritta és egyéb apróságok*" cím alatt egy szépirodalmi kötetet adott ki. 1902-ben a Magyar Nemzeti Múzeumban úgy a könyvtári kezelés, mint a köteles példányok körüli eljárás gyakorlati tanulmányozását elsajátítva, arról bizonyítványt szerzett. Ugyanezen évben felelős szerkesztője lett a „Képes Heti Krónika" című szépirodalmi hetilapnak, amely állását 1904. elején elhagyta, elfogadva a Kriegner-féle kispesti gyógyszergyár meghívását, melynek vezérigazgatói állását ez időtől fogva betölti. 1903-ban nősült.

Bányai (Bergmann) Sándor dr. — Ügyvéd. Szül. 1876. november 7-én Homonnán Zemplén vármegyében. 6 éves korában Kassára került s itt végezte el úgy az elemi, mint a főgimnáziumi osztályokat. Innét a jogakadémiára került. Irodalmi működését mint I. éves joghallgató kezdte meg. A Felsőmagyarországba több tárcát írt, melyek részint komolyak, részint tréfások voltak. Utóbbiakat Tokió álnév alatt írta. Ugyanazon évben több fővárosi lap is közölte novelláit. 1894-ben írta

„Nemezis" című drámáját, melyet Kassán és Eperjesen Rakodczay Pál társulata adott elő. 1896-ban elkerült Kassáról, a fővárosban tartózkodott, hol tanulmányait fejezte be, de az egész idő alatt szorgalmasan irogatott a Felsőmagyarországba. 1898-ban visszakerült Kassára, hol a Felsőmagyarország főmunkatársa és színi rovat vezetője lett. Ugyanez évben „Mögött lelkek" című színműve a Mészáros dráma pályázaton dicséretben részesült. 1899. január havában indított meg „Uj század" címen egy szépirodalmi lapot, mely sok tekintetben vezetkedett a főváros ily irányu lapjaival. Falk Richárd, Palásthy Marczell, Lengyel Menyhért, Zsadányi Henrik voltak a lap főmunkatársai, de állandóan irtak abba Bródy Sándor, Ambrus Zoltán, Szomaházy István, Molnár Ferenc, Papp Dániel, Beniczkyné Bajza Lenke, Abonyi Árpád, Laczkó Andor és a fővárosi írók közül számosan. Ez évben vállalta el a kassai Nemzeti Színház titkári állását is, meghonosítván ott többek között az ifjúsági színelőadásokat. 1899. szeptember havában a kassai új színház megnyitása alkalmával Kassa város megbízásából egy diszes kiállítású színházi emlékalbumot szerkesztett, mely megjelenése alkalmával országszerte fel-tűnést keltett. 1900. január elsején az „Uj század" megszűnt. Ekkor dr. Bányai gróf Keglevich István közbenjárása folytán az államtól segélyezve külföldre utazott. Párisban és Londonban töltött hosszabb időt, tanulmányozva a színházakat és színházi viszonyokat; ugyanakkor több budapesti napilapnak is külföldi tudósítója lett. 1902. év elején érkezett vissza Budapestre, hol a „Magyar Szó"-nak lett állandó munkatársa és különösen a vidéki színészekről írt cikkei keltettek nagyobb figyelmet. Ugyanez év május havában letette az ügyvédi vizsgát és a főváros mellett fekvő Soroksárra köl-

tözött, hol egy takarékpénztár ügyészéül választották meg. 1904 őszén megnősült. Egy spanyol előkelő családból származó urleánnyal, Russó Clarissével kelt egybe.

Bálás Károly (sipeki). — Szül. Balassagyarmaton. 1877. január 4-én. Középiskoláit Bgyarmaton, Lőcsén és Vácon, egyetemi tanulmányait Budapesten, Bécsben és Genfben végezte. Budapesten szerezte meg a jogi és államtudományi doktorátust, ugyanitt tett ügyvédi vizsgát 1902-ben. 1899 decembertől 1903 novemberig a budapesti és pestvidéki kir. trvszékeknél gyakornok, utóbb aljegyző, 1903 októbertől 1906 szeptember 1-ig Nógrád vármegye tisztii ügyésze és tb. ügyésze s mint ilyen részt vett a Fejérváry törvénytelen ministerium alatt a nemzeti ellenállásban. 1906 szeptember 1-től a kassai kir. jogakadémián a nemzetgazdaságtan, pénzügytan és pénzügyi jog tanára. Irodalmi munkássága a „Népesedés”. (Közgazdasági tanulmány). Budapest 1905. 541. Egyetemet Kassának 1906. Kivándorlásunkról 1907.

Moskovics Rezső dr. — Ügyvédjelölt. Szül. Kassán 1877. jun 4. Kassán és Eperjesen élt. Meghalt 1904. nov. 3. Atyja Dr. Moskovics Jakab, városi főorvos. Reális-kolai tanulmányait Kassán végezte. 1895-ben fél évig a műegyetemen járt, aztán az egyévi önkéntesi évet végezte. A jogtudományokat Kassán és Budapesten hallgatta. Leginkább a helyi lapokba irogatott. A doctoratus elnyerése után 1902-ben a Felsőmagyarország rendes belmunkatársa lett. Ugy társadalmi, mint politikai cikkeket irt s egy ideig a színházi rovatot látta el szép sikerrel. Majd Eperjesre került, hol mint ügyvédjelölt dolgozott s ott egy napilap megindítását kezdeményezte. 1903-ban súlyos betegségbe esett, melybe

háromszori orvosi műtét dacára, 1904. évi november 2-án belehalt.

Hajnóczy (Haslinger) József, hirlapíró. — Szerkesztője volt egyideig az Abauj-Kassai Közlönynek. Adott ki egy folyóiratot is Vasárnapok cím alatt. Dr. Bubicz Zsigmond kassai püspök élete utolsó éveiben maga mellé vette titkárnak. S minthogy Bubiczot épen ebben az időben egyes kapzsi emberek anyagi zavarba sodorták, a lapok Hajnóczit is támadták. Bizonyítani azonban nem tudtak rá, e miatt megmenekült minden további kellemetlenségtől. Haslinger családi nevét időközben Hajnóczira váltóztatta.

Bakcsy Kornél. — Lapszerkesztő. Hirlapírói működését 1900-ban kezdte a Felsőmagyarország című napilapnál Kassán, hol két éven át dolgozott. Majd a fővárosba került s ott különböző lapoknál dolgozott. 1904-ben megalapította a „Figyelő” című könyvmatos napilapot. Majd ezt eladta s a „Magyar Tudósító”-t indította meg, melyet a függetlenségi-párt egyhangu párthatározattal hivatalos lapjává tett. Az 1906-ban megalakult Wekerle kormány e lapot szintén félhivatalos organumává fogadta el.

Klekner Emil (dernői). — Városi árvaszéki ülnök Kassán. Született ugyanitt 1877-én szeptember hó 6-án, Középiskoláit a premontreiek kassai főgimnáziumban végezte. Kezdetben papi pályára készült s növendékpap minőségben 15 hónapot töltött a kassai egyházmegye semináriumában. Majd a jogi pályára lépett, minek elvégzése után a város szolgálatába állott. Cikkei többnyire a kassai hirlapokban jelentek meg. Szerkesztette a „Felvidéki Közlöny”-t 1897-ben.

Barta Jenő. — Szül. 1877. aug. 10-én Path pusztán (Komárom m.) Középiskoláit magánuton végezte, majd a

nyomdász pályára lépett. Baum családi nevét 1907-ben váltóztatta „Bartá”-ra. 1904. év óta a „Felsőmagyarország” kiadóhivatali főnöke. Közreműködik a lap szellemi részénél is, hol már eddig is több cikke jelent meg. Cikkeit néha (£.) jeggyel jelzi. Az 1907. október hónapban megindult „Szinház” című színházi ujságnak Barta Lajossal (Spectator) „Meditator” álnév alatt társszerkesztője, a Vidéki Hirlapírók Országos Szövetségének tagja.

Kellemeczky Jenő. — Vasuti alkalmazott. Elbeszéléseket irt a kassai Irod. Társaság „Minerva” című folyiratába és a „Felsőmagyarország”-ba.

Horváth Lajos dr. — Született Kassán 1877. július hó 8-án. Elemi és középiskoláit Kassán, a jogot a budapesti kir. magyar tudományegyetemen végezte. Ugyanott 1901-ben jogtudományi doktorrá avatták. 1903-ban Budapesten ügyvédi vizsgálatot tett, azóta Kassán gyakorló ügyvéd. 1907-ben a „Felvidéki Ujság” felelős, majd utóbb főszerkesztője lett. Előbb szinikritikákat, jelenleg publicisztikai és társadalomtudományi hirlapi cikkeket ír.

Holló Ferenc (hollókeői.) — Szül. 1877. nov. 10-én Egerben. Középiskolái tanulmányait Egerben és Kassán végezte. A theologiai magasabb iskola befejezése után Bubics Zsigmond kassai püspök 1901-ben pappá szentelte. Két évig a vidéken, nevezetesen az encsi plébánián káplánkodott. 1903-ban Kassára helyezte egyházmegyei hatósága, hol jelenleg is, mint karkáplán és székesegyházi magyar szónok működik. 1908. elején a kassai orsolyarendi apácák elemi és polg. lányiskolájának igazgatójává nevezték ki. Az irodalom szeretete már az egri középiskolai „Vitkovics” önképző körben nagyobb munkásságra serkentette, melyet csak fokozott a kassai papnövelde kitűnő magyar egyházi irodalmi iskolája. Már

mint papnövendék irt az „Egri Híradó”-ba és a „Gömör Kishont”-ba. Később gyakrabban előfordult neve a „Magyar Szemle” hasábjain. irt még a „Magyarországba”, „Hazánkba”, „Alkotmány”-ba, „Felsővidékbe”, „Felsőmagyarország”-ba, „Abauj-Kassai Közlöny”-be, „Napló”-ba stb. tárcákat, politikai és társadalmi cikkeket, ugy saját neve, mint álnevek alatt. 1903-ban kiadott egy novella kötetet „Bál után” címen. 1905. év elejétől szerkesztette a Kassán megjelenő „Felsővidéki Szemle” c. politikai és társadalmi hetilapot; 1907. június 9. óta pedig felelős szerkesztője a „Felvidéki Ujság” c. politikai napilapnak.

Ottó Alajos. — Szül. 1877. dec. 24-én Alsó-Sunyaván. Középiskolai tanulmányait Lőcsén és Kassán végezte, ugyanitt fejezte be theologiai tanulmányait is, a mely után 1900. jun. 29-én pappá szenteltetett. Eleinte nevelősködött a gróf Lippe családnál, majd később Kassára helyeztetett segédlelkészi minőségben, a hol jelenleg is működik, s mint a „Felsővidéki Szemle” társszerkesztője, munkás irodalmi tevékenységet fejt ki.

Cselényi István. — Szül. 1879. aug. 17-én Kassán. Iskolai tanulmányait Kassán végezte, s ugyancsak itt hallgatta a theologiót is. Már mint hittanhallgató két évig elnöke volt a kassai növendékpapok magyar egyházi irodalmi iskolájának, amely idő alatt részint irodalmi, részint szónoklati munkálkodásával képezte ki magát, 1901. dec. 29-én pappá szenteltetvén, eleinte Soóvárt, majd Homonnán működött. Végre Kassára helyeztetett segédlelkészi minőségben, mint ilyen több alkalommal kereste fel cikkeivel a lapokat.

Öttevényi Nagy Olivérné. — Született nemeskvassói Kvassay Annuska, írói álneve Zaza. Született 1878. október 13-án Szekszárdon. Atyja Kvassay Gyula,

anyja Halmay Aranka. Novellákat, rajzokat írt, melyek a pozsonyi „Nyugatmagyarországi Híradóban,” a kassai „Felsőmagyarországban” a budapesti „Salon Ujságban,” a szintén budapesti „Háztartásban” stb. jelentek meg. Önálló kötetei: Asszonyokról-virágokról, 12 novella. Budapest 1904. Szégyenlem magam. Magánjelenet Budapest 1904. Bolygó szívek. Regény. Budapest 1906. Sajtó alatt: Akik a boldogságot keresik. Regény. A sátán felesége című novelláját az eperjesi Széchenyi-kör egy irodalmi estélyén olvasta fel. Jelenleg hosszabb novellái összegyűjtésén és sajtó alá rendezésén dolgozik.

Barta Lajos. — Született 1878. október 20-án Kistapolcán, Baranya megyében. Az elemi iskolát Bere-menden, a főreáliskolát Pécsen végezte. Egy évig joghallgató volt, két évig bölcsészetet hallgatott Budapesten. De hajlamai a hírlapíráshoz vonzották. Segédszerkesztője volt a Pécsi Napló politikai napilapnak, alapítója és felelős szerkesztője a „Pécsi Független Ujság” című politikai napilapnak, amely az 1906. évi alkotmányos harc leghevesebb napjaiban jött létre és tüzes harcra volt a nemzeti ügynek. Első írói tevékenységét a pécsi főreáliskolában kezdte. Mint az intézet önképző körének elnöke több, részint az intézet, részint a pécsi társadalom által kitűzött pályadíjat nyert. Első könyve „*Elbeszélések*” címen 1900-ban jelent meg Budapesten, de még kiforratlan egyéniséget mutatott. Nem vették észre, bár fővárosi lapok elismerték a szerző hivatottságát. Második könyve egy „*Soha többé és három más elbeszélés*” című novellás könyv volt, mely szintén Budapesten jelent meg 1904-ben. A legelső fővárosi lapok igen elismerőleg szóltak róla, dicsérték az író eredetiségét, egyéniségét, lélekrajzoló és analízáló képességét. Jelenleg Kassán, a „Felsőmagyarország” politikai napilapot szerkeszti

tárcákat, műkritikákat írt és egy nagyobb munkáján dolgozik.

Merényi József. — A „Felsőmagyarország” volt szerkesztője. Született 1879. október 22. Zentán. (Bács-Bodrogmegye.) A gimnázium 4. alsó osztályát Zentán, a 4. felsőt Szabadkán végezte, ahol érettségi vizsgát tett. Közvetlenül az érettségi vizsgát után rövid ideig a „Szabadság” című, Zentán megjelenő lapnak volt munkatársa. Majd Budapesten jogot hallgatott, mely idő alatt az országgyűlési gyorsíródában mint gyorsírógyakornok működött. 1902. júniusban jött Kassára, mint a „Felsőmagyarország” munkatársa. A „Felsőmagyarország”-ban politikai és egyéb cikkeket írt. Szépirodalmi munkái: Nehány a „Felsőmagyarország”-ban megjelent tárca. Ezenfelül „Liáne” címen lefordította Gyp francia író egy regényét; a fordítás szintén a „Felsőmagyarországban” jelent meg. 1906. végén „Kassai Ellenőr” címen egy hetenként háromszor megjelenő lapot alapított; mely azonban néhány havi fenállása után megszűnt.

Madarász János ifj. — Szerkesztette a „Felsőmagyarország” című napilapot pár éven át. Jelenleg Amerikában él.

Wilhelm Frigyes dr. ügyvéd. — Kassán született 1879. aug. 29-én. A kassai m. kir. állami főreáliskolát járta végig és ott érettségizett jeles eredménnyel. Azután a jogi pályára lépett. Első évben a kassai jogakadémián hallgatta az előadásokat, a többi évfolyamot a budapesti egyetemen. Itt tette le szigorlatait, majd 1905. év elején az ügyvédi vizsgát is Budapesten sikerrel kiállván, irodát nyitott. Irodalmi működését már a reáliskola VII-ik osztályában kezdte meg, amennyiben a kassai Felsőmagyarországba tárcákat írt. Az érettségi vizsga letétele után a Pannónia című kassai napilap főmunkatársa lett és az

maradt egy esztendőn át, amely időben számos tárcát, vezércikket és kisebb regényt írt. 1898-ban jelent meg „Ábránd és Való” című novelláskötete, a melyet a kritika rokonszenvesen fogadott. Igen dicsérőleg emlékezett meg róla, különösen Mikszáth Kálmán akkori lapja: az „Országos Hírlap”. Budapestre kerülvén, kissé elhanyagolta az irodalmat, de azért küldözgetett nemegyzben vezércikket és levelet az „Abauj-Kassai Közlönybe, majd a Felsőmagyarországba. Jelenleg a halotthamvasztás eszméjét propagáló „Hamvasztás” című folyóiratot szerkeszti.

Lengyel Menyhért. — Biztosítási tisztviselő és író. Született Balmaz-Ujvároson (Hajdumegye) 1880. január 12-én. Középiskoláit Miskolcon végezte, azután egy évig Budapesten volt, égő irodalmi ambíciókkal eltelve, de nem birt boldogulni. Ekkor Kassára jött, ahol hivatalba lépett s nyolc éven át egyuttal szorgalmas munkása volt a kassai sajtónak. Első kis szindarabját „Az idegen” című egyfelvonásos dramolettet, a kassai színházban mutatták be, 1904-ben. Nem tudván ott ugy boldogulni, a hogy kivánta, a fővárosba ment, a hol 1907. év tavaszán sikerrel adta elő a Thália társaság a „Nagy fejedelem” című 3 felvonásos színművét, majd ugyanezen évben a Nemzeti Színház „A hálás utókor” című színjátékát, a mellyel nagy sikert aratott. Adott ki Török Endrével együtt egy kötet elbeszélést is „Egy kis panzióból” címmel 1906-ban. Mint javakorában lévő férfiutól, az irodalom még sokat várhat.

Balassa Sándor hírlapíró. — 1880. augusztus 9-én született Nagylakon Csanádmegyében. Középiskolai tanulmányait Kassán végezte s itt lett hírlapíró. 1899. óta állandóan e téren működik. Írt verseket, tárcát, vezércikkeket. Önálló kötetben Kassán már 1899-ben jelent meg egy kis kötete. Később a fővárosban két fordított

regénye került a könyvpiacra. Ujabban a „Csókról” ad ki egy kötetet, a mely Kner Izidor gyomai könyvkereskedő támogatásával jelenik meg. Elszórtan fővárosi és vidéki lapok közöltek tőle mindenféle dolgozatokat. Kizárólag hírlapírás a foglalkozása. Kassán mintegy 3 éven át hírlapíróskodott. A Felsőmagyarországban, „Kassai Naplóban, Abauj-Kassai Közlönyben számos elbeszélése jelent meg. Ezidőszerint a „Debreceni Független Ujság” belmunkatársa.

Kardos Albert dr. — Ügyvédjelölt. Született S.-A.-Ujhelyben 1880. febr. 9-én. Középiskolai tanulmányait a s.-a.-ujhelyi, eperjesi és kassai főgimnáziumokban, főiskolai tanulmányait pedig a kassai kir. jogakadémián végezte. A jogtudományok doktorává a kolozsvári m. kir. tudományegyetemen avattatott. Már mint joghallgató írt a kassai lapokba. Az 1900. évben belmunkatársa volt a Lekly Gyula szerkesztése alatt megjelent „Pannónia”, később „Kassai Napló” című napilapnak. A napi hírovtat vezetésén kívül írt elbeszéléseket, rajzokat és karcolatokat, ez utóbbiakat „Ensis” álnév alatt. Az 1900. évi kassai honvédünnepéről írt tárcáját, a „Pannónia” közölte. Kossuth Lajos születésének 100 éves fordulójára a „Rendkívüli Ujság” című hetilapba írt egy jellemrajzot. Jelentek meg tárcái a „Pécsi Figyelő” politikai napilapban is.

Szebenyey József. — A „Kassai Hírlap” volt szerkesztője és a „Daily Express” magyarországi tudósítója. Szül. Kecelen (Pestmegye) 1881-ben. Nevelkedett New-Yorkban, iskoláit ott és Londonban járta. Majd hazakerült s Budapesten, Debrecenben és Nagyváradon hírlapíróskodott. 1905. végén lett a „Kassai Hírlap” szerkesztője, mely laptól azonban a következő évben megvált. Munkái: „Elsülyedt lelkek”. Regény 1901. Budapest „Dalok egy

poéta lányhoz" 1902. Debrecen. „Kipling-Poe". Pásztor-Szebenyei. Budapest. Arany János balladái: „Ballada of Arany Staud magazins" 1901. 2—3. angolra fordította. Angol, francia, német színműveket, drámákat, operetteket fordított magyarra.

Borsits Marianne, irodalmi álnevé: *Zalay Masa*. — Született Nagy-Kanizsán (Zalamegye) a hol felsőbb iskoláit is végezte. Tanára Hajgató Sándor figyelmessé lett a gyermekeleány iskolai dolgozataira és e sikerek révén irodalmi tevékenységre buzdította. Már tizennégy éves korában megjelentek apróbb novellái, később meghívták az aradi Kölcsey egylet irodalmi zsúrijára, hol „Az aranyifjuság és a tánc" címen humoros irányrajtot olvasott fel. Azóta dolgozik a Hétnek és számtalan más lapban is megjelentek művei, ugymint: Arad és Vidéke, Pesti Hírlap, Uj Idők, Szeged és Vidéke, Aradi Közlöny, Nagyvárad, Szegedi Napló, Debrecen, Győri Hírlap, Felsőmagyarország, Abauj-Kassai Közlöny, Szarvasi Hírlap, Orosházi Hírlap, Lévai Órálló, Családi Lapok, Virágfakadás, Zala stb. 1905. tavaszán jelent meg első novellás kötete: „Don Juan házassága" címmel a gyomai Kner nyomda diszes kiállításában, amit a sajtó meleg elismeréssel nyugtázott. Ezután verselni kezdett a „vers libre" modern formájában, ami a nevét ismertebbé tette. 1907. telén jelent meg második — ezuttal verseskönyve: „Szerelmes melódiák" címmel, ismét a Kner nyomda artisztikus köntösében. Közben többször felolvasott a vidék kulturegyleteiben s mióta Kassán tartózkodik, a kassai Kazinczy-Kör és a Társalgási egylet estélyein is.

Németh Pál hirlapíró. — Szül. 1882. S-A.-Ujhelyben. Első önálló művével a Thoma Istvánnal együtt kiadott „Lombok" című kötetel 1899-ben, még mint

diák lépett a nyilvánosság elé. A fővárosban a „Kritikai Lapok"-nál dolgozott. Munkálkodásának javarésze Sátoraljuhelyre esik. Itt volt munkatársa a „Felsőmagyarországi Hírlap"-nak, majd a „Zemplén" szerkesztője lett, hol sokoldalú munkássága mellett, különösen verses, szatirikus krónikái arattak köztetszést. Kassán, mint a „Kassai Hírlap" munkatársa dolgozott. A „Kazinczy-Kör" főiskolai szakosztályának megalakulásával a jegyzői tisztségre választották meg. Hangulatos versei gyakran jelennek meg fővárosi lapok hasábjain. Tagja a hivatásos Újságírók Országos Szövetségének.

Halmi Piroska dr. — Áll. fels. leányiskolai tanárnő. Született Kassán, 1882. január 14. Érettségi vizsgát tett a prem. rendi főgimnáziumban 1899. Kassán. Filozófiát a budapesti s kolozsvári egyetemeken hallgattott. 1903-ban Kolozsvárt kitüntetéssel doktorrá avatták föl s az egyetemi tanács felterjesztésére a Magyar Tudományos Akadémia által könyvjutalomban részesített. „Ferenczy Teréz" munkája Eggenberger kiadásában jelent meg Budapesten 1903. „A kurucvilág költészete" a kolozsvári egyetemi tanács pályadíjában részesült. Felolvasásai, tárcái a temesvári és kolozsvári lapokban jelentek meg. Munkái még: Éva Madách Ember Tragédiájában. Csokonai Vitéz Mihály. A pesszimizmus nemzeti költészetünkben. Magyar íróók. Temesvárt működött 2 évig, mint középiskolai rendes tanár. 2 éve Kassán munkálkodik.

Preusz Mór. (Porosz Mihály.) — Szül. Ungváron 1883. márc. 14. Tizenkét éves zsenge gyermek korában nyomdász-tanonc lett. 1899. április 1-én már mint segéd működött. Mint ilyen, több vidéki városban dolgozott. De tanulni vágyó elméje nem hagyta nyugton. Gyalogszerrel beutazta Ausztria egy részét és Németországot. Külföldről hazatérve 1901. május havában Kassára jött.

Itt újja alakította a szociáldemokrata pártot, mely később titkárává választotta. 1906. októberében a ker. betegsegélyező pénztár választotta irodavezetőjévé, de amellet a folyton növekvő munkásmozgalomnak is agilis munkása. Felelős szerkesztője a „Kassai Munkás” című politikai lapnak. Irt ezenkívül számos politikai tartalmu röpiratot.

Kardos Imre. — Pénzügyigazgatósági tisztviselő Kassán. Szül. 1885. dec. 4-én S.-A.-Ujhelyben. Középsiskolai és felső kereskedelmi iskolai tanulmányait Kassán végezte. Már felső kereskedelmi iskolai növendék korában nyert díjakat iskolai dolgozataival s az 1901. és 1902. években Kisfaludy Károly és Reviczky Gyula költemény köteteit kapta jutalmul. Később irt elbeszéléseket a „Felsőmagyarország”-ba és az „Abauj-Kassai Közlöny”-be.

Bartáné, Szucsich Mariska. — Született Pécsen 1886. május 11-én. Itt végezte a polgári iskola négy osztályát. Már 16 éves korában jelent meg első tárcája a Pécsi Napló című napilapban. Azóta szorgalmasan működik a novellairás terén. Legtöbb ilyen munkája a Pécsi Közlöny napilapban jelent meg. 1906. áprilisban ment férjhez Barta Lajos, akkor pécsi, most kassai lapszerkesztőhöz. 1907. május elseje óta lakjk férjével Kassán, munkatársa jelenleg több jelentékeny vidéki napilapnak, így többek között a Felsőmagyarországnak is.

Kukla Károly, — R. kath. tanító. Született Kassán 1887. január 21-én. Iskolai tanulmányait Kassán és Eperjesen végezte. Az eperjesi Rákóczi kath. kör hangversenyén „A tárogató kuruc” zene kíséret című költeményét adták elő. Tanulmányai elvégzése után Kassán a „Felvidéki Ujság” munkatársa lett s közben a kassai ker. szociálista körben szorgalmasan tartott felol-

vasásákat. Majd a kassai Takarékpénztárnál nyert alkalmazást, mig végre ezt is elhagyva, Abauj-Torna vármegye Reste nevű községében telepedett le, mint rk. tanító. Munkatársa és tudósítója maradt továbbra is a Felvidéki Ujságnak, melyben több vezércikke és feljegyzése jelent meg, főleg a tanügyre vonatkozólag.

Szopkó Guidó Ákos. — Joghallgató. Született Kassán 1887. aug. 3-án. Atyja kir. járásbíró Zsadányban. Irt egy „Érdekharc” című társadalmi regényt. A kassai lapokban több tárca és elbeszélés jelent meg tőle

Lia (Schwarcz Cornélia). — Született 1889. szeptember 2-án Lekéren (Bars megye). Állandóan a fővárosban tartózkodik. Itt kezdte iskoláit és a női kereskedelmi szaktanfolyam abszolválása után hivatalba lépett. Irodai elfoglaltsága mellett a szépirodalommal is foglalkozik. Írói hajlama apró gyermekmesékben, s ilynemű szindarabokban már gyermekkorában nyilvánult meg. De csakhamar komolyabb térre lépett és első verse 1904. május 11-én a szatmári „Heti Szemlé”-ben jelent meg. Ezután több vidéki hetilapba irt. Később a „Győri Hírlap”-nak, majd az „Aradi Közlöny”-nek lett munkatársa. 1904. augusztus havában kezdett prózát írni. 1904. december hó 31-én jelent meg első tárcacikke a „Felsőmagyarország”-ban s azóta is gyakrabban keresi fel a lapot dolgozataival.

Salamon Adolf. — Szül. 1889. szept. 13-án Nagyváradon. Középsiskolai tanulmányait Kassán végezte. Munkatársa több vidéki napilapnak, melyekbe cikket, tárcákat és verseket ír. „Apró-témák” cím alatt egy kötet elbeszélése jelent meg Kassán 1907-ben.

Kendi Zoltán. — Joghallgató. 1890. május 5-én született Budapesten. Iskoláit a kassai főgimnáziumban végezte, hol az önképzőkörben tevékeny részt vett. Kö-

zépiskoláinak végzése után a budapesti egyetemre iratkozott be joghallgatónak; majd onnan újra visszatért Kassára, hol szintén jogász lett. Nehány költeménye már a gimnáziumban dicséretben részesült. Az 1907. március 15-iki ünnepélyen pedig „Petőfi a Hortobágyon” című darabja nyert köztetszést. Ugy szintén az ugyan-ezen év április 11-én előadott „Ocskay” c. melodramája is. Lapokba már VI-ik gimnazista korában írogatott. Eleinte Lantos Deák, majd Rénatus álnevek alatt jelentek meg az Abauj-Kassai Közlönyben és a Felsőmagyarországban dolgozatai. „Pesti levél” cím alatt az Abauj-Kassai Közlönyben minden hétfőn „Kean” név alatt írt cikket. „Valahol a kis kapuban” cím alatt külön is kiadott egy dalt, melyet Rácz Gyula kassai cigányprimás megzenésített.

VÉGSZÓ.

Tartozom e munka befejeztével egy irodalmi szempontból, mint a nagyközönség tájékoztatása végett egyet-mást elmondani.

Már évek előtt foglalkoztam azzal az eszmével, hogy megírom s a lehetőség szerint összegyűjtöm mindazon írók életrajzát, a kik Kassán, a Felvidék eme századok óta legjelentékenyebb városában irodalmi dolgokkal foglalkoztak. Ugy gondolkoztam, hogy ezek az életrajzi adatok nemcsak Kassa város irodalmi multját s jelenét, de némi részben — az időközi események itt-ott történő beleszövésével — annak történelmi mozzanatait is hivatva lesznek feltüntetni.

Mielőtt azonban tervem kiviteléhez fogtam volna: első sorban is *idb. Szinnyey József* urat, a „Magyar Írók élete és munkái” című antológia nagyérdemű szerkesztőjét kerestem meg, kérdést intézve hozzá: mondana véleményt a felől, vajjon *irodalmi szempontból kívánatos volna-e ily munka egybeállítása?*

Szinnyey ur nemcsak kedvezőleg fogadta megkeresésemet, de egyenesen kijelentette, hogy (amint az a

művelt nyugat államaiban s különösen Németországban már jóideje meg van honosítva), „bár minden városnak és megyének lenne ilyen irodalmi segédkönyve.”

A dolog érdemére nézve ekként tisztába jövén, azt kellett megállapítanom: *kik tekintendők voltaképen kassai íróknak ?*

Ebbeli nézetem, kellő latolgatás után, következőkben alakult ki:

Kassai íróknak tekintendők *első sorban* azok, akik e város kebelén belül éltek és működtek.

Másodsorban azok, akik itt éltek és működtek, de munkáik (legalább részben) nem itt jelentek meg.

S végül *harmadsorban* azok, akik Kassán adták ki műveiket, avagy itt fejtettek ki irodalmi tevékenységet, habár másutt éltek is.

Míthogy munkám nagyon hiányos és hézagos lett volna, ha akár egyik, akár másik szempontot mellőzöm: föltétlenül szükségesnek láttam lehetőleg figyelemmel lenni mind a háromra. De meg lehetetlen is e részben a kellő határt megvonni. Hiszen ha a *Dessewffyeket*, *Kazinczyt*, *Tinódyt*, *Henszlnannt* stb., avagy a *Jézustársasághoz* és *premontrei-rendhez* tartozó írókat elhagyom, azon a címen, mert állandóul nem éltek itt : ez esetben *kassai írókról* alig volna érdemes beszélni is.*) Mig így együttvéve jóval *hatszázon* felül megy azoknak a kisebb-nagyobb szerepkört betöltő íróknak a száma, akik a felvidék eme nagy történelmi multtal bíró városában

*) Nagyon találóan jegyzi meg erre vonatkozólag *dr. Farkas Róbert* „A kassai kath. főgimnázium története” című jeles munkája előszavában, hogy az u. n. kassai „Universitás” tanárai (a jezsuita-atyák) a rend szervezete folytán örökös változásnak voltak alávetve s így irodalmi munkásságukat se folytathatták állandóul egy helyen.

H. K. Zs.

évszázadokon át — a mohácsi vésztől maig — oly nagy sulylyal bíró irodalmi tevékenységet fejtettek ki, aminővel hazánknak talán egyetlen más vidéki városa sem dicsekedhetik.

A szellem munkásainak ily nagy méretben mutatkozó csoportját már érdemes kötetbe foglalni. Ha egyébert nem, már csak azért is: lássa a jövő nemzedék, hogy Kassa nemcsak a fegyverrel vívott harcoknak volt századokon át színtere, de nagy arányokban folyt falai között a város határán túl messzire elható szellemi küzdelem is.

Kassán van író, a szellem fegyvereivel küzdő férfiú ma is bőven. Sőt akad pár kiváló nő-írónk is. De hogy aránylag a mult századokban pezsgőbb irodalmi élet volt itt, mint ma : az bizonyos! A XVII. században főleg a *jezsuita-rend* tagjai fejtettek ki — már említett hányattatásaik dacára is — nagyobb arányu tudományos irodalmi működést. Majd a XVIII. század végén és a XIX. elején *Kazinczy Ferenc és társai* (Baróti Szabó Dávid és Bacsányi) vonták magukra az ország figyelmét. Itt éltek aztán a *Dessewffyek*, kik közül *József* a Magy. Tud. Akadémia tiszt. tagja és egyik alapítója, Kassán, a Felföld fővárosában *irodalmi gócpontot* is akart létesíteni s e végből megalapította a „Felsőmagyarországi Minerva” című évnegyedes folyóiratot. S nem rajta mult, hogy a magyar irodalomnak itt, *Pest után*, második központja legyen.

Kedves köteleességemnek ismerem mindezek előrebocsátása után ismételten megemlíteni, hogy jelen munkám megírásánál — különösen az elmult századokra vonatkozólag — főforrásul legeslegfőképen *id. Szinnyey József* urnak, a Magy. Tud. Akadémia tagjának már fentebb jelzett nagy munkáját használtam, *mely* *ugyis*

alapja s az is lesz minden hasonló munkának minden időben. Az adatokat itt-ott kibővítettem. Ezek közül csak a lényegesebbeket említem föl. Ily bővítések találhatók a következő íróknál: *Bacsányi, Baróti Szabó Dávid, Bubics Zsigmond, Esterházy Sándor, Fényes Samu, Füzesi Márton, Gerevich Emil, Göntér Gábor, Handler Simon, Henszlmann Imre, Hofforrry János, Hohenauer Ignác, Hornyay Ödön, Horváth Balázs, Kazinczy Ferenc, Kemenczky Kálmán, Kemény Lajos, Kerekes György, Klekner Alajos és Emil, Klimkovics Elemér, Koczányi Béla, Konrády Lajos, Korláth Ferenc, Kovács Zsigmond, Kovácsy Béla, Krausz G. L., Kresz János, Kruppay Kr., Kuszka Géza, Kussinszky Arnold, Ladányi Béla, Ladamérszky Gyula, Lekly Gyula, Leskó István, Lévay István, Loósz József, Mihalik József, Myskovszky Viktor, Morovits Márton, Moskovics Jakab, Münster Tivadar, Nógrády László, Proche Ede, Rexa Dezső, Révész Kálmán, Ries Lajos, Rössler István dr., Sámbar Mátyás, Sárosi Árpád* stb. De köszönettel tartozom *dr. Horváth Balázs* főgimnáziumi igazgató urnak is, ki mindjárt kezdetben számos adatnak juttatott birtokába, főleg az által, hogy rendelkezésemre bocsátotta dr. Farkas Róbert urnak „A kassai kath. főgimn. története” című kiváló művét. Rajta kívül még *Karsai Ervin* főgimn. tanár ur s főleg *Mihalik József* ur a kassai muzeum volt igazgatója, jelenleg a Muzeumok és Könyvtárak Országos Tanácsának előadó titkára voltak azok, akik munkám egybeállításánál segédkezet nyújtottak. *Mihalik* ur volt szives vállalkozni arra is, hogy kézirataimat, nyomdábaadás előtt, áttekintse s munkám elé — annak irodalmi értékét méltató — *Előszót* is írjon.

A jelenleg is élő s részben más helyütt lakó írók — kik közt nem egy bir országos névvel — legnagyobb-

részt saját maguk voltak szivesek a reájuk vonatkozó adatokat megírni és rendelkezésemre bocsátani.

Hogy munkám általában s különösen irodalomtörténeti szempontból minő beccsel bir? azt, az arra hivatottakon kívül, a szives olvasó fogja megítélni.

Kassa, 1908. február 10-én.

Hamvai Kovács Zsigmond.

NÉVMUTATÓ .

	Oldal		Oldal
Agáczy Norbert	144	Barta Jenő	281
Alexy Lajos	115	„ Lajos	284
Alvinczy Péter	19	Bartáné Szucsich M.	290
Andrássy György gr.	84	Bartóky Mariska	207
Antoninus János	12	Barts Pál	186
Ardai Ignác	129	Bassó Bertalan	147
Arossy József	82	Bászel Aurél dr.	153
Auer Leopold	47	Batizi András	8
Augusztiny Elek	174	Bátori Romancsik M.	186
		Bellényi Zsigmond	20
Bacsányi János	64	Berczeli Berczelly Jenő	144
Baintner Hugó dr.	173	Békefi István	167
Bakai Benedek	21	„ Ödön	276
Bakcsy Kornél	281	Béky Ferencz	278
Balás Károly (sipeki)	280	Béldi (Béler) Sándor	178
Balassa Sándor	286	Benczédy Zsigmond	103
Balogh Géza	259	Bernáth Miksa dr.	66
„ József	44	Berzeviczy Egyed	125
Banáti Katalin	115	György	
Bányai (Bergm.) Sándor	278	(berzeviczei)	31
Bánóczy Ferencz	115	Berzeviczi János	42
Bányász Mihály	57	Berzeviczy Vincze br.	76
Baranyai János	44	Bessenyei Sándor	56
Barkóczy István báró	77	Biloveszky Endre	168
Bárczay Klara	52	Binner Hilárius Ernő	23
Barlay Vilmos dr.	107	Biringer F.	182
Baróti Szabó Dávid	54	Blanár Béla dr.	237

	Oldal		Oldal
Blaschke A.	127	Csontos István	83
Bóbita Endre	180	Csorba Károly	79
Bocácius János	15	Csukás Benjámín	51
„ Menyhért	20	Czeglédy István	24
Bocsó Mátyás	46	Czigler Ignác	198
Bodnár Virgil dr.	251		
Bolkay István	168	Dayka Gábor (Ujhelyi)	67
Boross Dániel	72	Deil Jenő	159
Borsits (Zalay Masa)	288	Dégen Gusztáv	128
Bossányi András	36	Deme Károly	196
„ Farkas	35	Déry Istvánné	79
Brunswich Lajos	228	Dessewffy Aurél gróf	90
Bubics Zsigmond dr.	107	„ Emil gróf	101
Buchbinder Izráel	82	„ József gróf	71
Bujanovich Ede	74	„ Márcel gróf	95
Bukaresti János	168	„ Sándor	129
Búthy Lajos	199	Dévai Biró Mátyás	8
		Dick Lajos	95
Chiabai (Csabai) Mátyás	12	Diskánt Gáspár	268
Colnitiús János	20	Doby Jenő	122
Conty Lipót	37	Domokos Sámuel	70
Corzán Avendánó Gábor	113	Dölle Ödön	154
Csák Gellért	57	Dörstenstein Nándor	189
Csáky Imre gróf	40	Dragóner Béla	170
„ „ „	80	Dubovszky János	23
„ István gróf	21	Dudás János	115
Cselényi István	283	Dudásy Antal	68
Csemiczky Sándor	100	Dulházy Mihály	77
Csepcsányi Sándor	69	Duma György	139
Csepelényi Ferencz	38	Dunai Imre	82
Cservenitz Antal	88	Dvorcsák Gyula	204
Csiba (Tsiba) István	35	Dzián István	39
Csicsery Elek	105		
Csink János	112	Édes Gábor	68
Csiskó János	142	Eder György	100
Csiszárík János dr.	219	„ Sándor	175
Csizér Kálmán	164	Égly Károly (Sándor)	271
Csoltkó Fülöp dr.	95	Eöttevényi Nagy Oliv. dr.	253
Csombor Márton	20	„ Olivérmé	283

	Oldal		Oldal
Eötvös Ignátz báró	68	Fülep Gábor (őri)	54
Erdődi János	152	Füzesi Márton	221
Esterházy Sándor dr.	226		
		Gabányi Árpád	188
Fáber Keresztély báró	52	Gallik András	105
Fábri Ferencz	49	„ Géza	166
Fábry Emil	159	Gálszécsy István	8
„ Ignátz	83	Gara János	209
Fabricius Gy. (falkensteini)	20	Gaskó Gyula	162
„ István	29	Gasparóczy Ferencz	69
Falkenstein Ignác	125	Gazsik Ferencz	78
Faludi Ferencz	50	Gedeon János	59
Fáncsy Lajos	94	Gegő Elek	89
Fark Kristóf	57	Genersich János	64
Farkas András	74	Gerevich Emil dr.	187
„ Bertalan	163	Gerlóczy Béla	267
„ Róbert dr.	192	„ Géza	238
Fedák Orbán	105	Gerő György	54
Fegyverneki (L.) Izsák	14	Geszpizsheim C. H. br.	46
Fekete Ödön	147	Ghillány Károly báró	46
Felker András	44	Gillyén Sándor	100
Feivinczi Sándor	28	Gleviczky Sándor	149
Fényes Samu dr.	225	Glück Lipót dr.	159
Ferdinándy Gy. (hidasn.)	264	Goczigh Ignác	69
Ferenczy József dr.	111	Gottgeisel János	49
„ dr.	189	Gottwald Ferencz	39
Festetich Andor gróf	197	Göntér Gábor	206
Fésüs György dr.	143	Görgey Kristóf	42
Filepszállási Gergely	27	Görög Gyula	151
Fischer József báró	44	Grafit Gábor	42
Földesi János dr.	44	Gratz Mór	151
Földvály Akos	111	Gregor József	74
Fridrich Orbán	52	Greguss Mihály	84
Fridrichovszky József	70	Greskovich Sámuel	90
Fröhlich Jakab	54	Gribóczi Mihály	30
Fruda Mátyás	60	Grigeresik Géza	175
Fuchs Gottfried Zsigm.	41	Grynaeus Alajos	88
Fuchs Sámuel	117	Groch Román	193
		Grossinger János	53

	Oldal		Oldal
Gurdélyi Endre	105	Hlovik János	127
Gyalogi János	48	Hoffory János dr.	95
Gyöngyösi István	27	Hohenauer Ignác dr.	120
Pál	36	Holéczy Mihály	80
Hajdu Gyula	158	Holló F. (hollókeői)	282
Hajnóczy (Haslinger) J.	281	Hollók Imre	82
Halász Takács Péter	68	Holosnyay László	79
Halászy József	80	Homola István	231
Halgató József	115	Homolkay Adám	70
Haller László gróf	51	Homonnai Imre	77
Halmi Piroska dr.	289	Hornyay Ödön dr.	193
Halmos Viktor (József)	270	Horváth A. (regéczi)	24
Hamrák Pál	78	Balázs dr.	200
Handler Simon dr.	241	Gábor	39
Harafa György	113	Imre	120
Haraszty Gy. (mokcsai)	115	József	104
Hári János (váradí)	21	József	139
Hatvany Pál	59	Károly	117
Havilovics Dániel	48	Lajos dr.	282
Hávor János	48	Horvát Samu	275
Heckenast Mihály	69	Höepfner Gusztáv	122
Héczey Gábor	73	Hrabovszky Dániel	88
Hedry Aladár	249	Miklós	30
Bódog	133	Hudák Ede	111
Heffler Konrád	169	Huszár Gál	13
Hegy József	247	Hutter Antal	82
Heim Károly dr.	102	Igaz Simon	70
Henkel János	7	Illyefalvi István	29
Henzlmann Imre dr.	96	Imre Lőrincz	127
Henzhidai Mátyás	36	Imrikovics György	39
Herboly Ferencz	269	Iván Nándor	140
Hermann János, Gy.	44	Jakab Arpád	214
Hertl Ignác	52	Juhász Mihály Medárd	106
Herzmarski Ferencz	48	Mór	228
Heutsch (Heuchius) F.	30	Jurkovics János	36
Hevenes Gábor	32	Justh Béla	240
Hidvégi Benő	153		
Hitsoldt Pál	45		

	Oldal		Oldal
Kabai Bodor Gellért	28	Kis-Viczay Péter	36
Kaczvinczky Viktor	99	Klein Efraim	56
Kádas Rudolf	103	Klein János Sámuel	58
Kalmár Antal	182	Klein József dr.	235
Kálmánczai Pál	32	Klekner Alajos dr. (dormói)	131
Kapi Ferencz	37	„ Emil (dormói)	281
Kapi Gábor	258	Klestinszky László	92
Kaplárcsik József	158	Klimkovics Elemér	222
Kaprinai István	47	Klupathy Antal	183
Kardos Albert dr.	287	Knyasko Lajos	188
Gyula	261	Koczányi Béla	194
„ Imre	290	Kóczy Dávid	68
Károli Gáspár	14	Kögler János	54
Károly György Hugó	139	Kohaut Klabánszky	
Karsa Tamás	111	Venczel	99
Karsai (Krauze) Ervin	234	Kolozsváry Bálint dr.	273
Katinszky Géza	166	Pál	48
Katona Mór dr.	153	Komáromi (Csipkés)	
Kauffy Tóbiás	14	György	30
Kazinczy Ferencz	60	Komáromy István (kóji)	116
Kazsik János	77	Komjáthy Gábor	116
Keglevich Gábor gróf	38	Gábor	178
Kelcz Imre	46	Koncz Ödön	205
Kellemeczky Jenő	282	Konrády János (az élet-	
Kemenczky Kálmán	160	rajz fölötti keresztnév	
Kemény Lajos	203	tévesen lett Lajos he-	
Kempelen Béla	272	lyett Jánosnak szedve)	202
Géza	152	Koppy Károly	57
Kende János (Gyula)	261	Korláth Ferencz ifj.	274
Kendi Zoltán	291	Kornelli János	45
Kerekes György	255	Korponay János	104
Kereskényi Adám	53	Kossuth Lajos	275
„ István	29	Kosztka György	163
Kérészy Zoltán dr.	243	„ Viktor Vincze	149
Kéri Ferencz, Borgia	51	Kótay Jakab	22
Kilényi (Kocsis) Dávid	114	Kotunovics Jakab	167
Király (Szathmáry) Antal	80	Kovács Ferencz	53
Kisdí Benedek	23	Flórián	60
Kiss Imre	26	Márk	116

	Oldal		Oldal
Kovács Zsigmond	154	Lia (Schwarcz Cornélia)	291
Kovácsy Béla (hadadi)	220	Liesgang József	49
Kovacsóczy Mihály	87	Lipsics Mihály	45
Kozora Vincze	176	Loósz József	132
König János	75	Lutz Ignác	131
Kövér András	41	Lükő Barna	207
Köves Károly	269		
Krausz Gotfried	88	Madarász János ifj.	285
Kresz János	148	Magyar József	82
Krémer Jenő	232	Majorossy Géza	140
Kribo József	46	Maklári János	67
Kriegl Tivadar	104	Mariska Vilmos	152
Krieger János	140	Markó Lajos	138
Krizsán Bertalan	101	Marossi Imre	41
Krónes Ferencz	130	Marton Andor (mesz-	
Kruppay Krizosztóm	78	lényi)	234
Kukla Károly	290	Mártonffy Márton	165
Kunics Ferencz	43	Matzkó Lászlóné s.	248
Kussinszky Arnold	120	Maurer János	190
Kuszka Géza	244	Mauritz Rezső	137
Kürthy István	20	Máczy Imre	92
		Merényi József	285
Ladányi Béla dr.	266	Mészöly Imre dr.	276
Ladomérszky Gyula	191	Mihalik József	210
Láng Adám	73	Mihalóczy György	59
Láng Ignác	57	Myskovszky Emil	272
Langa Márk	53	„ Ernő	261
Lászi Vilmos	167	„ Viktor	134
László Béla	257	Mikes Gyula	191
Lehoczky László	100	Miklós Gyula	226
Mátyás	74	Mindszentí Antal	38
Lehotay Elemér	221	Móhl József	80
Lejtényi Károly	204	Móhr Béla	259
Lekly Gyula	183	Moyzes Mihály	70
Lengvárszky István	126	Molnár György	48
Lengyel Menyhért	286	Monostori Károly	179
Leskó István	129	Monsperger András	52
Lévay István	186	Moró Ferencz	32
Leitmann Mihály	27	Morovits Márton dr.	98

	Oldal		Oldal
Morvai Matzner Samu	247	Páter Béla	210
Moshammer Károly	140	Patz Sándor	227
Moskovics Jakab	138	Paulay J. Zsigmond	168
Rezső dr.	280	Paulikovics Lajos	118
Murányi József	275	Pelz József	41
Muszka Antal	46	Perger János	106
Müller Albin	166	Perthes Gábor	71
Münster Tivadar	118	Pethő Gergely	50
		„ István	31
		Petri Artur	270
Nagybölöni Bölöny		Petz L.	80
Dénes	233	Petzkó Ernő	234
Nátafalussy Kornél	142	Pettkó Béla	225
Németh Pál	288	Pichler Alajos	83
Némethy György	123	Pintér József	46
Pál	116	Pirolt János	46
Nikolics Sándor	122	Pirosini Ferencz	70
Novelly István (József)	126	Plath N. János	80
Nógrádi László dr.	251	Platthy Mátyás	47
Nyulász János dr.	248	Podlusányi Zsigmond	41
		Pongráz János	75
Oláh Béla	185	Posta Sándor	168
Ólsavszky Lajos	179	Preusz (Porosz) Mór	289
Onadi Sámuel	67	Pribiczter Jakab	14
Orosz György (csicseri)	31	Prileszky János	52
Osváth Imre	199	Prockenfeldt Ferencz	43
Ottó Alajos	283	Procháska Tamás	98
Óri G. György	167	Proche Ede	124
		Puchberger Márton	49
Pacséry Károly	230		
Pajkoss Endre	192	Rajcsányi János	42
Pályi Ede	81	Rajnis József	58
Pákay János	31	Rázsó Imre	228
Palkovics Imre	43	Ráth Evermód	182
Pallaghy Béla	241	„ Zoltán dr.	224
Pap Illés dr.	277	Redmeczi T. János	21
Papp Benedek	14	Regéczi József	172
Pápay Jeromos	153	Reich Joachim	22
Paszlavszy Sándor	170	Rejtényi László	103

Rejtő Sándor	185	Schwab Erazmus	102	Szigethi Gy.	80	Ungár Adolf	215
Reményffy Rezső	113	Schwarz Dániel	80	Szignárovics Ágost	117	Miklós	240
Repszeli László	48	„ János Mihály	73	Szikay Béla	195	Urbán Gusztáv	153
Reviczky Gyula	189	Schmitth Miklós	45	Szirmay Antal (Szirmai)	66	Vajda Péter	105
Rexa Dezső	201	Scholz Viktor	151	Szmetka Ödön dr.	222	Vajsz József dr.	79
Récsei Viktor Alfonz	198	Schuster Konstantin	103	Szópkó Márton	118	Valló Vilmos	172
Répászkó Barna	236	Schürger Ferencz	169	Guidó Ákos	291	Varga Kálmán	244
„ József	114	Scoda György	31	Szönyey István	159	Kálmán dr.	260
Rétay Sándor	144	Sichermann Bernát dr.	205	Szörényi Sándor	41	Váli Lajos T.	226
Révai Manó	194	Sihulszky Alajos	115	Szuhányi Ferencz	67	„ Tibor (Lajos)	249
Révész Kálmán	207	Sihulszky József	78	Takács Menyhért dr.	215	Vándorffy Károly	125
Richter Vilmos	94	Silberger D.-né (Aniáne)	257	Tárnay Tatárszky Gy.	177	Ventko Jusztin dr.	166
Riederer Péter	41	Simon Vilmos dr.	277	Tetmayer Károly	176	Verédy Károly	151
Ries Hermin	171	Siposs Andor Gyula	179	Theisz Márton	104	Vida József	127
„ Lajos	171	Soltész Péter dr.	116	Thile J. C.	88	Violet Gyula	230
Rimanóczy Ferencz	59	Spangár András	38	Timkó József	146	Vuchetich Mátyás	70
Rodiczky Jenő	149	Spuller Evermód	79	Timon Sámuel	35	Wahlner Aladár	167
Rost Tamás	43	Stanz József	106	Tinódy Sebestyén	9	Werfer Károly	137
Rosty József	78	Stephány Nándor dr.	271	Tomka Szászky J.	57	Wilhelm Frigyes	285
Rosenberg Mór Noé	120	Stöhr Sziárd Antal dr.	140	Tóth Lőrincz dr.	164	Zabka Márton	115
Rottenberg Jenő	225	Strache Bódog T. dr.	259	Trichtl Is. Jos.	105	Zakariás Sándor (teleki)	249
Márton H.	231	Stuhlmann Patrik		Turóczy László	38	Zalka Zsigmond (gombai	
Róth Károly	51	(Venczel) dr.	257	Tutkó József	118	és mansamagyari)	217
Rózsay Emil	138	Sulyok Károly	229	Türk Sándorné	236	Zom Vilmos dr.	161
Roxer Vilmos	110	Szabó Adorján	246				
Rössler István	268	Szalay László (Almási)	195				
„ István dr.	156	Szathmáry Zoltán	262				
Rumy Károly	75	Szebenyey József	287				
		Szecsey István	190				
Salamon Adolf	291	Szegfy Mór	112				
Sámbár Mátyás	24	Szekeres Ödön Fr.	193				
Sárosi Árpád	229	Szent-Imrey Elek	199				
Schach Béla	203	Szentiványi Márton	47				
Schalkház Lipót	199	Szepesházy Károly	87				
Schambach Gyula	206	Szerdahelyi Gábor	39				
Schehovics Lajos	80	Szerényi Ede	117				
Schlatter Miklós	175	Endre	164				
Schmiedt Atilla	235	Székely-Doby Géza	230				
Schmid Mihály	157	Szépliget	104				

Kassai Takarékegylet **mint szövetkezet,**

olcsó és kényelmesen visszafizethető kölcsönöket ad tagjainak váltóra, vagy anélkül **bélyegmentes** kötelezvényre jótállás, betáblázás vagy más fedezet mellett.

Kötelezvény, vagy II. foku váltó **egyszeri** aláírással rendes fizetés esetén akár 5 évig is megtarthatja a kölcsönt. De visszafizetheti bármikor egyszerre is, vagy **tetszés szerinti** részletekben.

A **szövetkezet tagja lehet mindenki**, aki rendszeresen takarékoskodni akar, vagy kölcsönt felvenni kíván. A legkisebb befizetés heti 1 kor., mely több hétért egyszerre is fizethető. Egy tag heti több koronával (törzsbetéttel) is beléphet. — Jótállók, (készfizető kezesek) lehetnek nemtagok is. **Vidékiek** postacheque utján **portómentesen** fizethetnek.

Jelentkezni lehet személyesen vagy levélben Fő-utca 67. sz., I. em.

KASSAI NÉPBANK

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

FŐ-UTCA 22. SZ., I. EM. (Saját ház).

Foglalkozik a bankszakmába vágó összes ügyletekkel. Betéteket kamatoztat betétkönyvecskék ellenében és cheque-számlán a **legelőnyösebb módokat** mellett.

Váltókat, kisorsolt értékpapírokat leszámítol. Folyószámlahitelt engedélyez fedezet alapján. — Értékpapírokat, külföldi pénznemeket vesz és elad, — Szelvényeket díjtalanul vált be,

• **Felvilágosítások készséggel adatnak.** •

Kassai Jelzálogbank Részvénytársaság

KASSA, FŐ-UTCA 4. SZ.

Takarékbetéteket a legelőnyösebb kamatláb mellett kamatoztatunk.

Ajánljuk az életbiztosítással kapcsolatos heti betétet, mely üzletágra vonatkozólag készséggel adunk felvilágosítást.

ADRIÁNYI ÉS MARKÓ

KASSA, FŐ-UTCA 1.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát mindennemű **konyha felszerelési cikkekben, csatornázási, vízvezetéki és fürdőszoba berendezésekben,** nemkülönben mindenféle gazdasági gépek és eszközökben.

Építkezési anyagok és épületvasalások nagy választékban.